

## Na zdravje! - cviček '76



„Teden dolenskega cvička“ je postal vabljiva prireditve, kar dokazuje številna udeležba pridelovalcev. Degustacijska komisija je delala kar dva dni, saj je morala oceniti nad sto vzorcev vin. Tako je 14. in 15. februarja na Otočcu komisija pod predsedstvom prof. inž. Mirana Veseliča kar devet cvičkov ocenila z oceno „vrhunski“, najvišjo oceno 15,9 točke pa je dobil cviček vinogradnika Martina Cvelbarja iz Novega mesta, ki ima vinograd na Trški gori.

Ocenjevanje je pokazalo, da je dober cviček moč pridelati tudi na do zdaj manj poznanih vinorodnih okoliših Dolenjske ter da je pridelek ob geografskih in geoloških pogojih odvisen tudi od strokovnosti pridelovanja in še posebno od pravičnega in skrbnega kletarjenja. Odlične ocene so dobili cvički iz okolice Novega mesta, Sentjerneja, Kostanjevice, Podbočja in Velikega Trna.

18. marca popoldne bo slovesna otvoritev „Razstave in pokušnje cvičkov“ v hotelu Kandija. (Razstava bo odprta do 21. marca, vsak dan od 9. do 21. ure.) Istega dne bo ob 16. uri sprevid vinogradnikov skozi mesto prikazal vinogradniška opravila, priprave in stroje za strojno in ročno obdelovanje vinogradov ter tradicionalni prevoz vina v sodih. Sprevid bo popestrila trebanjska godba na pihala. Po končani otvoritvi bo pokušnja okoli 70 vzorcev najboljših cvičkov, ki jih bo moč kupiti tudi za domov. Obiskovalcem bodo v hotelu Kandija na voljo tudi viničarske malice in druge poslastice.

V okviru letošnjega „Tedna dolenskega cvička“ bo na dvorišču Kmetijske šole na Grmu prvič tudi razstava opreme in strojev za obdelavo in zaščito vinogradov in kletarjenje. 21. marca pa bo občni zbor Društva vinogradnikov iz Novega mesta, ki bo združen s predavanjem o varstvu vinogradov pred boleznimi in škodljivci.



Po obilnih padavinah se je že v sredini tedna začelo jasneti. Ob koncu tedna bo suho vreme, zaradi snežne odeje bodo nizke nočne temperature do -10 stopinj, najvišje dnevne pa malo nad 0 stopinj.

## 8 tednov naše nove akcije DO 1. MAJA: BREZPLAČNO!

Skoraj bosta minili dve leti, kar smo sklenili našo zadnjo akcijo pridobivanja novih naročnikov: od 22. novembra 1973 do zadnjih dni marca 1974 se je na naš domači teden na novo naročilo 1869 prijateljev Dolenjskega lista. Večino izmed njih so nam pridobili naši najzvestejši sodelavci: pismonoše iz vseh pošt v 9 občinah naše pokrajine.

Čas je, da se z njihovo pomočjo spet obrnemo k vam, dragi občani širše Dolenjske, Spodnjega Posavja, Bele krajine in kočevsko-ribniškega območja: vabimo vas v vrste stalnih naročnikov najbolj razširjenega tiskanega glasila SZDL v pokrajini! Jeza nad lanskoletno nujno podražitvijo našega lista se je medtem polegla. Prav zato, ker zdaj vsakdo pazi na dinar, si tudi dovolj jemo ponuditi naš teden Vam in Vaši družini: že za 84 dinarjev bo prihajal pol leta v vaš dom vsak četrtek poprečno na 28 straneh! Toliko koristnega in dobrega branja ter prepotrebni novic za tako malo denarja zlepa ne boste nikjer dobili. Da bi znova povečali obseg obveščanja v pokrajini, smo sklenili:

skupaj s poštami vseh naših občin se obračamo na prebivalce v pokrajini, na vse naše občane, na zdomce v tujini in na fante ter može v vrstah JLA: naročite si DOLENJSKI LIST, bodite sproti obveščeni o vsem, kar vas zanima in kar kot sodoben človek morate vedeti! Recite tudi vi: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST!

Do 1. maja 1976 ga bodo vsi novi naročniki dobivali brezplačno!  
Naročilnico za vas ima vaš pismonoša!

Ne zamudite naslednjih števil domačega tednika! Brezplačen izvod vašega Dolenjskega lista ima vaš pismonoša, ki vam bo te dni prinesel tudi naše pismo, namenjeno vsem novim naročnikom.

Starim in novim naročnikom lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO LISTA

## Raje manj, a tisto učinkovito

Medobčinski svet Zveze sindikatov za Posavje pred odgovornimi nalogami

Ko so člani medobčinskega sveta Zveze sindikatov Posavja minuli teden zbrani na seji listali po straneh letnega delovnega načrta, so prišli do spoznanja, da je preobsežen in da vseh nalog, ki so v njem naštetih, ne bo mogoče uresničiti.

Lotili se bodo predvsem najpomembnejših sklepov 8. kongresa

### JUTRI V NOvem MESTU: NASTOP GLASBENIH ŠOL

Jutri ob 17. uri bo v Dolenjski galeriji v Novem mestu srečanje glasbenih šol iz Brezic, Krškega, Črnomlja in Novega mesta. Na prireditvi bodo nastopili predvsem gojenci - solisti, iz Črnomlja pa tudi orkester. Pokrovitelj srečanja, ki je posvečeno tudi 30-letnici novomeške glasbene šole „Marjan Kozina“, je društvo dolenskih glasbenih pedagogov. Naj omenimo še to, da namerava novomeška glasbena šola pripraviti osrednjo prireditve za svoj jubilej ob obletnici skladatelja Kozince, po katerem se imenuje.

Zveze slovenskih sindikatov in 7. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije. Svet bo usmeril svoje delo predvsem v dograjevanje samoupravnih odnosov v združenem delu in si prizadeval, da bodo zaposleni imeli čim več priložnosti za odločanje o rezultatih svojega dela.

Zato bo spremljal in analiziral delo osnovnih sindikalnih organizacij ter uspešnost samoupravljanja v temeljnih in drugih organizacijah. Usmerjal bo tudi razpravo pred sprejetjem zakona o samoupravnem združenem delu, preverjal uspešnost dosedanjega dela organov delavske kontrole in sodeloval pri njihovem izobraževanju. Med pomembne dolžnosti sodi še bdenje nad učinkovitostjo delegatskih odnosov v tozidih in drugih delovnih skupnostih.

Svetu ZS Posavje nalaga precejšnja odgovornost tudi skrb za usklajevanje srednjeročnih programov v regiji. Spraviti jih bo treba na skupen imenovalc, saj se jih je vsaka občina lotila po svoje. V Sevnici tak program že imajo, za brežiško občino ga dela Inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani, v Krškem pa ga pripravljajo sami. Razumljivo je, da bo imel vsak svoje posebnosti in svoje prioritete naloge, ki jih bo treba uskladiti med seboj.

Za sedaj je še premalo določno opredeljena naloga MS ZSS pri integracijskih procesih v Posavju, saj so stvari že tako daleč, da ne smejo ostati v brezimnosti. Prav to je povezano z zahtevno po racionalizaciji poslovanja, po večji produktivnosti in enotnejšem načrtovanju nadaljnjega razvoja v regiji. Medobčinski svet bo spodbujal nadalje dolgoročno stanovanjsko in kadrovske politike. Vse sprejete dolžnosti bo uresničeval v sodelovanju z občinskimi sindikalnimi sveti in jih

hkrati usmerjal ter povezoval njihovo delo.

J. TEPPEY

### VOJAKI ZA ZENSKI PRAZNIK

4. marca so vojaki iz enote kapetana Slavka Marinkoviča v Novem mestu pripravili zanimivo prireditev v počastitev dneva žena. Ob tej priložnosti so medse povabili dr. Jasno Peče - Janičević, delegatko zvezne skupščine, Marijo Šuhy in magistro Ivanko Morosini, ki so jim pripovedovale, kako je prebivalstvo na Stajerskem pomagalo Pohorskega bataljona, kaj se je dogajalo v mariborskih zaporih in o drugih dogodkih iz druge vojne ter NOB. Po pogovoru sta pevski zbor šole za zdravstvene delavce in kvartet dijakinj srednje ekonomske šole zapela nekaj narodnih in partizanskih pesmi, dijakinje gimnazije, ekonomske in medicinske šole ter vojaki pa so pripravili recital poezije o ženskah. V program so se vključili tudi humoristi iz enote poročnika Marka Reliča in vojaški glasbeni ansambel.

M. V.

### ODLOČNO PROTI PREŠTEVANJU

Zadnji dogodki v zvezi s preštevanjem slovenske manjšine na Koroškem so spet precej razburili duhove, početje avstrijskih nazadnjakov pa je vredno vse obsodbe. Zato smo se tudi dijaki novomeške gimnazije prejšnji teden zbrali na protestnem zborovanju in ostro obsodili nameravano preštevanje koroških Slovencev ter sestavili protestno pismo.

Klub OZN  
novomeške gimnazije

### NA KOČEVSKEM ŽE V TOREK METER SNEGA

V kočevski in ribniški občini je v ponedeljek in torek zapadlo okoli meter snega. Novi sneg je povzročil vrsto nevarnosti v prometu, saj so v torek avtobusi iz Ljubljane zamujali za pol ure in celo uro. Na drugih progah (Osilnica, Delnice, Trava, Loški potok, Sodražica, Novo mesto) so imeli še večje zamude oziroma jih večina sploh ni vozila. Zaradi snega tudi učenci in dijaki iz oddaljenih krajev niso prihajali redno v šole, pa tudi v službo ljudje niso mogli ob pravem času. Šoferji avtobusov, s katerimi smo se pogovarjali, menijo, da je služba, ki ima na skrbi pluježne ceste, zatajila.

Jugoslovanska rokometna reprezentanca, ki se je v Novem mestu pripravljala za povratno srečanje za olimpijske igre z izbrano vrsto Islandije, je minulo nedeljo v tekmi - neposredno jo je prenašala tudi televizija - razočarala. Islandci so se z našimi reprezentanti srečali že osemkrat in jim nikoli ni uspelo zmagati, zato so na novinarski konferenci napovedovali, da bodo v devetem srečanju zmagali. Kljub slabi igri domačih igralcev pa borbenim gostom tudi v dolenski metropoli ni uspelo in na olimpiado gredo Jugoslovani. Več o tekmi na športni strani. (Foto: J. Pezelj)

## Neločljiv del razrednega boja

4. marca je predsedstvo slovenskih sindikatov zasedalo v Novem mestu, v Labodu - Utrditev stališča, da je položaj žensk eno bistvenih razrednih vprašanj

Vse naloge, ki jih uresničujemo v združenem delu in v družbi nasploh, so enako „moške“ kot „ženske“, pa naj gre za katerokoli področje. Temeljna vprašanja uresničevanja ustavnega družbeno-ekonomskega položaja žensk v naši družbi so neločljivi sestavni del ustave preobrazbe, so v celoti vtkana v bitko delavskega razreda za osvoboditev dela in človeka.

To je vsebina prvega in najvažnejšega stališča, ki ga je 4. marca sprejelo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je pred letošnjim mednarodnim dnevom žensk namenoma zasedalo v novomeškem Labodu, pretežno ženskem delovnem kolektivu. Temu je še dodano, da se bo sindikat dosledno prizadeval premagovati vse, kar še vleče nazaj. V tem smislu je predsedstvo pozvalo vse sindikalne organizacije, naj se zavzemajo za ustrežnejši delež žensk v družbenih telesih, za hitreje urejanje družbenih zadev, kot so izobraževanje, otroško varstvo itd., ustrežnejše kadrovanje, izboljševanje delovnih razmer itd.

Uvodno besedo na zasedanju, ki je imelo eno samo točko dnevnega reda - „Ženska v združenem delu“, je imel predsednik odbora sindikatov za mednarodno leto žensk Jože Sintič. Ocenil je rezultate lani

sprejetega akcijskega programa sindikatov za mednarodno leto žensk in temeljito analiziral sedanji družbeni položaj žensk ter negativne pojave, odpore, napačne poglede in pomisleke, zaradi katerih je boj za enakopravnost žensk tudi pri nas še vedno potreben. Ta ocena sloni na poglubljeni in dokumentirani raziskavi „Proizvajalka govori“, ki razčlenjuje položaj ženske pri nas, izhajajoč iz Marxove teze, da je družbeni položaj ženske kazalec osvoboditve človeka.

M. L.



VODILNI SINDIKALNI DELAVCI V LABODU. Pred zasedanjem predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so si udeleženci ogledali tovarno. Na sliki: direktor Laboda Zdravko Petan razlaga delovni postopek predsedniku Janezu Barboriču, sekretarki Ivanki Vrhovčak in drugim. (Foto: Dokl)

## Brezen ima rep zavit

Ko so se vrtničarji že resno začeli ukvarjati s sajenjem in so nam bili zimski plašči prejšnji teden že odveč, je brezen (marec) pokazal, da ima res rep zavit.

V soboto, 6. marca, je spet začel nalezavati sneg, ampak ga je drugi dan že precej pobralo in s prometom ni bilo težav. Druga snežna pošiljka z dvomesečno zamudo je prišla v ponedeljek. Ze okrog 16. ure popoldne se je sneg začel oprijemati cestišč po vsem Dolenjskem. Ceste so postale gladke, na

magistrali Ljubljana-Zagreb in na cesti čez Gorjance so se najprej pokazale težave.

Ta dan okrog 17. ure so sicer magistrali začeli posipavati, vendar je sneg medlo tako hitro, da je prišlo tu in tam do manjših zastojev na glavnih, še bolj pa na stranskih cestah.

V torek, 9. marca, smo se v Novem mestu zbudili ob 35-centimetroški snežni odeji, padalo pa je kar naprej.

Prišlo je do množice manjših trkov, vendar domačini niso imeli do torka dopolne hujših nezdov.



ZIMA POMAHALA Z REPOM. Marsikdo na sneg v letošnji zimi ni več računal. Toda marčevski sneg nam je zagodel, kot že dolgo ne, zlasti avtomobilistom, ki so že v nedeljo na marsikateri dolenski cesti doživljali neprijetna presenečenja, kot ga je na primer tale Ljubljančan pod Vahto na Gorjancih (slika desno). Sicer pa je v teh dneh najboljšje pustiti avto doma, kot kaže levi torkov posnetek iz naselja Nad mlino v Novem mestu. (Foto: Moškon in Mikulan)

## POVEJTE NAM!

Uredništvo Dolenjskega lista bo v torek, 16. marca, gostovalo

## V DOBOVI!

Novinarji bodo v gostilni Kramar čakali na obiskovalce in sogovornike od 17. ure naprej. Prebivalcem Dobove in okoliških vasi se ponuja priložnost, da spregovorijo o svojem delu, načrtih in problemih in da bo vse to obširneje predstavljeno bralcem Dolenjskega lista.

# Naprej do čistih računov

Pred novimi finančnimi ukrepi

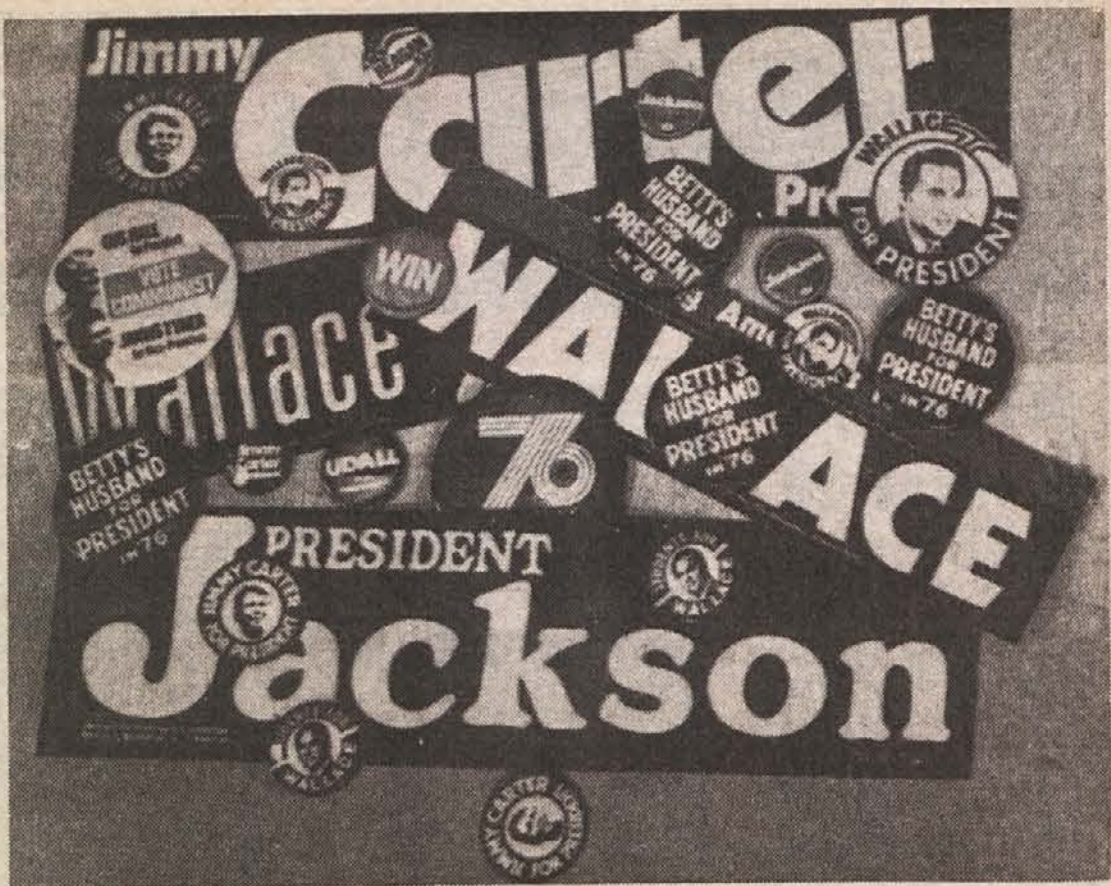
Ce bi povprašali ljudi, kaj je za njih pojem uresničevanja ustave in kongresnih dokumentov, bi zagotovo dobili od večine en sam jasan odgovor: red. In prav na ta red posredno in neposredno opozarja neprestana zahteva po poštenih odnosih v naši družbi, pa najsi gre za odnose med ljudmi, med delovnimi organizacijami, med republikami in pokrajinami in, če hočemo, v svetu sploh. Vsi se bolj ali manj zavedamo naše lastne dvojnosti med besedami in dejanji, na katero tudi tako pogosto opozarjamo.

Prav v tem pogledu moramo ocenjevati tudi številna opozorila in ukrepe, ki smo jih že sprejeli ali pa naj bi jih še. Prav zdaj še vedno poteka akcija za temeljito analizo zaključnih računov v organizacijah združenega dela in drugih skupnostih, ki nam, če jim znamo pogledati v „drobovje“, lahko povedo mar-

sikatero resnico o nas samih in našem delu ter obnašanju. In zagotovo ni slučajno, da nekateri ocenjujejo to nalogo kot uvod v uresničevanje dveh novih zakonov, ki na prvi pogled nista morda za marsikoga nič posebnega, pa čeprav pomenita v bistvu izredno veliko spremembo v našem poslovanju, česar se še marsikje dovolj ne zavedajo. Uveljavljanja novega sistema oblikovanja in ugotavljanja dohodka TOZD in zagotavljanje plačil med uporabniki družbenih sredstev zagotovo še ne znamo ocenjevati tako, kot bi morali.

Že dejstvo, da so o tem v zadnjem času temeljito spregovorila nekatera vodstva družbenopolitičnih organizacij in strokovnih združenj kaže, da vsa zadeva ni enostavna.

Oba zakona praktično še poglabljata pravico delavcev v TOZD, da sami razpolagajo z dohodkom, hkrati pa odločno zahtevata, da moramo spoznati naš resnični (in ne le navidezni) dohodek ter usklajevati želje s stvarnimi možnostmi. Zavedati se namreč moramo, da je dosežanja velika poraba, poslovni odnosi, ki smo jih nemalokrat sklepali brez razpoložljivih sredstev in se zanašali, da bomo že nekako izvozili iz zagate, nelikvidnost, ki smo jo pogojevali zaradi sklepanja poslov brez



WASHINGTON - V Združenih državah Amerike se je že začela predvolilna kampanija za volitve, ki bodo sicer šele jesni. Kot vselej, je tudi to pot na vsaki strani (med republikanci in demokrati) še veliko kandidatov, izmed katerih pa jih bo precej odpadlo do novembra, ko se bodo volilci odločili o bodočem predsedniku ZDA. Medtem ko ima sedanji predsednik Gerald Ford po splošnem prepričanju precej možnosti za izvolitev, pa so njegovi nasprotniki (tako v njegovi lastni, kot v vrstah nasprotne stranke) še zelo, zelo daleč od tega, da bi si priborili kakšno odločilno prednost. In kajpak spremlja ta boj tipično ameriško predvolilno vzdušje z mnogo hrupa, letakov, značk in gesel. Na sliki: del predvolilnega „orožja“, na katerem so imena različnih kandidatov. (Telefoto: UPI)

## TELEGRAMI

ADIS ABEBA - Organizacija afriške enotnosti (OAE) je z velikim zadovoljstvom sprejela odločitev Mozambika, da zapre mejo z Rodezijo. V sporočilu, ki ga je objavil sekretariat te afriške organizacije, je poudarjeno, da ta zgodovinska in pogumna odločitev ni le v čast Mozambiku, temveč tudi vsej Afriki. Tako odločitev bo povečala možnosti za osvoboditev junaškega ljudstva Zimbabve, sporoča OAE, ki nato poziva vse članice, naj dajo ljudski republik Mozambiku vso pomoč v teh dneh, ko se žrtvuje za vso Afriko.

BEJRUT - Tuje agencije poročajo, da so se v Libanonu uprli vojaki v Arnunu, kakih 80 km južno od Bejruta. Dva poročnika sta s skupino vojakov poskušala zavzeti garnizijo, vendar jima to ni uspelo zaradi odpora lojalnih vojakov. Uprniki v Arnunu so povedali, da hočejo pristopiti k „arabski vojski Libanona“. Število še ni znano.

STOCKHOLM - Predsednik švedske vlade in voditelj socialdemokratske stranke Olof Palme je sprejel skupino jugoslovanskih novinarjev, ki so na enotedenskem obisku na Švedskem.



- Ob vašem odhodu v pokoj vam želimo povedati, da ne bomo nikoli pozabili vašega marljivega čitanja referatov!

kritja, investiranje na račun obratnih sredstev in upanja, monopol nekaterih večjih organizacij združenega dela nad prilažanjem sredstev in drugo, temeljito vplivalo na nestabilnost našega gospodarstva. In, če hočemo zagotoviti stabilnost, moramo zarezati pri koreninah oziroma resničnih vzrokih. Dolgovanje, ki je postalo že nekakšna naša poslovna praksa in uresničevanje želja, ki si jih ne moremo privoščiti, nam je prišlo v poslovnih odnosih že kar v kri. Zato bi bilo prav, da bi se kar najhitreje poglobili v nove zakone in se vprašali, kaj nam prinašajo, ter hkrati razmislili, kaj bo treba storiti.

Rok, ki je določen za 1. april, je zelo kratek, še posebej zato, ker bodo posledice prizadele marsikateri TOZD. Toda, glasujemo in bomo glasovali za red, kot smo že dejali, in te resnice se moramo resnično zavedati. Tudi v poslovnih odnosih velja pravilo: čisti računi - dobri prijatelji.

JANEZ KOROŠEC

## tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik republike Josip Broz Tito je s soprogo Jovanko in člani uradne jugoslovanske delegacije odpotoval na prijateljski obisk v Mehiko, Panamo in Venezuelo.

Pred odhodom v prijateljsko Mehiko, kjer se je mudil že leta 1963, je predsednik republike v posebni izjavi za mehiško televizijo izjavil, da odhaja na to potovanje v prepričanju, da bo prispevalo ne samo k krepitvi dvostranskih odnosov med Jugoslavijo in deželami, ki jih bo obiskal, marveč tudi neuvrščenosti in svetovnemu miru na sploh.

Potovanje predsednika republike se začne v trenutku, ko se priprave na sestanek neuvrščenih v Colombu vse bolj pospešujejo, pa ima zaradi tega še toliko večji pomen.

Kajpak pa teme pogovorov predsednika Tita z njegovimi gostitelji ne bodo samo priprave o vsej široki paleti mednarodnih odnosov, pri čemer bodo ekonomski problemi deležni enake pozornosti kot politični.

Sicer pa kaže še posebej spomniti na dejstvo, da je prav Latinska Amerika tisto področje, ki doživlja v zadnjem času v mednarodni areni opazno zanimanje ne samo zaradi svojega zemljepisnega položaja in izjemnih naravnih bogastev (Venezuela je, denimo, ena največjih proizvajalk nafte na svetu in je članica OPEC), marveč tudi zaradi svoje vse bolj izražene želje, da bi vodila resnično neodvisno in samostojno politiko nevezanja na bloke.

### CASTRO ODPOTOVAL

Prvi sekretar KP Kube in predsednik kubanske vlade Fidel Castro, ki se je mudil na prijateljskem in delovnem obisku v Jugoslaviji, je po končanih razgovorih s predsednikom Titom in njegovimi sodelavci odpotoval iz naše dežele. Čeprav Jugoslavija in Kuba že dolgo sodelujeta pri razreševanju vrste mednarodnih vprašanj, obe pa sta tudi neuvrščeni, je bi to prvi obisk uglednega gosta s Kube pri nas.

Ob odhodu sta obe strani v skupni izjavi poudarili zadovoljstvo zaradi vse boljših medsebojnih odnosov, ki se, kot je bilo rečeno, razvijajo na načelih medsebojnega spoštovanja, nevmesavanja v notranje zadeve, neodvisnosti in ob obojestranskem upoštevanju posebnosti poti pri graditvi socializma in mednarodnega položaja obeh držav.

### BREŽNJEV ZNOVA GENERALNI SEKRETAR

Na že končanem 25. kongresu komunistične partije Sovjetske zveze so izvolili osrednje partijske organe. Leonid Brež-

# Titovo potovanje

njev je bil znova soglasno izvoljen za generalnega sekretarja, pa tudi sicer ni bilo v vrhu skoraj nikakršnih sprememb.

To velja tudi za temeljne smernice, ki so jih sprejeli na kongresu. Prevedeno v preprostejšo besedo pomeni to, da bo Sovjetska zveza v naslednjem obdobju nadaljevala z isto politiko tako doma, na notranjepolitičnem področju, kot v svoji zunanjepolitični usmeritvi.

Popuščanje napetosti je torej še vedno osrednja postavka sovjetske zunanje politike.

### ŠPANJA V VIHARJU

Španija preživlja tesnobne trenutke potem, ko je policija ubila štiri, ranila pa več deset demonstrantov v mestu Vitorii. Zaradi tega je začelo stavkati v baskovski provinci več kot 200.000 delavcev, ki s tem protestirajo proti policijskemu nasilju.

Podobno pa je tudi v nekaterih drugih mestih, še posebej v Bilbau, kjer je morala policija uporabiti solzilec, da je razgnala demonstrante na mestnih ulicah.

## TELEGRAMI

BEOGRAD - Na uradni in prijateljski obisk v našo državo in k našim oboroženim silam je prispel podpredsednik vlade, vojni minister in komandant oboroženih sil arabske republike Egipt general Mohamed Abdelgani el Gamasi.

RIM - Francesca De Martino so ponovno izvolili za generalnega sekretarja italijanske socialistične stranke. De Martino je bil na čelu stranke v zadnjih treh letih in od 1964 do 1969. leta.

## tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Nov sistem oblikovanja in ugotavljanja dohodka TOZD ter zagotavljanja plačil med uporabniki družbenih sredstev - čemur bi pravzaprav lahko na kratko rekli tudi nov dohodkovni in obračunski sistem - je sedaj tako rekoč že tik pred nami; začel bo veljati (po novih zakonskih predpisih) z začetkom prihodnjega meseca, torej s 1. aprilom, in rečemo lahko, da upravičeno povzroča nemalo sivih las prav vsem, ki so z njim prizadeti. Ti „prav vsi“ pa so vse organizacije združenega dela, saj domala ni TOZD v državi, ki ji ne bi uvedba novega dohodkovnega in obračunskega sistema narekovala takšnih ali drugačnih sprememb v njenem dosedanjem gospodarskem poslovanju.

Res pa je - in to moramo posebej poudariti - da se v mnogih TOZD še kar tako obnašajo, kot da se niso docela zavedli, da bo novi sistem prav zares začel zdaj zdaj tudi veljati. V minulem tednu je bila o tem vrsta posvetovanj, na katerih so opozorili na nujno družbenopolitično aktivnost v zvezi z uveljavitvijo novega sistema. V razpravi na izvršnem komiteju predsedstva CK ZKS so ob tem poudarili, da je delovne ljudi po organizacijah združenega dela treba seznaniti s tem, kako pomembna je uveljavitev novega sistema za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Treba pa je ljudi tudi opozoriti na konkretne naloge s tem v zvezi - seznaniti jih je treba tudi s posledicami uvajanja novega sistema.

Nov sistem sprejemamo kot edino pot k boljšemu gospodarjenju na vseh področjih, je bilo rečeno, kot del stabilizacije in hitrejšega družbenega napredka. Odslej bo sleherni uporabnik družbenih sredstev dolžan zavarovati plačilo obveznosti, sicer ne bo smel vzpostavljati dolžniško-upniških razmerij, ne bo smel uvajati novih investicij, najemati kreditov, dajati ali sprejemati raznih garancij in podobno. Vse to določajo novi zakonski

predpisi, ki začenjajo veljati z začetkom prihodnjega meseca.

O teh vprašanjih je bilo prejšnjo sredo širše posvetovanje v Gospodarski zbornici Jugoslavije - posvetovanju je prisostvovala vrsta predstavnikov OZD iz vse države. Ocena je bila, da bo novi sistem obračunavanja in plačevanja prispeval k zadržani stabilizaciji, da pa bo za mnoge v gospodarstvu pomenil tudi precejšnje dodatne težave. To še posebej velja za trgovino, za dele agroindustrijskega kompleksa in za turizem. Re-



čeno pa je bilo tudi, da opisane težave niso utemeljitev za odstopanje od novega sistema - če vemo, da je njegov cilj ta, da bi resnično omogočili sistem, ki dohodek ustvarja, tudi razpolaganje s tem dohodkom, da bi odpravili odtujena sredstva moči in da bi spravili porabo zares v tiste meje, ki nam jih narekujejo realne možnosti. Novi sistem nalaga veliko odgovornosti predvsem tistim, ki so se doslej držali bolj ob strani - to pa so predvsem banke in trgovina. Ena najpomembnejših nalog bank bo posledaj ta, da bodo zagotovile obratna sredstva tam, kjer

bodo najpotrebnejša, so poudarili na tem posvetovanju.

Minuli petek so o vprašanjih novega sistema spregovorili tudi na republiškem posvetovanju sekretarjev komitejev občinskih konferenc in medobčinskih svetov ZKS. Tudi na tem posvetovanju so poudarili, da se morajo delavci v TOZD ter vodstva osnovnih družbenopolitičnih organizacij in člani samoupravnih organov nemudoma seznaniti z gospodarsko in družbenopolitično vsebino novega obračunskega sistema. To je zares nujno, saj bo posledaj temeljilo poslovanje OZD edinole na res realno ustvarjenem dogodku.

Sredi prejšnjega tedna so predstavniki republiškega izvršnega sveta, SZDL, sindikatov, gospodarske zbornice in zainteresiranih skupnosti s področja družbenih dejavnosti podpisali družbeni dogovor o delitvi dohodka v letošnjem letu. Določbe tega dogovora bodo omogočile skladnejšo rast osebne in skupne porabe ter njuno neposredno odvisnost od doseženega družbenega proizvoda - tako kot to določa tudi letošnja razvojna resolucija. Podpredsednik IS dr. Avguštin Lah je ob tem poudaril, da je letos obseg porabe zelo zmanjšan - zato bodo morale skupnosti še posebej paziti na izvajanje prioritarno začrtanih nalog v skladu z realno selektivno politiko. Na slehernem področju porabe smo morali omejiti programe in zmanjšati naložbe, vendar temu ni vzrok samo manjša materialna osnova, marveč jih omejujejo tudi kadri, omejujeta jih premajhna menjava dela in premalo razvito družbeno dogovarjanje.

Zvezni izvršni svet je prejšnji petek sprejel akcijski program letošnje spomladanske seje in tudi ukrepe za uresničitev tega programa. Program predvideva pomembno podporo za razvoj agroindustrijskega kompleksa v državi - da bi povečali našo proizvodnjo hrane. Posebno mesto naj bi imela hitrejša rast kmetijske proizvodnje in proizvodnje vrtnin.



V akciji tednika ITD „Bralec-novinar“, ki je bila minuli teden v Kočevju, sta si nagrado 1000 din razdelila dijak gimnazije Andrej Levstek in sodelavec Dolenjskega lista Andrej Arko. Skupno so bralci prinesli uredništvu 50 prispevkov. (Foto: F. Brus)



V torek popoldne je promet na novomeškem Glavnem trgu za pol ure obstal. Kolono avtomobilov je zamenjal pisan spreved šolarjev, našemljenih v vse mogoče maske. Več sto se jih je zvrstilo po cesti, slučajnim mimoidočim v razvedrilo in veselje. (Foto: Markelj)



Pri objektu za tehnične preglede v Ločni gradi SGP Pionir, temeljna OZD MKO velik avtoservisni center, v katerem bo mogoče hkrati popravljati do 50 osebnih avtomobilov. To bo prvi sodoben tovrsten objekt na Dolenjskem. (Foto: M. Vesel)



Gradbeniki SGP Grosuplje so v soboto v Trebnjem kljub mrazu vlivali ploščo na gradbišču drugega stanovanjskega bloka. Do novega leta bi radi izročili stanovalcem ključne novih stanovanj, na Pavlinovem hribu pa je še dosti stavbišč za nove bloke. (Foto: Železnik)

### LAHKOMISELNI ZELEZNIČARJI

V sredo, 3. marca, so imeli bošanski, krmeljski in sevniški gasilci ter občani Mirenske doline spet polne roke dela z gašenjem požarov ob progi. Ta dan je popoldne peljala parna lokomotiva iz Novega mesta proti Sevnici in nazaj. Gasilci pravijo, da je proti Jelovcu zažigala skoraj na vsakih sto metrov. Gasilci so morali na požarišče dvakrat: popoldne ob 14. uri do 18. ure in ob 19. uri do 22. ure. Pogorelo je 12 hektarov gozda, dosti strahu so preživeli na Lepem Dobu, kjer je precej škode tudi v sadovnjakih. Po oceni je za 100.000 dinarjev škode. Na požariščih je bilo 75 gasilcev in 34 občanov. Ob tolikšni malomarnosti železniške gasilci postavljajo vprašanje povračila stroškov.

## Kaj bo za regijsko „okroglo“ mizo?

Načrt za srednjeročni razvoj dolenjske regije je nedvomno ena osrednjih letošnjih nalog. Medobčinska skupščina, ki se bo leto dni sestajala v Črnomlju, je v svoj delovni načrt napisala, da sta za to



Naslednjo jesen že usmerjeno izobraževanje

nalogo še posebej odgovorna komisija za družbenoekonomske odnose in medobčinski odbor gospodarske zbornice. Kot smo že napovedali, bo prvi del srednjeročnega programa kmalu dan v javno razpravo. Nič manj pomemben od tega ne bo razvojni načrt srednjega in višjega šolstva na Dolenjskem. S to nalogo se tudi že precej mudi, saj je treba upoštevati, da bo morala Dolenjska že naslednjo jesen uvesti usmerjeno izobraževanje. V programu bodo predvsem opredelili potrebe in možnosti za uvedbo in uvrstitev takih izobraževalnih oblik,

ki bodo najbolj zahtevale potrebam združenega dela.

Ocena gospodarskega razvoja in razvoja samoupravljanja v delovnih organizacijah bo prišla na mizo medobčinske skupščine ob pomoči medobčinskega odbora gospodarske zbornice, sindikata in samih organizacij združenega dela. Ta vprašanja bodo bržkone obravnavali hkrati z integracijskimi gibanji v regiji ter ob tem razčlenili dosedanja prizadevanja za povezovanje in trgovini in kmetijstvu. K temu sodi prav gotovo tudi nadzorstvo, kako v regiji že in bodo izvajali stabilizacijske ukrepe.

Medobčinska skupščina je sprejela tudi obveznost, da bo pomagala ustvariti pogoje za delovanje pedagoškega centra v Novem mestu, podprla akcijo za zgraditev dijaškega doma v Novem mestu, proučila izobraževanje na delovnem mestu in spodbudila ustanavljanje novih interesnih skupnosti na medobčinski ravni. Za aktualno nalogo je proglasila ustanovitev lokalne radijske postaje v regiji ter pospeševanje drugih informacijskih sredstev, pri čemer bo poudarek na ustanavljanje INDOK centrov v občinah.

Na dnevnih redih letošnjih zasedanj regijske skupščine bodo še takele točke: razvoj gostinstva in turizma v regiji, varstvo okolja, SLO in družbena samozasčita, socialna politika, medsebojno usklajevanje stališč za enoten nastop regije, ne nazadnje pa tudi, kakšne so možnosti za sodelovanje s sosednjimi regijami.

I. Z.

pomembnejša pokrajina pa 13,6 milijona dolarjev.



Vedel sem, da se boš tega razveselila bolj kot nagejnov.

(Karikatura: Bjelovarski list)

Pred meseci, takrat, ko so zbrali prve interese in govorili o usmeritvi tega denarja v naši republiki, je bila znana že tudi „cena“ tega posojila. Posojilo je ugodno, saj je po običajni obrestni meri, rok odplačila pa znaša do 12 let. Predvideno je, da bodo morale prispevati k investiciji v dinarjih delovne organizacije ob pomoči bank 60 odstotkov vrednosti najetejga posojila. Posojila bodo deležni tudi zasebni kmetje k operantje; ti bodo morali zagotoviti 20 – odstotni delež. Od skupnih treh milijonov naj bi zasebno kmetijstvo dobilo 1,3 milijona dolarjev, družbeno pa 1,7 milijona. Denar bo porabljen predvsem v govedoreji in za urejanje kmetijskih zemljišč, ki terja veliko naložb, je pa neizbežno.

M. L.

gredo z beležnicami in fotografskimi aparati na „uredništvo v gosteh“, dobiva v statističnih poročilih bolj oprijemljivo vsebino. Podoželje se prazni, mladina odhaja, podeželske občine ostajajo pri svojem številu prebivalstva ali pa celo nazadujejo. To je razvidno iz analize „Prebivalstvo in zaposlenost“, ki jo je za lansko leto pripravil republiški Statistični zavod.

Primerjava lanskega in predlanskega leta kaže, da se je naravni prirastek prebivalstva v Sloveniji krepko popravil. Vendar so razlike med občinami zelo velike. Nekatere, na primer Velenje, Kamnik, Kranj, Izola, Trzin, Ljubljana – Bežigrad itd. so mnogo nad republiškim povprečjem, vse dolenjske občine, z izjemo Metlike, pa so pod njim.

Statistika pravi, da se je število prebivalcev v Rjbnici, Trebnjem in Brežicah celo zmanjšalo, imelo je, kot pravijo statistiki, negativni skupni prirastek. Nazaduje zlasti Ribnica, kjer primanjkuje delovnih mest in odhajajo ljudje za zaslužkom v druge kraje, mnogi od njih pa tudi v tujino. Medtem ko je imela Slovenija povprečni koeficient 10, je znašal v Sevnici in Črnomlju približno 4, v Krškem nekaj nad 5, v Kočevju približno 8, v Novem mestu 9,5, le v Metliki je presegel republiško povprečje in znašal 12,5. Podatki kažejo, da so imeli najnižjo rast prebivalcev v tistih občinah, kjer nimajo trdnjih urbanih središč, ki bi pritegovala prebivalstvo, pravi k temu komentar statističnega strokovnjaka.

M. L.

## credno je zapisati...

En stroj – en delavec, dva stroja – dva delavca, trije stroji... in tako naprej, dokler je denar za nakup stroja in dokler je kaj nezaposlenih delovnih rok, ki mu strežejo. Tako smo odpravljali nerazvitost, nezaposlenost, prikriti nezaposlenost kmetijskih predelov tudi na Dolenjskem, misleč, da je jabolko rešitve kaj lahko dosegljivo, le utrgati ga je treba.

## Kraj nekega mita?

Prelepo bi bilo, da bi bilo čisto res. Toda dolgo je kazalo, da je mogoče prav s...kstilno in konfekcijsko industrijo, ki zaposlujejo dosti ljudi, ki sta, kot temu rečemo, delovno visoko intenzivni panogi, prinesejo napredek. Lisca in Jutranjaka sta ga v Sevnico, Beti v Metliki, Novoteks in Labod v Novo mesto itd., če štejemo le jedra teh tovarn, ki pa imajo v manjših krajih še celo vrsto obratov. Tekstilna in konfekcijska industrija živita na območju širše Dolenjske približno 10.000 zaposlenih.

Toda začelo se je zatikati in formula „en stroj – en delavec“ je začela izgubljati svojo čarobno moč. Veliko vprašanje je, ali se sploh še izplača širiti zmogljivosti tovrstne industrije in – ali ne bi z njo naredili medvedje usluge manj razvitim, ko bi jim pomagali do obratov, ki bi bili vnaprej obsojeni na životarjenje.

Dejstvo je, da je tekstilna industrija predimenzionirana. Na problem je vnovič opozoril direktor novomeškega Laboda Zdravko Petan na četrtkovi razširjeni seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je – pred 8. marcem – zasedalo v Labodu.

Znano je, da se tekstilna in konfekcijska industrija selita v manj razvite dežele, tja, kjer je še dosti poceni delovnih rok. V državah, kakršna je po razvojni stopnji naša, je v tej industriji zaposlenih nekako največ slab odstotek vseh zaposlenih. V Jugoslaviji znaša odstotek 1,25, v Sloveniji 2,50, na Dolenjskem pa celo 3,9. To dovolj zgovorno pove, kje smo in kako dvomljivo je večati proizvodne zmogljivosti.

M. LEGAN

## Sejmišča

NOVO MESTO: sejem je bil slab, kot že zlepa ne; kupecv iz drugih občin skoraj ni bilo. Naprodaj je bilo 121 prašičev, od tega 12 starejših od tri mesece. Prodali so 73 prašičev; mlajši so veljali od 500 do 680, starejši pa od 690 do 900 din. BREŽICE: 501 prašiča so tokrat pripeljali na sobotni sejem. Do tri mesece starih prašičkov so prodali 407, starejših pa 19. Pujski so imeli ceno od 30 do 32 din, starejši prašiči pa do 20 din kilogram žive teže.

## Kmetijski nasveti

### S hibridi do rekordov /I./

Lanski rekordni pridelek koruze v Jugoslaviji, ki je presegel nekdanj magičnih 10 milijonov ton in s katerim smo se uvrstili tudi med dežele z največjim povprečnim pridelkom na hektar, (upajmo, da ne le začasno), je samo potrdil že tolikokrat izrečno trditev, kako velike rezerve še skriva v sebi „največja jugoslovanska tovarna“.

Tudi v Sloveniji postaja koruza vse pomembnejša poljščina, saj je njen pridelek od vojne sem narastel za trikrat, večja pa se je naprej. Dolenjska, kjer je pred dobrimi stotimi leti rastle več kot pol vse slovenske koruze, bi s svojimi naravnimi možnostmi lahko imela pri tem večjo vlogo, kot jo ima sicer. Tako pa žal nekatere pomanjkljivosti v pridelovanju veljajo pri nas še bolj kot v drugih slovenskih pokrajinah.

Najprej koruzno seme. Četudi so lastnosti hibridnega semena že dve desetletji tako rekoč splošno znane, še vedno na četrtini vseh koruznih njiv pridelujejo stare, manj rodovitne sorte. Toda ustrezne hibridne sorte zmorejo dati ob istih drugih zahtevah za četrtno, celo tretjino večji pridelek! Največji uspeh prinaša potrjeno hibridno seme, tako imenovana prva (F1) generacija; takega semena pa po zadnjih podatkih v Sloveniji posejemo komaj polovico.

Zakaj ne bi vseh njiv zasejali z najboljšim semenom, zakaj ne bi podvojili pridelkov koruze, tako kot so jih v sosednji Avstriji, kjer imajo skoraj dvakrat večji povprečni pridelek, kot ga imamo v naši republiki, čeprav smo tudi mi napredovali? Pred več kot 100 leti je znašal naš pridelek povprečno 13, pred vojno 15, pred dvema desetletjema 20, zdaj pa se vrti blizu 35 stotov na hektar. Dosegljiv cilj je 50 in več stotov na hektar; Združene države Amerike, ki jim zaradi ogromnih žitnih površin ni treba toliko intenzivirati kmetijstva, so to mejo že presegle, prav tako Francija, kjer pridelujejo zdaj šestkrat več koruze kot pred vojno.

Prihodnjtje pa kaj več o priporočenih sortah za naše območje, to je nižinsko in gričevnato osrednjo Slovenijo, kjer je približno petina vseh njiv obsejanih s koruzo, z izjemo brežiškega konca, kjer je koruznih njiv celo nad 40 odstotkov.

Inž. M. L.

## Dolarji so tukaj

Bolje pozno kot nikoli – bi lahko komentirali vest, da so končno le opravljene vse formalnosti za najete 50 milijonov dolarjev posojila, ki ga je Mednarodna banka za obnovo in razvoj namenila jugoslovanskemu kmetijstvu. Posel bo izpeljan prek Novosadske banke.

Ko ob zmanjšani donosnosti gospodarjenja v kmetijstvu tej panogi manjka investicijskega denarja, je 50 milijonov velika dodatna „injekcija“ iz tujine, tako rekoč zlata vredna. Ta znesek predstavlja namreč kar 40 odstotkov vsega denarja, namenjenega za uresničitev srednjeročnega investicijskega načrta v kmetijstvu, deležne pa ga bodo vse republike in pokrajine, za kar je razdelilnik že narejen. Slovenija bo dobila 3 milijone, Vojvodina kot kmetijsko naj-



V odmaknjenih vaseh manj rojstev, ker tam ostajajo le starci

## Bežanje v mesto

Tarnanje, da se vasi praznijo, ki ga redno poslušajo naši novinarji, ko



Zapomnite si pravilo: pri elektriki poznamo plus in minus, pri ceni elektrike pa samo plus!

/Karikatura: Marjan Bregar/

## Prekratka doba

Nedavno uveljavljeni družbeni dogovor o načinu oblikovanja cen stanovanj v občini Kočevje določa v zadnjem odstavku 19. člena tudi to: „Zaradi pokrivanja stroškov za dela na odstranjevanju ugotovljenih napak v času garancijskega roka je gradbena operativa dolžna po končanju izgradnje predati Samoupravni stanovanjski skupnosti (SSS) občine Kočevje garancijski polog (akceptni nalog) v višini 3 odstotkov vrednosti objekta.“

To določilo ima nedvomno dober namen, da bi varovalo nove hiše. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da se investitorji brajnjo popravila napak v garancijski dobi (dve leti), oziroma popravilo zavlačujejo, da mineta dve leti. Zdjaj v garancijski dobi dveh let SSS lahko naroči popravilo in ga plača iz garancijskega pologa podjetja.

Praksa pa je pokazala, da je garancijska doba dveh let prekratka. Dogaja se, da v blokih, starih komaj 5 do 10 let, pušča v več stanovanjih oziroma prostorih vodovodna napeljava, ki je vgrajena v zidu in bi gotovo morala delovati brez napak vso življenjsko dobo stavbe.

Podobne se pokažejo napake po kakih petih letih tudi pri napačno položenih talnih plastičnih ploščicah. Ker jih je polagalec zaradi malomarnosti ali varčevanja z materijalom položil na nevarno podlago, pokajo.

Vendar nastajajo pri takih in podobnih primerih težave, ker se gradbena operativa naredi bolj ali manj gluho, oziroma se skuša izogniti brezplačnemu popravilu.

JOŽE PRIMC

## „Obsojamo dogovor o preštevanju“

Ob dogovoru treh v parlamentu zastopanih avstrijskih strank o preštevanju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji je na zadnji seji razpravljali tudi sekretarjat predsedstva RK Zveze socialistične mladine Slovenije in sprejel protestno izjavo.

V njej sekretariat ugotavlja, da so vodilne avstrijske politične stranke pokazale, da avstrijske državne pogodbe niso pripravljene izpolniti v celoti in da pomeni njihov dogovor grobo revizijo državnih pogodb in novo kapitulacijo pred nacionalističnimi, šovinističnimi in neonacističnimi silami.

V protestni izjavi so med drugim napisali: „Ponovno se je pokazalo, da so upravičeni dvomi v demokratičnost avstrijske države, saj gotovo ni demokratična država, v kateri oblasti ne izpolnjujejo državnih pogodb, kjer se vodilne politične stranke dogovarjajo za ukrepe, ki so z njo v nasprotju, kjer se ne izvršujejo veljavni zakoni, kjer oblikujejo manjšinsko politiko protimanjšinske sile, kjer temeljne pravice določenega dela državljanov postavljajo v odvisnost od njihovega števila...“

V protestni izjavi so ob koncu napisali, da zahteva slovenska mladina od avstrijskih oblasti, naj takoj izpolni vse svoje iz državne pogodbe izvirajoče obveznosti brez postavljanja pogojev.

# Bo letos z inovacijami več uspeha

V podaljšanem letu tehnoloških inovacij in zaščite industrijske lastnine na Dolenjskem že prva pridobite: medobčinski odbor za inovacije, ki si bo prizadeval, da bi domači možgani več prispevali v skupno zakladnico na patentni borzi

Izumiteljsko-novatorska bera minulega leta v Jugoslaviji ni bila posebno bogata. Ni bilo pomembnega koraka naprej, kot je želela zvezna skupščina, ki je leto 1975 s posebno resolucijo proglasila za leto tehnoloških inovacij in zaščite industrijske lastnine.

Kot so ob koncu leta ugotovili družbenopolitični in strokovni krogi, „inovacijska“ miselnost se ni prodrla v vse delovne organizacije. Samo tu in tam je prišla na svetlo novica, da so dale najrazličnejše tehnične izboljšave, izpopolnitve tehnologije itd. podjetju pomembne s hranke. Na Dolenjskem omenjajo s tem v zvezi predvsem tovarno zdravil „Kaka“ in nekatero Iskrine tovarne.



Ivo Šteblaj: „Bo letošnje inovacijsko leto rodovitnejše?“

Ker lani ni bilo pravega „učinka“, se je zvezna skupščina odločila leto inovacij podaljšati do konca 1976. Več znakov je, da so to akcijo začeli v republikah obravnavati resneje kot do zdaj. V Sloveniji je začel zagnano delovati republiški odbor za inovacije, ki ga vodi predsednik republiške gospodarske zbornice Andrej Verbič.

„Nižji“ organ – medobčinski odbor za inovacije v dolenjski regiji – so ustanovili 3. marca v Novem mestu na pobudo medobčinskega odbora gospodarske zbornice za Dolenjsko. Za predsednika so izvolili Ivo Šteblaja, za podpredsednika inž. Silva Oblaka in prof. Janeza Zafreda, celoten 15-članski odbor pa sestavljajo predstavniki najrazličnejših medobčinskih družbenopolitičnih organov, organizacij, društev, strokovnih združenj itd. ter člani iz nekaterih večjih delovnih oziroma gospodarskih organizacij. Ze ob ustanovitvi so se dogovorili, da bodo

najtesneje sodelovali predvsem z raziskovalno skupnostjo.

Medobčinski inovacijski odbor si bo potem, ko bo naredil delovni načrt, prizadeval predvsem zbrati najrazličnejše informacije o stanju in organizaciji inventivne in inovacijske dejavnosti v tozidih oziroma OZD na Dolenjskem, ugotoviti pa bo postodoval republiški odboru. Pregleda o tem zaenkrat ni.

Ivo Šteblaj meni, da si bo medobčinski inovacijski odbor v prvem obdobju prizadeval, da bi trud v novem inovacijskem letu našel ustrezen odmev tudi v načrtih občinskih skupščin na Dolenjskem. „Kajpak bo najprej nujno z družbenopolitično akcijo ustvariti ugodno klimo za inovacijsko dejavnost; če te ne bo,“ je prepričan Šteblaj, „bodo šle še tako dobro zastavljene akcije po vodi.“

I. ZORAN

## V SPOMIN NA KOMANDANTA STANETA

V petek, 5. marca, so si predstavniki pobratenih krajevnih skupnosti iz Ljubljane-Siške, Petrove vasi in vojaške gimnazije „Franc Rozman-Stane“ iz Ljubljane ogledali teren na Lokvah, kjer je bil med vojno štab komandanta GS NOV in POS, narodnega heroja Staneta Rozmana. Dogovorili so se, da bodo do 18. julija, ko bodo praznovali krajevni praznik KS Petrova vas in bo tudi velika proslava ob 35-letnici vstaje slovenskega naroda, komunalno uredili tabor in postavili spominsko barako komandanta Staneta.

Na Lokvah bo poslej stalen poletni mladinski tabor, kamor bo prihajala mladina iz vse Slovenije. Lokve so že sedaj postaja vsakoletnega pohoda po poteh slovenske delegacije na drugo zasedanje AVNOJ. V akcijo za ureditev tabora se vključil tudi stalni odbor pohoda po poteh slovenske delegacije na drugo zasedanje AVNOJ v Ljaci.

R. SKENDEROVIČ

## Treh šihov žena ne zmore

Mara Rupena v metliški BETI: „Tudi v družini sami je potrebno spremeniti delitev dela, da bo žena razbremenjena“

Problemska konferenca „Žena včeraj, danes in jutri“, sklicana 4. marca v metliški tovarni BETI, je dala vrsto napotil za odpravljanje težav, ki sodobno ženo vlepajo v ozek krog služba-dom.

Pogovor z Maro Rupeno-Osolnikovo, znano Belokranjcem se iz časa NOB, je zbranim predstavnicam metliških kolektivov veliko pomenil. Govorila je o pomenu in vlogi mednarodnega leta žensk, jih seznanila z doseženimi uspehi in novimi nalogami v boju za resnično uveljavitev žena v svetu in pri nas.

S primeri iz vsakdanjega življenja so potem osvetlili položaj ženske proizvajalke, ki je največkrat tudi kmetica, mati in gospodinja, kar jo izprava in ji onemogoča vidnejše ter uspešnejše javno udeleževanje. V Metliki prevladuje ženska delovna sila. V BETI je na primer kolektiv sestavljen iz 80 odstotkov žensk. S približno enakim odstotkom so

tovarišice zastopane tudi v samoupravnih organih, branijo pa se vidnejših funkcij in velike odgovornosti. Tega ne zmorejo deloma zavoljo prehude obremenitve, deloma zato, ker nimajo časa za branje in študij, pa se ne čutijo sposobne.

BETI je edina tovarna tekstilne stroke v Sloveniji, ki je nočno delo za žene povsem ukinila. Dokaz, da je z dobro voljo to mogoče narediti in da bi veljalo te izkušnje posnemati. Poudarjali pa so, da bi bilo potrebnih več stanovanj, ker je veliko vozačev, da bi morali otroško varstvo uvesti tudi na podeželju in da bi morali tovarišice strokovno ter politično izobraževati, da bi bile kot samoupravljalko in delegatke sposobne odločati o sadovih svojega dela.

Ni pa dovolj samo družbena akcija in pomoč, temveč je potrebno tudi v družinah izkoreniniti miselnost, da je le žena poklicana skrbeti za gospodinjstvo in vzgojo.

R. B.



Franc Šetinc:

## Največji uspeh naših prizadevanj

Za največji uspeh naših skupnih prizadevanj je vsekakor šteti to, da smo vprašanja družbenoekonomskega in političnega položaja ženske vpletli v splošen koncept ustavne preobrazbe naše družbe. V teh prizadevanjih smo sledili napotilu obeh partijskih kongresov, ki sta poudarila, da mora biti uveljavljanje enakopravnega družbenega položaja ženske sestavni del boja zavestnih sil za uveljavljanje nove ustave in eden izmed bistvenih ciljev naše razredne usmeritve. Med ženskami se je močno okrepila zavest, da si morajo zagotoviti možnosti, da skupaj z vsemi delavci v združenem delu rešujejo vsa vprašanja našega življenja in razvoja in da je urejanje tudi tistih problemov, ki jih bremenijo, odvisno predvsem od njihovega lastnega prizadevanja.

Za Leninom bi v naših razmerah lahko ponovili, da morata biti za osamosvajanje žensk izpolnjena dva neogibna pogoja: prvič, da osvoboditev ženske ni uresničljiva, če niso prej odstranjeni vzroki njenega neenakopravnega položaja, to pa je odtujenost delavca od odločanja o pogojih in sadovih njegovega dela; in drugič, da graditve socializma ne more biti brez množične udeležbe žensk v politiki in gospodarstvu.

(Sekretar IK predsedstva CK ZKS na seji republiške konference SZDL, posvečeni prazniku žensk)

Todo Kurtović:

## Ločiti tiste, ki vero zlorablajo

„Za revolucijo se ljudje niso odločili iz verskih ali nacionalnih čustev, temveč iz svojih lastnih in narodnostnih koristi. Glavni del revolucionarne vojske so sestavljali verniki; verniki so množično gradili socializem v vsej državi; v 53 naših prostovoljnih brigadah so bili največ verniki. Zato so danes v družbenem življenju enakopravni tako verni kot neverni. Mesto duhovnika in vernika je v Socialistični zvezi, in zborih občanov in v raznih drugih oblikah družbenih prizadevanj. Duhovnikov nismo nikdar enačili s skrajnimi skupinami. Zaradi tega je večina naših vernikov odobravalala družbene predpise in jih podpirala. Nekaj drugega pa so duhovniki („svečeniki ali sveščeniki“) oziroma voditelji verskih skupnosti, ki vero zlorablajo. To je politični kriminal, kakor tudi vse, kar je temu podobnega. To je izpodkopavanje koristi našega človeka in narodov. Izkušnje so pokazale, da verniki ne nasedajo političnim usmeritvam nazadnjaških sil v verskih skupnostih. Zato se odločno upiramo vsakemu sektaštvu, ki je izraz dogmatizma in informobojevstva. Smo proti kakršnekoli posploševanju tudi tedaj, ko gre za duhovščino. Naša načela so trdna in nepopustljiva. Nikdar nismo imeli ene politike in stališča za ustavo, drugega za prakso...“

... Veseli smo, da je Todor Kurtović tako jasno ocenil prispevek jugoslovanskih vernikov (katerekoli veroizpovedi) med zadnjo svetovno vojno – v NOB.

(Iz govora sekretarja IK predsedstva CK ZKJ na proslavi v Ljaci v BiH; odlomek je objavil in komentiral v prejšnji številki verski list Družina)

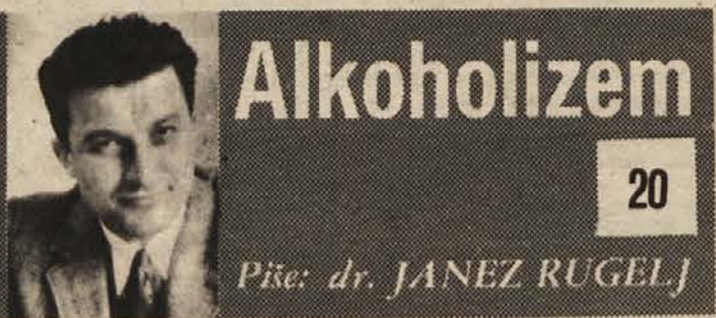
## vsak četrtek DOLENJSKI LIST

## Kdo kaj ve o tem?

23. 8. 1975 okrog 21.40 so neznanj storilci premaknili ob vaški cesti Šentjurje – Hmeljčič 800 kg težak kabelski boben in ga porinili po strmini navzdol na magistralno cesto 1/1 (avtocesta Ljubljana – Zagreb), tako da se je v boben zaletel z osebnim avtomobilom italijanski državljan. Na avtomobilu je nastala materialna škoda, ogroženo pa je bilo tudi voznikovo življenje.

Podjetje za PTT promet Novo mesto prosi vse, ki bi karkoli vedeli o dogodku ali storilcih, naj to proti visoki nagradi sporočijo podjetju ali najbližji postaji milice.

Podjetje za PTT promet Novo mesto



## Alkoholizem

20

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

Opisanih sprememb v čustvenem odnosu do alkohola pri svojih nekdanjih alkoholiki ni mogoče doseči z nobenimi drugimi ukrepi kot z zdravljenjem alkoholika in vse njegove družine.

Prav tako opažamo v delovnih skupinah naših res rehabilitiranih zdravljencev, da se pije manj kot nekoč. Tudi ta pojav je v zvezi s načelom človeške solidarnosti in spoznano prednostno življenja brez alkoholnega omamljanja.

Omenjeni spoznanji potrjujejo našo domnevo, da rehabilitirani nekdanji alkoholiki pripomorejo neprijetno več k osveščanju svojega okolja kot pa predavanja, plakati itd.

### 3. DRUGI UKREPI ZA PREPREČEVANJE ALKOHOLIZMA

Teh ukrepov je pravzaprav veliko, izvajati pa jih je smiselno samo, če se lotimo rehabilitacije množice

alkoholikov in če si začnemo prizadevati za postopno in občutno zmanjšanje proizvodnje, distribucije in potrošnje vseh vrst alkoholnih pijač. Na kratko bomo omenili najvažnejše take ukrepe:

- Sistematičen pouk o alkoholizmu od petega razreda osemletke navzgor. Poučevati bi morali tisti, ki alkoholizem res poznajo, to pa so predvsem terapevti v klubih zdravljenih alkoholikov. Le-ti bi se morali za pouk o alkoholizmu še dodatno usposobiti. Seveda bi morali pri pouku sodelovati tudi rehabilitirani zdravljenci. Samo tako organiziran pouk lahko nekaj prispeva k spremembi neustreznega čustvenega odnosa do alkohola, ki ga otrokom pri nas vcepljajo starši, o čemer smo pisali v 14. nadaljevanju. To dejstvo pa zahteva, da bi pouk o alkoholizmu morali organizirati tudi za starše. Seveda je to lažje reči kot napraviti. Če izhajamo iz naših izkušenj, lahko rečemo, da tisti starši, ki bi

bili najbolj „potrebni“ takšnega pouka, na predavanje o alkoholizmu sploh ne pridejo. Pa tudi če bi tisti, ki so že odvisni od alkohola, na predavanje prišli, jim to ne bi nič pomagalo, saj na tako preprost način ni mogoče urediti alkoholikov.

– Prepoved točenja alkoholnih pijač v dopoldanskem času in poznih večernih urah, z zahtevo, da je z alkoholnimi pijačami možno postreči samo po obedu.

– Uresničitev zahteve po popolni treznosti v prometu in pri delu.

– Prepoved reklame za alkoholne pijače.

– Prepoved zasebne žganjakuhe.

– Manj bi morali biti strpni do vinjenosti in alkoholičnega obnašanja.

– Gojiti bi morali kpl življenja brez omame.

– Sistematično prosvetljevanje vsega prebivalstva.

– Strogi disciplinski in kazenski ukrepi do izgedov zaradi popivanja iz objestnosti (posebno mladeničev, ki še niso „pravni“ alkoholiki).

– Disciplinski in kazenski ukrepi so primerni samo, če so povezani z zdravljenjem alkoholikov in sistematičnim prosvetljevanjem ogroženega dela prebivalstva.

### 4. KAJ V RESNICI DELAMO ZA PREPREČEVANJE ALKOHOLIZMA?

Glede na čustveni odnos ljudi do alkohola, lahko vse prebivalstvo razdelimo na štiri skupine:

– V prvo skupino spadajo pravi abstinenti, tj. tisti, ki niso nikoli pili, in so se odločili, da niti nikoli ne bodo začeli piti. S to skupino prebivalstva se ni treba ukvarjati. Sem seveda ne spadajo nekdanji alkoholiki – abstinenti, ki potrebujejo dolgotrajno pomoč prek kluba zdravljenih alkoholikov.

– Drugo skupino tvorijo t.i. zmerni, družbeni, „normalni“ potrošniki alkoholnih pijač. Ta skupina je največja. Iz nje se rekrutirajo alkoholiki, kajti vsak alkoholik je bil najprej „zmeren“ pivcev. V tej skupini bi se morali načrtno ukvarjati s preprečevanjem alkoholizma, predvsem s prosvetljevanjem. Potrošnje alkohola bi morali kontrolirati, proti tistim, ki se opijajo iz objestnosti, pa bi bilo treba tudi disciplinsko ukrepati, predvsem v skupini mladih. S sistematičnimi preventivnimi akcijami v tej skupini bi se morda počasi znebili pretirano strpnega odnosa do obnašanja v pijanem stanju ter uveljavili normo, da je pijanost za ponosnega človeka nekaj nedostojnega. Saj se človek v pijanosti res razčloveči in se neredko obnaša slabše kot žival.

– V tretjo skupino spadajo alkoholiki v začetnih in srednjih obdobjih alkoholizma. Te je treba zdraviti.

– V četrto skupino pa spadajo alkoholiki, ki so že šli skozi fazo uničevanja družine (prvo obdobje alkoholne bolezni) in so dospeli v fazo osebnostnega in družbenega propadanja. Tudi te bi bilo treba

zdraviti, če bi prišli na vrsto, saj še zdaleč nismo zmožni začeti zdraviti niti vse tiste iz tretje skupine, ki so za zdravljenje že „dozorili“. Vprašanje je, kaj napraviti s propadlimi alkoholiki. Zdraviti jih skoraj nima smisla, ker jih ni možno več rehabilitirati. kajti preveč so telesno in duše izčrpani, in kar je najvažnejše, nihče jih več ne mara.

Omenili smo že, da ljudje, ki ne morejo uresničiti svoje potrebe po ljubezni, napravijo samomor. Alkoholizem pa je počasna oblika samomora. Zato bi bila za te ljudi upravljena določena oblika socialnega skrbstva; ker so praviloma dokončno odpisani, bi se morali pobrigati, da ne bi noben alkoholik dospel tako daleč.

In kaj delamo v teh skupinah?

– V prvi skupini se občasno lotimo zdravstvenega prosvetljevanja. Kadar organiziramo predavanje o alkoholizmu v okviru krajevne skupnosti, pridejo na predavanje predvsem abstinenti, ki so nestrpni ne samo do alkoholikov, ampak do slehernega, ki popije kakšen kozarec vina.

– V drugi skupini ne delamo ničesar.

– V tretji skupini se namesto zdravljenja lotevamo preventivnih in disciplinskih ukrepov, le izjemoma, toda največkrat prepozno, pa zdravljenja. Alkoholiku doma, v službi, v zdravniški ordinaciji, na sodišču predlagajo, ga prosijo ali pa mu ukazujejo, naj preneha piti. To je

nesmiselno. Alkoholiku ne smemo prepovedovati uživanja alkoholnih pijač, ker to preveč smrdi po nasilju in sadizmu. Alkoholni bolnik je vendar od alkohola odvisen, zato ne more brez alkohola ne delati ne misliti in ne živeti. Alkohol nujno potrebuje. Ne smemo ga mučiti s tem, da mu onemogočimo pitje, ampak smemo pa od njega zahtevati – da se zdravi. Zdravljenje pa je čisto nekaj drugega kot samo vzdrževanje od alkohola.

– V četrto skupino, kjer imamo propadle alkoholike, se običajno začne zdravljenje, ki seveda ne more dati pomembnih rezultatov. Je pač tako: če bolezen začnemo zdraviti prepozno, gre bolezenski proces svojo pot, do smrti.

Torej začnemo z vsemi preventivnimi dejavnostmi prepozno. Uspehi takega dela so skrajno slabi (boljši niti ne morejo biti), toda ne napravimo nič v smislu pravih dejavnosti in o pravem času. In potem se čudimo, od kod toliko alkoholikov!

### PREDNOSTI SKUPINSKEGA DRUŽINSKEGA ZDRAVLJENJA ALKOHOLIKOV V AMBULANTI

Bralce tega podlistka prosimo: prvič, da iz prejšnjih nadaljevanj preletijo tista poglavja, v katerih smo poskušali prikazati bistvo zdravljenja alkoholikov, in drugič, da potrpijo, ko bodo brali dolgo uvodno razmišljanje, preden jih bomo pripeljali do opisa ambulantnega skupinskega zdravljenja alkoholikov.



Takole so praznovali pusta na Karteljevem. (foto: Irena Fišter)

## Filatelistični kotiček

### Olimpijske znamke so zelo privlačne

Serije znamk, ki so posvečene letnim ali zimskim olimpijskim igram, so med filatelisti zelo priljubljene. Prva znamka ob zimski olimpijadi je izšla 1932 v ZDA. To je bila znamka za dva centa, na njej pa je bila slika smučarja med vožnjo slaloma. Tedaj je bilo še v navadi, da je izdala olimpijske znamke le država, prirediteljica iger.

Do preobrata je prišlo 24. oktobra 1956, ko je naša država izdala za XVI. olimpijado v Melburnu skupno serijo znamk. Med njimi je bila tudi znamka za 20 din s sliko smučarja in je bila posvečena zimskim olimpijskim igram v Cortini d'Ampezzo, ki so bile istega leta, toda po letnih igrah.

To je bil prelom, saj so od tedaj naprej začeli izdajati olimpijske znamke v vseh državah. Države so začele izdajati serije tudi ločeno, posebej za zimске in posebej za letne igre. Tudi pri nas izhajajo olimpijske znamke tako. Letos smo dobili dve znamki ob XII. zimski olimpijadi v Innsbrucku, ob XXI. letnih olimpijskih igrah pa bo 17. julija izšla serija šestih znamk.

### ZNAMKE ALI BLOKI?

V Slovenskem almanahu za leto 1976 piše, da je največja znamka na svetu kitajska znamka za ekspresno pošto iz leta 1913: meri 25 x 7 centimetrov. Almanah piše tudi o brazilski znamki za 27 cruiseirov, ki je izšla 12. septembra 1960 v velikosti 9,5 x 7,5 centimetra. Takšnih znamk seveda ni mogoče nalepiti na razglednice ali manjša pisma, zato menim, da ne gre za znamke, ampak za tako imenovane oštevilčene bloke, kakršne izdajajo v novejšem času skoraj vse države.

### KDAJ SE DOBIMO?

Nujno bi se morali čim prej sestati predstavniki dolenjskih filatelističnih društev in mentorji šolskih filatelističnih krožkov, saj bi se imeli marsikaj pogovoriti o možnostih za poživitev filatelije na Dolenjskem. Potreben bi bil koordinacijski odbor za skupno delo na tem področju. Ker nimamo iniciativnega odbora, lahko stori prvi korak, to je, razpošlje vabila s potrebnim materialom, Filatelistično društvo Kočevje. Zato prosimo dolenjska filatelistična društva, da kočevskemu sporočijo (na naslov: Kočevje, p.p. 19), kateri dan za sestanek v marcu bi bil najprikladnejši. Mesto sestanka je lahko Novo mesto, tamkaj pa bi se dogovorili za delo vnaprej.

ANDREJ ARKO

### PA DRUGIČ . . .

Na pustni terek popoldan so bile vse novomeške maskare na nogah. Zlasti otroci. Nekje so rajali organizirano, drugje kar tako. Pravijo, da množičnega spreveda in zabave ne znamo skupaj spraviti. Skoda. Pa vendar bi si morda kdo upal predlagati, da bi lahko vse maskarce zbrali v novi športni dvorani, kjer bi rajale in občudovale domiselnost svojih pozhrtvovalnih ustvarjalcev. Bilo bi veselo in mame in očki bi uživali na stopnicah tribune.

Ena babica, ki je prišla z vnučko v dvorano gimnazijske telovadnice, je ogorčeno negodovala: „Vsi smo zbrali denar za novo športno dvorano, zdaj nam jo pa tako drago prodajajo, da je večkrat prazna kot ne!“ No, dvorana je menda za domače športnike po 35 din na uro. Pa se vprašam:

1. ali bi firma „Športna dvorana“ propadla, če bi enkrat na leto brezplačno za tri ure odprla vrata kakšnim 1000 maskaram in njihovim staršem?

2. ali ne bi bilo mogoče z majhno vstopnico zbrati petkrat toliko denarja, kot stanejo tri ure uporabe dvorane?

3. ali ni v mestu nobene otroške, mladinske ali kakršne-koli družbene organizacije, ki bi se čutila dolžno

a) organizirati množično maskarado za otroke?

b) zbrati 1000.— (en tisoč!) dinarjev za uporabo dvorane?

ODGOVORI:

pod 1.: ne!

pod 2.: da!

pod 3.: hm? (bodo še sporočili. . .)

Pa drugič, maskarce, kajne? M. M.

## Čigav cviček je „naj“?

Štirje proizvajalci — štiri vrste cvička!

Kvaliteta vina je odvisna od pogojev dozorevanja, med katere štejemo ugodno podnebje in strmo lego. To je značilno zlasti za najstarejše vinograde na Janževi gori, v okolici Cateža in Kostanjevice, ki dajejo najboljše vino, ki pospešuje tek, pomirja živce in ustvarja dobro počutje. Čviček je tudi hranilen, saj vsebuje 1 liter vina 900 kalorij, pa tudi nekatere minerale in kislino, ki v določenih primerih nadomešča železno.

To je vse lepo in prav, vprašujem pa se zakaj cviček, ki ga pri nas proizvajajo Vinoprodukt (Zagreb), Hmeljnik (Novo mesto), Slovenija vino (Ljubljana) in Agrokombinat Krško (Kostanjevica), ni ene same kvalitete, enakega okusa in barve. Že pogled zadošča, da ugotovimo, kako je cviček prvih dveh proizvajalcev nekoliko blede, fizičlove barve,

cviček Slovenijavina pa nekoliko temnejši. Le kostanjeviški cviček ima pravilno svetlo rdečo barvo in prijeten okus. Zato bi rad od pristojne komisije zvedel, kateri cviček je po njenem mnenju najbolj pristen oziroma najboljši. Zanima me tudi, zakaj se cviček ne dobi vselej na tržišču — in to ob štirih proizvajalcih.

ANTON ŠTIMEC  
Kočevje  
Roška 16

### GOSTOVANJE AFRISKIH ŠTUDENTOV

Svojevrsno doživetje se obeta ljubiteljem folklorne 12. in 13. marca, ko bo na Dolenjskem gostovala folklorna skupina Zveze afriških študentov. Afričani bodo nastopili v Novem mestu, Metliki in Črnomlju in gledalcem predstavili vrsto izvirnih afriških plesov in pesmi. Gostovanje organizira Klub dolenjskih študentov v Mariboru ob sodelovanju OK ZSMS Novo mesto, Mladinskega kluba Metlika in OK ZSMS Črnomelj.

## Z veseljem ob stružnici

„Poklic strugarke je čast,“ menita Silva in Katica

Silva Lukšič iz Podgrada je stara 16 let. Najprej je mislila postati frizerka, ker pa v Novem mestu ni ustrezne šole, se je odločila za poklicno kovinarsko šolo, kjer se bo izučila za strugarico, to je poklic, ki je ob nedavnem veljavi za „moškega“. Teoretični pouk je Silva že opravila in trenutno je na praksi v IMV. Delo s stroji jo veseli in upa, da bo praktični pouk uspešno končala, prav tako pa tudi nadaljnja letnika.

Skupaj s Silvo dela v IMV Katica Hujber, ki je doma iz Nove Gradške. Že pred dvema letoma je opravila zaključne izpite in 18 mesecev je v novomeški IMV zaposlena kot strugarica. Katica meni, da je ženska v tem poklicu lahko prav tako uspešna kot moški, toda priporoča ga le ženskam, ki čutijo posebno veselje do dela s stroji, kajti delo je umazano in naporno.

P. MIKLIČ



Katica Hujber in Silva Lukšič z veseljem delata ob stružnici.

### DVOR: KULTURNEGA ZATIŠJA NI VEČ

Po dobro pripravljeni proslavi ob kulturnem prazniku so se dvorski mladinci in solarji izkazali tudi zadnje nedelje, ko so z bogatim kulturnim sporedom proslavili dan žena. Nastopili so recitatorji, šolska folklorna skupina in pevci, mladinska igralska skupina pa je uprizorila Klopčičevo igrano „Mati“. Občani so z zadovoljstvom spremljali nastop, saj so si po večletnem kulturnem zatišju želeli takih prireditev.

F. M.

## Heroju posvečena tekma

Gasilci—pionirji so v Salki vasi tekmovali v smuških tekih in streljanju z zračno puško

Pod pokroviteljstvom KS Rudnik—Salka vas je gasilsko društvo iz Salka vasi 15. februarja priredilo ekipno tekmovalje v smuških tekih in streljanju z zračno puško za gasilce—pionirje s področja občinske gasilske zveze Kočevje. Tekmovanja se je udeležilo devet petčlanskih ekip, in sicer po dve ekipi iz Kočevja, Salka vasi in Stare cerkve ter po ena ekipa iz Dolge vasi, Livolda in Rudnika.

Prvo mesto je zasedla I. ekipa iz Salka vasi, druga je bila I. ekipa iz Stare cerkve in tretja iz Dolge vasi. Gotovo je merjenje in športnih spretnosti in utrjevanju fizične pripravljenosti zelo pomembno, toda omejeno tekmovalje je imelo tudi drugo plat. Pionirji so se namreč odločili, da bo tekmovalje poleg tradicionalno, saj je posvečeno narodnemu heroju Dušanu Remihu—Dušku. Pionirji so zavzeto poslušali pripoved o herojevih podvigih in morebiti jim je prav njegov lik vtil moči, da bi dosegli čim boljše rezultate, saj je bila tekmovalna proga zelo naporna.

## Kamenje v šolska okna

V noči od 25. na 26. februarja je nekdo že tretjič metl kamenje v šipe osnovne šole Trebnje. Razbil je šest šip v velikosti več kot 1 m<sup>2</sup>.

Teško je najti vzrok za tako početje. Mogoče gre zgolj za objestnost ali nočno razposajenost. Lahko pa se neko „maščuje“ nad šolsko stavbo, v kateri ni dobil dovolj znanja in se ni naučil kulturnega obnašanja. Če gre za takšne zlikavce, jim priporočam, naj se čimprej zamislijo nad svojim početjem. Spoznali bodo, da za njihov neuspeh v šoli niso okna prav nič kriva. Toliko smo jim najbrž le razbistrili um, da bodo to spoznali.

Razbite šipe zamenjamo. Teško pa bo zbristi moralni madež nočnih uničevalcev družbene in hkrati tudi njihove imovine. Motijo se ti „junaki“, če mislijo, da jim ne bomo prišli na sled.

Osnovno dejavnost osnovne šole sofinancira s prispevkom od bruto osebnega dohodka vsak zaposlen občan. Namerno uničevanje družbene imovine pomeni večja sredstva za materialne izdatke in s tem večji prispevek od osebnega dohodka. To pa pomeni, da nove šipe delno plačajo razbijalci sami ali pa njihovi starši.

Na zadnji seji vseh zborov občinske skupščine smo sprejeli družbeni dogovor o družbeni samozasčitni. Po tem dogovoru je dolžnost vsakega občana, da skrbi za nedotakljivost našega samoupravnega socializma in varnost družbene imovine. To pa pomeni, da je dolžnost vsakega občana ustreznemu organu javne varnosti ali ustanovam javiti osebe, ki s svojim početjem ogrožajo varnost občanov, njihovo in družbeno imetje.

STEFAN KAMIN  
ravnatelj

### USKLAJENO DELO DOLENJSKIH ŠTUDENTOV

Na seminarju Zveze študentskih pokrajinskih klubov Slovenije, ki je bil konec februarja v Umagu, so se po dolgem času spet srečali tudi predstavniki vseh dolenjskih študentskih klubov. Izkoristili so priložnost in izmenjali mnenja o problemih, s katerimi se srečujejo. Sodelovanje med dolenjskimi študentskimi klubi je dokaj skromno, zato je padla odločitev o ustanovitvi posebnega koordinacijskega odbora, ki bo skrbel za povezovanje in usklajevanje dela. Prva naloga odbora je pripraviti problemsko konferenco na medobčinski ravni. Na tej naj bi razčistili nejasnosti glede organiziranosti, delovanja in pomena študentskih klubov.

### KNJIŽNE POLICE SE POLNIJO

Pobuda, da bi Brege dobile vaško knjižnico, je že obrodila prve sadove. Tako je Prešernova družba poklonila knjižnici 133 knjig. To darilo zasluži javno zahvalo in nas je navdalo z novimi močmi za akcijo, ki ima cilj: 1000 knjig! Upamo, da nas bodo podprle še ostale slovenske založbe, kajti le z njihovo pomočjo se bomo z ljudem dostopnimi knjigami dostojno oddolžili Cankarjevemu jubileju. Nekateri vaščani Brege so že darovali prve knjige, sam pa sem jih dal 33. Vse nadaljnje darovalce prosimo, naj pošiljki pripišejo svoj naslov.

IVAN ŠKOF LJANEC  
Breg 2

## Mladi Karteljevčani ne životarijo

Mladi se zavedajo, da je le osveščena dejavnost prava pot k napredku

Dasi karteljevski mladinski aktiv, ki združuje predvsem kmečko mladino, nahaja pri delovanju precej ovir, se je že izkazal z večjimi akcijami.

Tako so se mladi Karteljevčani, ki so z mladinskim aktivom Kamence povezani v OO ZSMS Bučna vas, lani udeležili delovnih akcij „Karteljevo 75“. Gradili so novo cesto nad

vasjo, šest karteljevskih mladincev pa je odšlo tudi na delovno akcijo „Brkini 75“.

Mladi na Karteljevem dolgo niso imeli svojih prostorov, z drugimi občani so delili sobo v nekdanji osnovni šoli. Končno so jim le dovolili, da so si v šolski kleti uredili mladinsko sobo, za kar so žrtvovali veliko prostovoljnih delovnih ur.

Urejati so pomagali tudi domači kraj. Sodelovali so pri gradnji mostu čez karteljevski potok, pomagali urejati cesto skozi Dolnje in Gornje Karteljevo, urejali so pokopališče, popravljali zlebove na šolski stavbi in podobno.

Ob praznikih so pripravljali proslave. Ob letošnjem pustu so priredili rajanje in bogat program ob dnevu žena. Mladi so si uredili tudi košarkarsko igrišče in ustanovili svoj klub, ki ima za sabo že nekaj tekem. Tudi na razvedrilo ne pozabljajo: pripravili so pesne vaje, ko pa bo mladinska soba dokončno urejena, bodo še večkrat kot do zdaj organizirali ples.

Njihova želja je, da bi navezali kar čvrstejše stike z mladimi drugod, za svoj pravičen pogled na družbo in svet pa bodo poskrbeli s predavanji iz političnega in gospodarskega področja ter družbene samozasčite. Zavedajo se, da bodo le dobro osveščeni lahko opravljali naloge, ki so pred njimi.

JOŽE MUHIČ

### PROSLAVA 8. MARCA V IMV

Letošnji dan žena smo v Industriji motornih vozil svečano proslavili. Organizirali smo kulturni program, ki ga je pripravila osnovna šola Grm. Proslave se je udeležilo okrog 500 žena. Ze pri vstopu v šolo so slavljemkam čestitali pionirji in vsaki izročili rdeči nageljcik.

V kratkem pozdravnem govoru je predstavnik sindikalne organizacije orisal pomen praznika in vloge žene v naši samoupravni družbi. Šledil je lep in prisrčen kulturni program z recitacijami, petjem in folkloro, ki ga je izvajalo 143 učencev.

Po končani proslavi smo jim razdelili skromna darila in čestitali. Domov so se vračale zadovoljne in v želji, da bi se jih tudi prihodnje leto spomnili tako.

IVAN TOVŠAK

## Še: „Junaki filmskih predstav“

Razgrajajem v kinodvoranah je težko stopiti na prste — Kriva je slaba vzgoja

V deveti številki Dolenjskega lista je „ogorčena gledalka“, o kateri menim, da ne pozna razmer v kinematografiji, očrnila „junakstvo“ mladih „junakov filmskih predstav“.

Komercialni program je tisti, ki privabi veliko ljudi in ustvarja dohodek. Za to pa niso potrebni le westerni ali pustolovski filmi, tudi kvalitetni filmi so komercialni. Ko je beseda o filmih nasilja, mednje lahko uvrščamo tudi z „oskarji“ nagrajene filme. V jugoslovanskem filmskem programu prevladujejo tuji filmi, za katere je treba reči, da so kvalitetni, saj so bili povečini prikazani na boograbskem Festu. Samo okoli 20 odst. je domačih filmov in približno toliko filmov iz vzhodnih

in nevrščeni dežel. Poprečnih filmov, ki bi množično pritegnili gledalce, je zelo malo. To se pozna tudi v kinu „Krika“, saj smo imeli v letošnjem januarju v primeri z lanskim okoli dva tisoč manj gledalcev. To gre na račun filmov, ki gledalcem ne prija, so umetniški in težje razumljivi ljudem, ki hodijo v kino zgolj zaradi razvedrila.

Kultura ljudi se ne sme meriti le po obnašanju ob gledanju filmov. Gre za širši sklop vprašanj, ki privede do vzgoje. Film in vzgoja? Statistika kaže, da je kar 80 odst. filmskih gledalcev starih od 14 do 27 let. To se pravi, da niso vojne sirote, brez šol in pod. Za izpade, tudi take v kinodvoranah, je torej kriva slaba vzgojenost. In del krivde pade tudi na starše.

Res, delavci, ki skrbijo za red v kinu „Krika“, imajo veliko težav. Nepridivni uničujejo sedeže, na katere lepjo zvečilno gumo, prestopajo naslonjace stolov in jih mažejo. Še več preglavice naredijo kadilci, Romi in tisti, ki imajo denar za vse, le za vstopnico ne. Po zakonu o požarni varnosti je nujno preprečiti kajenje v dvorani, po odloku o javnem redu in miru lahko iz dvorane odstranimo osebo, ki ima umazano ali smrdečo obleko. Kršitelje kaznuje sodnik za prekrške, redarji pa težko dobijo njihove podatke, saj so često izpostavljeni grožnjam s fizičnim obračunavanjem. En sam obiskovalec ne dela nerada, „korajžna“ je cela skupina ali več skupin, ki se med seboj izživajo in tekmujejo, katera bo bolj „junakša“. Kadar je nered neznošen, bi morali postredovati vsi gledalci. Le to bi kaj zalego.

FRANC ŠEGEDIN

### NAD STO MAŠKAR V ŽUŽEMBERKU

Pionirski odred žužemberške osnovne šole je na pustni terek pripravil maskarado. Maskirani učenci so se zbrali pred šolo, kjer je vsak dobil številko, nato pa so odšli na trg in od tam na šolsko dvorišče, kjer je posebna komisija izbrala najboljše maskare. Njeno delo ni bilo lahko, saj je bilo veliko domiselnih. Najboljše maskare med predšolskimi otroki in iz vsakega razreda po ena so dobile čokolado, med vsemi pa so bile najbolj domiselne maskare konj, Arabec in strašilo. Pustovanje je bilo res veselo!

DARJA DREVENSEK  
lit.-nov. krožek  
OŠ Žužemberk

### ŽUŽEMBERK: PRILJUBLJENA KOŠARKA

Na osnovni šoli Žužemberk že več let deluje košarkarska sekcija. Vadbja je organizirana dvakrat na teden za mlajše pionirje, pionirje in mladince, kmalu pa bo tudi za pionirje. V sekciji deluje 32 članov, bilo pa bi jih še več, če ne bi nekateri tako od daleč hodili v šolo. V okviru šolskega športnega društva smo izvedli amketo, ki je potrdila priljubljenost košarke. Poznajmo se tudi že sadovi dela, saj je pionirska vrsta osvojila prvo mesto na sektor-skem in drugo na občinskem prvenstvu. Zaradi neprimerne prostora za vadbo si želimo, da bi nas drugi košarkarji čimveč vabili na prijateljske tekme. Ob takem zanimanju se nam ni treba bati za razvoj športa v tem delu Dolenjske.

MIRKO PRŠINA  
literarno-novinarski  
krožek OŠ Žužemberk

Inž. STANE LETONJA

### OBISKAL NAS JE DARE ULAGA

V ponedeljek nas je obiskal igralec Dare Ulaga, preprost in vesel človek. Skupaj z njim smo peli pesmi iz nadaljevanke „Erazem in potepuh“. Tudi veliko zanimivega nam je povedal. Zasmilil se mi je ob pripovedi, da je moral v filmu velikokrat pasti z visoke lestve. Kot maskiran potepuh je moral dolgo čakati na kosilo, ker so mislili, da je berač. Radi smo ga poslušali in želimo, da bi nas še obiskal.

MARTINKA DOBERŠEK  
2.a. OŠ Savo Kladnik  
Sevnica

# Križ čez razkosanost

Združitev sedmih zdravstvenih delovnih organizacij v SOZD Zdravstveni center Novo mesto — jamstvo za enoten in kvaliteten razvoj zdravstva na Dolenjskem

Ko so v novomeški bolnišnici sredi februarja podpisovali samoupravni sporazum o združitvi sedmih zdravstvenih delovnih organizacij v SOZD Zdravstveni center Novo mesto, je predsednik republiškega komiteja za zdravstvo dr. Anton Fazarinc dejal, da se je Dolenjecem kot četrtim v Sloveniji posrečilo spraviti zdravstvo pod eno streho, saj so pred njimi tako storili le v Ptujju, Murski Soboti in Celju.

Udeleženci tega za nadaljnji razvoj zdravstva v dolenjskih občinah tako pomembnega dogodka so lahko prisluhnili tudi „mali zgodovini“ priprav na to slovesnost — pred njimi jo je v krajšem obziru razgrnil dr. Franc Huebscher, poudarjajoč pri tem tudi politična prizadevanja, da bi na tem družbeno pomembnem in zato nič manj občutljivem področju za vselej napravili črto čez razkosanost.

## „TIPALKE“, DOLGE PET LET

Glavne silnice, ki so narekivale tako pot, izhajajo nedvomno iz gospodarskega razvoja, hiter vzpon pa je zaznaven v zadnjih desetih letih. Zdravstvo se je temu razvoju moralo prilagoditi. Z rastjo zdravstvenih zavodov se je hitro pokazala tudi potreba po medsebojnem sodelovanju in povezovanju še zlasti v strokovnem pogledu. V ta namen so že ob koncu leta 1970 sprejeli razvojni načrt zdravstvenega varstva na Dolenjskem za obdobje 1971 — 1975, zatem pa pripisali še dodatek, ki predvideva ta razvoj do leta 1980.



Dr. Franc Huebscher

stvo sililo k razmišljanju, da bi se zavodi med seboj kako povežali.

Februarja 1972 je sledil prvi posvet predstavnikov teh zavodov v dolenjski regiji. Sestanek za malo okroglo mizo je sklical

Izenačenje pravic zdravstvenega varstva kmečkega prebivalstva z delavskim — Dolenjska je to uvedla kot prva v Sloveniji že 1. januarja 1972 — zahteva seveda kar najboljšo izrabo že danih materialnih in kadrovskih zmogljivosti. Zahtevnejše zdravstveno varstvo, ustanavljanje medicinskih centrov v drugih republikah in obilica drugih razlogov je tudi dolenjsko zdrav-

novomeška občinska skupščina. Kmalu je bil podoben posvet na medobčinski ravni, udeležili pa so se ga tudi republiški predstavniki in zastopniki zdravstvenih delovnih organizacij iz Hrvaške. Prepričani, da bodo dobili zgled pri sosedu, so si Dolenjci nekaj dni za tem ogledali medicinski center v Varaždinu.

Varaždinski „primer“ ni dal prave pobude za „dolenjsko rešitev“. Zadeva je obtičala v začetku, znova pa so jo obudili in začeli o njej temeljiteje razmišljati ob spoznanju, da razvojnega programa ne bo možno zadovoljivo uresničiti brez združevanja sredstev, prostorov, kadrov, opreme in skupne lokacije za nove gradnje. Družbeni dogovor o programu zdravstvenega varstva do leta 1980 namreč določa, da mora načrt naložb, to pa mora veljati tudi za graditev novih objektov, upoštevati načelo „funkcionalne integracije celotne zdravstvene službe in ekonomičnosti izgradnje zdravstvenih zavodov“.

Nova ustava je tudi na Dolenjskem odprla možnost neposrednega povezovanja zdravstvenih zavodov v zdravstveni center. Tako so splošna bolnišnica, združeni zdravstveni dom in zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu junija 1974 sklenili sporazum o sodelovanju in načrtovanju graditve zdravstvenih objektov v dolenjski regiji. Sporazum je določal, da bosta osnovna in stacionarna zdravstvena služba sodelovali zlasti zaradi poenotenja zdravstvenega varstva, službe upravnega in tehničnega pomena pa skupaj reševale kadrovske zadeve, denarna vprašanja za določene namene in podobno. Naročili



S sedmimi podpisi „potrjeno“ novo obdobje dolenjskega zdravstva

so tudi posebno študijo, ki naj bi pomagala izbrati pravo pot.

Z nalogami, ki jih je bilo treba začeti reševati v zvezi z načrtovanjem novih gradenj za zdravstvene zavode in v zvezi s pripravami za povezavo v zdravstveni center, sta se že od začetka leta 1974 še posebej ukvarjali po dve komisiji iz vsakega zdravstvenega zavoda. Te komisije in odbori pri bolnišnici, zdravstvenem domu in zavodu za zdravstveno varstvo so pretehtali vse, kar bi naj prinesla nameravana združitev. Decembra 1974 so ugotovili, da bi v sestavljeni organizaciji združenega dela lahko ohranili in še dopolnili utrjeno samoupravno, ekonomsko, strokovno in orga-

nizacijsko ureditev zdravstvenih organizacij, ob tem pa tudi vse interese in smotre regije ter še posebej Novega mesta. In že je iniciativni odbor pripravil predlog samoupravnega sporazuma o združevanju. 22. septembra 1975 je odbor za sodelovanje in razvoj ugotovil, da v SOZD spočetka ne bo možno vključiti tudi lekarn, saj so le-te pokazale premajhen interes za nakazano skupno streho, kasneje pa se je izkazalo, da za združitev z lekarniško službo tudi ni bilo zadostnih priprav.

Za samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Zdravstveni center Novo mesto so se zaposleni v bolnišnici, združenem zdravstvenem domu in zavodu za zdravstveno varstvo izrekli

## PROBLEMI NE BODO SAMI ODŠLI

Samoupravni sporazum o združitvi določa, kakor so slišali v zdravstvenih zavodih že na zborih delovnih ljudi, to pa je na dan podpisa poudaril tudi dr. Huebscher, enoten razvoj zdravstvenega varstva, občanom zagotavlja enake možnosti zdravstvenega varstva, delavcem v zdravstvenih zavodih omogoča enak družbenoekonomski položaj, kadrovske politike pa enoti.

Za izboljšanje zdravstvenega varstva (boljša strokovnost dela, boljša organiziranost, uvedba enotne medicinske doktrine) bodo delovali strokovni odbori: za varstvo otrok in družine, zobozdravstvo, lekarniško službo, splošno in urgentno medicino, socialno medicino, organizacijo zdravstvenih služb in preventivo ter za hospitalno in specialistično dejavnost.

Delovno območje Zdravstvenega centra zajema pet dolenjskih občin (Crmnelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Trebnje) z okoli 120.000 prebivalci.

„Dosedanje poslovanje združujočih se zdravstvenih zavodov lahko ocenimo za uspešno,“ pravi dr. Huebscher. „Vsi zavodi so se po obsegu dejavnosti, uvajanju novih oblik zdravljenja, strokovno in kadrovske razmeroma hitro razvijali. Tudi naložbe niso bile majhne. Kljub taki oceni ne bi smeli prezreti pomanjkljivosti, ki so bile povsod. Z ustanovitvijo Zdravstvenega centra problemi še ne bodo odpravljani. Izboljšali se bodo le pogoji, da bi jih laže in uspešneje črtali.“

Zdravstveni center bo zaživel — in tega se vsi zavedajo — šele, ko bo začel delovati njegov začasni delavski svet, ko bo dobil kolegijske izvršilne organe, ko bodo oblikovani odbori strokovnih služb in, ne nazadnje, ko bo center dobil generalnega direktorja.

I. ZORAN

# Čez tri leta prvi utrip atomskega srca

Kako poteka gradnja prve jugoslovanske elektrarne na atomski pogon v Stari vasi pri Krškem

V sončnem jutru se naglo prebujajo gradbišče z jeklenim osrčjem. Žerjavi zlahka obvladujejo razdalje razsežnega mravljišča in njihove podaljšane roke zanesljivo strežejo delavcem, katere bi brez živobarvnih čelad okoli komaj opazilo. Čeprav jih je 700, se porazgubijo v železju in betonu, v vrtoglavih višinah in gostih nasadih železnih palic, ki rastejo iz betonskih zidov z globokimi temelji, katerih ne bi smel omajati noben, še tako hud potres.

## POŽIRALEC ZELEZA IN BETONA

Težka tovorna vozila ves čas nekaj dovažajo in odvažajo. V betonamah mešajo beton od jutra do večera, do 1200 kubikov na dan. Gradbišče požira sproti vse količine, nenasitno kakor sod brez dna. Toda dno je, in to trdno, le da se debeli zidovi počasi dvigajo iz globoke in široke jame, katero bodo čez čas spet zasuli. Vidno bo samo to, kar bo nad zemljo.

Zima je graditeljem prve jedrske elektrarne pri nas zares naklonjena. Že februarja so bili dnevi čisto pomladanski, da je bilo delavcem opoldne vroče pod čeladami. Toliko bolje, saj v lepih dneh laže dohitavajo roke. Čas priganja vse po vrsti in zamude bo treba nadoknadi.

Inž. Ivan Fabijanovič iz gradbenega oddelka je pojasnil, da je opravljeno približno 25 od

stotkov vsega dela. Za nekaj mesecev je tudi zakasnitev, vendar le na nekaterih objektih. Trenutno poteka delo na vseh glavnih objektih. To so: turbinska zgradba, reaktorska zgradba, pomožna zgradba, kontrolna zgradba in zgradba za gorivo.

## JEZ NA SAVI

V prvi polovici leta bodo začeli graditi jez na Savi, nato pa se bodo lotili gradnje dveh hladilnih stolpov. Za odvod savske vode delajo že tudi cirkulacijski kanal. Po njem bodo speljali vodo do hladilnih stolpov, od koder se bo nato za nekaj stopinj ogreta vračala nazaj v savsko strugo. Računajo, da se bo voda segrela za tri stopinje. Za hlajenje bodo potrebovali četrtno savskega pretoka oz. 25 kubikov v sekundi.

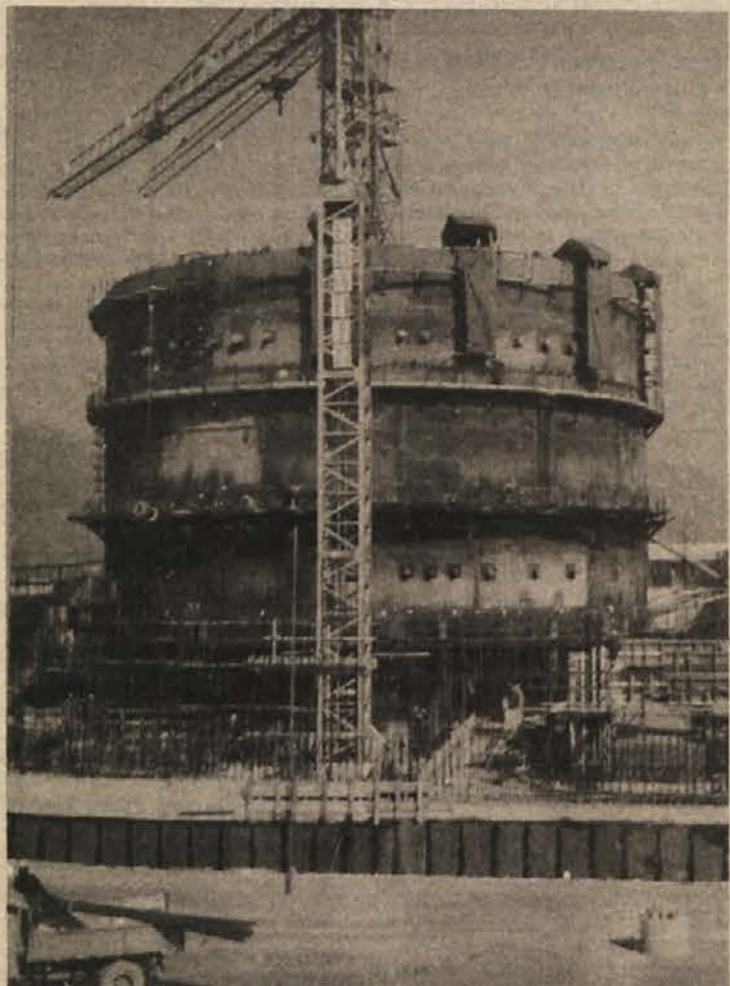
Letos bodo na gradbišču opravili poglobljeno gradbeno delo, zato bo njihov obseg prihodnje leto manjši. Pri montaži pa je ravno obratno: večina del je predvidena za leto 1977, manjši del pa bodo opravili letos.

Na gradbišču dela trenutno 700 ljudi. Med graditelji so podjetja: Hidroelektra iz Zagreba, Djuro Djaković iz Slavonkega broda, iz Slovenije pa Gradis iz ljubljanskim in mariborskim tozdom ter Hidromontaža iz Maribora. Na atomskem gradbišču bo delalo največ ljudi v začetku 1977. leta. Računajo, da jih bo tedaj od 1700 do 2000.

## 60 METROV VISOKO POD NEBO

Najznačilnejši objekt na gradbišču je reaktorska zgrad-

ba, ki se dviga že trideset metrov visoko. Rasla bo naprej, dokler ne bo dosegla višine 61 metrov. Široka je 33 metrov. Njene razsežnosti bi dojeli šele,



Visoko pod nebo raste reaktorska zgradba na gradbišču jedrske elektrarne v Krškem. Obdali jo bodo še z meter debelim armiranim zidom. (Foto: Teppey)

če bi ob njej postavili visoke stolpnice, zvonike in nebotičnike. Sredi polja pa se to zgubi, ker človek nima prave primerjave. Sicer pa največ pove podatek, da bi se ljubljanski nebotičnik po višini komajda pomeril s to mogočno zgradbo na Krškem polju.

Vanjo bodo varno vgradili reaktor, v katerem bo 236 uranovih palic sproščalo ogromne količine energije. Reaktorska posoda bo visoka 12 metrov, široka pa 3,70 metra. V luknjičasto dno bodo zasadili keramične palice, napolnjene z uranovimi tabletami, in jih zalili z vodo.

## OGNJENI ŠIVI NA JEKLENEM PLAŠČU

Reaktor bodo obdali z močnim jeklenim plaščem, katerega varijo iz velikih pravokotnikov štiricentimetrov pločevine. To je orjaški lonc, obdan z improviziranimi balkoni, na katerih v več nadstropjih hkrati delajo varilci in spajajo sive tako trdno in varno, da ne bi nikoli popokali.

Jekleni plašč bodo nato zavarovali še z meter debelim armiranim betonskim zidom, v vmesnem praznem prostoru pa bo povečeval varnost tudi podtlak. Delo je zahtevno in nihče si ne sme dovoliti površnosti. Vse mora biti opravljeno po predpisih, sleherno malenkost nekajkrat preverijo. Delo varilcev na primer nadzorujejo nevidni zarki in opravijo to, česar

ne vidi oko. Skrb za varnost je poglobljena zapoved.

## KOMPJUTERJI NAMESTO OČI IN UŠES

Pet let po dograditvi bodo v jedrski elektrarni shranjevali tudi gorivo, zato gradijo zanj posebno shrambo. V tej zgradbi bo shranjeno gorivo v plinskem, tekočem in trdem stanju. V turbinsko zgradbo bodo vgradili turbine, ki jih bosta poganjala parna generatorja. Od tam bodo speljali dva 380-voltna voda, enega v Zagreb, drugi pa se bo razcepil v mariborsko in ljubljansko smer. V kontrolni zgradbi bodo namestili komplet kompjuterski sistem, oči in ušesa bodoče elektrarne.

Raznoterim težavam, ki spremljajo gradnjo tega orjaškega objekta, se pridružujejo tudi kadrovske. Približno 700 delavcev stanuje v barakah, ki so jih zanje postavili v neposredni bližini gradbišča, strokovnjake in del delavcev pa prevažajo avtobusi na delo in domov vsak dan. Celotno iz Ljubljane se strokovnjaki vsak dan vozijo v Krško. Drugi prihajajo iz Zagreba in teh je več, ker je razdalja do gradbišča manjša. Gradbišče na Krškem polju je šola jugoslovanske energetike, mesto prvih strokovnih izkušenj in preizkus sodelovanja in odnosov med dvema republikama, ki sta se odločili vsaka pol prispevati za ta objekt.

Gospodarstvo težko čaka na april 1979, ko je napovedan začetek preizkusnega obratovanja prve jedrske elektrarne v Jugoslaviji. V njej bo zaposlenih nad 60 inženirjev fizikalne in elektro stroke. Kadre za delo v jedrski centrali že pošiljajo na šolanje v Združene države Amerike, da bodo do začetka obratovanja popolnoma obvladali delo, ki jih čaka.

JOŽICA TEPPEY

# UREDNIŠTVO V GOSTEH

## GABRJE

Cilj tokratnega „Uredništva v gosteh“ je bilo Gabrje, vas, ki slovi po tem, da je središče tako imenovanega gorjanskega Podgorja. Janez Trdina je dobil v tem prijaznem kraju in njegovi okolici ob kupici cvička prenekateri zanimiv podatek ali iskrico za svoje „Bajke in povesti o Gorjancih“, med drugo svetovno vojno pa so Gabrje imenovali „mala Moskva“ – tako zagrizena sta bila namreč gabrski upor in sovraštvo do fašističnih in nacističnih zavojalcev. Če posežemo še dlje v zgodovino, je treba omeniti, da so bili ti predeli naseljeni že v prazgodovinski in antični dobi. O tem pričajo prazgodovinsko grobišče in rimski grobovi. Umetnostni zgodovinarji omenjajo tudi Križev pot z napisi v bohorici, ki je iz delavnice slikarja Antona Postla, ogledate pa si ga lahko v vaški cerkvi.

Danes je Gabrje, ki sta ga minuli teden obiskala dežurna novinarja „Uredništva v gosteh“ Marjan Bauer in Janez Pezelj, središče krajevne skupnosti, ki šteje 169 gospodinjstev in 750 ljudi. V gabrsko krajevno skupnost spadata tudi vasi Jugorje in Gorenji Suhadol.

To je tako rekoč vse, kar bi lahko na temelju podatkov, ki jih ponujata novinarjem vedno zvesta „Krajevni leksikon Slovenije“ in njegov prednik „Krajevni leksikon dravske banovine“, lahko napisali o krajevni skupnosti Gabrje.

### BREZ DLAKE NA JEZIKU

Na srečo pa se je na pepelnico sredo v Hudoklinovi gostilni kljub sončnemu vremenu, ki je vabilo na polja in v vinograde, trlo Gabrcev, Suhadolčanov in Jugorcev. Besede, pohvalne in obtožujoče, so kar vrele iz njih, kar je potrdilo prastaro resnico, da Gabrski nimajo dlake na jeziku. Skorajda ga ni Podgorca, ki ne bi vedel, da so Gabrski še nedolgo tega, ko jim je bilo „malo dolgčas“, hodili v sosednje Brusnice mijavkat. Če si trikrat zamijavkal, je to pomenilo nekako isto kot vesoljno znani dolenski ali slovenski „aufbiks“.

„Aufbiks“ seveda dandanes ne rešujejo ničesar, zato je Vinko Rukše, predsednik KS Gabrje, povedal, da je največja gabrška želja graditev doma, ki bi služil kulturni ustvarjalnosti, gasilec ter družbenopolitičnim organizacijam, od mladine do borcev in upokojencev.

„Seveda ne pričakujemo in nočemo,“ je rekel Rukše, „da bi dom sam od sebe padel z neba. Lani smo izklopali temelje; našli smo 3000 prostovoljnih ur dela. Vsi so pomagali, od mladincev do upokojencev, pa tudi na račun občinskih mož nimamo povedati žal besede, čeprav dejstva ne dohajajo nekaj izrečenih obljub.“

Čeprav je Gabrje največje podgorsko naselje, premore samo štiritirzrednico, učenci višjih razredov osemletke se morajo voziti v brusniško šolo. Pohvalno pa je, da ima vsaka hiša vodovod. Prav tako je v Suhadolu, na Jugorju pa računajo na vodo iz pip v naslednjih petih letih. V Gabrju je tudi trgovina.

### PRAVIH KMETOV ZA PRSTE ENE ROKE!

Ivanka Boltes, predsednica SZDL: „Kar 250 ljudi iz naše krajevne skupnosti je zaposlenih. Zemlja je preskopa, da bi bilo mogoče živeti samo od nje. Prave kmete bi lahko našli na prste ene roke, ostali se preživljajo malo z zemljo, predvsem pa hodijo na „šiht“. Kar 150 prebival-



## Velike želje „male Moskve“



Jože Gazvoda



Jože Gorjanc



Miha Rolih



Lado Božič



Vinko Rukše



Ivan Franko



Ivo Kuljaj



Ivanka Boltes



Martin Rajk



Alojz Jaklič

cev naše krajevne skupnosti je zaposlenih v Industriji motornih vozil Novo mesto. Lani je bilo precej besed, naj bi podjetja, kjer delajo naši delavci, prispevala nekaj denarja za razvoj krajevne skupnosti, v kateri žive njihovi delavci. Iz tega ni bilo nič.“

Alojz Jaklič, delegat v zboru krajevnih skupnosti občinske skupščine Novo mesto: „Moram povedati, da smo v občini zelo zastopavljeni. Moj predhodnik, ki je šest let hodil na občinske seje, je moral nenehoma poslušati, da so občinski razvojni programi zelo napeti in da naj potrpiamo, da bomo že prišli na vrsto. Isto moram poslušati tudi jaz. Za nas so seje suhoparne, na njih ne razpravljajo o naših težavah. Predlagam, naj bi občinski možje posvetili podeželju večjo pozornost, sicer čez nekaj let podeželja ne bo več – bo samo mesto Novo mesto. Deželanom namreč ne bo preostalo drugega, kot preseliti se v mesto.“

### VODA IZ GASILSKIH CISTERN

Martin Medle, upokojeni kmet iz Jugorja: „Ko pri nas zmanjka vode, moramo poklicati gasilce, da nam napolnijo karnice. Kmetijo je prevzel sin Martin, ki je tudi delegat v krajevni skupnosti. Ne da bi se hvalil, moram povedati, da pri nas doma dobro gospodarimo, redimo 14 glav govedi in še več bi jih, če bi bilo dovolj vode.“

Za vse mogoče plačujemo prispevke, na koncu pa se moramo vprašati, kaj ima od vsega tega Podgorje.“

Za Anico Korasa sovaščani trdijo, da je tako sposobna predsednica Rdečega križa, da se še ni zgodilo, da bi ji kdo, če je zdrav, odrekel sodelovanje pri krvojavski akciji. „Lani,“ je povedala Anica, „smo ob novem letu obdarovali tudi 52 ostarelih občanov. Seveda skrb za ostarele ni samo lanska, ampak dolgoletna gabrška navada.“

Ivanka Boltes je ob tem dodala, da šteje društvo upokojencev več kot 100 članov, ki pa se nimajo kje zbirati. Z novo dvorano v družbenem domu se bo stvar seveda obrnila na lepšo plat, tedaj bo najbrž mogoče ustanoviti tudi upokojenski pevski zbor in kulturno sekcijo. Zanimivo je tudi, da je med upokojenci tri četrtine partizanov, kar še enkrat govori v prid tezi o „mali Moskvi“.

### ČLANARINA GRE ZA VENCE...

Na gabrski delež v NOB je opozoril tudi Jože Matko, blagajnik borbevske organizacije: „Leta 1946 smo našli na območju današnje gabrške krajevne skupnosti 205 borcev, danes jih je še 146. Članarina gre za vence... V Gabrju je spomenik z 49 vklesanimi imeni padlih borcev, 115 pa je bilo žrtev fašizma in nacizma. Nekje sem prebral, da je vprašanje borbevskega stanovanja v novomeški občini rešeno“

99-odstotno. Se morebiti manjkajoči odstotek nanaša ravno na gabrsko krajevno skupnost?

Vas Gabrje je bila med vojno trikrat bombardirana, enkrat pa jo je požgala bela garda. V celi vasi so ostale le tri hiše cele. Italijani so avgusta 1942 požgali tudi Jugorje – ker je podpiralo partizane.“ Janez Božič, invalidski upokojenec: „S pičlimi sedmimi leti sem moral od doma po svetu. Priznati moram, da je razlika med tedanjim in sedanjim življenjem na vasi velika, ne vem pa, če ni razlika danes ravno tolikšna med življenjem v mestu in življenjem na vasi.“

Jože Rajk, šofer delavskega avtobusa Industrije motornih vozil: „Po vojni so vodilni obljubljali, da bo Gabrje zaradi zaslug med prvimi, ki jim bo družba omogočila dostojno življenje, danes pa lahko naštejemo veliko vasi, ki niso bile med NOB niti približno tako „rdeče“, kot je naša; imajo pa prav vse: asfalt, vodovod, šolo, kulturne in gasilske domove itd. In to kljub temu da so Gabrski dali za eno brigado partizanov.“

### PRESEŽNA VREDNOST OSTAJA V MESTU

Jože Franko, predsednik prostovoljnega gasilskega društva Gabrje: „Imamo dve motorki in „cigarico“, kar pomeni, da smo kar dobro opremljeni. Podmladek se rad vključuje v naše vrste, gasilstvo torej ne bo izumrlo. Boli pa me – po poklicu sem poštar in

zaradi tega veliko vidim – da postaja Gabrje in njegovo zaledje delavsko naselje. Nič nimam zoper to, vendar presežna vrednost ostaja v mestu, spalna naselja pa naj si pomagajo, kakor vedo in znajo.“

Ivan Franko, zastopnik zavarovalnice Sava, je omenil, da bi morebiti lahko potegnili asfalt vsaj skozi središča podgorskih vasi, da ne bi ob deževju mešali blata. Anton Škedelj, ki živi samo od kmetijstva, pa je povedal marsikatero gorko čez sedanji način sodelovanja zasebnega in družbenega kmetijstva.

Ker je Gabrje delavsko naselje, ga ne pesti odhajanje mladine. Ivo Kuljaj, študent FSPN: „Naša krajevna skupnost se lahko pohvali s 60 mladinkami in mladinci, medtem ko drugod v Podgorju tarnajo, da se mladina izseljuje. Toda kaj čaka mlade doma? Dom, starši in delo. Prizadevamo si, da bi mladinska organizacija poleg športnih prireditev (nogomet igramo kar dobro) prirejala tudi kulturne prireditve. Poleg doma, ki ga že gradimo, bi potrebovali kulturno društvo. Pač po reku: Kjer ni štalce, ni kravce – in obratno.“

Slavko Matko, avtomehanič iz IMV, je povedal, da jim je tako imenovana „civilizacija“ vzela učiteljsko, ki je imela glavno besedo in največ moči ter volje za organiziranje kulturnih prireditev. Po pouku se odpelje v mesto, v Gabrju pa vlada kulturno mrtvilo. Seveda ji tega nihče ne zameri, ima pravico do svojega življenja.

Iz Gornjega Suhadola so na uredništvo prišli kmet Mirko Luzar, mizar Miha Rolih in kmet Jože Gorjanc. Vsi po vrsti so bili najbolj ogorčeni nad slabo cesto. „Kotanjasta pot, kot imenujejo cesto od Gabrja do Gor. Suhadola,“ je povedal Mirko Luzar, „je nemogoča. Motorizirani občani se vedno bojimo, kdaj bomo morali po pomoč v Brusnice ali celo v Novo mesto. Zato smo se že nekajkrat zmenili, da bomo okoli 3 km dolgo cesto popravili. Žal so nas starijši razočarali. Mladinski aktiv se je trikrat lotil popraviljanja poti sam in z vso vnašo, krajevna skupnost pa nam je dala nekaj denarja. Nismo ga zapravili za mladinski ples niti za izlet, pač pa smo nakupili gradbeni material in postavili lep spomenik – betonski most...“

### ŠTUDIJO SVEČI

Miha Rolih: „Ko je Suhadol dobil pred 40 leti zdravo pitno vodo, je kazalo, da bo naša vas kmalu dobila tudi boljšo cesto itd. Sedaj nam nagaja elektrika. Po hišah sicer imamo industrijski tok, ki pa ne zasluži tega imena. Ker študiram izredno na srednji lesni šoli, se zvečer večkrat pripravljam na izpite, toda napetost je že ob šestih tako slaba, da je skoraj bolje, da prižgem svečo. Že nekaj časa obljublja transformator, močno si ga želijo vsi, ki imajo drage stroje...“

Jože Gorjanc: „Suhadolskih 24 hiš ima nekaj več kot 20 šoloobveznih otrok, ki pa morajo po šolsko znanje v Gabrje in Brusnice. Že dolgo časa želimo, da bi za otroke kupili kombi, saj morajo v šolo pešačiti. Če bi bili v vasi bolj složni, bi kombi že zdavnaj imeli, tako pa se še kar naprej dogovarjamo, učenci pa hodijo peš...“

### KOLIKŠEN JE RAZKORAK?

Janez Trdina je nekoč v „Bajkah in povestih o Gorjancih“ zapisal, da „od nekdanje se je že dobil tu pa tam kak Podgorec, ki je znal nekoliko brati. Črke mu je pokazal kaplan ali kak drug vedež, vse drugo je opravil potem sam s pridnimi vajami. Kmalu se je izuril, da je mogel v cerkvi moliti na bukve. Po večji učenosti niso hrepeli, menda zato, ker se jim ni zdelo potrebna. Ta čas je že davno minil; nastopila je nova doba in z njo so prišle nove potrebe. Pismenega človeka so jeli spoštovati in častiti tudi pod visokimi Gorjanci.“

Tako Janez Trdina. Daleč so že tisti časi, ko so iz skope podgorske zemlje začeli ruvati korenine nepismenosti. Danes zna brati in pisati prav vsak Podgorec, vprašanje pa je, če je med današnjim mestom in današnjo vasjo dejansko kaj manjši prepad kot v dneh Janeza Trdine.



Martin Medle



Jože Rajk



Anica Korasa



Jože Franko



Polde Rajk

Kmalu bo začel veljati nov obračunski sistem ugotavljanja dohodka in zavarovanja plačil med uporabniki družbenih sredstev. Ker gre za pomembne novosti, ki bodo imele vpliv na položaj delovnega človeka, samoupravljalca, ter pripomogle k stabilizaciji gospodarstva, in ker so premalo poznane celo med strokovnimi krogi, smo se odločili za objavo izčrpnije razlage Toneta Golobiča iz novomeške podružnice Službe družbenega knjigovodstva.

Ze dober mesec lahko v dnevnem časopisu beremo članke, ki obravnavajo predpise o novem obračunskem sistemu ugotavljanja dohodka in zavarovanja plačil med uporabniki družbenih sredstev. Razglabljanje o teh pomembnih spremembah, glede na dolgoletno prakso in dosedanje neuspele rešitve, je na dnevnem redu vseh sredstev javnega obveščanja. Za pravočasno pripravo na nov način poslovanja ter proučitev težav in posledic, ki bodo, oziroma bi lahko nastale, je na republiškem nivoju ustanovljen poseben koordinacijski štab. Takšne politično-strokovne delovne skupine naj bi čimprej zaživele tudi v občinah.

Težišče dejavnosti in konkretnih organizacijskih ukrepov za neposredno izvajanje pa je, razumljivo, predvsem v samih organizacijah združenega dela, vendar je bilo že večkrat poudarjeno, da se s tem vse preveč ubadajo le strokovne službe brez sodelovanja organov upravljanja, medtem ko marsikje delavci z bistvom sploh niso seznanjeni. Ne gre zgolj za spremembe v knjigovodsko-financijski tehniki ugotavljanja celotnega dohodka in dohodka ter plačevanja obveznosti, pač pa za povsem novo kvaliteto v gospodarstvu z družbenimi sredstvi, ki naj bi v prvi vrsti uresničila ustavno načelo, da je pridobivanje in delitev dohodka neodtujljiva pravica in obveznost vsem v združenem delu.

### KAKŠNE CILJE ZASLEDUJEMO

Z novim obračunskim sistemom naj bi, na kratko povedano, dosegli naslednje cilje:

- onemogočeno bo prilaganje rezultatov tujega dela, kar se je do sedaj z odlaganjem plačevanja zapadlih obveznosti zelo pogosto dogajalo;
- dohodek bo lahko izkazan le v obsegu plačane realizacije oziroma prodaje, ki bo pokrita s predpisanimi plačilnimi instrumenti;
- odpravljen bo ogromen obseg medsebojnega kreditiranja (terjatve in obveznosti) ter stalni problemi zaradi nelikvidnosti;
- onemogočena bo nepokrita poraba, pa naj gre za investicije v gospodarstvu ali pa za vse ostale oblike splošne in skupne porabe, ter omejena nadaljnja rast inflacije - razvrstitev denarja, saj pri tem vedno potegnejo krajši konec dobri gospodarji.
- končni cilj pa je, da se pripomore k stabilizaciji gospodarskih gibanj tako v tekočem poslovanju, kakor tudi pri investicijah in nadaljnjem razvoju. Rečeno je, da se pripomore, ker je jasno, da zgolj z doslednim izvajanjem obeh zakonov (o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka ter zavarovanja plačil) ne bodo odpravljena vsa nakopičena nesorazmerja in neenaki pogoji poslovanja v posameznih panogah dejavnosti. Omenil bi le visoke izgube v železniških transportnih podjetjih in v elektrogospodarstvu, kronično pomanjkanje trajnih obratnih sredstev v trgovini, težave, v katere je zašla celotna tekstilna industrija itd.

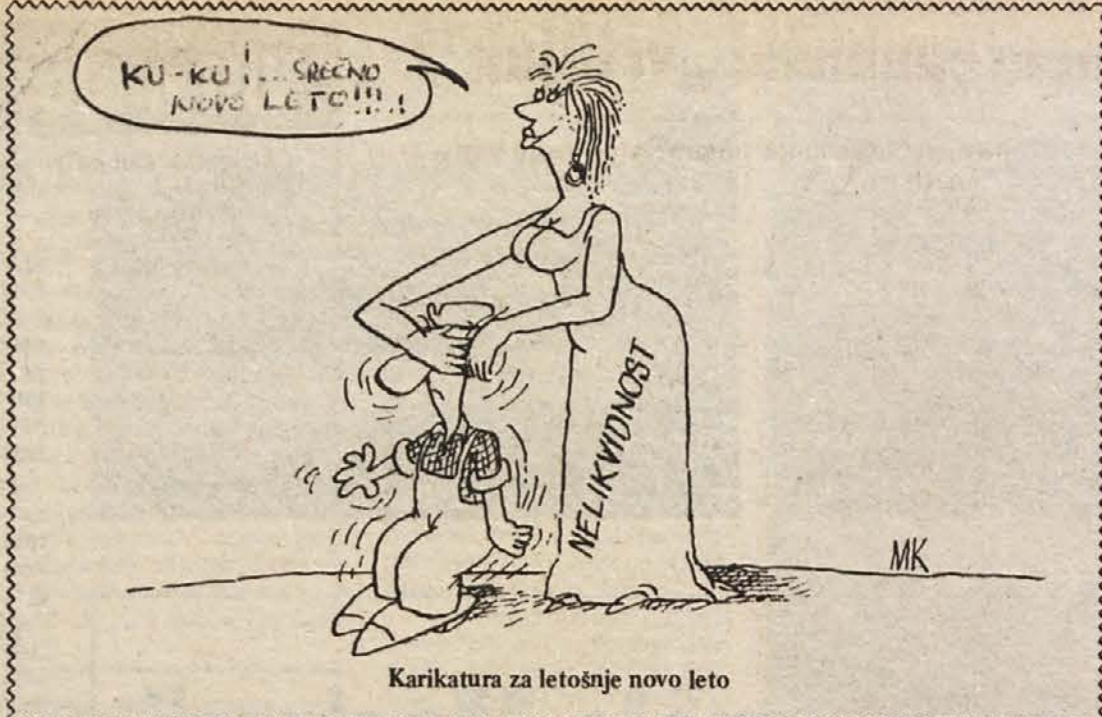
Vsebinsko zakona pojasnjujem z vprašanji in odgovori (brez navajanja posameznih členov), in sicer:

**Kdo je dolžan poslovati po zakonu?**

Vsi uporabniki družbenih sredstev, od temeljnih organizacij združenega dela do upravnih organov in krajevnih skupnosti, morajo, kadar med seboj vzpostavljajo dolžniško-upniška razmerja, plačilo obveznosti zavarovati na način in pod pogoji, ki jih predpisuje zakon. Naštevaje vseh vrst in oblik uporabnikov bi bilo predolgo, zato rajši na kratko: zakon se ne uporablja le, kadar je vsaj eden od domačih udeležencev v dolžniško-upniškem razmerju občan (npr. obrtnik) ter v razmerjih s tujimi poslovnimi strankami.

**Kaj so dolžniško-upniška razmerja?**

Po zakonu so to razmerja, ki vsakodnevno nastajajo med uporab-



Karikatura za letošnje novo leto

## KAKO ZAVAROVATI PLAČILA

Novo predpise razlaga Tone Golobič iz Službe družbenega knjigovodstva



Z enega izmed dolžniških gospodarskih posvetovanj v preteklosti. Na skrajni desni je Tone Golobič, finančni strokovnjak.

Zakon o zavarovanju plačil je sprejela skupščina SFRJ na seji zveznega zbora dne 24. decembra 1975 in je objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 60 z dne 26. decembra 1975 (v Sloveniji smo to številko Uradnega lista prejeli šele 14. januarja 1976).

Pooblastilo za sprejem zakona je dano v ustavi SFRJ, ker je v 281. členu določeno, da federacija po zveznih organih ugotavlja temeljne pravice in obveznosti organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti glede sredstev, ki so družbena lastnina, ter ureja pogodbeno in druga obveznostna razmerja na področju prometa blaga in storitev; v 259. členu pa je rečeno, da se plačilni promet opravlja po enotnih načelih in da mora vsak, kdor razpolaga z družbenimi sredstvi, opravljati plačila in druge posle plačilnega prometa tako, kot določa zvezni zakon.

Vsebinsko zakona pojasnjujem z vprašanji in odgovori (brez navajanja posameznih členov), in sicer:

### Kdo je dolžan poslovati po zakonu?

Vsi uporabniki družbenih sredstev, od temeljnih organizacij združenega dela do upravnih organov in krajevnih skupnosti, morajo, kadar med seboj vzpostavljajo dolžniško-upniška razmerja, plačilo obveznosti zavarovati na način in pod pogoji, ki jih predpisuje zakon. Naštevaje vseh vrst in oblik uporabnikov bi bilo predolgo, zato rajši na kratko: zakon se ne uporablja le, kadar je vsaj eden od domačih udeležencev v dolžniško-upniškem razmerju občan (npr. obrtnik) ter v razmerjih s tujimi poslovnimi strankami.

### Kaj so dolžniško-upniška razmerja?

Po zakonu so to razmerja, ki vsakodnevno nastajajo med uporab-

niki družbenih sredstev (v največjem obsegu med organizacijami združenega dela) v prometu proizvodov in blaga (nakup in prodaja) in pri opravljanju storitev, ne pa tudi razmerja v zvezi s plačevanjem obveznosti za davke in prispevke, pri raznih oblikah združevanja sredstev, v razmerjih z bankami in zavarovalnimi organizacijami.

### Kdaj se vzpostavi in kdaj nastane dolžniško-upniško razmerje?

Dolžniško-upniško razmerje se VZPOSTAVI s sklenitvijo pogodbe. Pogodba je lahko pisarna, ustna, sklenjena po telefonu, z izročitvijo naročilnice itd., s tem da mora biti PRI INVESTICIJAH VEDNO PISMA.

Dolžniško-upniško razmerje NASTANE takrat, ko je dolžnik (to je uporabnik, ki je prevzel plačilo obveznosti) v celoti ali delno sprejel dobavljeno blago, oziroma ko je storitev v celoti ali delno opravljena. Upnik (to je uporabnik, ki je dobavil blago ali opravil storitev) mora poslati dolžniku hkrati z dobavo, najpozneje pa v petih dneh, tudi njen obračun (račun, časovno ali končno situacijo in podobno). Tako pri sklepanju pogodb, kot za vsa ostala opravila je obvezna uporaba splošnih uzanc za blagovni promet.

### Kaj so investicije?

Po zakonu so investicije vsa vlaganja v osnovna sredstva in sredstva, ki so z njimi izenačena. Do nedavnega smo v predpisih, ki so urejali finančno plat investicij, investicije obravnavali le v obsegu in takrat, kadar je prišlo do razmerij med investitorjem in izvajalcem gradbenih del oziroma proizvajalcem opreme po naročilu. Pojem investicij pa je v zakonu o zagotovitvi plačil znatno razširjen, ker morajo biti izjemna določila (pisarna pogodba, zavarovanje plačila vnaprej itd.) upoštevana tudi pri nabavi posameznih osnovnih sred-

stev (npr. nabava pisalnega stroja, avtomobila, posameznih delov opreme in podobno), torej blaga, ki se ne izdeluje po naročilu, pač pa proizvajajo serijsko in običajno prodaja v trgovini. Z osnovnimi sredstvi so izenačene nabave opreme oziroma vlaganja v objekte, ki se financirajo iz sredstev skupne porabe (stanovanja, počitniški domovi itd.), ter v objekte infrastrukture (javne ceste, komunalne naprave in podobno). Glede tega pravzaprav že veljajo določila v lanskem letu sprejetega zakona o zavarovanju plačil za investicije (od 21. junija 1975).

Dodajam še, da se za investicije lahko uporabljajo le nmenjena sredstva, vendar njihov obseg in vrsto omejitev obravnavajo številni drugi predpisi.

### S kakšnimi listinami oziroma instrumenti se zavarujejo plačila?

Instrumenti, s katerimi se zavarujejo plačila (lahko le z enim ali pa tudi kombinirano), so naslednji:

- a) ček - za takojšnje plačilo,

- b) menica z avalom - za plačila v roku do 90 dni in za zavarovanja odplačila kredita, ki ga da upnik,
- c) nepreklicni dokumentarni akreditiv - za plačila na podlagi dokumentacije v skladu s pogodbo med dolžnikom in upnikom,
- č) garancija - za plačila v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni, ko je nastalo dolžniško-upniško razmerje.

### Kdaj mora dolžnik izročiti upniku instrumente zavarovanja plačil?

Za zavarovanje plačila PRI INVESTICIJAH v roku, določenem ob vzpostavitvi dolžniško-upniškega razmerja (sklenitvi pogodbe), vendar obvezno prej, kot bo upnik začel izvrševati svoje obveznosti (pred začetkom izvajanja gradbenih del oziroma pred dobavo ali montažo opreme).

- Za zavarovanje ostalih plačil pa so določeni naslednji roki:
- a) ček in avalarna menica: v šestih dneh od dneva, ko je nastalo dolžniško-upniško razmerje;
- b) dokaz, da je odprt akreditiv: v roku, določenem v pogodbi, ki pa ne sme segati v čas po nastanku dolžniško-upniškega razmerja;
- c) garancija: enako, kot je določeno za akreditive.

### Kdaj dolžniku ni treba zavarovati plačil?

Če gre za INVESTICIJE, tega ni dolžan storiti le, kadar celotno obveznost po sklenjeni pogodbi PLAČA VNAPREJ, v ostalih primerih pa razen pri plačilu vnaprej, tudi če je obveznost PLAČANA V DESETIH DNEVIH po nastanku dolžniško-upniškega razmerja. Razumljivo je, da se pri delnem vnaprejšnjem plačilu listine za zavarovanje ne izročijo upniku le v višini predujma.

### Kakšne so glavne značilnosti posameznih listin - instrumentov zavarovanja plačil?

Ček spada med klasične plačilne instrumente, saj je zakon o čeku iz leta 1945 doživel v preteklih 30 letih le nekaj nepomembnih dopolnitev. Za zagotovitev plačila se uporablja obračunski ček (poznani bolj pod nazivom „bariran ček“), ker se ob predložitvi v vnovčenje ne izplača gotovina, pač pa se znesek pripiše v dobro na žiro računu predlagatelja oziroma upnika.

Določbe zakona o čeku so zelo stroge in ne dovoljujejo nobene površnosti niti zamud glede rokov; izdaja čeka brez kritja pa spada celo med kazniva dejanja. Če je kraj izdaje in plačila isti, mora upnik predložiti ček v vnovčenje pri Službi družbenega knjigovodstva, ki vodi žiro račun dolžnika, v osemih dneh, sicer pa najpozneje v petnajstih dneh po datumu izstavitve. Če na računu izdajatelja ni kritja, Služba družbenega knjigovodstva o tem obvesti sodišče (pravimo, da ček „protestira“), obvestilo pa nemudoma pošlje tudi upniku. O ostalih ukrepih in posledicah pa kaj več pri obravnavi kazenskih določb v zakonu o zagotovitvi plačil.

Zaradi zaščite pred posledicami lahko izdajatelj ob izdaji čeka izloči potreben znesek na poseben račun; ta sredstva se ne morejo porabiti za druge namene, varna so celo pred sodno izvršbo.

### MENICA, AKREDITIV

Menica z avalom - Tudi ta instrument spada po starosti že med zgodovinske rekvizite denarnega poslovanja, čeprav ima nekatere še vedno aktualne in izjemne posebnosti. Enako kot pri čeku so še vedno v veljavi dokaj komplicirane in stroge določbe zakona o menici iz leta 1946. Uporaba menice v pravem pomenu, torej kot vred-

nostni papir oziroma plačilno sredstvo, je bila pri nas do nedavnega nepomembna. Skoraj vsem pa je poznana „bianco“ menica, to je neizpolnjen menični obrazec s podpis dolžnika in porokov (npr. pr. potrošniških posojilih).

Po zakonu o zavarovanju plačil si menica uporablja za plačila v roku do 90 dni; datum dospelosti je seveda odvisen od sporazuma med dolžnikom, ki izstavi menico, in upnikom, ki jo prejme in jo mora najpozneje na dan dospelosti predložiti v vnovčenje. Zakon določa dalje, da mora dolžnik poskrbeti še za dodatno jamstvo (ali z drugo besedo: za aval). Pri plačilu investicij je avalist lahko le banka, za ostala plačila pa pod določenimi pogoji tudi kak drug uporabnik družbenih sredstev.

Menica je plačilno sredstvo zato, ker upnik v času do dospelosti z njo lahko plača svoje obveznosti (menico indosira) ali pa jo proda (eskontira); v obeh primerih bo menična vsota zmanjšana za obresti (diskont) do dneva dospelosti. Takšen promet z menico ni omejen in se lahko razširi na širši krog uporabnikov družbenih sredstev, vključno banke. Indosiranje menic naj bi v bodoče zamenjalo medsebojna pobovanja (kompensacije in asignacije).

Če ob predložitvi v vnovčenje oziroma na dan dospelosti na računu izdajatelja ni dovolj sredstev ali pa sredstev sploh ni, se razlika oziroma celotni znesek plača iz računa avalista. Če tudi na njegovem računu ni sredstev, vložijo Služba družbenega knjigovodstva protest zaradi neplačila menice pri pristojnem sodišču in o tem obvesti upnika; o ostalih ukrepih pa kaj več pozneje.

Nepreklicni dokumentarni akreditiv se kot plačilni instrument največ uporablja v zunanji trgovini in pri uvozu celo prevladuje. Zelo pogosto je že vrsto let služil kot ena od možnih oblik zavarovanja plačil izvajalcem investicijskih del po prejšnjih predpisih; verjetno se bo to dogajalo tudi v bodoče.

Akreditiv odpre dolžnik v korist upnika tako, da iz žiro računa prenese določen znesek na poseben račun. Do plačila iz sredstev na tem računu pride upnik le s predložitvijo takšne dokumentacije, kot je določeno v nalogu za odprtje akreditiva. Prednost akreditiva je v tem, da daje obema strankama polno jamstvo; upnik ve, da bo takoj po predložitvi zahtevane dokumentacije (npr. od dolžnikovega nadzornega organa potrjene situacije za gradbena dela) prejel plačilo, dolžnik pa obratno, da bodo dela pravočasno in kvalitetno opravljena.

Tudi za sredstva na akreditivih, ki so odprti po zakonu o zavarovanju plačil, velja, kar je omenjeno pri čeku: ni jih mogoče uporabiti za izpolnitev drugih dolžniških obveznosti.

Garancija je po opisu v zakonu „pismo, s katerim se garant zavezuje, da bo plačal namesto dolžnika, če ta tega ne bi storil v dogovorjenem roku“.

Oblika in vsebina garancije je posebej predpisana, izstavlja pa se najmanj v štirih izvodih, ker morata tako dolžnik, kot upnik po en izvod shraniti (deponirati) pri pristojni Službi družbenega knjigovodstva. Predvidena je tudi možnost izdaje supergarancij (za plačilo jamčita dva garanta) in garancij po pooblastilu enega ali več uporabnikov. Obseg, do katerega se lahko dajejo garancije, je omejen in so za izračun predpisani posebni obrazci. Banka bo izdala garancijo na podlagi kredita, ki je bil odobren dolžniku, ali pa bo garantiral, da bo dolžnik plačeval obveznosti iz svojih sredstev.

Sama garancija torej ni plačilni instrument (kot sta ček in menica), zato bo moral dolžnik poskrbeti za pravočasno plačilo s tem, da bo izstavil nalog v breme svojega žiro računa, ali pa za plačilo iz sredstev odobrenega kredita pri banki.

Če za izvršitev naloga na računu dolžnika ni kritja, se obveznost plača iz sredstev garanta ali supergaranta, če pa tudi to ni možno, mora Služba družbenega knjigovodstva o tem brez odlašanja obvestiti upnika.

Dolžnik lahko z garancijo krte obveznosti poravnava pred rokom dospelosti na ta način, da upniku izroči avalirano menico.

Če je garancija dana v zvezi z investicijami, mora dolžnik takoj obvestiti garanta o vsaki spremembi - povečanju predračunske vrednosti.

Še neka posebnost je v zvezi z garancijo, namreč: upnik, ki v petnajstih dneh od dospelosti terjatve ne prejme od Službe družbenega knjigovodstva obvestila, da ni možnosti za izvršitev garancije, ima pa pisarno soglasje dolžnika na znesek terjatve (npr. potrjeno situacijo za gradbena dela), mora sam izdati nalog za vnovčenje terjatve. (Dalje prihodnjič)

## PROSTA DELOVNA MESTA!

**Nuklearna elektrarna Krško**  
- v ustanavljanju

vabi  
k sodelovanju

## DIPLOMIRANE PRAVNIKE

za delo v pravni službi, v kateri je delo glede na obsežno in dinamično izgradnjo raznovrstno ter obsega številne pravne panoge.

Prosimo zainteresirane, da se prijavijo na razgovore Kadrovske službi NE Krško - v ustanavljanju pisмено ali po telefonu številka 068-71-312 - interna 12 ali 068-71-758.



# kultura in izobra- ževanje

## Zagreb prisluhnil pesmi iz Krškega

Ze drugi nastop Dolenjcev pri društvu Slovenski dom

Po nedavnem nastopu (z nemajhnim odmevom) skupine dolenjskih pesnikov za Slovence, naseljene v Zagrebu, je bil prejšnji četrtletni gost kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom, ki ima sedež v Masarykovi ulici 13, mešani pevski zbor „Viktor Parma“ iz Krškega. Koncert, ki so ga Krčani izvedli ob veliki udeležbi obiskovalcev – članov društva Slovenski dom in drugih poslušalcev, je bil posvečen dnevu žensk.

Pod taktirko pevovodje Adolfa Moškona so krški pevci, ki vadijo skupaj komaj tretje leto, zapeli šestnajst skladb. Spored, s katerim so stopili v dvorano slovenskega društva v Zagrebu, je obsegal pesmi, ki jih je bilo nedavno slišati tudi na Prešernovi proslavi v krškem domu Svobode, in nekaj novih pesmi, nekatere je zbor naštudiral prav za to gostovanje.

Poleg literarnega snovanja so Slovenci v Zagrebu ob obisku tudi del pevske kulture, ki jo dandanes gojijo Dolenjci. Seveda ne bo ostalo samo pri teh gostovanjih, ki pomenita – literarno in pevsko – šele prve korake medsebojnega spoznavanja in sodelovanja med slovenskim življenjem, ki živi na Dolenjskem in v Zagrebu. Podobno, kot so bili Dolenjci dobrodošli gostje v Zagrebu, bodo tudi kulturniki Slovenskega doma vselej toplo sprejeti na Dolenjskem.

Kot je že pred odhodom na zagrebški koncert dejal Adolf Moškon, bodo Krčani že kmalu dobili v goste pevski zbor zagrebških Slovencev. Tako naj bi si v prihodnje izmenjavale obiske tudi druge kulturne skupine.

I. Z.



Alda Boscaro: PRAZNE BESEDE, olje. Z razstave v Petkovi galeriji v Ribnici.

## Mali kulturni barometer

Z „MANDRAGOLO“ V PTUJ – Novomeški gledališčniki še nadalje uspešno gostujejo z Machiavellijevimi komedijami „Mandrakola“, ki jo je kot gost režiral Franci Končan. V soboto, 13. marca, se bodo s tem renesančnim delom predstavili v Ptuj.

USTREŽENO UMETNIKOVI VOLJI – Lani umrli slovenski slikar France Zupan je z oporoko določil, da dobiva del njegovega opusa Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici in del Narodna galerija v Ljubljani. Zapuščinska razprava je bila pred kratkim.

SODOBNA UMETNOST GORIŠKE – V prodajni galeriji Argonavti v Novi Gorici so odprli minuli petek razstavo „Sodobna likovna umetnost Goriške“, na kateri sodeluje štirinajst likovnikov: Lucijan Bratuš, Riko Debenjak, Danilo Ječič,

# Kakšen bo medrepubliški „vrtiljak“?

V Zagrebu sprejeli načrt dejavnosti medrepubliške kulturno-prosvetne zveze Bratstvo in enotnost

Predstavniki ZKPO iz dolenjskih, posavskih in obkolpskih občin s slovenske in hrvaške strani so se nedavno sestali v Zagrebu in oblikovali skupen načrt kulturnih prireditev v letu 1976.

Amaterske skupine iz sedemnajstih slovenskih in hrvaških občin bodo tako od aprila do decembra spet pokazale svojo pestro dejavnost.



Bo zagrebški dogovor medobčinske kulturno-prosvetne zveze Bratstvo in enotnost prinesel pomlad v kulturno sodelovanje obkolpskih občin? Posnetek kaže del udeležencev seje v Zagrebu. (Foto: Vlado Podgoršek)

## Nagelj s kulturnim večerom

Ob dnevu žena na Dolenjskem kulturne prireditev

Za dan žena Dolenjke niso dobile samo rdečih nageljnov iz mestnih vrtov, ampak so bile v mnogih krajih deležne pozornosti organizatorjev kulturnih prireditev. Tu naj omenimo le nekatere, ki so se zvrstile od sredine prejšnjega do začetka tega tedna.

V Novem mestu so 5. marca pripravili mozaično sestavljen in lepo obiskan večer ljudske tvornosti. Na enopolturni prireditvi so sodelovali: igralec ljubljanske Drame Rudi Kogmač z recitacijami ljudskih pesmi, Sentjernejski oktet, ki je zapel več narodnih v najrazličnejših priredbah, novomeška folklorna skupina, ki je tokrat prvič nastopila in pod vodstvom Branke Moškon

## Preporod

Amaterskih kulturnih društev pri nas čedalje več

Amaterska kulturno-umetniška ustvarjalnost doživlja razcvet. V prid temu govori več podatkov. Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije ugotavlja, da se je v zadnjih dveh letih število kulturnih društev povečalo za 116 (od 535 na 651), število samostojnih kulturnih skupin pa za 60 (od 160 na 220). V zadnjih štirih letih se je povečalo tudi število mladinskih in pionirskih kulturno-umetniških društev, povezanah v ZKPO: 1972 jih je bilo 18, lani že 107.

Kajpak veljajo ti podatki za društva in skupine, ki so registrirane pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij. Če upoštevamo to dejstvo in ugotovitev, da je več društev in samostojnih skupin nastalo tudi v zadnjem času – vsaj na Dolenjskem poznamo take primere – je dejansko vseh društev in skupin precej več, kot je razvidno iz podatkov ZKPO.

Razveseljivo je, da amaterska kulturno-umetniška društva in skupine ne delujejo zgolj v mestih, krajevnih skupnostih in šolah, ampak tudi v delovnih organizacijah. Društva ali skupine ima tudi večje število delovnih organizacij ali njihovih tozdov v dolenjskih občinah. V Sevnici je taka Jutrjanja, v Novem mestu Krka in Labod. Med skupinami so najpogostejši pevski zbori, pihalni orkestri in gledališko-recitacijske skupine.

I. Z.

Zdenko Kalin, Vladimir Makuc, Adrijana Maraž, Pavel Medvešek, Negovan Nemeč, Rafko Nemeč, Nedeljko Pečanac, Rudi Pergar, Marko Pogačnik, Jože Spacal in Miloš Volarič.

„SOLA“ ZA MASKERJE – Posavski področni odbor Zdrženja gledaliških skupin Slovenije bo v soboto, 13. marca, priredil v Sevnici seminar za gledališke maskerje. S taki oblikami izobraževanja ta odbor že več let vzgaja kader, potreben amaterskim gledališkim skupinam.

NUŠIČEV „DR“ V NOVEM MESTU – V ponedeljek, 15. marca, bo v Novem mestu gostovalo Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane z Nušičevo komedijo „Dr“. Popoldne bo predstava za mladino, zvečer pa obnomska za odrasle.

izvedla več belokranjskih plesov, ter trio Tineta Košmrlja s Potovega vrha z vižami, ki jih piše in prireja sam vodja ansambla Košmrlj.

Več prireditev je bilo tudi za delovne kolektive. Tako je Novoteks v ponedeljek povabil v tovarno v Novem mestu Slovenski oktet (zvečer je Slovenski oktet nastopil tudi v Metliki), tovarna zdravil Krka pa ljubljanski armadni orkester, ki je prav tako imel še en nastop za pripadnike JLA.

V kočevskem Likovnem salonu so 5. marca odprli razstavo Oskarja Dolenc, dobitnika 20 nagrad in 12 diplom za do zdaj razstavljenih 772 fotografij in diapozitivov na 145 domačih in 63 mednarodnih razstavah. Dolenc je doma iz Ljubljane.

Petkova galerija iz Ribnice pa je v ponedeljek odprla vrata slikam in grafikam Alde Boscaro, mlade akademske slikarke iz Montebelluna v Benečiji (Italija). Italijanska umetnica se ribniškemu občinstvu predstavlja s kolekcijo del pod skupnim naslovom „Socialni avtoportret žene“.

## podčrtano

Odbor za likovno umetnost in galerijsko dejavnost pri republiški kulturni skupnosti je pred kratkim, ko je presojal nekatere za letošnje predlagane akcije, razpravljati tudi o predlogu za vzajemnost pri dejavnosti širšega pomena, v katerega naj bi po sklepu skupščine kulturne skupnosti Slovenije vključili še galerije v Slovenjem Gradcu in Kostanjevici. Mnenje, ki ga je sprejel ta strokovni odbor, je za oba kraja vse prej kot razveseljivo, saj jima odreka pravico do vzajemnostnega financiranja, češ da „nobena od teh galerij nima strokovnega kadra“. Sklicevanje na pomanjkanje strokovnjakov je, kot je razvidno iz kratkega sporočila s seje tega odbora, tudi edini „argument“ za negativno mnenje o Slovenjem Gradcu in Kostanjevici.

## Odrinjeni?

Tako mnenje, lahko rečemo tudi sklep, osuplja, saj odbor z njim ne razveljavlja samo sklepa skupščine kot njemu nadrejenega in edino pristojnega „organ“ za reševanje takih vprašanj, ampak odreka, seveda brez utemeljitve, Slovenjem Gradcu in Kostanjevici tudi svojstvo organizatorja „dejavnosti širšega pomena“, torej dejavnosti, ki sta krajema pomagali tudi do imena zunaj meja ožje in širše domovine. Ali je odboru tako presojlo res narekovala treznost, da ne rečemo nepristransko, ali ne, naj se vprašajo sami člani, če je vmes kakoli, kar bi dišalo po forsiranju enega na račun drugega ali celo po preglasovanju, pa se bo morala skupščina kulturne skupnosti Slovenije le vprašati, ali lahko zaupa takemu odboru.

Ne nazadnje bi kazalo ponovno razmisliti, ali Dolenjska ni že dovolj „izločena“ od dejstva, da ima v omenjenem odboru (ki pa ni tako neštevilčen) samo enega člana (predstavnika Dolenjskega muzeja), ali bi ob ugotovitvi, da premore (skupaj s Posavjem in Belo krajino) kar dvanajst razstavšč in galerijskih zbirk, ne pretresli možnosti, da bi se njeno zastopstvo v tem in drugih strokovnih odborih tudi ustrezno povečalo. Sicer pa: kaj je merilo, če ne dejavnost?

I. ZORAN

nost. Likovniki se bodo najprej predstavili v Dugi Resi, zatem bodo razstavo prenesli v druge kraje. Maja se bodo zbrale v Trebnjem folklorne skupine, Ozalj bo imel v gosteh harmonikarje in tamburaše, Samobor pihalne orkestre in Zagreb književnike.

Zelo bogato bo tudi medrepubliško sodelovanje najmlajših. V Karlovcu bodo aprila zapeli šolski pevski zbori, v Vojnici in Vrginmostu pa se bodo zbrali mladi literati. V osnovnih in srednjih šolah bodo pisali sestavke o NOB; najboljši avtorji bodo imeli nato srečanje na Petrovi gori.

V Zagrebu so se dogovorili, da bo skupščina medrepubliške kulturno-prosvetne zveze Bratstvo in enotnost to jesen v Karlovcu, v prihodnjem mandatnem obdobju pa naj bi bil sedež zveze v Novem mestu.

VLADO PODGORŠEK

## ARTIČE: DVAJSET GODBI!

Amaterski kulturni delavci iz Artič in Globokega so zadnja leta presenečali s pestrimi prireditvami, ki so imele širši odmev. Zanimiv spored načrtujejo za letošnji prvi polovici julija bodo v Artičah priredili srečanje godb na pihala, na katero pričakujejo 20 slovenskih skupin, v Globokem pa bodo do julija obnovili kulturni dom in za otvoritev pripravili večjo prireditev.

V. P.

# Srednje šolstvo od težav do težav

Če ni stanovanja, šola težko „ujame“ novega učitelja na razpis, štipendisti pa se ne vračajo

Za dolenjske srednje šole je že nekaj let značilen visok generacijski osip, kar pomeni, da veliko število vpisanih dijakov šolanja ne konča v rednem roku. Vzrokov za to je več: prenatrpan predmetnik, preskromna sredstva za sodoben in nazoren pouk, pomanjkanje kabinetov in delavnic, premalo strokovno in pedagoško usposobljen učiteljski kader. Nobena šola ne premore psihologa ali poklicnega pedagoga. Primanjkuje učiteljev z ustreznimi izobrazbo za posamezna področja. Telesna vzgoja je slabo „pokrita“. Hude težave imajo šole z novim predmetom „samoupravljanje s temelji marksizma“, ker ni dovolj kvalificiranih predavateljev.

Štipendij za učiteljski poklic je vsako leto več, le redki pa se po končanem študiju vrnejo v kraj, ki jim je pomagal do poklica. Trdijo, da bi ta ali ona šola dobila učitelja na razpis, pa nima zanj stanovanja. Večina učiteljev je preobremenjena s poukom, nadomeščanja in nadure so že kar neizbežno dopolnilo učiteljevega delavnika.

## RAZSTAVA SLIKARJA MIHE MALEŠA

V torek, 16. marca ob 18. uri, bodo odprli v Dolenjski galeriji v Novem mestu razstavo del slovenskega akademskega slikarja Mihe Maleša. Umetnik, ki se bo občinstvu tokrat predstavil s krajinskimi, grafikami in drugimi zvrstmi, v Novem mestu ni neznan, saj se je v zadnjih letih med drugim udeležil tudi ene od Dolenjskih slikarskih kolonij in potem sodeloval tudi na skupinski razstavi. Obiskovalci, ki se bodo udeležili torkove otvoritve, bodo lahko prisluhnil tudi koncertu klavirskih skladb.



V počastitev dneva žena so 5. marca v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo fotografij Oskarja Dolenc, mojstra fotografije. Zanimivost: zaradi okvare električne napeljave so jo kot edino dosejeli odprli ob svetlobi sveč, medtem ko so električarji iskali in odpravljali napako. (Foto: Primc)

# Niti malo milostni časi

Slovenska kultura že desetletja boleha za pomanjkanjem prostorov. Dobre domove in do potankosti ustrezne dvorane bi lahko tudi na Dolenjskem hitro prešeli. Z novostmi kaj dlje kot do obdelanih načrtov ni prišlo, idej, projektov in izračunov pa je na kupe. Je že prišlo kaj vmes, da so zadevo odložili. Usoda naložbam v kulturo vsa ta leta ni bila niti malo milostna.

Letos, ko praznujemo stoletnico Cankarjevega rojstva, so marsikje obudili želje po novih kulturnih prostorih. V več industrijskih središčih so stopile v ospredje zahteve po tako imenovanih delavskih kulturnih domovih. Sen o „prvih lopatah“ v ta namen se je kmalu razblinil. Tako je moralo tudi Novo mesto za nedoločen čas tako zamisliti opustiti.

Protiargument so zaostrene gospodarske razmere, ki so malone izničile možnosti za kakršnokoli večjo negospodarsko naložbo. Zato so v Sloveniji z reducirali zahtevo republiškega odbora za Cankarjevo proslavo, naj bi letos v vseh občinah vrgli

oko na nujne graditve in tako nadoknadili zamujeno. Iz te redukcije je naposled prilezla na dan samo „pobožna želja“, naj bi ob proslavi Cankarjevega jubileja dali simboličen prispevek „delavski kulturi“ s tem, da bi vsaj v enem od delavskih središč začeli graditi delavski kulturni dom.

Več si v Sloveniji in na Dolenjskem obetajo od srednjeročnih načrtov, v katerih so predvideli postopno graditev in obnovo kulturnih domov. Vse kaže, da bo treba med take srečne (in zelo redke) kraje šteti Krško, kjer naj bi nov kulturni dom zrasel že prihodnje leto, ko bo mesto slavilo poltisočletnico podelitve mestnih pravic. Opozarjajo pa še na eno možnost: da bi kulturne hrame gradili in obnavljali s samoprispevki. Mirna na Dolenjskem naj bi bila lep zgled: vsak občan bo prispeval 40 delovnih ur, podjetja pa stroje in gradbeni material. Najbrž bo za mnoge taka pot edina rešitev.

I. ZORAN

Gmotne razmere za vzgojno-izobraževalno delo na dolenjskih šolah so pretežno skromne. Pouk je v starih stavbah z majhnimi učilnicami, ni kabinetov, laboratorijev. Veliko teh šol je tudi brez telovadnic. Prostorska stiska je še najbolj pereča v Novem mestu, kjer je največ srednjih šol. Problemi se zaostrejo posebno vsako jesen ob vpisu novincev. Iz minulih let so znani spori, ko šole niso mogle sprejeti vseh kandidatov in so hude

zaostritve začasno ublažile šele s „salomonskimi rešitvami“.

Na območju novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS, torej v sedmih občinah, je 17 srednjih in poklicnih šol: 3 gimnazije, 6 tehniških in drugih šol ter 8 poklicnih. V minulem šolskem letu je bilo v 148 oddelkih 3.828 učencev; od teh jih je izdelalo nekaj nad 3.400. Najboljši uspeh so imeli učenci poklicnih šol.



Stiske dolenjskih srednjih šol občutijo na svoji koži tudi dijaki. Posledica neurejenih razmer je prav gotovo tudi velik osip na teh šolah.

# PEDAGOŠKI KOTIČEK

## KAKŠNO OSNOVO ŠOLO ODRASLIM?

Ne moreš v korak s sodobnim razvojem, z razvojem tehnologije in samoupravnih odnosov, če nisi dovolj splošno in družbeno razgledan. Zato je težnja po dvigu izobrazbene ravni odraslih, posebno delavcev, jasno zapisana v naših temeljnih družbenopolitičnih dokumentih.

Vendar – kakšno osnovno šolo odraslim? Izobrazbene potrebe zrele osebnosti so zagotovo drugačne, kot so vzgojno-izobrazbene potrebe otroka. Odraslemu dajemo le to, kar je temeljnega pomena za splošno izobrazbo sodobnega človeka; hkrati pa morajo biti organizacija, metodika in medsebojni odnosi pri izobraževanju docela drugačni kot pri delu z mladino. Učne metode in oblike morajo uresničevati dosežke sodobne didaktike in andragogike. V samem izobraževalnem procesu pa morajo temeljiti medsebojni odnosi na samoupravnih osnovah: samoupravljanje v šoli za odrasle ni samo učni predmet, temveč tudi bistvena značilnost celotnega učnega procesa, pravica slušateljev in sredstvo njihove nadaljnje socializacije...

Uresničenje nove zasnove osnovnega izobraževanja ob delu zahteva predvsem spoštovanje ustavne pravice odraslih do brezplačne osnovne šole, enakovredno obravnavanje izobraževanja ob delu ter širše odpiranje možnosti za to izobraževanje.

Jože Valentincič v Prosvetnem delavcu 20. I. 1976, str. 1

## SPOŠTOVANJE OTROK

Prvo in poglavitno, ki zahteva otrok od tebe in kar mu moraš dati, pa je spoštovanje. Kadar se ti zdi otroško početje nespametno in brezkoristno, tedaj premisli, da se zdi otroku tvoje početje še mnogo nespametnejše in brezkoristnejše. In otrok se moti malokdaj, večkrat se motiš ti, stavec, ki si že pohujšan in nagnit.

Ivan Cankar: Moje življenje

## Objavi na rob

Preden boste prebrali podatke o lanskem skupnem dohodku občanov v naših občinih in jih najbrž primerjali ter ocenjevali, preberite se teh nekaj uvodnih vrstic.

Ko smo se odločili za objavo, so nas vodile naslednje misli. Osebnih dohodkov so javni. To javnost zagotavlja zakon, ki pa dovolj natančno ne pove, kakšna naj bo oblika te javnosti. Uredniški odbor Dolenjskega lista je razume tudi kot pravico do objave in ne le kot pravico do osebne vstopne v podatke davčnih uprav (kar je za posameznika praktično tudi težje izvedljivo).

Seveda skupne dohodke občanov objavljamo ob nekaterih predpostavkah. V naši družbi uveljavljamo načelo nagajevanja po delu. Za več dela, za zahtevnejše, ustvarjalnejše, bolj strokovno delo priznavamo večje plačilo. Visoki osebni dohodki - doseženi z delom - so priznanja delavcem, nikakor pa ne nekaka sramota oziroma nekaj, kar je treba skrivati pred javnostjo. Vemo, da lahko objava sproži različne komentarje in tudi natočevanje. Vendar je po našem mnenju pomembnejši temeljni cilj, da je javnost osebnih dohodkov ena od zelo pomembnih oblik družbene kontrole nad tem, ali se uresničuje načelo, naj bi za enako delo človek dobil vsaj približno enako plačilo. Zavedamo se tudi - in bralci naj to upoštevajo, da je v objavljenih podatkih zajet skupni dohodek občanov, ki je plod prizadevanosti v delovnem času, dela v naturah, honorarnega dela in drugih dohodkov, vendar je za posameznika vse to nemogoče natančneje razčleniti in prikazati. Čeprav bi bilo to pravično, konec koncev niti ni nujno potrebno, saj objava ni nikarkoli zasliševanje ali lov za čarovnicami, čeprav smo se morali zaradi omejenosti prostora omejiti le na del skupnih osebnih dohodkov občanov. Če je kdo prejel plačilo, ki ga ni zaslužil, naj ga preganja pristojna služba.

Zavedamo se tudi, da objavo skupnih dohodkov občanov nekateri vendarle napačno razumejo kot tih, neizrečen ozumec tistim poštemim delovnim ljudem, ki prijavljajo vse prejemke, izpuščeni pa so morda nekateri, ki utajijo svoje dohodke. Pravi

izhod je seveda boj proti utajam, ne pa prikrivanje podatkov davčnih uprav oziroma neuresničevanje načela javnosti.

Naši želji, da bi objavili nekatere podatke iz prijavljenega skupnega dohodka občanov za leto 1975, so ustregli v Črnomlju, Kočevju in Trebnjem. Priobčujemo jih tako, kot so jih nam posredovale davčne uprave: z imeni, poklici in vsotami. Dogovorili smo se, naj bo spodnja meja za objavljeno davčno napoved 90 tisoč din oziroma 100 tisoč din tam, kjer bi bil spisek predolg. Tako danes tudi ravnamo.

Vprašali boste: kaj pa drugi? Ker to vprašanje zahteva odgovor, smo dolžni navesti nekaj pojasnili. Pojčimo po vrsti!

V Brežicah so navedli, da podatkov še ne morejo dati, ker prijave še niso zbrane. Imajo približno 200 zamudnikov. Podatke tudi še preverjajo prek bank in delovnih organizacij. V javnost jih bodo dali takoj po izdaji odločb o odmeri davkov, ki bodo pri njih dokončne in ne začasne. Podobno je v Krškem, kjer še nimajo zbranih vseh prijav in kjer bo objava sledila odločbam sredi leta, kot pravijo. V brežiški in krški občini so se torej odločili, da bodo zaenkrat molčali o številkah, ki so jih v prijavah napisali sami občani ter njihovo točnost zametili s podpisom.

V Metliki in Novem mestu so odgovorili, da bodo dali podatke takoj, ko bodo vedeli, da so tako pot ubrali tudi drugi. Podobno je bilo tudi ribniško pojasnilo, s pripombo, da so lani z objavo pohiteli, potem pa ostali osamljeni.

V Sevnici je objavo (menda) prepovedal vidnejši občinski funkcionar. Ni pa prepovedano, da si občani na davčni upravi skupinsko ali posamično ogledajo spisek napovedi, če jih zanima.

Tem pojasnilom na rob le še po našem mnenju primerno vprašanje: ali je prav, da je pravica javnosti (tudi glede davčnih napovedi) v vsaki občini drugače deklarirana? Zakaj lahko posameznik ravna z njo samovoljno? In slednjič še enkrat: ali je občanovo pošteno zaslužen dohodek res skrivnost, če pa zakon predpisuje javnost osebnih dohodkov. Osebnih dohodkov, ki po večini izvirajo iz družbene lastnine proizvajalnih sredstev oziroma združenega dela.

MARJAN LEGAN

# Iz vloženi davčnih napovedi

## ČRNOMELJ

Do roka, 31. januarja, je prišlo na črnomaljsko davčno upravo 545 davčnih napovedi iz skupnega dohodka občanov, vseh skupaj pa je bilo februarja vloženi 651 napovedi. Objavljamo seznam občanov, ki so prijavili več kot 90.000 dinarjev.

1. dr. Vlasta Pertot, upokojena zdravnica - 190.052; 2. Vinko Horvat, upokojeni dentist - 172.790; 3. Janez Totter, inž. geodezije - 145.632; 4. dr. Alenka Strmec, zdravnik specialist - 133.650; 5. inž. Tomislav Plečko, dipl. inž. rudarstva - 116.674; 6. Janez Smrekar, direktor - 113.743; 7. Vinko Babič, rudarski tehnik - 108.779; 8. mr. ph. Milan Dujec, farmacevt - 106.903; 9. Janko Stariha, direktor - 104.380; 10. Janez Kramarič, sodnik - 103.776; 11. dr. Ljubica Matkovič, zdravnica - 103.298; 12. Metod Plut, učitelj-ravnatelj - 101.503; 13. inž. Martin Janžekovič, dipl. inž. agr. - 101.262; 14. Lojze Šterk, višji upravni delavec - 100.257; 15. Stane Lamut, šofer - 100.095; 16. Milan Palčič, šofer - 99.303; 17. prof. Jože Pavličič, profesor - 99.210; 18. Brane Frankovič, trgovski potnik - 99.071; 19. Jože Vajs, gozdarski tehnik - 98.155; 20. Franc Jaklič, računovodja - 97.574; 21. Miroslav Šujica, pravnik - 97.319; 22. Martin Tomc, upokojenec - 97.083; 23. Zdenko Ofner, dipl. veterinar - 96.043; 24. dr. Nenad Kohn, zdravnik - 95.795; 25. inž. Saša Roth, dipl. inž. kemije - 95.160; 26. Janez Kambič, profesor - 94.982; 27. Alojz Grabrijan, trgovski potnik - 94.218; 28. Terezija Jelenič, ekonomski tehnik - 94.189; 29. inž. Matija Čigan, dipl. inž. rudarstva - 94.124; 30. Bruno Vukoša,

šofer - 93.906; 31. Rade Kordič, upokojenec - 93.672; 32. Kočevar Franc, višji upravni delavec - 92.921; 33. Julij Kavšek, gradbeni inženir - 92.849; 34. Rade Vrlinič, gozdarski tehnik - 90.529; 35. Jože Strmec, višji upravni delavec - 90.085; 36. Ivan Žunič, dipl. pravnik - 90.081.

## KOČEVJE

Za leto 1975 so bile do 18. februarja v kočevski občini vložene 1504 davčne napovedi iz skupnega dohodka občanov. Najvišje dohodke, ki so presegli 100.000 din, so napovedali:

1. Stanko Nikolič, zdravnik - 161.335; 2. Miran Čilenšek, zdravnik - 151.750; 3. Božidar Tomič, zdravnik - 146.660; 4. Franc Miklič, šofer - 135.040; 5. Marko Vizjak, zdravnik - 127.320; 6. Jože Čencič, upokojenec - 127.040; 7. Janez Zupan, upokojenec - 124.500; 8. Vinko Rakovič, uslužbenec - 120.130; 9. Franc Rupnik, zdravnik - 117.830; 10. Janko Novak, direktor - 116.910; 11. Oto Devjak, direktor - 116.450; 12. Dušan Rajlič, zdravnik - 114.750; 13. Tone Levstik, direktor - 114.440; 14. Franc Korelec, direktor - 113.600; 15. Ivan Planinc, rud. tehnik - 113.140; 16. Franc Pezdirc, šofer - 110.550; 17. Ernest Krizaj, tekst. tehnik - 110.740; 18. Avgust Kuhar, računov. - 110.140; 19. Ivo Kalabota, komerc. - 108.900; 20. Ernest Deržek, sekr. OZD - 108.720; 21. Nace Kamičnik, sekr. SZDL - 108.300; 22. Vinko Muhič, upok. - 107.870; 23. Ivan Škrabar, rud. tehnik - 107.450; 24. Srečko Kovačič, prof. - 106.576; 25. Miloš Humek, prof. - 106.160; 26. Franc Per, direktor - 106.030; 27. Rudi Zbačnik, direktor - 105.350; 28. Miro Hegler, dir. prod. sekt.

- 105.330; 29. Lojze Levstik, računovodja - 104.600; 30. Lado Gašparac, sekret. društva - 104.000; 31. Bruno Ciglič, računov. - 103.173; 32. Miha Papič, inž. - 102.660; 33. Franc Naglič, šofer - 102.320; 34. Vojko Križman, tehnik - 102.360; 35. Jože Berlan, dir. - 102.151; 36. Janez Klun, zdravnik - 101.750; 37. Franc Volf, ravnatelj šole - 101.486; 38. Dana Jerše, prof. - 100.500 din.

Zasebni obrtniki v kočevski občini, ki so napovedali za lani najvišje dohodke, so: 1. Jože Murko, zidarstvo in fasadarstvo - 181.900; 2. Milan Gornik, avtoprevoznik - 156.180; 3. Franc Smole, pleskar - 138.580; 4. Pavla Lovšin, gostilničarka - 136.580; 5. Jože Jankovič, avtoprevoznik - 121.120 din.

## TREBNJE

Februarja so imeli na davčni upravi v Trebnjem 702 prijavi. Dohodke nad 80.000 dinarjev je prijavilo 86 občanov, objavljamo tiste z nad 90.000 din.

1. dr. Jože Jaklič, zdravnik, Šentrupert - 167.923; 2. dr. Jernej Kranjc, zdravnik, Trebnje - 147.001; 3. Vilibald Buchberger, zdravnik, Mirna - 144.917; 4. Jože Govednik, upokojenec, Mirna - 142.058; 5. Ivan Vrančič, veterinar, Trebnje - 135.981,55; 6. dr. Maksimiljan Forznarič, zdravnik internist, Trebnje - 126.230; 7. Štefan Kamin, predmetni učitelj, Trebnje - 121.187; 8. Stanislav Pančur, direktor, Mirna - 120.704,85; 9. Ivan Longar, direktor, Trebnje - 117.941; 10. Tomislav Henig, zdravnik, Trebnje - 115.800; 11. Jože Tomazin, upravnik, Mirna - 115.539,55; 12. Ciril Lenardič, agronom, Slovenska vas - 115.194; 13. Slavko Kržan, predsednik občinske skupščine, Trebnje - 110.331; 14. dr. Stanislava Vilfan, zdravnica, Trebnje - 108.576,40; 15. Ivanka Pavlin, predsednica občinske konference SZDL, Trebnje - 106.679; 16. Milomir Kojič, šofer, Trebnje - 106.623; 17. Anton Koščak, načelnik oddelka ObS Mokronog - 105.500; 18. Tone Žibert, sekretar komiteja občinske konference ZK, Velika Loka - 105.223,90; 19. Milan Turk, direktor, Mirna - 101.567,60; 20. Marjan Umek, tehnik, Mirna - 101.567,60; 21. Nace Dežman, načelnik oddelka za gospodarstvo ObS, Mirna - 99.526; 22. Janez Gartner, predsednik občinskega sodišča, Trebnje - 99.114; 23. Peter Urana, mesar, Mirna - 98.355,50; 24. Franc Režun, predmetni učitelj, Trebnje - 98.012,55; 25. Stane Prijatelj, sodnik okrožnega sodišča, Trebnje - 97.276; 26. Jože Kastelic, dipl. ekonomist, Trebnje - 97.055; 27. Roman Ogrin, Trebnje - 95.759,40; 28. Janez Mihevc, direktor, Trebnje - 95.262; 29. Dominik Gimpelj, vodja TOZD Puščava - 94.952; 30. Tone Gole, načelnik oddelka ObS, Trebnje - 94.627; 31. Martin Plauštajner, ortopedagog, Mirna - 93.291,90; 32. Stane Camloh, ekonomist, Mirna - 93.057; 33. Lado Jankovič, pravnik, Hrastovica - 92.759; 34. Janez Zajc, predsednik izvršnega sveta ObS, Trebnje - 92.326,75; 35. Ivan Kos, pravnik, Mirna - 92.103; 36. Vilko Marin, upokojenec, Mirna - 91.900; 37. Vladimir Silvester, profesor, Mirna - 91.445,60; 38. Marjeta Metelko-Pavlin, zdravnica, Trebnje - 90.674,85; 39. Božidar Zajc, trgovski potnik, Puščava - 90.503,15; 40. Mandelj Jože, inž. gradbeništva, Mirna - 90.500; 41. Anton Grandovec, strojni inž., Trebnje - 90.116.

## Janez in njegovih dvanajst deklet

Ko bodo pripravljali novomeški rokometni delavci ob prvem jubileju ženskega rokometnega spominskega biltena, v katerem bodo predstavili začetek in razvoj novomeške ženske rokometne vrste, bo prav gotovo veliko besed namenjenih tudi ustanovitelju prve ekipe in trenerju obetavne Krke Janezu Štruklju. Njegovo ime je vpisano tudi v pestri zgodovini mnogih slovenskih rokometnih klubov.

Štrukelj je začel igrati proti Slovanu, nosil je dres RK Šentvid, treniral in igral je za Topol (Ilirska Bistrica), za novomeško rokometno vrsto, nosil je grb sarajevske Mlade Bosne, učil rokometnih skrivnosti pripadnike JLA in nastopil za vrsto vojaških klubov. Današnji rokometni veterani se ga spominjajo kot hitrega, pretkanega krilca, ki je bil prej oster kot blag, kot trenerja Krkine ženske vrste pa ga strokovnjaki cenijo zavoljo bogatega znanja in zagnanega športnega dela. Znan pa je predvsem kot odlični taktik ob avt črti, ki uspešno nastavlja nasprotnemu trenerju pasti in zna dekleta ob pravem času umiriti in tudi pogoniti v boj.

Kako se spominja Štrukelj prve „pomladi“ novomeškega ženskega rokometnega? „Da bi

lahko dolenjska metropola imela močno žensko vrsto, sem opazil že na novomeških delavskih športnih igrah. Na igrišču je večkrat vadilo veliko žoge nevarjenih deklet in opazil sem, da bi mnoge med njimi prav rade trenirale. Z njimi sem se pogovoril na svojo pest in tako segajo prvi začetki novomeškega ženskega rokometnega v 1972. leto. Takrat sem na stopiški osnovni šoli prevzel pionirsko vrsto, ki ji je veliko rokometnega znanja vcepil moj predhodnik Boris Vovk. S takratnim ravnateljem sva bolj v šali kot zares stavila, da bom s „podeželanškami“ ukrojl mero vsem ekipam in po treh letih je podgorska vasica postala znana po pionirskih republikih prvakih. Uspeli smo zgolj zaradi močne volje učenek. Povedati moram, da smo najboljšo ekipo sestavili zelo težko, saj je redno vadilo več kot 40 deklet, in brčkone bi jih še več, če ne bi nekaterim starši prepovedali igrati. Še danes imajo nekatera nadarjena dekleta težave, saj so jim starši prepovedali dres in žogo do - polnoletnosti! Nemara ne bi bilo napak, ko bi prestrogi vzgojitelji dobrega razmislili in od svojih napačnih odločitev odstopili. V petih letih so morali videti, da rokometno igrišče ni pogubilo še nobene dekletke ...“

O delu v rokometnem klubu so na enem izmed zadnjih sestankov govorila tudi dekleta. Docela vse so povedale, da je verjetno največji Štrukljev uspeh v tem, ker je znal v kratkem času vzgojiti enoten klub, kar je bojda pri dekletih nekajkrat težje kot pri fantih. O vseh težavah v klubu razpravlja najprej svet igral in nato vsa ekipa. Nekajkrat se je že zgodilo, da so rokometnice za ceno dobrega kolektiva iz svojih vrst izločile „prepirljivko“, „zvezdo“ itd. Po njihovi presoji lahko v njihovem klubu igra le tista, ki spoštuje tovarišice, redno hodi na treninge in si na njih prizadeva ipd. Prav zaradi teh kreposti so „Krkasičice“ prijateljice, kot pravijo same, „male sestire“.

„Vse, kar so igralke povedale,“ je nadaljeval trener Janez, „drži kot pribito. Jaz pripravim in skrbim za treninge, za red, mislim pa, da smo uspeli predvsem zaradi prijateljstva in močne volje ...“

Ko Štrukelj gleda v žensko rokometno prihodnost, je dokaj optimističen. Meni, da je seme, ki so ga zasejali v novomeško žensko rokometno ledino Željka Stojšiča, Vinko Kaplan, Iztok Kralj, Marjan Gregorčič, Dragan Gajič, brata Mitag in nekateri profesorji ter učitelji telesne vzgoje, tako močno, da

ne bo nikoli več umrlo. V Novem mestu delujeta sedaj dve ženski rokometni pionirski šoli (v Bršlinu in Stopičah), dobro organizirana rokometna občinska liga (dela pod okriljem ŠD Krka, ženska rokometna sekcija), v kateri igra več kot 160 rokometnic in RK Krka, ki po prvem delu v ljubljanski conski rokometni ligi - jug vodi in ima lepe možnosti, da bo v jeseni nastopil v konkurenci najboljših klubov v republiki. Štrukelj in njegovi pomočniki menijo, da bo morda uvrstitve v slovensko ligo strla nekakšen tih novomeški odpor proti ženskemu rokometu in da bo šele nato dobila dolenjska metropola močno in kvalitetno športno vrsto.

In kako gledajo v prihodnost dekleta? Menijo, da bi morali v Novem mestu končno le spregledati, da njihova vrsta ni zgolj nekakšen modni krik. Rokomet postaja za Novomeščanke iz dneva v dan mikavnejši, saj se dekleta lahko odločijo le še za odbojko. Če bodo odgovorni do rokometnice še vedno tako mačehovski, se lahko zgodi, da bodo igralke zgubile voljo, kajti samo obljube so za vrsto, ki resno dela, v današnjem času odločno premalo.



Mili Golob



Ljuba Svazič



Milenka Godlar



Vika Šega



Cvetka Grill



Marija Kostanjšek



Janez Štrukelj



Anica Brajer



Marjana Blažič



Elica Hribar



Tilka Kastelic



Ivanka Kralj

Kegljači novomeške Krke in Novega mesta so v minulem tednu slabo nastopili — Za Krko le en dvoboj

V nadaljevanju druge ZCL sta obe novomeški ekipi gostovali. Ekipa Novega mesta je igrala v Ilirski Bistrici in dosegla svoj najslabši rezultat. Krkina ekipa pa je slabo kegljala v Novi Gorici in Ajdovščini.

Člani KD Novo mesto so minuli teden pokazali svoje znanje najprej na dokaj težkem kegljišču v Ilirski Bistrici, v Postojni pa so klub svojemu najboljšemu dosežku prehiteli eno samo ekipo. Krkino ekipo je tokrat onemogočilo neugodno kegljišče v Novi Gorici, nič kaj bolje pa se niso odrezali v Ajdovščini, saj so

podrli precej manj kegljev, kot bi jih lahko. Na kegljiščih v Postojni in Ilirski Bistrici so igrale že vse ekipe. Krka je v Bistrici osvojila prvo mesto (Novo mesto dvanajsto), v Postojni pa so bili Krkaši deveti, Novomeščani pa dvanajsti. Čez štirinajst dni bo Krka igrala v Ljubljani in Kočevju, Novo mesto pa v Ajdovščini in Novi Gorici.

Rezultati — Nova Gorica: Krka — Proteus 7021:6947 (Turk 877, Jarc 919, Bratož 895, Zidanik 855, Vesel 895, Hren 876, Rožič 840 in Krušič 864).

Ajdovščina: Proteus — Krka 6876:6798 (Turk 821, Jarc 853, Bratož 883, Zidanik 848, Vesel 854, Hren 857, Rožič 832, Krušič 850).

Postojna: Novo mesto — Saturnus 7207:7593 (Drenik 895, Mohorič 930, Klobučar 852, Hrovat 886, Rolih 903, Istenič 904, Blažič 915 in Zupančič 958).

Ilirska Bistrica: Saturnus — Novo mesto 6633:6364 (S. Dravinc 743, Mohorič 762, Klobučar 762, Hrovat 808, Rolih 844, Istenič 783, Blažič 825 in Zupančič 837).

B. DOMINIK

## STRELCI POČASTILI OSMI MAREC

Minuli četrtek so novomeški strelci pripravili v počastitev dneva žena strelsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 21 strelcev in 19 strelcev. Prva tri mesta so osvojile Martina Bračička (SD Pionir — 163 krogov), Štefka Aš (SD Krka — 158) in Mojca Majer (SD Krka — 153). Pri moških so bili najboljši Janez Berlan (SD Krka — 173 krogov), Jože Srovin (SD Krka — 160) in Božidar Malovič (SD Borac — 158 krogov).

Prve tekmovalke so bile za dobre nastope nagrajene s praktičnimi darili.

M. ZUPANČIČ

## Prosti čas za rokomet

Med mnogimi ribniškimi rokometnimi talenti se s hitrim napredkom v igri lahko pohvali tudi Borut Troha, ki je o svojem začetku in načrtih povedal:

„Trenirati sem začel že v osnovni šoli, in sicer pred petimi leti. Kljub temu da je gimnazija dokaj zahtevna šola, sem se odločil, da bom rokometu še naprej posvečal nekaj ur prostega časa. Najprej sem igral za pionirsko ekipo, in ker sem bil med najboljšimi, eno leto nastopam za mladinsko vrsto. Veliko zaslug za moj napredok gre našemu trenerju Toniju Andoljšku. Igram za drugo Inlesovo ekipo, ki igra v ljubljanski osonski rokometni ligi, in po prvem delu lige smo na petem mestu. Lahko bi bili boljši, če pa pomislim, da smo bili pred letom dni v dolenski rokometni ligi na petem mestu, sem lahko z uvrstitvijo naše ekipe kar zadovoljen...“



Kljub temu da je Borut šele kratak čas rokometarja, je dosegel nekaj lepih uspehov. Sam je najbolj vesel dresa z republiškim grbom, nastopal pa je tudi za pionirsko reprezentanco Dolenjske. Kot kaže, je rokometna igra Boruta popolnoma „začarala“ in prepričan je, da bo čez nekaj let v najboljši ribniški ekipi.

M. GLAVONJIC

## Avtomobilizem ima korenine

Kot je znano, so se člani ribniškega AMD po sklepu svojega organa v letu 1974 odločili, da poleg ostalih aktivnosti oživijo tudi športno dejavnost. Tisti, ki se zanimajo za tovrsten šport vedo, da so tekmovalci društva dosegali dobre rezultate v zveznem merilu in na tekmovanjih v naši republiki.

Zaradi izdatkov za šport je bila ta dejavnost za nekatere vedno kamen spoti-ke. Zaradi nezainteresiranosti odgovornih je bilo skorajda vseeno, ali je tekmovalci dosegel na državnem prvenstvu 3. mesto ali pa sploh ni prišel na cilj.

Ribniški tekmovalci niso

živeli na veliki „nogi“. Sredstva so pretežno porabili za goriva. Kljub temu da so del telesne kulture, pa to ni bilo opazno, ko so delili finančna sredstva.

Kakorkoli, v Ribnici bodo tudi v bodoče igrali, gledali, financirali rokomet kot tekmovalni šport številka 1. To vsi podpiramo. Prav pa bi bilo, ko bi poskrbeli tudi za druge športe. Avtomobilizem je v Ribniški dolini pognal močne korenine, dobil pristaše, tekmovalce, ki jih je letos še več, vse to pa vodi k iskanju oblik za nadaljnje udejstvovanje v tem privlačnem, pa tudi nevarnem športu.

F. ŽELEZNIK



V pripravi na povratno kvalifikacijsko srečanje z ekipo Islandije so državni reprezentantje odigrali nekaj tekem z banjaluskim Borcem, v petek zvečer pa so pred 1000 gledalci tesno premagali tudi izbrano vrsto Slovenije. Rezultat: 35:31 (17:16) V republiškem dresu so nastopili štirje igralci iz dolenskih klubov in Brgrlez ter Gorišek, ki nastopajo za Slovan. V republiški vrsti je bil najboljši nekdanji „Brežičan“ Gorišek, ki je sam dosegel 12 zadetkov.

## Vrsta modrih gre v Montreal

Jugoslovanska rokometna vrsta je v povratni tekmi z Islandijo le stežka zmagala. V Montrealu jih čaka težka naloga, obraniti morajo zlato olimpijsko odličje

Ko so Islandci na Otočcu na tiskovni konferenci napovedali, da bodo v Novem mestu v povratni kvalifikacijski tekmi za olimpijske igre premagali nosilce zlote olimpijske medalje, se jim naši rokometni strokovnjaki niso mogli načuditi. Ko so jih vprašali, na kakšni osnovi so tako optimistični, so odgovorili: „Nobena tekma se ne dobi niti ne izgubi, ne da bi ju moštvi odigrali. Za povratno srečanje smo dobro pripravljeni in pričakujemo, da bomo šli v Montreal...“

Minulo nedeljo Islandci sicer niso mogli uresničiti napovedi, kajti morali bi zmagati z več kot šestimi goli razlike, toda jugoslovansko ekipo in nekaj več kot 1000 Novomeščanov so pošteno „namučili“. Branilci olimpijskega zlata so v prvem polčasu igrali slabo, počasni in neborbeno. Telesno šibkejši Islandci — „grizli“ so skozi vso tekmo — so bili ves čas nevarni za oba nerazpoložena jugoslovanska vratarja in prvi polčas so dobili gostje z 11:13.

V nadaljevanju so fantje v modrih dresih bolje igrali, prvič pa so povedli, ko je na semaforu kazalo, da je do konca srečanja vsega 9 minut in 42 sekund. Islandci so še izenačili, in če ne bi Arslanagić minutno in 26 sekund pred koncem tekme pri rezultatu 22:21 obranil sedemmetrovke, bi jugoslovanski reprezentantje verjetno težko zmagali.

Jugoslavija: Arslanagić, Zorko, Horvat 2, Pokrajac 3, Karalič 1,

Miljak 5, Popović 1, Pavičević 4, Radjenović 4, Serdarušić 2, Krivokapić 1 in Bojović.

## Kočevje: rokometarji pred novo sezono

Rokometarji Kočevja se že nekaj časa marljivo pripravljajo za spomladanski del prvenstva v conski ligi. Kot novinci v omenjenem tekmovanju jeseni niso razočarali. Njihov cilj je bil obstanek v ligi.

V prostorih nove dvorane poleg osnovne šole redno vadi 15 igralcev. Trener Ivan Žerjav pa računa tudi na 5 igralcev iz B ekipe, ki bi utegnili s prizadevnim delom konkurirati za spomladanski sestav ekipe. Zimsko prvenstvo je prav gotovo najboljša priprava pred skorajšnjim prvenstvenim spopadom za točke. V moški C skupini kočevski rokome-

taši niso kdove kako uspešni, omeniti pa je potrebno, da je konkurenca huda.

Kar se tiče igriškega kadra je prišlo do manjših sprememb. Standardni igralec Jože Cenčič je namreč odšel v JLA, medtem ko je Dušan Lunder po poškodbi komaj začel trenirati. Na zimskem prvenstvu v Ljubljani se je posebno izkazal Dušan Križman, ki postaja vedno bolj zanesljiv igralec.

Do začetka prvenstvene sezone nameravajo kočevski igralci pridobiti čim več moči, prijateljska srečanja z okoliškimi rokometnimi vrstami pa bodo pokazala, kakšno je bilo delo v zimskem obdobju. Poglavitni cilj rokometarjev je obdržati sedanje mesto na prvenstveni lestvici in tako uspešno zaključiti prvenstveno sezono.

Z. FAJDIGA



Pokroviteljica povratne rokometne kvalifikacijske tekme za olimpijske igre med Jugoslavijo in Islandijo novomeška tovarna zdravil Krka je pred začetkom srečanja pripravila za igralce in sodnika darila, ki so jih nastopajočim takoj po odigranih himnah izročili pionirji in pionirke v narodnih nošah.

## V petem kolu SKL začarani obroči

Novomeški Novoteks izgubil v Ljubljani, Metličani pa po nepotrebnem izgubili s Triglavom — V 6. kolu bo Novoteks imel v gosteh Celje, Beti pa gre na Jesenice

V petem kolu slovenskega dvoranskega košarkarskega prvenstva sta novomeški Novoteks in metliška Beti ostala praznih rok. Novomeščani so izgubili s Trnovim, Metličani pa so v Novem mestu zamudili lepo priložnost, da premagajo doslej še neporaženi Triglav.

TRNOVO — NOVOTEKS  
95:77 (45:33)

Privrženci novomeškega Novoteksa so potihem upali, da bodo njihovi košarkarji premagali Trnovo, ki je v minulih sezonah le redkokdaj premagalo Dolenjce. Toda ljubljanci so imeli v nedeljo precej sreče, saj so bili gostje dokaj nerazpoloženi, pri domačih pa so se odlikovali predvsem trije igralci, ki so bili pri metih na koš izredno natančni.

Novoteks: P. Seničar 14, Bajt 8, Cukut 8, Z. Kovačević 4, S. Kovačević 16, Ivančič 9, S. Seničar 2, Plantan 16.

BETI — TRIGLAV  
63:66 (37:28)

Takoj po izgubljeni tekmi četrtega kola z novomeškim Novoteksom so Metličani objubljali, da bodo v petem kolu odvezeli točki kranjskemu Triglavu, ki je še vedno edina neporažena ekipa. Če bi igralci Beti nadaljevali z dobro igro iz prvega polčasa, bi se njihova napoved tudi uresničila, toda čim bolj se je bližal konec srečanja, tem slabše so igrali. Triglav je v zadnjih minutah zbrano

## TELESNA KULTURA V KS

Občinska konferenca SZDL, OK ZSMS in TTKS Črnomelj so včeraj pripravili sestanek s predsedniki krajevnih skupnosti in predsedniki osnovnih organizacij ZSMS. Na sestanku so se dogovorili o razširitvi in uveljavljanju telesne kulture v krajevnih skupnostih in o tekmovalnih sistemih v okviru občine.

## NAMIZNI TENIS: DOBRO NOVO MESTO

V drugi moški namiznoteniški ligi so minuli petek moštva odigrala 12. kolo. Novomeščani so doma zmagali Sodržičica pa izgubila, v 11. kolu ljubljanske področne namiznoteniške lige pa je metliška Beti izgubila, Kočevje pa premagalo Kolinsko.

Novomeščani so bili v boju z moštvom Gorice precej boljši nasprotnik, vse tri točke pa je osvojil Somrak. Kaps je dobil eno srečanje, h končnemu uspehu pa je prispeval tudi Bajc.

V Sodržičici so gostovali igralci Zvezde in domačim je uspelo osvojiti samo tri točke in po tem porazu so Sodržižani s štirimi zmagami na sedmem mestu.

Rezultati v ljubljanski področni ligi: Beti — Valkarton 1:5 in Kočevje — Kolinska 5:2.



Metliški košarkarji so minulo srečanje izgubili zavoljo izredno slabe igre v drugem polčasu. V prvenstveni tekmi proti Triglavu so dobro igrali v prvem polčasu, v drugem pa so gostom dopustili, da so s hitrimi protinapadi najprej zmanjšali razliko in tudi zmagali. Na sliki igralci Beti (v belih dresih) od leve proti desni: Švinger, Kamnikar, Ž. Vergot in Kremesec. (Foto: Janez Pezelj)

## NOVOMEŠČANKE DO BILE TRETJE

Ekipi deklet iz novomeškega in krškega dijaškega doma sta bil minulo soboto na republiškem šahovskem prvenstvu v Postojni. Novomeščanke so z dobrimi igrami osvojile odlično tretje mesto, fantje pa so bili med osmimi ekipam tretji.

## Kočevci že vadijo

Kljub slabemu vremenu se kočevski nogometarji vneto pripravljajo za skorajšnjo tekmovalno sezono. Treninje so izmenično na zasedenem igrišču, delno pa v dvorani doma telesne kulture. Igralci enkrat na teden tudi plavajo v novem zimskem bazenu.

Na treningu so skoraj vsi igralci ki so nastopili že jeseni in na kateri trener Pavle Komac resno računa tudi v spomladanskem delu prvenstva ljubljanske podzveze, kjer so s Kočevci po zelo dobrih jesenskih nastopih priborili drugo mesto; lepimi možnostmi, da Kočevje prvič dobi conškega ligaša.

Glavni cilj priprav je izboljšanje telesne pripravljenosti vsakega posameznika, nato pa bo sledila ugrava nje ekipe za naporen boj za prvenstvene točke. V ta namen bodo nogometarji odigrali prijateljska srečanja z Ribnico, Goraninon iz Delnic, Belo krajino, Ilirijo in š nekatero.

Teden dni pred pričetkom prvenstva (28. III.) pa čaka kočevski nogometarje tekmovalje za pokl Letos so se prijavili člani ir mladinci. Ze uvodne tekme bodo pokazale, koliko je enajsterica sposobna. Pričakovati je, da se bodo igralci trenerja Komaca tudi spomladi izkazali in z uspešnimi igrami na stadion v Gaju privabili ponovno veliko število gledalcev.

## POKAL 8. MARCA DOKLOVI

Gimnastična zveza Hrvatske je v počastitev dneva žena pripravila 6. tradicionalno tekmovalje za pokal 8. marca. Nastopilo je 79 telovadk (60 pionirk in 19 mladink) iz Hrvatske, Slovenije, Srbije, Bosne in Hercegovine ter Vojvodine. Na tekmovanju je ponovno dobro telovadila Novomeščanka Jasna Dokl, ki je v skupnem seštevku prehitela vse nasprotnice in še enkrat potrdila, da je ta čas med najboljšimi v Jugoslaviji.

Rezultati — mladinke: 1. Dokl (Novo mesto) 36,55; rezultati po orodjih — parter: 1. Dokl 9,15; preskok: 3. Dokl 9,05; gred: 1. Dokl 9,35; dvovišinska bradlja: 2. Dokl 9,00; pionirke — parter: 2. Kavšek (Novo mesto) 9,25; gred: 2. Kavšek 8,60.

## ELAN — KOČEVJE 7:2

V prijateljski trening tekmi so novomeški nogometarji prejšnjo nedeljo močno premagali goste iz Kočevja. Tekmo so igrali na težkem igrišču, ki je onemogočilo lepe akcije. Zadetke za domače so dosegli Bradač (5), Skula 1 in Grabič 1.

Prihodnjo nedeljo se bosta na novomeškem nogometnem stadionu pomerili ekipi črnomaljske Bele krajine in novomeškega Elana.

# AMERIKA PO AMERIŠKO

## PRAZNIKOV JE NA PRETEK

Ni kaj reči, Američani so s prazniki res dobro založeni! Dnevov, ko so uradi in šole zaprte, sicer nimajo kaj več kot mi, pa vendar čislajo še ogromno posebnih dnevov, ki se po kaki bolj ali manj bistveni podrobnosti razlikujejo od navadnega delovnega dne. Nekateri od teh resda minejo bolj ali manj neopazno, drugi pa ob nakupu vseh mogočih daril pa še povrh ovekovečeni s kakšno zabavo. Vendar je vsak po svoje zanimiv.

Dan, ki ga vsi Američani verjetno najbolj nestrno pričakujejo, je božič. Eden od vzrokov za to je verjetno tudi ta, da se tistim v službi obeta vsaj en teden počitnic, šolarjem pa kar dva ali celo več. Poglavitni vzrok pa je najbrž v darilih. Že kak mesec pred tem dnevom se začne velika nakupovalna sezona, ko je pred trgovskimi centri skoraj nemogoče najti parkirni prostor. Trgovine poslujejo z dvojno zmogljivostjo in temu primeren je seveda tudi njihov zaslužek. V navadi je, da se družinski člani med seboj obdarijo, tako da se že nekaj dni pred 25. decembrom prostor pod smreko, ki jo Američani okrasijo že tedne vnaprej, natlači s paketi. Božični večer preživi družina navadno v najožjem krogu, zaposlena z odpiranjem daril, kar je včasih tudi utrudljivo delo.

Dan novega leta pričakajo Američani tako kot mi, to je na velikih skupinskih zabavah v lokalih ali pa doma. Mladina se ponavadi zbere pri takšnem vrstniku, ki je svoje starše ta večer odpravil drugam, in si seveda pripravi hišno zabavo. So pa tudi taki, ki počakajo polnoč kar ob televiziji, seveda brez bojznih, da bi med gledanjem programa zaspali. Prav tako predvidevam, da med tistimi, ki so odgovorni za tamkajšnji televizijski program, ni nobene Jugoslavana.

Izrazito ameriški praznik, ki ga Evropejci ne poznamo, je Thanksgiving. Ta dan so evropski kolonisti prevzeli od Indijancev, ki so določen dan v letu posvetili svojim bogovom in se jim z darili zahvalili za pomoč in podporo. Določili so mu tudi mesto v kalendarju: četrti četrtek v novembru. Skozi leta praznovanja se je izoblikovala neke vrste tradicija, da se na ta dan zbere celotno sorodstvo in tako vsaj enkrat na leto izpovedo drug drugemu svoje težave ali se pohvalijo z novimi dosežki. Najpomembnejši del tega srečanja je spektakularna pojedina. Simbol Thankinginga je puran, ki je tudi osrednja jed, o ostalem pa raje ne bi govorili, kajti to je dan, ki so ga Američani dobera izkoristili, da pošteno natlačijo svoje želodce.

Tudi velika noč je za Američane pomemben praznik, seveda bolj za katolike kot protestante. Tem štirim osrednjim praznikom pa se pridružuje še množica drugih. Od Valentinovega dne (14. februarja), ko je vsak s skromno čestitko ali darilom dolžan izkazati svojo naklonjenost tistemu, ki mu pomeni kaj več kot ostali (imenujejo ga tudi dan zaljubljenosti), pa do „materinega“ in „očetovega“ dne, ko se s čestitkami ali darilom spomni svojih staršev, razveseli pa jih s prostovoljnimi čistanjem oken ali garaž. Materin dan je drugo nedeljo v maju, očetov pa tretjo nedeljo v juniju.

Dan norcev ali pust praznujejo Američani 31. oktobra, dan mrtvih pa 31. maja. Oba praznika se nič kaj ne razlikujeta od naših. Poseben dan je še 12. februar, posvečen spominu na Lincoln, svoj dan pa ima tudi predsednik ZDA, to je 27. februar, rojstni dan Geoga Washingtona. Prav tako ni pozabljen Kolomb: 12. oktober, datum njegovega odkritja Novega sveta, je posvečen pr njegovemu.

To pa še daleč niso vsi prazniki. Če bi še naprej naštevati, bi bralcu prav gotovo naredili sive lase.

## AMERIŠKI „OKTOBERFEST“

Tudi Američani slovijo po velikih prireditvah. Ena takih je sloviti Country fair, ki pa ima v svoji vsebini nekaj skupnega z nemškimi oktoberfestom. V kratkem povedano je to sejem obrti, industrije, kmetijstva in, seveda, zabavišne, vse prepleteno z živo pisano ameriško folkloro. Začetki teh prireditev segajo še v „kavbojske“ čase, ko je bil Country Fair mesto, kjer so se enkrat na leto zbirali farmarji od daleč naokoli, da bi izmenjali izkušnje in se pozabavali ob četvrtki in dobri kpljci. Danes pa ta dan predstavlja prilžnost, da sodobna Amerika prikaže svoje gospodarsko moč.

Santa Clara, sicer kraj, znan kot središče ameriškega plavalnega športa, je vsako leto sredi avgusta prizorišče velikega Country fira. Teden – toliko časa namreč traja sejem – je za mesto neke vrste praznik in barvitost ulic, ki je ena od značilnosti kalifornijskih mest, je tedaj še popolnejša. Biti en dan na sejmšišču pomeni res pravo doživetje. V ogromnih razstavnih prostorih najdeš prav vse: pivstvo, vse vrste poljedelskih strojev in pridelkov, automobile, glasbeno opremo, umetnine, celo zoološki vrt ... Nikogar ne preseneča, če so na primer med pohištvom razstavljene tudi krste nenavadnih oblik, če lahko med sodobno književnostjo kupiš tudi pornografsko literaturo, če s pomočjo ogromnih zvočnikov pristijskih sekt razlagajo svoje nazore, če ... Skratka: Country fair je „golaž“ ameriške sodobnosti. Obiskovalce vozi po sejmšišču vlak v slogu Disneylanda (o tem drugič), skupina vabljivo oblečenih deklet v paradnem koraku dviga razpoloženje moških, na stojnicah ponujajo hrenovke, pizzo, čevapčice. Vse to je del Country fira.

## ZABAVE S PLOVANJEM

Ko smo že pri praznikih in prireditvah v Ameriki, poglejmo še, kakšne so tamkajšnje zabave, ki jih izredno obžujejo. Ne mine namreč teden, da se komu v sosesčini ne začne družabnega življenja in ne povabi v hišo nekaj prijateljev, jih pogosti ter z njimi preživi prijetno srečanje ob glasi in pogovoru. Vsi ti partyji, tako imenujejo te zabave, so zelo neformalni, z izjemo diplomatskih in poslovnih srečanj. Čim več ljudi, tem več zabave, tako računava gostitelj in ni izjema, če se takrat pritihoptaji v hišo tudi kak nepovabljen gost. Nič zato.

Najljubša takšnih zabav je swimming party, kar pomeni zabavo s plavanjem. Seveda je takšno zabavo mogoče pripraviti le v hiši, opremljeni z vsaj 3x3-metro betonsko kadjo oziroma bazenom, kar pa tamkaj ni redkost. Za to vrsto zabav je značilno, da se končajo v vodi oziroma bazenu, saj je to hkrati najhitrejša pot do tistega prvotnega stanja, ko lahko brez težav nadaljuješ pogovor.

DL	NAVJISA TURSKA GORA	VRSTA OBUVALA	NEPROFESIONALKA	ZLAHTNI PLIN	BERITE DL	TURSKI VELIKAS	ODPRTINA	OBHODNA STRAZA	NAGROBN NAPIS
ZELATINA IZ ALG					EV. GORSTVO				
DEL TELESA					SLAVNI VETNAMSKI GENERAL				
ETIOP NOVEC					SLAVNSKI SLOVENSKI SOBRANNI ZELEZA				
DEL MOTORJA VODNA PLOVRSINA					AMER. M.IME EDINSTVO				
DL	PUCCINNAVA OPERA	DRIVENIK ZASUK			M.IME ZAPOR				
ST. RIM OBLEKA					KARLOVAC	BOSNIA JEZE			D L
KOSILO					VODNI HLAPI	POVRSINA			CRNSKI JEZIK
SRNJE MESO					LAMER. VELEKOK NIS. UMIRCH				KOTOR
IZDELIVA-LEC CALIN					LUJBEZENSKI PESNIK				
AR. ZREBEC		GARDNER			CUCELJ				BERITE DL
					DEL KAPRTOV				



## UPORABA VESOLJSKE TEHNIKE PRI NAS

# Vesoljsko oko nad Jugoslavijo

Jugoslavija se je vključila v najmodernejši način daljinskega raziskovanja – Satelit Landsat 2 bo letos iz velikih višin fotografiral jugoslovansko ozemlje

Letos bo čez Jugoslavijo vsakih 18 dni letel satelit Landsat 2, s pomočjo katerega bodo naša strokovnjaki prišli do zanimivih in koristnih podatkov. Satelit bo poslal na zemljo na desetine fotografij jugoslovanskega ozemlja, prav te „vesoljske“ fotografije pa bodo neizčrpen vir za odkrivanje novih ležišč mineralov, za geološke, ekološke, gozdar-

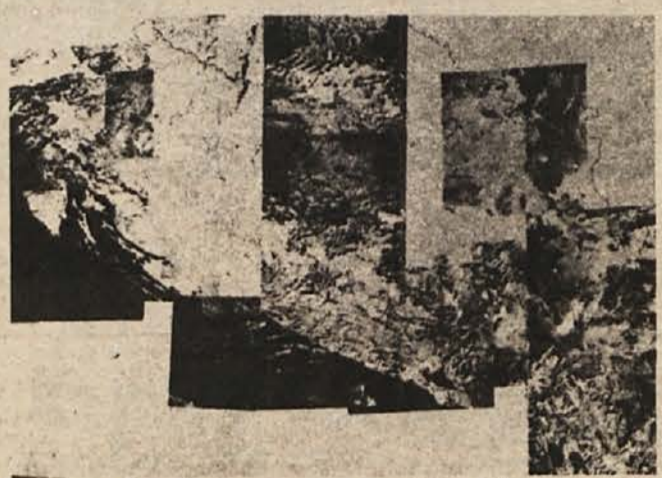
ske in meteorološke raziskave.

V svetu snemanje zemeljske površine iz velikih višin že dolgo ni novost. Razvite države, predvsem ZDA in SZ, že leta koristno uporabljajo satelite za raziskave, ki imajo velik pomen za gospodarstvo in znanost. Seveda niso vsi sateliti tako „miroljubni“, veliko je tudi navd-

nih vohunov, vendar kljub temu nihče več ne dvomi o koristnosti daljinskega odkrivanja. Jugoslavija je se razmeroma pozno vključila v tovrstne raziskave. Predvsem je bilo temu krivo pomanjkanje denarja, kajti taka raziskovanja so zelo draga.

Že prve analize našega ozemlja, ki jih je izdelala NASA, so pokazale, da prihrani uporaba satelita ogromno časa in dela. Satelit je v šestih urah poslal toliko raznovrstnih podatkov, kolikor bi jih z uporabo letalstva in raziskovalcev na zemlji lahko zbrali šele v nekaj desetletjih.

Po napovedih iz centra za daljinsko odkrivanje, ki deluje v Beogradu, naj bi pri nas kmalu dobili tudi lastno sprejemno postajo. Tako bi satelitske posnetke sprejemali v Jugoslaviji in bi prihranili čas in denar. Do sedaj smo bili namreč vezani na sprejemne centre v Ameriki. Vrednost opreme za postajo je v okviru naših možnosti, prav tako tudi najemina satelita.



Prva karta Jugoslavije, snemane iz satelita. Celotno ozemlje se ni pre-fotografirano, ker so bili nekateri predeli prekriti z oblaki.

# Kos trpljenja za zajtrk?

Grzimek primerja kokošje farme s taborišči

Marsikateremu Nemcu je v grlu običaj zalogaj jutranje šunke z jajci, ko je prebral kate-rega od številnih člankov znane-ega borca za zaščito živali Bernharda Grzimeka. Ta mož, ki je svoj čas brez milosti napadal tako slovitca inena, kot je angleška kraljica Elizabeta II in igralka Gina Lollobrigida, zaradi njihovih plašcev iz krzna redkih divjih živali, je začel oster časopisni boj proti modernim gojilcem perutnine. Kokošje farme je primerjal s koncentracijskimi taborišči; to pa je beseda, ki jo Nemci zelo neradi slišijo.

Grzimek je obiskal nekaj najmodernejših kokošjih farm, kjer se je hitro prepričal, da lastniki v želji po hitrem in velikem dobičku ravna jo s kokošmi kot s stroji. Kure so zaprte v majhnih, temnih kletkah, da bi znesle čim več jajc. Grzimek trjuje, da je to mučenje živali, ki bi ga bilo treba prepovedati.

Njegovi članki na to temo so razburili nemško javnost, padel



Delavec na kokošji farmi pobira jajca.

je celo promet z jajci, vendar zaenkrat ne kaže, da bo nekdanji direktor živalskega vrta v tem boju uspel, čeprav ima že več pomembnih zmag na področju zaščite živali. Po njegovem mnenju so živali naravni človekovi sopotniki in vredne vsaj malo spoštovanja.

Na kritike, da je življenje nemogoče pripisovati „trpljenje in ponos“, ki sta izrazito človeški kategoriji, je Grzimek ostro odgovoril, da še ni tako dolgo, ko so te lastnosti odrekli tudi ljudem; dokler je cvetela kupčija s sužnji, je bilo dovolj branilcev suženjstva.



Mladenič ne nosi kravate in sukniča; vse to je le veren posnetek, natisnjen na navadni majici.

# Z očesom sredi prsi

Oprjemajoče majice so sprva nosili le mornarji in pripadniki ameriške vojne mornarice; potem je po svetu šel uspeh film „Tramvaj, imenovan Pozele“, v katerem je takrat mladi Marlon Brando nosil oprjeto majico. Mladi po vsem svetu so ga seveda začeli oponašati in kmalu je taka majica postala priljubljeno poletno oblačilo.

V teh začetkih so bile majice enotne barve in so imele natisnjen kvečjemu lastnikov monogram. Pred nekaj leti pa je izbruhnila moda na vse možne načine poslikanih, dekoriranih, popisanih in drugače okrašenih majic oziroma T shirts, kot jim pravijo v angleščini. Na majice so pisali razna gesla, tiskali portrete priljubljenih osebnosti, grbe klubov in svetovno znanih univerz ipd. Lani so se še posebno razbohotile majice z natisnjeno sliko žrela morskega psa kot posledica filma „Čeljusti“.

Letos pripravljajo modni kreatorji preokretico. Na tržišče so že poslali ali pa se bodo poslali majice, ki so svojevrstni odsev vse bolj prevladujoče smeri v likovni umetnosti – čistege realizma. Majice so potiskane z deli človekovega telesa, zadržami, starodavnimi kroji ali pa so celo verna slika moške obleke s srajico in kravato. Na ulicah lahko torej pričakujemo mlade z očesi sredi prsi, z nogami na ramenih in v svečanih večernih oblekah ...

# Samomori med šolarji

Dvanajstletni Daniel Maderner iz Muenchna ni živel tako brezskrbnega otroštva, kot bi ga od fantiča te starosti pričakovali. Daniel je ogromno prostega časa porabil za učenje; učil se je, ko je vstal in preden je legel spat. Vendar kljub pridnosti ni suknjiča; vse to je le veren posnetek, natisnjen na navadni majici.

Samomor dvanajstletnega otroka je tragičen že sam po sebi, a kar daje temu primeru še temnejši ton, je dejstvo, da ta samovoljna smrt ni redek primer. Čeprav v Zahodni Nemčiji podatke te vrste čuvajo v tajnosti, je prišlo na dan, da je bilo samo na Bavarskem od lanskega oktobra do preteklega meseca 12 samomorov mladoletnih šolarjev. Se več, vseh 12 primerov ima skupen vzrok: otroci so si vzeli življenje, ker niso zmogli šolskih obveznosti.

Jedro problema takih samomorov je po mnenju nekaterih izvedencev v zadržanem in nerazumljivem sistemu šolanja, za katerega je značilna predizbira učencev za visokošolski študij. Šolarji morajo že z desetimi leti skozi vrsto testov, pri katerih se pokaže, ali naj otrok nadaljuje šolanje na gimnazij in se tako pripravlja za univerzitetni študij, ali pa naj gre v solo splošne smeri. Z drugimi besedami: testi naj bi „določili“, kdo bo v življenju lahko opravljal družbeno priznan in spoštovan poklic in kdo se bo moral še pred dvajsetimi letom soočiti s težavami zaposlovanja, ki je v Nemčiji dokaj pereče, saj imajo že sedaj 120 tisoč brezposelnih, kateri se nimajo 18 let in so končali katero od šol.

V nemški javnosti počasi vre nezadovoljstvo, ki mu taki tragični primeri dolivajo olje na ogenj.



# PO SVETU OKOLI

TRAMVAJ IMENOVAN ...! – Na dokaj čuden način so se zobje energetske krize zasadili v mestni promet: v ospredje se prebijajo tramvaj, za katere je pred leti že kazalo, da bodo končali v tehničnih muzejih. Tako bodo cestno železnico zgradili v precej ameriških mestih, v San Franciscu in Bostonu, kjer naj bi tramvajc ze lani odpeljali na zbirališča starega železa, pa so nedavno tega naročili nekaj sto novih vagonov! Nekaterim se torej obeta čistejši zrak!

KRIV JE PRIMANJKLJAJ? – Prve mesece v letu se veliko govori o davkih, saj so slednji domala hrbenica državnih proračunov. Tudi v Iranu je tako, s to razliko, da so tamkajšnji davkoplačevalci zelo nevestni. Od dvajset tisoč podjetij jih redno plačuje davek le okoli 9200, druga pa se izgovarjajo, da so imela primanjkljaj. Ždaj iranska vlada mrzlično išče način, kako pristriči izgovarjajoče se jezike, saj je očitno, da dandanes nobeno podjetje, ki ima opraviti z nafto, ne dela iz izgubo. Morebiti bi kazalo obdavčiti – „izgubo“!

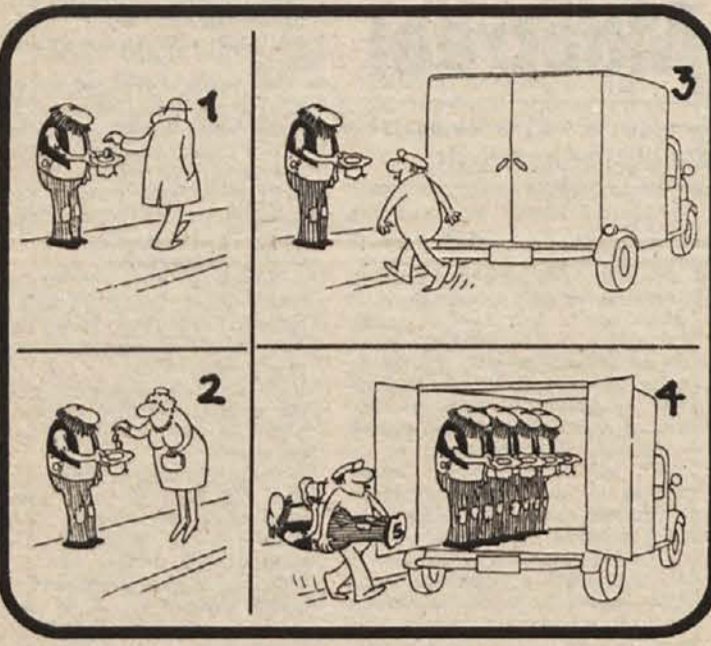
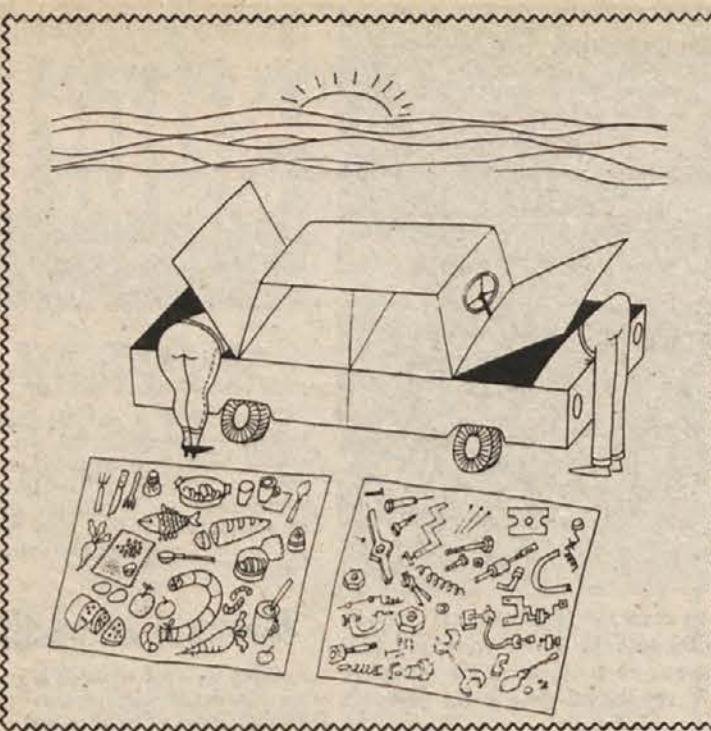
NIKOLI NA LEVO – Joseph Schott, osební sofer bivšega šefa FBI (ameriška preiskovalna agencija) J. Edgara Hooverja, je objavil „Spomine nekega črva“, v katerih med drugim piše, da nikoli, kadar je vozil Hooverja, ni smel z avtom zaviti na levo. To ni bilo povezano s Hooverjevim sovraštvom do komunizma, ampak z njegovim praznovanjem. Ni več kaj dodati!

ŠE IŠČEJO PRAVICO – Ne da bi navedla upravičene razloge, je mestna uprava Reykjavika sprejela odlok, s katerim je na področju mesta prepovedano imeti – psa! Lastniki psov so sprožili pravo, s katero so hoteli dokazati protustavnost odloka. Toda islandsko vrhovno sodišče jih je „poučilo“ o nasprotnem, zato ljubitelji psov zdaj izjavljajo, da bodo sporno zadevo prinesli pred Evropsko komisijo za človekove pravice, če bodo pa tudi tam naleteli na gluha usesa, potem jih bo vodila trnova pot do pravice – k Organizaciji združenih narodov! Reykjaviki psi ne vedo nič o tegobah tistih, ki jih božajo in jim nosijo kosti!

samo osebnost in vladohlepnost, da bi si po zgledu drugih držav na tuji zemlji kaj prisvojili. (Zadnjo) nedeljo je v Novem mestu napravila po prizadevanju nekaterih naših gospej čitalnica predstavo v korist dijaški kuhinji. Obnesla se je predstavata v vseh točkah prav dobro, glede na dobri namen pa zoper pričakovanje zelo ugodno. Prva točka je bila tamburanje. V dveh komadnih so gosposde tamburasi pokazali, koliko se da doseči, ako se kakove reči poprimemo z ljubeznijo in vztrajnostjo. Občca pohvala, ki jim je donela, je bila zaslužena.

(D r z a v n o) ministerstvo je dovolilo onim vojakom, ki so obiskovali kake kmetsko šolo in morajo obdelovati svoje zemljišče ali, posestvo staršev, da se jim dovolijo stalni odpust že po končanem drugem službenem letu.

(Iz DOLENSKIH NOVIC 15. marca 1986)



# Dolenjski list pred 20 leti

# Premalo se naredi

SINDIKALNE konference so med drugim znova potrdile, da je treba z novimi ukrepi, zakoni in predpisi naše delovne ljudi temeljiteje seznanjati, stvari pravilno pojasnjevati in potrpeljivo razlagati. Nihče ne more čez noč iz stare kože; prav zato morajo podružnice svojim članom gospodarska vprašanja stalno in vztrajno tolmačiti. Posebno važno je to na Dolenjskem, kjer je delavec mlad, brez zadostnih izkušenj in šele spoznava zakonitosti socialistične družbene ureditve, pri tem pa je tesno navezan na vas, kjer stanuje. Na plenumih smo spoznali, da je povsod precej ugotavljanja, kaj je treba storiti, premalo pa se tega naredi.

V CELOTI so na konferenci poudarili, da je od moralnega lika človeka, ki ima opravka bodisi pri proizvodnji ali pri prometu z živili, odvisno, ali bo slo na trg dobro ali slabo blago, predvsem pa, ali bo v zdravstvenohigienemskem pogledu neoporečno. Tej vzgoji ljudi bodo posvetili vso skrb. Kjer pa navodila in opomini ne bodo zalegli, bodo sledili ukrepi.

POPOLNOMA razumemo, da je potrebna redukcija elektrike, kadar je primanjkuje. Razumemo, če se odvzame tok prebivalstvu od jutra do večera. Ne razumemo pa tega, kar se dogaja z elektriko v vaseh Zagrad in Klenovik, verjetno pa tudi drugod. Pri nas nam tok izključijo ob 8. uri zjutraj in ga spet priključijo ob 22. uri. Mišlimo, da to ni več varčevanje, pač pa naganjanje prebivalstva.

ZARADI svojih talnih in podnebnih razmer je Dolenjska izrazito sadna pokrajina za vse vrste sadnih plemen, predvsem pa za posamezne vrste češpcev. Zadnja leta so si naši kmetski strokovnjaki veliko prizadevali, da bi se gojilo čim več sadnega drevja, toda kljub temu niso dosegli vidnih uspehov. (Iz DOLENSKEGA LISTA 9. marca 1966)

# Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

# Nekako pokanje v sklepah

(Hiranje) goveje živine, zlasti v spomladnih dneh, se opaza prav mnogokrat. Posebno krav, katere delajo, mleko dajo, so noseče, se rada prime ta bolehavost. V začetku te bolezni se opaza splošna onemoglost, utrujenost in telesna suhota; pozneje se pridružijo tudi bolečine, okornost v udih, omahovanje pri hoji in nekako pokanje v sklepah. Pri najmanjši nezgodi se jim zlomi kaka kost v rebrih, ledji ali kje drugje. Živalim se več ne poljubi jesti, vlezajo se in ako se jim kmalu ne pomaga, poginejo polagoma.

(Lahi) so bili 1. marca v Abesiniji silno tepeni. Soanci so vso njih vojsko deloma pobili, deloma vzeli, le malo jih je zdravih ušlo. Padlo jih je okoli 5000, drugi pravijo celo, da 10 000, pa tisoč pa so jih vjele. Zgubili so tudi 53 kanonov. S tem so se Lahi osramotili in osmešili pred celim svetom in njih vlada zgubila vse ugled, kolikor ga je sploh še imela. Čemu neki so šli nepokoj delat v Afriko? Gnala jih je doli



# Pol vatla dima

Kdo bi si se pred nekaj leti, nikar šele v prejšnjih sto letih, mislil, da bodo merili dim in meglo. Saj ne rečem, velikokrat sem bil na potu, ponoči in podnevi v megli, pa sem vedno dejal: pet korakov ne vidim pred sabo ali komaj dve pedi ali pol sežnja se ne vidi naprej izpred mojega obličja. Vse vidimo, vse vemo in vse znamo, pa vendar velikokrat kažemo s prstom drug na drugega: „Glej ga, kaj počne!“ Vidimo le napake drugih, sami pri sebi jih ne vidimo ali pa ne upostevamo.

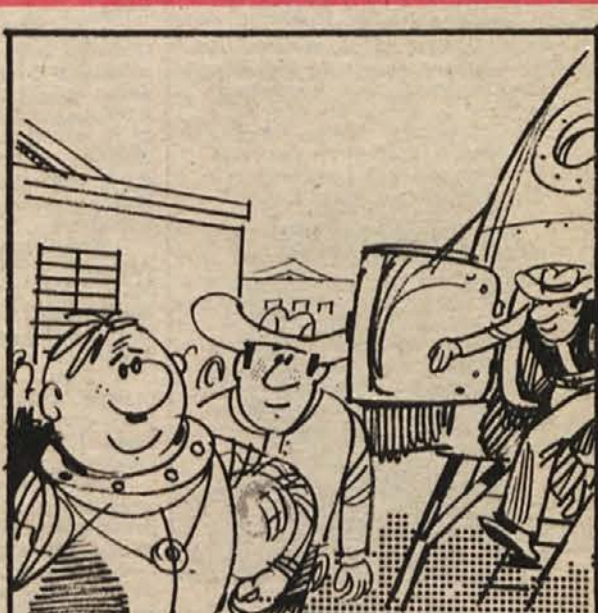
Zdaj je moderno, da ljudje bežijo iz mest na podeželje. Lepo in prav je tako, saj tudi sam ne vzdržim dolgo v mestnem prahu in dimu, vendar me moti še nekaj drugega. Ako gremo v naravo, pustimo slabe navade doma. Ali je treba, da uničimo in onesnažimo se tisto, kar je ostalo čistejša?

MARTIN KRPAN

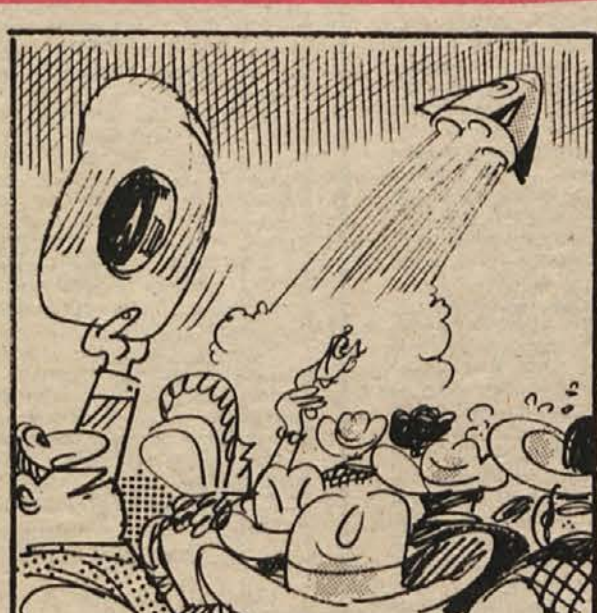
# NA SUROVEM DIVJEM ZAHODU



24. Sedel je h kosilu naš Paradižnik in Klara je smela sesti k njemu. Potem so si vsi skupaj ogledali folklorni nastop rdečih bojovnikov. Bilo je nedopovedljivo lepo. V večnih loviščih ne bo takih predstav. Zagotovo ne!



Desetkrat je zarjula raketa sredi viggvama. Desetkrat je ponesta s seboj gručo Happyendovcev in jih odložila na trgu rojstnega mesta ... Nazadnje so stali vsi tu: kovač, stacunar, poštar ... Da, celo Jimmy se je prikradel odnekok. Vsem so se svetile v očeh solze hvaležnosti. Zijali so v svojega šerifa v bleščecem skafandru in skoraj skoraj bi tudi oni verjeli: tale pa ni z našega planeta! V tem tišem trenutku je Paradižnik segel pod ve-



soljsko uniformo in potegnil na dan šerifsko zvezdo. Brez besed jo je vrnil možem na trgu, stopil v raketo – Klara in Potegon z njim – in motorji so turbobno zatulili ... Grenko bi bilo slovo, ko bi srce naših potnikov ne vedrila misel na ljubi domek, ki je bil v tem trenutku zares le še korak od tod. Raketa se je vzpela v nebo kot bela kobila, sista ovs. Kdo bi si mislil, da premog zmore kaj takega!

**Dežurni poročajo**

**TRI SMREKE ODPELJAL** – Frančiški Miklič iz Vel. Orehka je nekdo iz gozda nad Cerovcem odpeljal 3 smreke. Lastnica je oškodovana za 3.000 dinarjev.

**MORAL JE NA HLADNO** – Stjepan Skakovčič iz Gorice pri Ozlju je 2. marca prišel v Mercatorjevo samopostrežno trgovino v Metliki, v bifeju naročil pijačo, plačati pa ni hotel. Kar sam je vzel tudi steklenico pelinkovca, pri tem pa še zalil strežno osebo. Niso ga mogli drugače ukrotiti, kot da so poklicali miličnike, ti pa so nadležnega gosta pridržali. Moral bo še pred sodnika.

**ŠE VEDNO OGENJ** – 5. marca dopoldne je začelo goreti na parceli Marije Simonič v Vel. Lahnji. Požar je zajel 30 arov travnika, zgorelo pa je tudi 250 kosanjevih kolov, lasti Jožeta Gregorčiča. Tudi v tem primeru je ogenj nastal kot posledica požiganja suhe trave.

**GORELO V HIŠI** – 5. marca opoldne je Angela Giodani iz Klenovka zakurila v štedilniku in odšla krmiti prašiče, kmalu pa je opazila, da se iz hiše kadi. Poklicala je sosedo in gasilce iz Zbur, vendar ognja niso mogli zadušiti, ker ni bilo vode. Na pomoč so prišli novomeški gasilci z dvema cisternama, vendar je požar uničil osterje hiše, svinjak in lopo. Škodo cenijo na 70.000 dinarjev.

**KARTELJEVO: OBRNILO GA JE** – Zarko Jukič iz Dubrovnika se je 5. marca zjutraj z avtom nemške registracije vozil proti Ljubljani, v karteljevskem klancu pa ga je na mokri cesti zasul. Večkrat je udaril v vsek, škoda pa je za 15.000 dinarjev.



Zadnje dni je sneg poskrbel za malo odmora gasilcem in požrtvovalnim občanom, ki so pa prej vsak dan na raznih krajih pomagali zavezati ogenj. Spet so ob zažiganju trave in dračja zublji lizali gozd, pa tudi domačije so bile v nevarnosti. Posnetek je s Suhorja, kjer sicer ni prišlo do klicev na pomoč, je pa kurjenje zraven lesene ograje in lope sila tvegana stvar. (Foto: R. Bačer)

**Gori, gori!!**

Zadnje dni je suho vreme z vetrom pripomoglo, da so se na več krajih ljudje morali ubadati s požarom. Na Bregu pod Zajčjim vrhom je zagorelo 3. marca zjutraj. Zgorelo je listje in suha trava, pa tudi 18 mladih smrek, last Aloja Turka s Sel. Vzrok tega požara še ni znan. Isti dan popoldne pa je iskra lokomotive zanetila požar\* ob železniški progi pri Muhaburu. Ogenj se je že začel širiti proti gozdu, vendar je Antonu Femcu iz vasi uspelo požar pogasiti.

Neprevidnost pa je kljub opozorilom povzročila požar 2. marca zvečer pri Sržkahih. Nekdo je zažgal travo na robu njiv, ogenj pa se je razširil na travnik. Metliški gasilci so prihiteli na pomoč in obvarovali škodo vsaj bližnji gozd. Ta dan je gorela trava tudi na Straškem vrhu, veter pa je zanesel ogenj še v gozd, kjer se je že vnelo listje. Straški, topliški in dvorski gasilci so imeli dovolj truda, da so preprečili hujšo škodo.

2. marca je gorel gozd pri Starih žagah, pogorela pa je še zidnica Jožeta Kapša iz Starih žag, v kateri je bilo spravljeno seno. Domačini so z gasilci vred priskočili na pomoč, vendar je Kapš oškodovan za okrog 3.000 dinarjev, medtem ko škoda v gozdu, ki je last GG Črmošnjice, še ni ugotovljena.

**Cela gora pokvarjenih živil**

Tržna inšpekcija je lani zasledila v prodaji precej pokvarjenih mlevskih izdelkov, surovega masla in kave

Od 25 odvzetih vzorcev mlevskih izdelkov je bila manj kot tretjina neoporečnih, medtem ko pri 26 odvzetih vzorcih prave kave niti eden ni ustrezal. Kava je bila zaležana, razdišana, kisla, žaltava itd.

Tržna inšpekcija je lani največ delovnega časa posvetila kontroli cen v trgovini in obrtništvu, zato je prav verjetno, da smo kupovali še veliko več pokvarjenega blaga, kot so ga inšpektorji zasledili na policah trgovin.

Podatek, da je bilo za nad 90.000 dinarjev živil izločenih iz prometa in da so vzeli iz prodaje za blizu 1,5 milijona drugih proizvodov, zgovorno pove, da smo kupovali kar precej pokvarjenega blaga.

Ogoljufani smo bili potrošniki tudi pri nakupu surovega masla. Mlekarska podjetja so dajala v promet manj kvalitetno uvoženo surovo maslo pod svojo firmo in kot proizvod I. razreda. Z analizo pa so ugotovili, da to maslo ni imelo izrazitega prijetnega okusa, pač pa je bil na površini vonj in okus po starem, zaležanem in manj kvalitetnem maslu.

Precej vika in krika jebilo ob kontroli cen na novomeški tržnici, kjer so se posamezni izkušeni prodajalci in preprodajalci obnašali kot paše v haremu. Ti so od kmetič zahtevali, naj jim prodajo svoje

proizvode, če pa jim to ni uspelo, so zahtevali, naj imajo vsaj tako visoke cene, kakor jih imajo oni. „Če ne, ti bom razmetal vso solato po tržnici...“ je bila grožnja. Na tržnici so bile ugotovljene visoke prekoračitve dovoljene marže. Dovoljenih je 20 odstotkov, toda posamezniki so nabili maržo tudi 50 do 77 odstotkov. Potrošnik je seveda plačal.

**OTROKA JE PODRL**

2. marca dopoldne je v prometni nesreči v Koprivnici obležala na cesti komaj 7-letna Darja Koren s hudimi poškodbami. Zgodilo se je, ko je 18-letni Rado Horvatiček iz Gorjan z osebnim avtom neprevidno vozil proti skupini otrok. Ker na avtu niso prijele zavore, je zbil po cesti malo Darjo. Otroka so nato prepeljali v bolnišnico.

**PO TRKU KAR DOMOV**

7. marca zjutraj je Alojz Božič iz Krškega vozil z avtom po Cesti krških žrtev, na poldneli cesti pa ga je zaneslo. Trčil je v osebni avto Mihe Zakoška, nakar ga je odbilo še v parkirani avto Draga Pinoze iz Krškega. Povzročitelj karambola je zatem mirno odpeljal domov in avto spravil v garažo, kjer so ga miličniki našli. Gmotno škodo cenijo na 10.000 dinarjev.

**Ni dovolj: „Imamo jo!“**

Če po drugem letu starosti dojenček ne shodi, je znak, da je z njim nekaj narobe. Starši zaskrbljeni ukrepajo. Prav tako zaskrbljeni bi morali biti mi vsi, ker imamo že več kot leto dni ustanovljene delavske kontrole, pa se obnašajo kot kilavi dojenčki. Obstajajo povsod, toda, žal, v največ primerih samo na papirju. Kaj naši delovni ljudje – samoupravljavci vedo o delu delavskih kontrol, so pokazali odgovori občanov. Pripomniti pa moramo, da jih je bilo več, ki niso hoteli biti imenovani ali pa so dobesedno ušli pred odgovorom. Naredili so vtis, da o tem sploh ni „varno“ govoriti, da je delavska kontrola nekaj, v kar v kolektivnih ne vidijo radi, da se podreza.

SLAVI PIRNAR, doma iz Skočjana, delavka v tovarni zdravil KRKA v Novem mestu: „Dve leti sem v kolektivu. Vem, da imamo delavske kontrole, nikdar pa nisem izvedela, kaj je doslej delala. Imamo večkrat sestanke v delovni enoti, razpravljamo razne stvari, vendar še nisem slišala, da bi kdaj poročali o delu tega organa.“

NIKOLA VRBAN, doma iz okolice Ozlja, vzdrževalec strojev v tovarni IMV Novo mesto: „Znano mi je, da je delavska kontrola ustanovljena, vendar z njenim delom nisem seznanjen. V kolektivu sem šele tri leta. Nas je veliko, pa sem morda preslišal, če so kdaj na sestankih poročali o tem. Žal o delu delavske kontrole ne morem nič povedati.“

VLADIMIRA ŠOBAR, uslužbenka tovarne NOVOLES v Straži: „Jaz sem v tem podjetju že dvajset let in so mi razmere precej dobro znane, žal pa o delu delavske kontrole ne vem nič. Vem, da smo jo ustanovili, kaj pa je doslej delala in kakšno je sploh njeno delo, ne vem. Morda je v drugih TOZD – imamo jih 8 – položaj glede tega drugačen, vendar v skupnih službah, kjer sem zaposlena, tega samoupravnega organa doslej ni bilo čutiti.“ (Tovarišica Šobarjeva se ni pustila fotografirati.)

SLOBODANKA VIDETIČ, korespondentka v BETI, Metlika: „Imamo delavsko kontrolo, toda bolj na papirju. Po mojem je delo članov tega organa najbolj oteženo zaradi tega, ker se ljudje boje zamere. Ne zavedamo se, da smo vsi delavska kontrola. Če kdo meter blaga odnese iz tovarne, ga bomo plačali vsi. Lažna solidarnost in lažno tovarištvo sta najbolj kriva, da delavska kontrola nima vidnejših uspehov. Ne trdim, da ni bilo nič narejenega, lahko pa bi bilo dosti več. Za slabo delo delavske kontrole niso odgovorni le člani tega odbora, ampak tudi tisti, ki sodelavca opazi pri

urejanju vrta, medtem ko je uradno na „bolniški“, pa o tem molči, ker pričakuje, da bo tudi oni tiho, ko bo morda njega opazil pri rezanju trt v vinogradu ob nepravem času.“

R. B.



**Denar imajo, pa jim ne dajo zidati**

Začeta pot se je izkazala za pravilno: če Rom dela, je priden delavec - ima denar in ne krade

Dokazi so tu: v enem letu, odkar se v novomeški občini organizirano ukvarjajo z Romi in njihovo prevzgojivjo, je kriminaliteta pri njih upadla skoro za tretjino. Okrog 50 na novo zaposlenih Romov je dobrih delavcev.

Maja letos bo minilo leto dni, kar je z organizirano akcijo dobilo zaposlitev 60 Romov, od tega 9 mlajših žensk. Računali so, da bodo težave z rednim prihajanjem na delo, ker ti ljudje, stoletja navajeni nomadskega življenja, prosjačenja in kraj, ne morejo čez noč postati delavci in dobri člani kolektivov. Ravno zato so na občini organizirali redno kontrolo. Večkrat v tednu sta dva občinska uslužbenca prihajala v delovne organizacije vprašati: „Kako

delajo? Prihajajo redno v službo? Če koga na delo ni bilo, so takoj ugotovljali pri Romih pod šotiri, kaj se je zgodilo. Veliko truda je bilo vložena v to akcijo in ni bila zaman.

Preveč pa bi bilo pričakovati, da bi prav vsi tudi pozimi vsak dan pravočasno vstajali, oblekli zmrznjeno obleko, prišli umiti v službo in o pravem času. Nimajo vode ne ur. Nekateri so omagali ob neurejenih stanovanjskih in socialnih razmerah.

To se zgodi tudi drugim občanom. neredneži znova poprijeli.

V podjetjih ugotavljajo, da so Romi dobri delavci. Pojavljajo pa se nove težave: ne znajo ravnati s priloženim denarjem. Zgodilo se je, da je eden dobil večje izplačilo, pa je za 600 dinarjev nakupil slivovke. Mlada delavka je po prvi plačilu trikrat naročila taksi, da jo je peljal v mesto. Posebno zato, da bi bili otroškega dodatka deležni res romski otroci, ne pa da bi njihov „stari“ za

Živina in kokoši so zelo koristne domače živali, saj so njihovi proizvodi nepogrešljiva sestavina v naši prehrani in preskrbi. Zato redijo kokoši skoraj v vsakem podeželskem gospodinjstvu – v mestih je reja perutnine omejena oz. prepove-

redko imajo taka dejanja svoje zaključke tudi na sodišču, in pravnem in v kazenskem postopku. Kakšne so torej dolžnosti lastnika domačih živali in kakšne so pravice lastnika zemljišča, na katerem je bila storjena škoda?

samopomoči. Pri tem pa jih sme prepoditi samo s primerno silo, npr. z glasovi, s peskom, z drobnim kamenjem, ne sme jih pa pohabiti ali celo ubiti. Če pa je škoda že nastala, dajejo pravni predpisi oškodovancu pravico, da sme zarubiti toliko živali, da njihova vrednost ustreza velikosti škode. Zarubiti pa jih sme, dokler so te na njegovem zemljišču ali pa jih je že nepretrgoma zasledoval in jih ni mogel že prej uloviti. Oškodovanec mora takoj obvestiti lastnika, da je zarubil njegove živali, in se skušati pogovoriti z lastnikom o odškodnini: Če ne pride v 8 dneh do sporazuma o odškodnini, mora oškodovanec tožiti lastnika ali pa vrniti zarubljene živali. Prav tako mora živali vrniti, če mu da lastnik varščino v višini, ki približno odgovarja škodi. V pravi bo o višini škode podal mnenje sodni cenilec. Ako se oškodovanec ne bo ravnal po teh pravilih in bo pobil živali, ki pridejo na njegovo zemljišče, bo moral lastniku živali povrniti škodo, ki jo bo ta utrpel zaradi pobitih ali pohabljenih živali. Utegne pa tudi odgovarjati za kaznivo dejanje tuje stvari ali zaradi samovoljnosti.

Zato je priporočljivo, da se sosedje v takih primerih strpno in pametno dogovorijo in ne dopustijo, da bi zaradi „kurjih pravd“ prišlo med njimi do jeze in sovražstva. STEFAN SIMONČIČ

**Odgovornost za domače živali**

dana – za dobra kmečka gospodarstva pa so sploh značilne jate kokoši nesnic na dvoriščih in rejena živina v hlevih. Toda kokoši, katere so stari Egipčani opisali kot „ptice, ki vsak dan rodijo“, in živina pa so, če pridejo na sosedovo dvorišče, vrt, njivo ali travnik, marsikdaj vzrok, včasih pa tudi samo povod, za hude spore v soseski. S krepelci, kamni in koli preganjajo nevidni sosedje te „grešnike“, ki ne spoštujejo tuje zasebne lastnine in pridejo nepovabljeni na tuje zemljišče. Marsikatera kokoš se ne vrne več na domače dvorišče in marsikatero živinče se vrne pohabljen v hlev. Nekateri se zopet borijo zoper tujo perutnino tako, da skrivaj raztrosijo po dvorišču ali vrtu zastrupljene žitarice in so zadovoljni, ko ugotovijo, da je bilo zastrupljanje uspešno. Ne-

Veljavno pravilo je, da je lastnik odgovoren za škodo, ki jo povzročijo domače živali na tujem zemljišču. Imetnik domačih živali odgovarja za škodo, ki jo te napravijo na tujem zemljišču, neglede na krivdo, to je t.i. objektivna odgovornost. To pravno pravilo sicer pomeni, da je lastnik domačih živali dolžan storiti take zavarovalne ukrepe, ki bodo preprečevali prehajanje na tuje zemljišče, vendar ne bo mogel v pravi uspešno odvrniti odgovornosti za škodo z izgovorom, da je storil vse, kar je mogel npr. z ograjo, z nadzorom pri paši. Če pa kljub taki pažnji, še večkrat zaradi opustitve takih ukrepov, domače živali zaježijo na tuje zemljišče in tam naredijo škodo, nima oškodovanec pravice, da bi jih pohabil ali pobil. Ker hi v takih primerih prišla oblastvena pomoč prepozno, da je pravo oškodovancu pravico do

ta denar kupil moped ali konja, je potrebno skrbništvo nad ravnanjem z zasluženim denarjem.

Ne gre pa posameznih primerov posploševati in dokazano je, da niso vsi Romi več klateži, delomržeži in tatovi. Iz podatkov UJV je jasno razbrati, da je lani kriminaliteta pri Romih upadla skoro za tretjino v primeri s prejšnjimi leti, kar je po ugotovitvah strokovnjakov posledica organiziranega dela z njimi in zaposlitve. Če imajo denar za hrano in najnujnejše, ni več potrebe, da bi kradli.

Prvi uspehi pri reševanju romskega vprašanja pa so komaj začetek dolge poti. Lani je bilo v novomeški občini 465 Romov v 82 družinah. Od tega je bilo 193 otrok od 15. leta, 111 je bilo starih do 30 let, 71 je bilo starih od 30 do 50 let, samo 34 pa je bilo starih nad 50 let. Računajo, da je bilo ob takratnem popisu za delo sposobnih 150 Romov, zaposlenih pa je komaj 60.

Kakor je izjavil Janez Štrbene, načelnik oddelka za družbene dejavnosti in občno upravo pri novomeški skupščini, je v letu 1976 nujno narediti korak dalje. Navajamo njegove besede:

„Veliko je bilo narejenega, nekaj uspehov je vidnih, lahko pa bi dossegli še mnogo več, če bi bilo pri ljudeh več razumevanja. Ovine so na zaposlene Rome naselili po vaseh, vendar se jih v krajevnih skupnostih branijo. Na razpolago je denar, ki bi ga dobili Romi za posojilo pri gradnji hiš, narejena je lokacijska dokumentacija, z zidavo pa ne morejo in ne morejo začeti.“

Marsikdo ima polna usta razumevanja in nasvetov, kako bi tem ljudem morali pomagati, ko pa pride do tega, da bi morala neka vas romsko družino sprejeti tako rekoč medse, so vsi proti. Tu je ovira. Dokler je tako, toliko časa so tudi akcije z uradno družbeno podporo le na pol uspešne. RIA BAČER

RADOVIČI: ZANJU JE BILO PRFOZKO 24. februarja dopoldne je Stjepan Mestnik iz Jurovskega Broda vozil osebni avto od Radovičev proti Metliki, med potjo pa je v ovinku naproti pripeljal z avtom Franc Oven iz Stranske vasi pri Semicu. Med srečanjem sta trčila, tako da je škoda za 7.000 dinarjev.

**KRONIKA NESREČ**

**SKOČJAN: TRESK V ŠIPO** – Ivan Eršte iz Sred. Grčevja je 3. marca zjutraj vozil osebni avtomobil od Bučke proti Skočjanu, tam pa zapeljal v križišče po prednostni cesti. Takrat se je s stranske ceste pripeljal na kolesu z motorjem Mirko Eržen iz Gor. Del. Trčil je v avto, padel na prednji del in razbil vetrobransko steklo. Poškodovanega so odpeljali v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 7.000 dinarjev.

**ODRGA: PO NASIPU V GRMOVJE** – Jadanka Strugar iz Samobora je 7. marca vozila osebni avto od Zagreba proti Ljubljani, med potjo pa jo je zaneslo, nakar je avto zdrknil po nasipu in obstal v grmovju. Voznica se je tako poškodovala, da so jo odpeljali v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 10.000 dinarjev.

**DOL. TOPLICE: NEPREVIDEN V OVINKU** – Ciril Kum s Potoka je 3. marca dopoldne vozil avtomobus NM 199-22 skozi Dol. Toplice. V ovinku pri gostlini Lovec je naproti pripeljal po sredi avtomobilist Ivan Ivanko iz Dol. Toplic. Prišlo je do trčenja, pri tem pa se je poškodoval sopotnik v osebnem avtu Slavko Senica. Odpeljali so ga v bolnišnico, na avtomobilih pa so ugotovili za 7.000 din škodo.

**Kratek stik**

Požar lahko povzroči tudi elektrika, in sicer najpogosteje, če pride do kratkega stika: če so slabi kontakti, če zidna doza nima varovalnega pokrova, če je napeljava nestrokovno opravljena in podobno.

Do požarov v zvezi z električnim tokom pa je prišlo že v več drugih primerih. Nekaj jih navajamo:

**KANDIJA: TRK V KRIŽIŠČU** – Franc Judež z Zajčjega vrha se je 3. marca zjutraj peljal na kolesu s pomožnim motorjem od Zagrebške proti Partizanski cesti, v križišču pa je takrat po prednostni cesti pripeljal avtomobilist Darko Goleš iz Smihela. S kolesarjem sta trčila, Judeža pa so s poškodovano glavo in nogo odpeljali v bolnišnico.

V dvorani prosvetnega doma je bila na železni konstrukciji nad odrom 5 cm debela deska, na njej pa je bil reflektor s 500-watno žarnico. Ker hišnik ni bil dovolj pozoren, je reflektor gorel vso noč, od toplote ki jo je izžarevala žarnica, pa je začela goreti najprej deska, potem zavese...

**SENTJERNEJ: BREZ IZPITA V NESREČO** – Jožica Bučar iz Kalce-Naklega je 2. marca popoldne šla skozi naselje ob robu ceste. Za njo je pripeljal mopedist Mirko B., jo zadel in oba sta padla. Bučarjeva si je zlomila nogo, nekaj prask pa ima tudi fantič. Mopedist je vozil brez voznškega dovoljenja, razen tega tudi moped ni bil tehnično v redu.

Zaradi dotrajane električne napeljave je ponoči začel goreti leseni strop v hotelu. Na srečo je ogenj pravočasno opazila uslužbenka, lahko pa bi se žalostno končalo.

**KORENITKA: ZARADI PREHITEVANJA**... Stantič Geza iz Zagreba je 7. marca dopoldne vozil z avtom proti Ljubljani, prehitel avtomobilist iz Ljubljane Franc Cimermančič. Zagrebčan je močno pritiskal na plin, da bi bil hitro mimo avtobusa, a ga je zaneslo in je trčil v Ljubljanačana. Oba voznika sta se poškodovala, prav tako štirje sopotniki v Ljubljanačanovem avtu. Gmotne škode je za 35.000 dinarjev.

Zaradi kratkega stika v molznem stroju je ta zgorel, požar pa se je naglo širil po hlevu. Kaže, da je nastal stik v kondenzatorju. Vsekakor moramo biti v ravnarju z električnim tokom pozornejši. Napeljava elektrike prepušča strokovno usposobljeni osebi, z gospodinjstvi in drugimi stroji ravnajmo po navodilih, stare napeljave pa je potrebno dati v pregled strokovnjaku. Ne puščajmo vključenih žarnic v stiku z vnetljivimi snovmi in ne puščajmo vključenih nobenih strojev med tem, ko nikogar ni doma. L. MOCNIK

# Novomeški Eskimi

Osebnost naših ljudi je kljub tarnanju in jamranju dokaj visok; ne manjka takih, ki pod tem pojmom razumevajo razkošje. Denimo takole: kopalnica je prevsakdanja stvar; življenjski ravni primerna je kvečjemu še tista, ki je vsa v uvoženih ploščicah, ki ima vsaj od daleč pozlačene pipe ipd. Vendar pa so v našem mestu hiše, stanovanja, v njih pa kajpak stanovalci, kjer prevsakdanje kopalnice preprosto ni.

Ti nesrečni stanovalci, ki kvarijo povprečne življenjske ravni, se umivajo v umivalnikih, kadeh, čebrih, priročnih banah itd., kolikor ne „izvažajo“ umazanijo k dobri znanec ali sorodnikom, kjer kopalnice imajo.

Nekdaj je bilo mestnim možem razumljivo, da vsi prostori, kjer biva in diha človeški rod, ne morejo imeti kopalnic, zato so po zgledu davnih prednikov postavili javna kopalnišča. Poznali so jih Rimljani, meščani v „mračnem“ srednjem veku, naravnost cvetela pa so v mestih pod vladavino islamskega polmeseca. Lahko bi celo rekli, da je skrb

za telesno higieno kazala na stopnjo kulture posamezne civilizacije.

Tudi v Novem mestu smo dolgo imeli javno kopalnišče. Res, da je bilo bolj skromno, da so tuš puščali vodo tudi tam, kjer to ni bilo predvideno, da se je odlepila tu in tam kakšna ploščica, vendar smo javno kopalnišče le imeli. Čeprav se je obisk iz leta v leto manjšal, so lani našli še okoli 100 stalnih obiskovalcev.

Danes je kopalnišče do „nadalnega zaprtja“. Kdor misli, da zato, ker ga preurejajo, se hudo moti. Gre le za tihi poskus navaditi ljudi, da v Novem mestu javnega kopalnišča ne bo.

Čemu bi ga imeli?! Vskakdo naj se pobriga zase in si zgradi kopalnico! Če tistih nekaj ubogih starih milijonov ne spravi skupaj, naj gre v hotel, vzame sobo s kopalnico in se umije.

Možnosti je celo več; ne nazadnje lahko občan brez prevsakdanje kopalnice po zgledu Eskimov od časa do časa z nožem ostrga umazanijo s kože. Ali pa ostane umazan...

MiM



Ob pomoči in sodelovanju oddelka za narodno obrambo skupščine Novo mesto so minuli teden v osnovni šoli Stopiče prvi v občini priredili dan obrambne vzgoje. Najprej je bil na vrsti umik učencev iz šole ob alarmnem znaku, nato pa so si višji razredi ogledali štiri filme o civilni zaščiti, dekontaminaciji in prvi pomoči. Največje doživetje za fante sta bila seveda ogled in predavanje o naj sodobnejšem pehotnem orožju naše armade ter streljanje s pravo vojaško puško, dekleta pa so se urila v prvi pomoči. (Foto: J. Pavlin)

## Kje ste, tovariši delegati?

Sej skupščin SIS družbenih dejavnosti posebnega družbenega pomena se udeležijo povprečno največ 60 % delegatov – Sedemkrat nesklepčnost – Nerazumljivost gradiv

Strokovna služba občinskega sveta Zveze sindikatov Novo mesto je izdelala analizo o delovanju delegatskega sistema v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Raziskava, ki zajema samo področje združenega dela, ugotavlja, da se po podatkih samoupravnih interesnih skupnosti udeležijo sej skupščin povprečno 55–60 odstotkov delegatov. Po mnenju tajnikov samoupravnih interesnih skupnosti je treba pripisati slabo udeležbo predvsem na račun delegatov krajevnih skupnosti.

Zanimivo je, da so bile doslej vedno sklepne skupščine skupnosti otroškega varstva, raziskovalne skupnosti in telesnokulturne skupnosti. Skupščina skupnosti zaposlovanja ni bila sklepna dvakrat (imela je 4 seje), občinska konferenca skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja ob štirih

sejah enkrat, z nesklepčnostjo pa so se lahko „pohvalile“ še skupščina zdravstvenega varstva (enkrat ob sedmih sejah), skupščina kulturne skupnosti (dvakrat ob štirih sejah) ter skupščine izobraževalne skupnosti (enkrat ob treh sejah).

Vzroki za nesklepčnost so glede na pomembnost naslednji: udeležba na sejah skupščin je slaba predvsem zato, ker povzroča izostanek delegata z delovnega mesta večje mojitve v delovnem procesu. Poleg tega so delegati večinoma tako pozno določeni za udeležbo na seji, da ne morejo najti namestnika na svojem delovnem mestu.

Druga ugotovitev je, da so gradiva za seje skupščin SIS preobširna. Delegati se seje raje ne udeležijo, kot da bi premlevali gradivo, katerega obsežnost

bi včasih lahko izrazili tudi v kilogramih. Ob tem je treba povedati, da je na dnevnem redu skupščin povprečno po 8, večkrat pa tudi več točk.

Tretji najpogostejši vzrok, da delegati ne prihajajo na seje, je nerazumljivost gradiv, ki ustvarjajo predstavo, da bo skupščina razpravljala o zamotanih, delegatom nerazumljivih vprašanjih. Enostavno se ne čutijo sposobne sodelovati na sejah skupščine, zato se je raje ne udeležijo. Ta občutek delegatov je še posebej pogost pri interesnih skupnostih za zdravstvo, invalidsko-pokojninsko zavarovanje ter zaposlovanje. Zanimivo je, da vodje teh treh SIS menijo, da je nerazumljivost gradiv poglavitni vzrok za slabo udeležbo, medtem ko dajejo vodje ostalih SIS prednost motenju delovnega procesa.

Četrty najpogostejši vzrok neudeležbe na sejah je trditve, da so skupščine pripravljene tako, da delegati na sklepe nimajo nobenega vpliva; med ostalimi pa velja omeniti še dejstvo, da nekateri delegati ne dobe nadomestila OD za čas, ki ga prebijejo na sejah, precej pogost pa je tudi odgovor, da jih delegatska funkcija ne zanima.



Pust, pust – pisane in prevelike obleke, mamičina kozmetika ter vesele maske... vse to smo v preteklih dneh srečevali na novomeških ulicah. Na sliki je prizor s pustnega rajanja malčkov v Novotekovem vrtcu, kjer smo lahko videli maske – od Robina Hooda do princesk in Indijancev... (Foto: M. Gošnik)

## Kupcev vedno dovolj

Žaga v Pogancih je edina v novomeški okolici, ki razžagano hlodovino tudi prodaja – Zima rada „ponagaja“ normi

Žaga v Pogancih je edina v novomeški okolici, kjer je moč kupiti deske in ves gradbeni les, zato je na tej žagi gozdnega obrata Novo mesto vedno zelo živahno. Ljudje prihajajo, sprašujejo za ceno, si ogledujejo deske in late, kupujejo.

„Pri nas dela nikoli ne zmanjka,“ je povedal Polde Cvelbar, skladiščnik na poganški žagi, ki je te dni nadomeščal vodjo. „Edini smo, ki razžagano hlodovino tudi prodajamo; ob petkih pa žagamo tudi za zasebnike.“ Kupcev je vedno dovolj, saj ljudje danes še vedno precej gradijo in potrebujejo zlasti gradbeni les.

Eno od večjih naročil smo letos dobili od Slovenijalesa, za katerega moramo narediti 10.000 bukovih železniških pragov.

Na poganški žagi je zaposlenih 18 ljudi, delajo pa v dveh izmenah. Ena izmena, v kateri dela pet delavcev, mora, če hoče doseči normo, v osmih urah razrezati 22 kubičnih metrov izglatcev ali 12 m<sup>3</sup> listavcev. „Pozimi, ko je les zmrznil, je to normo težje doseči;

odvisno pa je tudi od tega, kaj žagamo: pri plohih je normo lažje izpolniti kot pri letah. Zato gledamo, da je vedno nekaj tega in nekaj onega dela, pa gre,“ je pojasnil Polde Cvelbar.

A. B.



Polde Cvelbar

## DAN ŽENA V BIRČNI VASI

Ob dnevu žena se je potrudil tudi mladinski aktiv iz Birčne vasi in v dvorani osnovne šole pripravil lepo proslavo. Po kulturnem programu, ki so ga sami organizirali, so vse udeležence iz vasi še pogostili. Dokaz, da so se mladinci dobro odrezali in uspešno opravili dano nalogo, je zadovoljstvo žena iz Birčne vasi. Žene se zahvaljujejo mladinskemu aktivu za dobro organizirano in prisrčno proslavo, ki so jo sami pripravili.

S. P.

## BRUCI BODO „KRŠČENI“ 19. MARCA

Klub novomeških študentov bo tudi letos pripravil „krst“ vseh brucov, in sicer v petek, 19. marca. Na Otočec bo peljal poseben avtobus ob 19.30, v mesto pa se bo vračal ob 3. uri jutraj. Vstopnice z rezervacijo za brucovanje bodo v prodaji pred Mladinsko knjigo 12., 13. in 19. marca ter na Otočcu pred pričetkom programa. Cena vstopnice z rezervacijo je za člane KNS 30, za ostale pa 50 din.

## V ŠKOCJANU SE IZOBRAŽUJEJO

Krajevni odbor RK Škocjan je priredil v sodelovanju z novomeškim Rdečim križem strokovno predavanje o zamrzovanju živil, ki se ga je udeležilo več kot 70 ljudi. Tečaj o zamrzovanju je le uvod v širše splošno izobraževanje na tem območju. Te dni se bo začel tudi 25-urni tečaj o zdravi prehrani. Prijavilo se je 20 kandidatov. Zaradi velikega zanimanja bodo tečaj o zdravi prehrani jeseni ponovili.

## USPELA PRIREDITEV OB DNEVU ŽENA

Mladinski aktiv v Gabrju je v počastitev dneva žena pripravil v prostorih osnovne šole mikavno kulturno prireditev z recitacijami, petjem in krajšo igrico.



## ALI VESTE:

... da je Marija Terezija skrčila število novomeških mestnih očetov od 84 na 17? Mestni zbor so sestavljali sodnik ter osem notranjih in prav toliko zunanjih mestnih svetovalcev.

... da je sodnik v tem zmanjšanim mestnem zboru (danes bi mu rekli občinska skupščina) moral gledati na to, „da se je sodstvo vršilo natanko in brez postranskih razmer“. Poleg tega je sodnik razglašal mestnemu zboru vse odloke višjih gosposk ter skrbel, da so se tudi izvrševali. Imel je drugi ključ mestne blaginje ter je bil z blaginjičarjem vred odgovoren za vsak primanjkljaj. Njegova skrb je bila tudi, da so meščani davke plačevali točno in pravočasno, za ostanke je odgovarjal „z lastno osebo“.

... da je bilo glavno opravilo mestnega blaginjičarja v časih dolge vlade Marije Terezije pobiranje davkov? Zgodovinar poroča, „da so zaostanke morali davkoplačevalci obstovati po 10 %, če pa je zaostanek zakrivil blaginjičar, trpeti je moral to škodo on sam“. Poleg tega je blaginjičar nadzoroval tudi mestne gozdove, izdajal je odloke o trebljenju ter pazil, da ni nihče posekal niti najmanjšega drevesa. Gozdove so tedaj tako varovali, da so morali lastniki živine, ki je v mestnih gozdovih pomulila kakšno drevesce, škodo do krajcarja poravnati.

... da so morali biti mestni svetovalci v drugi polovici 18. stoletja (tako je ukazala energična cesarica Marija Terezija), „če že ne učenjaki, pa vsaj branja in pisanja veščini mošči“. Ukazano jim je bilo pridno prihajati k sodniškim obravnavam, malomarnostem pa je bilo zažugano, da jih bodo spodili iz mestnega zbora.

# Novomeška kronika

PRAVI SNEG – v času poročanja (torek ob 15. uri) je bilo v Novem mestu že 40 centimetrov – je povzročil snega odvajenim meščanom kup nevšečnosti: NEKATERI SO KLJUB dobrohotnim nasvetom šli v službo z avtomobili. Vožnja se je v glavnem končala na prvi manjši vzpetini, nato pa je „homo avtomobilienis“ moral nadaljevati pot za vsakdanji kruh po starodavni metodi, ki se imenuje pešačenje.

ZADOLŽENE ZA VZDRŽEVANJE cest je sneg tako presenetil, da so do zgodnjih jutranjih ur komajda uspeli za silo očistiti glavne ceste. Zanimivo je, da je začelo snežiti že en dan prej, kar je za marsikoga dovolj velik znak za preplah. Sicer pa jim preveč ni zamerilo, v Novem mestu ni tako hudo snežilo že leta in leta in so najbrž prišli malo iz vaje.

NEKATERE SOLE v novomeški občini so bile v torek na pol prazne. Otroci se ali niso mogli prebiti čez snežne zamete ali pa so zamudili avtobusi ali kombiji, ki jih vozijo znanju nasproti. Eno pa drži: sankanja in smučanja bo na pretek.

KER V SPODNJI novomeški kavarni kaplja s stropa (podstaviti so morali celo vedro), nekateri menijo, da bo lahko ta lokal čez nekaj stoletij konkuriral znameniti Postojnski jami.

# V ŽARIŠČU

Analiza o delovanju delegatskega sistema v novomeških skupščinah SIS s področja družbenih dejavnosti posebnega družbenega pomena nakazuje, da je vzrok nezanimanja delegatov za opravljanje delegatskih dolžnosti predvsem nepozna-

## Pravo in „nepravo“ delo

vanje pomena samoupravnih interesnih skupnosti. Zavest, da s sodelovanjem v SIS odloča o svojem dohodku ter o tem, kakšno bo novomeško zdravstvo, otroško varstvo, kako bomo v občini reševali vprašanja šolstva, kulture, zaposlovanja itd., precej velikemu številu delavcev in s tem delegatov še ni segla do srca.

Ob tej splošni ugotovitvi pa sta dve „malenkosti“, ki najbrž tudi vplivata na dokaj slabo delovanje delegatskega sistema. Predvsem je treba poudariti, da bi morale samoupravne interesne skupnosti posredovati delegatom primernejše gradivo za seje skupščin. Moralo bi biti kratko, jasno, jedrnat, napisano v vsakomur razumljivem jeziku. Bolj bi se morali zavedati, da skupščina odloča o načelni politiki delovanja samoupravnih interesnih skupnosti, vsa obrobna vprašanja pa bi morale reševati strokovne službe.

Druga stvar, ki vpliva na pičlo udeležbo in molk na sejah skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, pa je dejstvo, da nekatere novomeške organizacije združenega dela delegatom ne izplačujejo nadomestila OD za čas, ki ga prebijejo na sejah. Te delovne organizacije bodo sindikati „vljudno“ opozorili na drugi odstavek 42. člena za kono o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki pravi, „da ima delavec pravico do osebnega dohodka tudi za čas, ko v funkciji delegata ali člana delegacije določen del svojega delovnega časa dela na stalnem delu v telesih samoupravnih interesnih skupnosti“.

To opozorilo bo zelo na mestu in zelo potrebno, saj vodilni ljudje v nekaterih novomeških podjetjih po enem letu delovanja delegatskega sistema še vedno menijo, da delo v SIS nekako ni „pravo“ delo. Morebiti celo ne vedo, da samoupravne interesne skupnosti odločajo o življenjskih vprašanjih razvoja občine – s tem pa tudi njih in „njihovih“ delavcev.

Upajamo, da ob prihodnji analizi teh dveh „malenkosti“ ne bo več treba omenjati, dobronamerni so namreč prepričani, da so vzrok le začetniške težave in napake. Dobronamernih pa je ob stvari, ki jo je družba priznala kot dobro, vedno velika večina.

MARJAN BAUER



KRI JE DALO 86 ljudi. Iz IMV je bilo 28 krvodajalcev, 14 iz Novoteksa, 8 iz Krke, 7 iz Novolesa, posameznikov pa so našli 29.

RODILA je Mira Staniša iz Ceste brigad 19 – Erika.

UMRLI SO: Marija Simonič, gospodinja iz Kristanove 4 (45 let), Karolina Zbačnik, upokojenka iz Kristanove 28 (87 let) in Franc Fink, upokojenec iz Irče vasi 72 (63 let).



Ena gospa je rekla, da so se silnih količin snega v Novem mestu razveselili samo tisti, ki nimajo stanovanj. Po eskimski šegi si lahko zgradijo igluje – če bodo seveda dobili lokacijsko dovoljenje.

## Ljudje tudi med smehom

Prireditelji 11. mokronoškega pustnega karnevala se bodo znašli pred sodnikom za prekrške.

Marsikoga iz 7000-glave množice, ki je na sončno nedeljo pred pustom pohitel v Mokronog in s sabo pripeljal tudi otroke, to ne bo presenečalo. Kot se je ob prejšnjih karnevalih še več dni po njih s prijetnim občutkom spominjal domislje, je moral tokrat zamahniti z roko, ko se je spomnil tistih nekaj fahusnih „instrumentov“, ki so jih pokazali v Mokronogu. Vse ima namreč svoje meje, pa četudi gre za pustne norčije, ki jim je bilo že od nekdaj veliko dovoljenega.

Velike večine mokronoških veseljakov, ki se vsako leto dosti namučijo, da se lahko zabavajo drugi, seveda ne zadene ta očitek. Odgovornost prireditelja je velika pa tudi težavna, saj se pojavljajo – mimo protokola – nekateri posamezniki ali celo skupine s strani. Tokrat sta bili na sporedu vsaj dve točki, ki v karneval s svojim scenarijem nikakor ne sodita in bi ju bilo treba izločiti.

Pristojni upravni organi bodo vnaprej prav gotovo zahtevnejši glede prijave prireditve, zlasti se, ker je v spominu nedavno gostovanje ljubljanskega kabareta „Copatarji“. Mojrski tega kabareta so na občini mahali z dovoljenji Zavoda za zaščito avtorskih pravic in drugimi dokazili, v resnici pa so potegnili za nos nabito polno dvorano gledalcev v trebanjskem prosvetnem domu, ki so želeli, kot je obetal plakat, poslušati Frana Milčinskega – Jezka in še nekatere, ki jih med nastopajočimi sploh ni bilo. Tudi na predstavi tega kabareta je mrgolelo opolzkosti, ki žalijo človeško dostojanstvo, zaradi česar je bilo marsikoga med gledalci sram, da je sploh prišel to gledat.

A. ŽELEZNIK

## PRIREDITEV ZA STARO IN MLADO

Sentruperški mladinski aktiv, ki je vse bolj dejaven, je pred kratkim pripravil glasbeno prireditev. V kulturnem domu je igral zabavni ansambel „KPD Dob“. Zaradi slabe obveščeniosti je bilo v dvorani malo ljudi, vendar so prišli na svoj račun, saj je ansambel v prvem delu navdušil starejše, v drugem pa mlajše obiskovalce s popevkami. Vsi, ki so poslušali dobro glasbo, si želijo, da bi mladinci kmalu spet pripravili podobno prireditev.

MIRA TOMŠIČ

## KDO JE ZATAJIL?

Samoupravno sporazumevanje o skupni porabi so temeljito obravnavali na posvetovanju s predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij na posvetovanju 16. februarja. Predsedniki so bili še posebej opozorjeni na pomembnost teh dokumentov. Ob nejasnostih v nekaterih kolektivih, izraženih na zadnjem zasedanju zbora združenega dela, se zastavlja vprašanje, kdo je zatajil. Doma se bo treba dogovoriti, kdo ni opravil svoje vloge. Pri glasovanju o samoupravnem sporazumu za skupno porabo so se vzdržale delegacije Dane, mirenskega IMV, Trelesa, Kolinske in mokronoškega obrata Induplati. Vzdržali sta se tudi delegaciji krajevnih skupnosti Mirna in Čatež.



Krajanje Dolnje Nemške vasi so za gradnjo doma, tako so se soglasno izrekli tudi navzoči na sestanku 27. februarja. Gradbeni odbor se bo sedaj najprej lotil priprave dokumentacije. (Foto: Železnik)

## Gostilna ni za resne sestanke

V Dolnji Nemški vasi se zavzemajo za gradnjo doma družbenopolitičnih organizacij in društev – Pripravljeni prispevati sami

Kdor je morda še mislil, da je pobuda za gradnjo doma družbenopolitičnih organizacij v Dolnji Nemški vasi le kakšna mladinska zadeva, se je na shodu, ki ga je pripravila krajevna konferenca SZDL v šoli konec minulega meseca, lahko prepričal o splošni zavzetosti v kraju za to gradnjo.

Na sestanku so prišli mladinci, pa tudi že osiveli možaki in ženske. Šolska učilnica je pričela postajati pretesna. Razen gostilne je to edini kraj za take shode.

Kot je dejal predsednik krajevnih organizacij SZDL Božidar Zakrajšek, se nahajajo arhivi družbenopolitičnih organizacij kar po domovih, kjer pač živijo nosilci posameznih funkcij v krajevni skupnosti. Na letošnjem občnem zboru gasilskega društva so ugotovili, da tudi gasilski dom ne ustreza več potrebam gasilcev, zato želijo vprašanje prostora reševati skupno.

Sestanek z dobro udeležbo predstavnikov občinske skupščine, izvršnega sveta in drugih je razčistil tudi nekaj nejasnosti glede samega pristopa. Dejavniki v krajevni skup-

nosti morajo priti do ustreznega načrta – nekatere že navdušuje

## Ljudi za velik obrat

Krajevna skupnost Veliki Gaber si prizadeva, da bi se čimprej vpisala med tiste krajevske skupnosti v občini, ki so si že pridobile kakšen industrijski obrat in s tem kruh za svoje delavce bliže domu. Delegat v zboru krajevnih skupnosti občinske skupščine Franc Lavš je na seji predzadnje sredo potrestel z ugotovitvami ankete, ki so jo izvedli v krajevni skupnosti Veliki Gaber in Sela-Šumberk, ki je ravno tako na obrobju občine.

„Ljudje so se podpisovali na vprašalnike,“ je skušal podkrepiti ugotovitve te ankete in potrditi, da ni šlo za enostavno preštevanje, kje bi kdo pač želel delati. „Zajeli smo vse vasi. Ugotovitve kažejo sestavo delovne sile po izobrazbi, kje so ljudje zaposleni in ali so pripravljeni spreminiti zaposlitev zunaj občine.“



Ugotovili smo, da je 306 takih delavcev, ki bi se želeli zaposliti, to pa je že lepa tovarna. Od tega jih je 121 na območju krajevnih skupnosti Sela – Šumberk. Starost teh ljudi je od 15 do 50 let. Ugotovili smo, da živi na območju krajevnih skupnosti Veliki Gaber 1.117 prebivalcev. Med delovno silo, ki je na voljo v krajevni skupnosti Veliki Gaber, je 118 moških in 67 žensk. K temu številu lahko dodamo še 6 Romov.

Podatke ankete so zbrali v enem tednu, sodelovali so tako delegati, kot člani sveta krajevnih skupnosti in vodstva krajevnih konferenc SZDL. Med vprašanji, ki jih občani najpogosteje postavljajo delegatom, so prvti: neustrezna živilska trgovina v Velikem Gabru, pošta in telefon. „Razen šole in nove trgovine trebanjske Kmetijske zadruge v kraju pravzaprav nimamo ničesar. V obstoječi Mercatorjevi trgovini bi se z dobro voljo vodstva dalo marsikaj narediti. Zdaj nimajo hladilnika, zaloge so prepičle, mesa sploh ni mogoče kupiti.“

## Dobro seme - dober pridelek

Spodbudni regresi za semenski krompir, škropiva in nove strojne skupnosti – Dobre priprave za novo letino

Pri trebanjski Kmetijski zadruzi so pripravili za letošnje sajenje 148 ton semenskega krompirja. Lani ga je bilo na voljo 280 ton, predlani pa 250. Po besedah direktorja Kmetijske zadruge inž. Nemanica letos ni potrebno večjih količin za zamenjavo semena, ker je treba le-to menjati le vsaka 3 do 4 leta.

Bistveno za dostopnost letošnjega semena je njegova cena. Delavci zadruge se trudijo, da bi svojim kooperantom omogočili nabavo pod najboljšimi pogoji. Tisti kooperanti, ki so izpolnili lanske pogodbe prodaje krompirja vsaj s 35 odst. količin, so deležni regresa kmetijske pospeševalne službe 60 par pri kilogramu semenskega krompirja. Kmetijsko gospodarski odbori naj bi primaknili še nadaljnjih 40 par.

To je že tolikšna spodbuda, da je semenski krompir cenejši od trenutne odkupne cene za jedilni krompir, ki je 4,50 dinarja. Kilogram semenskega krompirja velja 5 dinarjev, z omenjenimi regresi pa je kooperantom dostopen po 4 dinarje. „Vsi resni tržni proizvajalci krompirja v občini bodo tako dobili semenski krompir po ugodnih cenah, s katerim bodo v normalni letini lahko pridelali po 250 do 300 stotov krompirja na hektar.“

To je tudi pomoč kooperantom, ki so izgubili del dohodka pri prodaji pridelka v jeseni. Nadaljnja pomoč je pri nakupu škropiv za varstvo krompirja, ki naj bi bil regresiran s 30 odst. Tako sploh ni bojazni, da bi kmetje sadili manj krompirja ali uporabljali slabše seme. V normalnih okoliščinah računamo na 8.000 ton tržnih presežkov krompirja v novi letini, če bo letina boljša, pa še za 1.000 ton več.

Pri tem je treba seveda poudariti, da nameravajo doseči tak pridelek na enakih površinah. V bližajoči sezoni nameravajo organizirati osem novih strojnih

skupnosti za pridelovanje krompirja. Skupnost za pospeševanje kmetijstva nudi pri nakupu opreme strojne skupnosti regres 6.000 dinarjev. Zaradi tega si pri zadruzi tudi upajo načrtovati še nadaljnje povečanje pridelovanja krompirja v naslednjem srednjeročnem obdobju do leta 1980, ko naj bi tržni presežki znašali 10 do 12 milijonov kilogramov krompirja. Takšen dohodek iz poljedelstva je med najpomembnejšimi viri socialne varnosti kmetov. Letni dohodek kmetov znaša namreč kar tri stote milijarde dinarjev!



Inž. Slavko Nemanic: dobre priprave na letošnje sajenje nove krompirjeve letine.

Zaradi slabe letine minulo jesen je marsikdo dvomil v številke o količini odkupljenega pridelka, ki smo jih navajali v preteklosti. Inž. Nemanic seveda lahko potrdi s povsem uradnimi podatki o odkupu, ki so ga dosegli v tej, v zadnjih desetih letih najslabši krompirjevi letini. Vseeno so dosegli zavidljiv uspeh: odkupili so 6,7 milijona kilogramov krompirja!

ALFRED ŽELEZNIK

## DONIT: BARAKO ZA ROMA

Donit, tozđ Tovarna tesnil v Veliki Loki, je priskrbela zakonskemu paru zaposlenih Romov barako, ki jo obročno odplačuje. Žal je med ostalimi Romi precej zavisti in nagajanja, tako da so barako že poškodovali, družina pa živi pod stalnimi grožnjami. Zaposlena Roma dosega pri delu v tovarni dobre rezultate. Krajevna skupnost Velika Loka se zavzema za razselitev in za to, da na eni lokaciji ne bi smeli imeti več kot dve družini.

A. ŽELEZNIK

## Občinski podpis skozi „za las“

„Da“ za skupno porabo šele pri poimenskem glasovanju – Najvišja stopnja na Dolenjskem

Razprava ob sprejemu samoupravnega sporazuma za skupno porabo na skupnem zasedanju delegatov zbora združenega dela in krajevnih skupnosti in tudi glasovanje na seji 3. marca bo lahko dalo še nekaj razmišljanja družbenopolitičnim organizacijam, kako je sploh z delegatstvom. Navsezadnje je nenavadno, zakaj se je pravzaprav zataknilo tu, kjer je šlo le za pristanek občinske skupščine kot ene od podpisnic, in zakaj se ni zatikalo pri delegacijah interesnih skupnosti, kjer v zborih porabnikov sedijo delegati združenega dela in so stopnje pravzaprav sprejemali.

Resnica je tudi v tem, kot je ugotovila predsednica občinske konference SZDL Ivanka Pavlin, da je šlo tokrat za najslabše dogovarjanje, odkar smo se odločili za ta način. Čeprav se nenavadno sliši, je res, da je bilo prvo dogovarjanje pred leti boljše. Glavnih krivcev v občini za to ne gre iskati. Stvari so pojasnjevali delavcem na zborih že decem-

bra, stopnje pa so se vrtele še zatem kot tablice na tomboli, ker vse skupaj ni bilo usklajeno v republiki. Za zadnje nejasnosti bo treba poskrbeti tudi doma. Delno je bilo to storjeno s posredovanjem predsednika zbora krajevnih skupnosti že na seji sami s preverjanjem med navzočimi delegati, kdo je o gradivu razpravljal v svoji delegaciji. Pisma

koordinacijskega odbora za skupno porabo z zadnjim povišanjem stopnje so bila poslana v delovne organizacije 16. februarja. Gradivo delegacijam za sejo 3. marca je bilo odposlano 24. februarja. Torej je le bilo nekaj časa, da bi v delovnih kolektivih lahko izpeljali potrebne razprave. Prvo štetje glasov je navrglo več vzdržanih, tako da sporazum sploh ne bi mogel biti sprejet. Brskanje po poslovniku in statutu je pokazalo, da je v takem primeru potrebno, da se izjasi vsak delegat posebej. Rezultat: sedem vzdržanih v zboru krajevnih skupnosti in dva vzdržana v zboru krajevnih skupnosti. Sporazum je šel skozi. Očitno je skupinsko dviganje rok tisto, ki gre laže od rok.

A. ŽELEZNIK



Pevski zbori so stebri številnih proslav. Ob 30-letnici Kulturno prosvetnega društva Velika Loka sta pod vodstvom Staneta Pečka nastopila mirenski in šentlovenski moški zbor (na sliki je slednji). Škoda je, da je prenehal delati mokronoški zbor. (Foto: Železnik)

## Kje so številke?

Že pred leti je stara občinska skupščina sprejela odlok o imenovanju novih ulic v Kočevju in preimenoivanju nekaterih starih in občani so pričakovali, da bodo stavbe kmalu dobile nove table. Vendar jih še vedno ni, kar povzroča vrsto nepotrebnih nesporazumov med občani, poštnimi uslužbenci, obiskovalci, naročniki časopisov in drugimi, saj to pomeni, da niti v vojaški edinici ne more biti popolnega reda.

V najgostejše naseljeni Kidričevi ulici so občani in poštari imenovali stavbe tako, kot so bile grajene. Stolpnice so tako dobile nazive „stolpnica I“, (II, III in IV) ali celo „Kidričeva I“, (2, 3, 4), potem „blok Trgoprometa“, „novi blok“ oziroma „Kidričeva 5“ itd. Pri samoupravni stanovanjski skupnosti pa so občani zvedeli, da imajo uradno vsi ti objekti svoje številke, in sicer novi blok oziroma Kidričeva 5 je sedaj Kidričeva št. 1 (prvi vhod) in št. 3 (drugi vhod). Nekdanja stolpnica I oziroma Kidričeva 1 je sedaj Kidričeva 2, nekdanja Kidričeva 2 je zdaj 4, nekdanja Kidričeva 3 je zdaj 6, bivša Kidričeva 4 je zdaj 7 itd.

Zdaj pa si zamislite, kako naj pošta deluje v redu, če pol stanovanjcev daje stare naslove, ker za nove ne ve, pol pa nove! Samo zaradi vestnih poštarjev, ki poznajo skoraj tudi vse stanovalce, prejemajo občani pošto v redu. Dogaja pa se seveda, da ostaja pri nabiralnikih v nekaterih stolpnicah oziroma stanovanjskih blokih pošta (včasih celo vojaška vabila) tudi po več dni, oziroma se celo izgubi. Za vsoto zmešnjavo seveda niso krivi ne občani ne poštari, ampak tisti, ki imenovanja oziroma oštevilčenja ulic niso izpeljali do kraja.

J. PRIMC

# Preveč razdrobljenih zemljišč

Mehanizacija zahteva zložbo zemlje – Premalo izkoriščena družbena zemlja

Delegati skupščine kmetijske zemljiške skupnosti občine Kočevje so konec februarja kritično ocenili uveljavljanje nove zemljiške zakonodaje v občini. Zakon o kmetijskih zemljiščih, ki je v veljavi že nad dve leti, uvaja kmetijsko zemljiško skupnost kot usmerjevalca in nosilca zemljiške politike v občini in na novo obravnava pojem kmeta. Z varstvom kmetijskih zemljišč uvaja nov odnos kmetijstva-gozdarstva z drugimi uporabniki prostora, na novo urejuje zakup kmetijskih zemljišč, zemljiški maksimum za nekmete, kmetijskoureditvene posege, arondacije in komasacije.

V razpravi o poročilu, ki je nakazalo probleme dosejanega enoletnega dela in naloge letos, so se delegati zavzeli, da je potrebno čimprej izdelati prostorski načrt ali pa še sedanji urbanistični program dopolniti. Z dosežanim načinom uporabe prostora niso bili zadovoljni, ker ima pomanjkljivosti.

Zelo živahna je bila razprava o izkoriščanju in obdelovanju zemljišč neglede na lastništvo. Obdelavi in izkoriščanju kmetij-

skih zemljišč nismo posvečali dovolj skrbi. Po oceni delegatov

### STARI PREGOVORI

Kdor lahko z vedrom zajema, ne vpraša po kozarcu. Za siromakom vsak pes laja. Z lastnimi žulji je malo kdo bogat.

ANDREJ ARKO

## Knjige, približane občanu

Ljudska knjižnica Kočevje je imela prostore od leta 1964 v domu telesne kulture. Dom je le precej oddaljen od središča mesta in povrh vsega so bili prostori v drugem nadstropju, kar je bilo zlasti za starejše ljudi neugodno. Dom tudi ni bil zidan v take namene in so zaradi prevetike obtežitve pokali zidovi. Novi prostori knjižnice bodo na Ljubljanski cesti 6 v pritličju, kjer je imel prej upravne prostore Avto Kočevje. Stanovanjska skupnost Kočevje je oddala vse pritličje Ljudski knjižnici in tudi zvedla potrebna preureditvena dela.

Bralcem iz Kočevja in okolice, ki jih je vedno več, se obetajo boljši časi. Knjige si bodo zdaj lahko izposojali tako rekoč mimogrede. Tudi čitalnica bo lahko sprejemala več bralcev. Knjižnica je že sedaj dosegla in celo preseгла normative za izposajo knjig. Ti namreč določajo, naj bi bila vsaka knjiga izposojena v enem letu 2 do 3-krat. Ljudska knjižnica Kočevje je lani izposojila vsako knjigo več kot 3-krat. Razveseljivo je, da še prav posebno narašča obisk mladih bralcev.

Kadar bo imela knjižnica dovolj denarja za nastavitve še enega knjižničarja, bo uvedla nepretrgano poslovanje od jutra do večera. Nabavila bo lahko več knjig, katerih cene se vrtoglavo vzpenjajo, in nudila čitalnici še več zanimivih revij in tudi dnevnikov.

Predvidoma bodo vsa preureditvena dela končana, knjižnica pa bo preseljena do konca tega meseca. Začetek poslovanja v novih prostorih bo objavljen v časopisu. Vabimo vse dosedanje bralce in druge ljubitelje knjige, da se oglasijo v knjižnici in posežejo na police. Knjige čakajo...

KOLEKTIV LJUDSKE KNJIŽNICE KOČEVJE

# Povprečni osebni dohodki zadnjih 10 let

Pri pokrivanju izgub in odobravanju višjih cen bo treba v bodoče bolj podrobno proučiti upravičenost zahtev – Marsikaj bi lahko tudi kolektivi sami ukrenili za zmanjšanje stroškov

Razprava o izgubah v elektrogospodarstvu in podrazitvi elektrike nas je spodbudila, da smo pri občinski skupščini Kočevje zaprosili za podatke o povprečnih osebnih dohodkih v posameznih industrijskih podjetjih, gospodarskih panogah in družbenih službah.

Za podatke smo zaprosili že v prvi polovici februarja, vendar na občini že dve leti nimajo referenta za statistiko, zato je bilo delo v zastanku in smo morali na podatke čakati precej dolgo. Zbrali in uredili so jih predvsem zaradi nas. Dobili smo jih lahko le za zadnjih 10 let (od leta 1966 do 1975).

Številke so pokazale zanimivo sliko:

V skupini industrije so izmed 9 delovnih organizacij imeli v zadnjih desetih letih kar 7-krat (se pravi 7 let) najvišje osebne dohodke pri Elektru, trikrat (tri leta) pa so bili na drugem mestu. Na drugem mestu je po naši razvrstitvi Itas, tretje in četrto mesto pa si delita Rudnik in Kočevski tisk (glej tabelo).

V vseh desetih letih je imelo povprečne osebne dohodke med panogami gospodarstva in negospodarstva 6-krat (6 let) višje le zdravstvo.

Ostali se po povprečnih osebnih dohodkih ne bi mogli zadovoljivo meriti z Elektrom, saj so imeli v teh 10 letih v posameznem letu višje povprečne osebne dohodke le še pri družbenih organizacijah (3-krat), finančah, se pravi bankah (3-krat), solstvu (2-krat), prometu-Avto (2-krat) in gradbeništvu – Zidar (1-krat). Vsi ostali so imeli vedno nižje povprečne osebne dohodke kot pri Elektru.

Kdor bere samo te številke, se bo vprašal: Je res samo še zdravstvo

so premalo storili za izkoriščanje zemljišč tudi tisti, ki upravljajo z zemljišči v družbeni lasti. Sprejeli so sklep, da se tudi za ta zemljišča izdelata čimprej načrt izkoriščanja.

Problem zase so razdrobljena zemljišča. Primerjalni podatek za 14 katastrskih občin je pokazal, da je v teh nad 49.000 parcel z več kot 4.000 posestniki. V to število pa niso šteti sosesposetniki, sicer bi bilo število posestnikov še večje. Zaradi tako razdrobljenih zemljišč nastajajo težave v kmetijski proizvodnji, zlasti pri izkoriščanju kmetijske mehanizacije, ki je je vedno več. Zato je bilo sprejeto stališče, naj se vložijo vsi napor za izvajanje komasacije kmetijskih zemljišč. Več kritičnih, po vsej verjetnosti upravičenih pripomb je bilo na račun škode, ki jo povzroča divjad.

V oceni dela izvršnega odbora in obeh komisij, ki delujeta pri skupnosti, ni bilo pripomb. Sprejet je bil sklep, da se mora vprašanje vrnitve arondiranih zemljišč v k.o. Fara in Pirče čimprej rešiti. Za plačilo teh stroškov so v finančnem načrtu zagotovili nekaj denarja.

## Od Elektra do Trikona

Povprečni OD industrije zadnjih 10 let

Podatki o povprečnih osebnih dohodkih v kočevski industriji za zadnjih 10 let povedo, da se drži na prvem mestu odločno Elektro, nakar je precejšnja praznina do Itasa, Rudnika in Kočevskega tiska, ki jim sledi Melamin in Inkop, zadnja tri mesta pa kar „krepko“ držijo Tekstilana, LIK in Trikon (glej tabelo 1).

Ni prostora, da bi navajali povprečne osebne dohodke za vse leto, zato jih bomo posredovali nekaj le za prvo leto 1966 (srednje), 1970 in (zadnji dve leti) 1974 in 1975.

Leta 1966 je znašal povprečni osebni dohodek (OD) v kočevski industriji 887 din. Vrstni red: 1. Rudnik 1.248 din, 2. Elektro 1.065 din, 3. Melamin 1.054 din, 4. Itas 841 din, 5. Tekstilana 790 din, 6. Inkop 728 din, 7. Kočevski tisk 641 din, 8. LIK 626 din.

Leta 1970: povprečni OD v industriji 1.260 din. Vrstni red: 1. Elektro 1.845 din, 2. Kočevski tisk 1.637 din, 3. Itas 1.561 din, 4. Inkop 1.401 din, 5. Rudnik 1.382 din, 6. Melamin 1.301 din, 7. LIK 1.052 din, 8. Tekstilana 962 din in 9. Trikon 737 din.

Leta 1974: povprečni OD v industriji 2.618 din. Vrstni red: 1. Elektro 3.350 din, 2. Rudnik 3.175 din, 3. Itas 3.028 din, 4. Tekstilana 2.726 din, 5. Mela-

min 2.694 din, 6. Kočevski tisk 2.660 din, 7. Inkop 2.344 din, 8. LIK 2.295 din in 9. Trikon 1.820 din.

Leta 1975: povprečni OD v industriji 3.184 din. Vrstni red: 1. Rudnik 4.231 din, 2. Elektro 3.977 din, 3. Kočevski tisk 3.970 din, 4. Itas 3.447 din, 5. Inkop 3.385 din, 6. Tekstilana 3.272 din, 7. Melamin 3.018 din, 8. LIK 2.846 din in 9. Trikon 2.143 din.

Podatki so zanimivi, saj povedo (skupaj s tabelo 1.), kako se nekatere delovne organizacije krepko drže na najvišjih mestih, nekatere pa na slabših. Nekateri si prislužno boljše osebne dohodke z boljšim delom in gospodarjenjem, nekateri pa morda menijo, da jim boljši osebni dohodki pripadajo, pa naj gospodarijo kakor koli. Razveseljivo je, da se nekatere delovne organizacije skušajo znebiti slabših mest in gospodarijo, kolikor pač morejo dobro. Včasih si že pribore mesto med najboljšimi, pa ga spet izgube zaradi poslabšanja splošnih pogojev gospodarjenja, razmer na trgu ali morda celo po svoji krivdi, ker niso mislili dovolj daleč naprej. Kadar pa je delovna organizacija neprestano na najslabšem mestu in ob tem ustvarja celo izgubo, je gotovo predvsem potrebno, da dobijo pomoč v znanju (kadrih) od občine oziroma drugih delovnih organizacij.

J. PRIMC



Predavanja o nalogah ZK po 5. seji CK ZKS, o metodah in oblikah političnega dela ter o organizacijskih nalogah organizacij ZK je poslušalo nad 70 udeležencev nedavnega seminarja ki ga je organiziral občinski komite ZK v sodelovanju z domačo delavsko univerzo. (Foto: Primc)

## Najboljši stroji in najslabša storilnost

Vsakemu 20.000 (dva stara milijona) din več plače kot je zaslužil – Vsak povprečno dva meseca v letu bolan

„Kočevski Trikon ima svoje poslovne in skladiščne prostore raztresene vse od Ortneka do Šalke vasi in seveda po Kočevju. Okoli prostorov ni ograj, ni vratarjev, zaradi česar je kontrola nemogoča, delovna disciplina pa slaba. V Trikonu imajo najnižje osebne dohodke in občini, razen tega v svoji panogi tudi najnižje v republiki. Zakaj smo pustili ta kolektiv tako dolgo životari? Je poudaril v uvodu v razpravo o Trikonu na skupnem sestanku osnovne organizacije ZK Trikon in občinskega komiteja ZK Kočevje v.d. (vršilec dolžnosti) direktorja Ivan Zabukovec.

### 6 MILIJONOV IZGUBE

Trikon so v teh težavah zapustili skoraj vsi vodilni in strokovni

delavci, da je ostal praktično brez „glave“. Člane kolektiva zajema malodušje.

Finančni položaj Trikona je trenutno več kot slab. Lani so ustvarili 36.240.000 din celotnega dohodka in 9.136.000 din dohodka ob 27.104.000 din porabljenih sredstvih. Osebnih dohodkov so izplačali za 15.046.000 din in tako „prigospodarili“ kar 5.910.000 din izgube (razlika med dohodkom in izplačanimi osebnimi dohodki). To praktično pomeni, da je vsak zaposleni dobil lani izplačanih v obliki osebnega dohodka skoraj 20.000 din (ali dva stara milijona dinarjev) več, kot je ustvaril sredstev za osebne dohodke. Razen tega seveda ni ustvaril nič za sklade (razširjeno reprodukcijo). Za na-

meček manjka Trikonu še 6.330.000 din za obratna sredstva.

Odbor za pomoč Trikonu je bil imenovan novembra lani in ugotovil, da je stanje precej slabše, kot so pričakovali. Zanimive so njegove ugotovitve, iz katerih se da razbrati, da bi moral poslovati vsaj donosno, če bi pametno in v redu delali. Tako ima Trikon danes najboljšo strojno opremo v svoji panogi v vsej Sloveniji in verjetno tudi v Jugoslaviji. Ima 5 tehnikov, ki niso dovolj izkoriščeni, oziroma ne dajejo dovolj od sebe. Produktivnost v Trikonu je za 50 odstotkov pod slovenskim povprečjem, kar pomeni, da drugod ob slabših strojih naredi še enkrat več (kot „marljive trikonove čebelice“, kot je nekdo pred meseci imenoval ta kolektiv, ko smo v našem časopisu opisali žalostno stanje v Trikonu).

### VSE BOLNO ALI LENO?

Vsak član kolektiva Trikon je bil lani 47 dni na bolniški, kar zneso dva delovna meseca in 3 dni na enega zaposlenega ali da je skozi vse leto vsak dan na bolniški 75 ljudi izmed 335 članov kolektiva. Zaradi ene manjkajoče delavke lahko stoji ves proizvodni trak ali pa dela s precej manjšo zmogljivostjo, čenamesto obolele delavke dela druga,

ki ji gre delo slabše od rok. V tej izgubi delovnih dni niso všteti dopusti in drugi izostanki. Pri vsem tem pa je Trikon mlad kolektiv in ni verjetno, da so te bolniške upravičene, saj bi vse to pomenilo, da so tu zaposleni sami kronični bolniki in težki invalidi, kar pa gotovo ne drži.

Dogaja se, da mlada delavka namenoma pokvari stroj, da je zvečer prosta in gre lahko s fantom v kino. Na sestanku je bilo povedanih več hujših primerov slabega dela in nediscipline, ki pa še niso povsem raziskani.

Povsem točno je, da je imel obrat pletenin lani 43 odstotkov odpadkov, medtem ko so jih imeli v Rašici le 23 odstotkov. Porajbo precej več kurilnega olja in celo vode, kot bi, če bi zapirali vrata, pipe, se pravi varčevali. Pri vsem tem sploh še nimajo stabilizacijskega in sanacijskega programa.

### SLABIM GOSPODARJEM MANJ SAMOUPRAVNIH PRAVIC

Položaj Trikona je zelo težak, vendar so odgovorni v občini prepričani, da je še možna rešitev, ki je predvsem v rokah kolektiva

in delovnih organizacijah, ki so splošnega pomena (elektrogospodarstvo, železnice, PTT itd.), in v družbenih službah bi morali zagotoviti še učinkovitejši vpliv vseh porabnikov na gospodarjenje. Ta vpliv uradno oziroma s predpisi je bolj ali manj zagotovljen, praktično pa ga v mnogih primerih sploh ni. Tisti, ki naj bi v imenu družbe sodelovali in odločali v samoupravnih organih teh delovnih organizacij oziroma služb,

se premaio zavedajo svoje odgovornosti do družbe, pa tudi družba jih za to ne kliče na odgovor. Zaradi bojazni, da se ne bi zamerili, kimajo in pristajajo na vse, tudi na višje cene, puščajo vnmear nered oziroma nedisciplino v teh delovnih skupnostih in tako pripomorejo k slabemu delu in gospodarjenju, se pravi tudi k slabšemu standardu nas vseh.

J. PRIMC

Uvrstitve na posamezna mesta glede na povprečno izplačane OD od najvišjih (1. mesto) do najnižjih (9. mesto)

TABELA 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	točke	mesto
INDUSTRIJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Elektro	7	3	-	-	-	-	-	-	-	87	1.
Rudnik	3	1	-	-	4	2	-	-	-	63	3.-4.
ITAS	-	2	4	4	-	-	-	-	-	68	2.
Inkop	-	1	-	1	4	2	2	-	-	48	6.
Melamin	-	-	2	4	1	2	1	-	-	54	5.
LIK	-	-	-	-	-	-	2	7	1	21	8.
Tekstil.	-	-	-	1	1	2	4	2	-	35	7.
Trikon	-	-	-	-	-	-	-	1	7	9	9.
Koč. tisk	-	3	4	-	-	2	1	-	-	63	3.-4.

Tabela 1: prikazuje, na katera mesta se je v zadnjih desetih letih uvrščala posamezna industrijska delovna organizacija (skupaj jih je 9); na primer (glej tabelo): Itas je bil 2-krat drugi, 4-krat tretji in 4-krat četrti, nobenkrat pa 1., 5., 6., 7., 8. in 9. V koloni točke je vsota točk, ki smo jih izračunali tako, da smo za vsako prvo mesto dali 9 točk, za vsako drugo 8 itd., se pravi za vsako 9. mesto eno točko. Po tem točkovanju smo ugotovili vrstni red (kolona „mesto“) povprečno izplačanih osebnih dohodkov. (Pri Trikonu so podatki le za 8 let, ker jih ni za leti 1966 in 1967).

### REŠITEV NE BO LAHKA

V kolektivu Trikona se bo moralo marsikaj spremeniti pri vsakem delavcu, pri vsakem stroju, pri vsakem organizatorju proizvodnje in tudi vodilnih, ki so še ostali. Gotovo bo urejanje zadev težko in bo moral vsak član kolektiva dati vse od sebe, saj bo to storil zase, za boljši jutrišnji dan. Kljub takemu prizadevanju rešitev ne bo hitro prišla. Tudi če bo vse dobro potekalo, se Trikon letos še ne bo izvelkel iz izgube in težav.

Na tem sestanku so govorili vodilni kot neposredni proizvajalci Trikona, a sklepi so dokaj jasni in za njihovo izvajanje so zadošeni vsi komunisti. Kdor jih ne bo spoštoval, bo deležen ostrih ukrepov, najsi je član ZK ali kolektiva. Kjer kolektiv ne zna na samoupravni način sam pametno voditi podjetja, je potrebno tudi trša roka oziroma ostre ukrepanje.

J. PRIMC



# Predstavlja se vod v zasedi

Mladina črpa izkušnje v skupnih akcijah z rezervnimi vojaškimi starešinami — Napovedano je množično srečanje s partizanskim pohodom

Zveza rezervnih vojaških starešin v Krškem vključuje v svoje akcije mladine in mladinke, zato načrtuje svoje delo skupaj z organizacijo Zveze socialistične mladine. V zadnji tretjini februarja so se lotili seminarne obdelave zasede in delovanja sovražnih enot. Nalogo so strnili pod naslov „Teritorialna četa — vod v zasedi“.

Obdelali jo bodo na treh seminarjskih srečanjih. Prvo predavanje je imel podpolkovnik Stanko Goljuž iz Novega mesta. Taktično nalogo bodo udeleženci individualno reševali doma do drugega sklica rezervnih vojaških starešin in mladincev, ki je napovedan za konec marca. Tretje in zadnje srečanje bo v maju. Združili ga bodo s taktično-

orientacijskim pohodom in bo tuji najbolj množično. Udeleženci bodo preizkusili svoje znanje iz vojaške teorije, topografije, pokazali svojo telesno spretnost ter znanje v streljanju z vojaškim orožjem.

Do takrat bo komisija napravila analizo rešenih nalog in vsakega posameznika seznanila z oceno oziroma napakami, ki jih je napravil. S tem bodo člani in mladince spodbu-

dili k proučevanju gradiva v Naši obrambi in drugi priročni literaturi.

Na tretjem srečanju v maju se bodo pridružili vojaškemu pohodu (8 km daleč) številni mladinci in mladinke in se v praksi seznanili z orientacijo po karti s pomočjo kompasa. Zazeleno je, da bi se odzvali predvsem mladinci, ki so predvideni za šolo rezervnih vojaških starešin. Srečanje bodo zaključili s partizanskim golažem v kraju, kjer so se odigravali hudi boji z Nemci. Mladi bodo tedaj lahko prisluhnili spominom prvoborcev iz časov NOV, vezanih na teren, ki so ga med pohodom spoznali.

D. VLADIČ

## Del regresa za Mali Lošinj

V Posavju še več zainteresentov

Počitniška skupnost Krško je odkupila zemljišče za poletni oddih zaposlenih na Malem Lošinjju. Tam postavlja vikende, v katerih je prostora za štiri ljudi. Ena hišica velja 250 tisočakov. Denar zanje prispevajo delovne organizacije. Prispevek je 5.000 din za ležišče.

V tovarni celuloze in papirja so predlagali občinskemu svetu Zveze sindikatov, naj bi letos izplačevali delavcem po 1.000 din regresa za dopust, preostalih 200 din pa bi zbrali za počitniške hišice na Malem Lošinjju. Celuloza bi zbrala 300.000 din, v občini pa bi na tak način dobili prispevek 1.400.000 din. Vse elemente za vikende bodo naredili v Krškem in jih nato ob morju samo sestavili. Prehrane letos še ne bo, pozneje pa nameravajo urediti tudi restavracijo.

Za to poletje so oddana že vsa razpoložljiva ležišča. Na zadnji seji medobčinskega sveta ZKS Posavje je Ignac Vintar iz Sevnice omenil, da bi kazalo v akcijo pritegniti celotno Posavje, saj bi se prav gotovo našli zainteresenti za počitniške hišice tudi med delovnimi kolektivi iz drugih občin. Menil je, da najbrž ni vse zamujeno in da so morda le še možnosti za nakup novih zemljišč in skupen nastop posavskih delovnih organizacij s krško Počitniško skupnostjo.

J. T.

## PREDPISI OVIRAJO POSLOVANJE

Tovarna industrijske opreme in konstrukcij Kovinarska Krško se usmerja na izvoz, pri tem pa ji delajo težave administrativne zavore. Pomembno količino tehnološko zahtevnih naprav je dobavljala naročnikom iz Čehoslovaške, vendar jim administrativni predpisi onemogočajo učinkovito poslovanje. Postopki za izdajo uvoznih in izvoznih dovoljenj so predolgi in zato ogrožajo uresničevanje razvojnih smernic, ki poudarjajo prioriteto izvoza.

## BREZ VESELJAJENJA

Na pobudo sveta za spremljanje družbenoekonomskega in političnega položaja žensk v Krškem so letošnje proslave osmega marca minevale ob kulturnih sporedih brez veseljačenja. S posebno pozornostjo so se spomnili predvojnih revolucionark in aktivistk, partizanskih mater in vdov ter kmečkih proizvajalk. Ob teh priložnostih so v krajevnih skupnostih ocenili uspešnost prizadevanj za otroško varstvo, šolanje otrok, zdravstveno varstvo, varstvo pri delu, družbeno prehrano in druge potrebe žensk v občini.



Otroci iz Dolenje vasi so se na pustni torek na lastno pest odpravili na obisk v sosednjo Pohanco. S pesmijo so šli od hiše do hiše in povsod so jih prijazno sprejeli. (Foto: Jožica Teppey)



Železje in beton, obojega požre ogromne količine gradbišče jedrske elektrarne v Krškem, katera že dobiva mogočne obrise. (Foto: Jožica Teppey)

## Krške novice

**ZA PRAZNIK** — Med tistimi, ki so minuli teden počastili dan žena, so bili tudi člani krškega kluba likovnih amaterjev. V svojih prostorih na brestaniškem gradu so pripravili že tradicionalno razstavo ženskih ročnih del.

**ZA JUBILEJ** — Na Senovem so pridelive za krajevni praznik zaključili s posebno slovesnostjo, s katero so počastili 30-letnico DPD Svobode. Ob tej priložnosti so člani igralske skupine pripravili „Medveda“ in „Snubača“, predsednik krajevnih skupnosti pa je podelil posebno priznanje Anteju Horjaku, enemu izmed ustanovnih članov društva in režiserju, ki je postavil na tamkajšnji oder doslej največ del. Posebna spominska darila je prejel še nekaj članov društva.

**PRİČAKOVANA BILANCA** — Na zasedanju zbora uporabnikov in

izvajalcev občinske zdravstvene skupnosti so ob razpravi o lanskoletnem poslovanju ugotovili za nekaj več kot 53 milijonov dohodkov in precej več izdatkov, tako da znaša primanjkljaj 5,9 milijona. To ni nikakršna posebnost, pripisujejo pa ga vrsti opravičljivih vzrokov, med katerimi so tudi nizka osnova izvirnih dohodkov, prevelik bolezninski stalež, nekaj novih zdravstvenih storitev, kakor tudi hitro naraščanje cen zdravilom.

**POSLEJ SKUPAJ** — V Krškem potekajo zadnje razprave in priprave na ustanovitev enotnega športnega društva, v katerega bodo povezali rokometarje, nogometarje, plavalce, kolesarje, šahiste, karateiste in smučarje. Ustanovna skupščina je napovedana za petek, temu gledu pa naj bi sledili tudi drugod, tako da bi čimprej uresničili načelo: v vsaki krajevni skupnosti — enotno športno društvo.



Brežice je v nedeljo spet pobelil sneg, v torek zjutraj pa je debela snežna odeja prinesla občanom, ki so že pričakovali pomlad, pravo zimsko presenečenje. (Foto: J. TEPPEY)

# Zelenje, cvet, življenje...

Razveseljivi obeti „Brežiške pomladi“ — Republiško razstavo cvetja bodo združili s kulturnimi in turističnimi prireditvami — Do takrat privlačneje urejeno mesto in okoliški kraji — Prireditve naj bi poslej vsako leto razgibala Brežice

Želja po prerojenju Brežic je najmočnejše gibalno v pripravah na republiško razstavo „Hortikultura 76“, ki bo od 4. do 7. junija v Posavskem muzeju. Sobane v prvem nadstropju, iz katerih so se končno izselili stanovalci, bodo do takrat spremenili v galerijske prostore. Razstavljalcem cvetja in zelenja bodo razen njih odstopili slavnostno dvorano, stopnišče in vse prostore z muzejskimi zbirkami.

Tudi grajsko dvorišče bo dobilo do junija lepšo podobo. Poskrbeli bodo za nov tlak, del obsežnega prostora med mogočnimi zidovi pa bodo pozivili z zelenjem. Park na notranjem dvorišču bo ostal kot trajna pridobitev. Grad bodo ponoči osvetlili, začeli pa so že tudi urejati grajsko okolje za zuna-

njimi zidovi. Pogled na grad bo ob vhodni strani motila le še ploščad, na kateri so garaže Slovina. Pred leti se je muzej zavzemal, da bi tam uredili park, vendar garaž niso mogli premakniti.

Razstava cvetja obeta tudi mestu marsikaj novega, pločnike, zelenice, asfalt. Seveda pa ne bodo vsi smeli čakati le na občinsko cestno službo. Veliko lahko napravijo delovne organizacije, ki se za zdaj ne morejo ravno postavljati s kultiviranim okoljem.

Prireditve „Hortikultura 76“ prinaša novo upanje osnovni šoli, ki že nekaj let čaka na zunanjo ureditev. Ob šoli in ob vrtcu bodo hortikulturna društva iz vse Slovenije zasadila spominski park.

V Brežicah in okoliških krajih se bo v času razstave zvrstilo več kulturnih prireditev, osrednja privlačnost pa bo nastop Slovenske filharmonije na grajskem dvorišču. Tam se bodo predstavili tudi pevski zbori in folklorne skupine dolenskih, posavskih in obkolpskih občin.

J. TEPPEY

## Trezno, da bo manj razočaranj

Koliko manj razočaranj bi nas doletelo, če bi bili trdneje zasidrani v realnost. Pa nas ne izučiti niti zahteva po stabilizaciji, s katero se srečujemo na vsakem koraku. Pri nastajanju programov, srednjeročnih, kratkoročnih ali dolgoročnih, se nanjo komajda spomnimo. Kaj bi z njo, saj je prihodnost v naših dlaneh, torej jo imamo pravico krojiti po svojih željah.

Tako zidamo gradove v oblakih, odkrivamo nove perspektive in se čudimo, kako da jih nismo že prej opazili. Ponuja se toliko možnosti, primerjalnih in drugih prednosti, katerih nismo znali izkoristiti. Nekateri so jih imeli manj, pa so iz tistih malenkosti znali iztisniti dosti več. Torej pogumno naprej.

Dočakali smo čas, ko nas je prevzelo vsestransko načrtovanje, ko se trkamo po prstih, češ poglejte nas, koliko smo že pred vami. Tako rekoč na vsaki seji razpravljamo o programih, za katere smo se zavestno odločili in poenotili svoje poglede na razvoj.

V praksi se stvari nekoliko počasneje sučejo, to se dogaja. Ovine je treba pač vedno premagovati, se soočiti in vseh možnih ravneh in usklajevati potrebe, želje in željice, dokler nas ne iztrezni praksa. Čas neusmiljeno drvi naprej in nikomur ne prizanaša. Celotno v republiške srednjeročne programe se vtihotapljuje napake kot posledica prevelike zanesenosti. Na nerealne stopnje rasti navezujejo planerji toliko večjo porabo, kar mnoge zavaja, da si obetajo zajemanje z veliko žlico. Potrebni so torej popravki; nanje so dolžne opozarjati družbenopolitične organizacije, predvsem pa sindikat.

J. TEPPEY

## ZA OBMOČNO SKUPNOST PTT

Sindikati in organizacije SZDL v posavskih občinah so v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih začeli akcijo za ustanovitev območne skupnosti PTT. Zanj se mora izreči polovica delovnih organizacij, sicer je ne bodo mogli formirati. Glede na to, da ta skupnost finančno nikogar ne obvezuje, je pričakovati, da ne bo ovir. Rok za ustanovitev je kratek in se bo iztekel 31. marca.

## VEČ KOT LANI

V brežiški občini je bil doslej najvišji osebni dohodek 160 tisoč dinarjev, zaslužil pa ga je projektant z rednim in honorarnim delom. Davčna uprava je doslej prejela okrog 1500 prijav, blizu 200 pa je zamudnikov iz opravičenih razlogov. Računajo, da bo prišlo v poštev za odmero več prijavitelcev kot lani, česar niso pričakovali.

## Novo v Brežicah

**ISTOČASNO NA VEČ KRAJIH** — V počastitev dneva žena so bile v občini številne proslave. Prirejale so jih krajevne skupnosti, delovne organizacije in šole. V Brežicah sta bili dve osrednji prireditvi. Eno so pripravili učenci osnovne šole bratov Ribarjev, drugo Dom JLA. Zaradi istočasnosti proslav v delovnih kolektivih in drugod se je pripetilo, da ni bilo povsod pričakovanega občiska. Proslave sta popestrili tudi dve razstavi: prikaz marksistične literature v Domu JLA in slikarska razstava v Čateških Toplicah.

76 v Brežicah. Šolarji se bodo vključili v akcijo s pisanjem nalog o varovanju okolja.

**ZA ENOTNA MERILA** — Delegati občinskega zbora sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja so sklenili analizirati plane stanovanjske izgradnje v posameznih delovnih organizacijah ter predlagati enotna merila za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil.

**DA NE BO DVOJNIH KAPACITET** — Predlog resolucije o družbenoekonomskem razvoju brežiške občine so ob sprejemu dopolnili s pripombo, da so delavci Zdravstvenega doma Celje, TOZD Brežice in delavci Splošne bolnišnice Brežice dolžni sodelovati pri vseh dejavnostih, ki jih razvijajo in na novo načrtujejo. Tako se bodo izognili nevspešnostim in odvečnim stroškom, ki bi se lahko pojavili pri graditvi dvojnih kapacitet.

**POZIV K SODELOVANJU** — Organizatorji „Brežiške pomladi“ pozivajo k sodelovanju za polepšanje okolja vse krajevne skupnosti, delovne organizacije in samoupravne interesne skupnosti. Turistična in kulturna društva ter njihove članice bodo s svojimi napotki nagala vsem, ki sprejemajo poziv prirediteljev razstave Hortikultura



Zahtevki porabnikov občinskega proračuna znatno večji od možnosti — Preveč dotiranih?

Občinska skupščina je na zadnji seji 3. marca sprejela občinski proračun za leto. V občini se zanj zagotavlja že 10.923.000 dinarjev, iz republiške vzajemnosti in dopolnilnih sredstev pričakujejo 3.787.000 dinarjev. „Neuslišani“ zahtevki porabnikov bi terjali še 4,70 milijona dinarjev, toliko je namreč proračunska odeja prekratka.

V trebanjski občini s sistemom vzajemnosti in dopolnilnih sredstev

v republiko niso preveč zadovoljni. V vsej republici je dotiranih po njem že 40 občin. Pri merilih porabe je v tem sistemu marsikaj odvisno od tega, koliko je na voljo prometnega davka, ki ga v glavnem dajejo trgovina in gostinstvo (oboje je v občini slabo razvito). Premalo je upoštevana gospodarska rast. Razmerja se bodo med letom sicer še nekaj spremenila zaradi dogovorjene načina proračunavanja, vendar ne bistveno.

Težavno bo financiranje potreb komunalnega sklada. Le-ta izkazuje za 2,79 milijona dinarjev potreb, na voljo pa bo le 900.000 dinarjev. Letos komunalni sklad sploh ne bo mogel v kakšne nove naložbe, ker ga bremenijo izredno visoka odplačila posojil. S težavami se srečujejo tudi družbenopolitične organizacije, posebno občinska konferenca SZDL. Manjkajoča sredstva za financiranje dodatne pol strani v Dolenjskem listu (tako, da bi ostali pri lani aprila vpeljanem prostoru ene strani) bodo, kot so izglasovali delegati

zboru krajevnih skupnosti, pokrili iz dotacije krajevnim skupnostim v tem letu.

Za letošnji proračun je značilno tako imenovano čiščenje vrste postavk, ki so prenesene v skupno porabo. Tako je lani zneslo financiranje socialnega skrbstva skoraj polovico višine proračuna, kar je v tem letu preneseno na samoupravno skupnost socialnega varstva.

A. ŽELEZNIK

## SAMO EN PODPIS

Preverjanje občinskega sindikalnega sveta je pokazalo, da je sklep o plačilu izpadlih transportnih odhodkov železnice in primankljaja elektrogospodarstva podpisalo le Gradbeno opekarstvo podjetje z Mirne, vendar se je še tu nekaj zataknilo, da ni bil posredovan naprej. K slabi vni pristopanja je, kot pravijo v vrsti delovnih organizacij, pripomoglo obmanjano stabilizacijsko obnašanje obeh vej gospodarstva, marsikdo pa se je ob poročilih o slabem podpisovanju v razvitejših sredinah vpraševal, češ: „Zakaj mi, če drugi ne, ipd.“ Tudi čakanje na izide zaključnih računov doma je naredilo svoje. Manjši ne bi radi izpadli „veliki“ pred večjimi kolektivnimi...

## Voda na kolesih

Dolgotrajna suša je presušila marsikateri vodnjak v Suhu krajini in višje ležečih zaselkih. Pri Tregradu računajo, da so lani zvozili 70 do 80 cistern vode, na območju Mirne in Mokronoga pa okrog 20. Položaj se je izboljšal, ko ni bilo treba več voziti vode v Knežjo vas, kamor je že pritekla voda iz novega vodovoda.

Prevoz je ponavadi nevhvaležna stvar, saj mora tovornjak v glavnem voziti po cestah četrtega reda. Marsikje v senčni legi je bil še mjunli teden led, npr. proti Vrhtrebnjemu in Repčam. Prevoz ni poceni, ena cisterna pa pri kmetih z dosti živine ne zaleže dosti.

Marsikje odlašajo z gradnjo dodatnih vodnjakov, ker računajo na vodovod.

## Romov ne prepustiti samim sebi

Vseeno bolje kot nekaj — Prijavljati škodo

Razprava o romskem vprašanju na zadnjem zasedanju skupščine 3. marca je pokazala dobro mero strpnosti in prizadetosti, s katero so delegati obravnavali doma to vprašanje.

150 Romov v občini predstavlja sicer komaj slab odstotek vsega prebivalstva, vendar je to skupina z velikimi težavami. Po podatkih, ki jih je delegatom povedala Jana Potočnik, je med njimi 63 otrok, torej kar 42 odst. vseh Romov, vendar jih je v šolanje zajetih le 30 odst. Le 39 je delazmožnih, 23 bi jih bilo treba šele zaposliti. Izvršni svet občinske skupščine se zavzema za program razselitve, kjer bi morale razen krajevnih skupnosti sodelovati strokovne službe samoupravnih skupnosti socialnega varstva, otroškega varstva. Za to naj ne bi potrebovali več kot dva meseca.

Ravno tako je treba narediti načrt, v katerih delovnih organizacijah in katerih delovnih mestih bi lahko zaposlili Rome, sposobne za delo. Starše otrok Romov je treba postaviti pred sodnika za prekrške, če ne pošiljajo otrok v šolo. V šolah bi seveda morali najti možnosti, da bi se romski otroci lahko bolje

pripravili za pouk, kar pod šotorom ni mogoče. Marsikje samo govorijo o škodi, ki jo delajo Romi, ni pa prijav. Brez tožnika seveda tudi ni sodnika. Posebno delegati krajevnih skupnosti Račje selo in Velika Loka se zavzemajo za čim hitrejšo razselitev Romov na njihovem območju.



Na delovnem srečanju družbeno aktivnih žensk v soboto v Trebnjem so se v razpravo vključile tudi kmetice. Na sliki: Francka Perpar iz Krušnega vrha med razpravo in Slavka Grabnar (sedi za njo), ki se je zahvalila za to, da ima v trebanjski občini kmečka žena v kmetijstvu svoje mesto, inž. Tončki Borštnarjevi iz Kmetijske zadruge Trebnje. (Foto: Železnik)

## POSTALA SEM GASILKA

Prejšnjo nedeljo je bil občini zbor samostojne gasilske desetine Zabukovje, ki deluje v okviru gasilskega društva Šentrupert. Prebrana so bila poročila o delu v lanskem letu. Prisotni smo zvedeli, da je bilo z izkupičkom dveh prireditev in samoprireditve kupljenih osem gasilskih uniform, 60 metrov sintetičnih cevi, štiri spojke in tri Tomosove brizgalne. Zelo sem vesela, da so me sprejeli med gasilce, in upam, da bom lahko čim več koristnega naredila v tej človekoljubni organizaciji. Pri tem mi bo morda prišlo prav tudi znanje, ki sem ga pridobila v šolskem tečaju iz prve pomoči.

IVANKA AHLIN  
novinarski krožek  
OS Šentrupert

## VEČ KOT PET DELAVCEV PRI OBRTRNIKI

Delegati občinske skupščine v Trebnjem so na seji predzadnje sredo sprejeli sklep, ki naj bi dovoljeval zasebnim obrtnikom zaposliti več kot pet delavcev. Tudi po tem sklepu obrtnik ne bi mogel zaposliti več kot sedem delavcev. Te ugodnosti se bodo lahko posluževali le tisti obrtniki, ki imajo poravnane vse zapadle davčne obveznosti in ustrezen poslovni prostor.

## USPELA ŠOLA

V soboto so bila zaključena predavanja v občinski politični šoli v Trebnjem, ki jo je pripravil komite občinske konference ZK. V šolo se je prijavilo 41 slušateljev, predavanja jih je redno obiskovalo 34. Spričevala bodo podelili jutri. Dobro je uspel tudi seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK, pripravljen na dve prosti soboti. Obravnavali so aktivnost ZKJ in mednarodno delavsko gibanje, religijo in sodobno družbo, naloge komunistov po 5. seji CK ZKS, družbeno samozaščito in idejno usposabljanje ZK.

## Odkod maslo?

Uspehi pri zbiranju mleka

Kmetje, ki oddajajo mleko za celjsko mlekarino v sevnjski občini, so lahko zaradi marsičesa ponosni na svoje delo. Od začetkov pred leti se je odkup mleka povečal za 90 odst., medtem ko je povprečje tega prirasta na območju ostalih 10 občin, kjer celjska mlekarina odkupuje mleko, znatno nižje — znaša le 70 odst.

Inž. Kos iz mlekarne je na problemski konferenci SZDL o kmetijstvu postrgeel med drugim tudi s podatkom, da je odkupna mreža v sevnjski občini gostejša kot marsikje. Na hribovitem zemljevidu občine je že 57 zbiralnic; dolžina prog znaša 250 km, kmetje pa želijo, da bi se še podaljšale. Minuli mesec so zbiralci mleka dosegli spet omembe vreden uspeh: v primerjavi z lanskim februarjem je mlekarina imela za 40 odst. večji odkup mleka. Inž. Kos je ob tem poudaril: „Tudi to je posledica prizadevanj pospeševalne službe. Če bi se ji le kopicile težave, prav gotovo tudi ne bi bilo več mleka!“

Za tiste, ki oddajajo mleko, je še kako pomembna tolišča, saj se po njej oblikuje cena. Le-ta se v sevnjski občini giblje od 3,61 do 3,62, kar je nekakšno povprečje, ki je značilno za sivorjavo pasmo krav. Celjska mlekarina si prizadeva spraviti svoj promet v dohodkovno soodvisnost s kmeti. Le-ti naj bi tudi imeli delež pri predelavi mlekarne. Vse to so na videz malenkosti, na katere ponavadi ne pomislimo, kadar se v trgovini jezimo, ko zmanjka mleka. Navsezadnje je bilo zadnje čase tudi nekaj jeze, ko je s polic trgovin zginjilo uvoženo maslo. Sedaj na njih vse pogosteje vidimo zavitke masla „Celeia“.



V mreži odkupa mleka imajo pomembno vlogo kmetje v posameznih zbiralnicah. Ena vzornih je Milena Vene z Bučke. Prizadevno skrbi, da je pri vsem red. Čezmerno delo, ki ga navrežjo tisti, ki se ne držijo reda, gre ponavadi na njen račun.

JOZE ŽIBERT



Kljub več kot pet in polurni razpravi na problemski konferenci o kmetijstvu vse prav gotovo še ni bilo izrečeno. Najvažnejše je, da so se takorekoč za eno mizo našli vsi, ki so tako ali drugače povezani s kmetijstvom. Predsedstvo občinske konference SZDL je ta teden še sprejemalo pobude s terena, samo gradivo je bilo v razpravi skoraj mesec dni.

## Strnjeni za napredek vasi

Konferenca SZDL o kmetijstvu: vnaprej strpno in v bolj sproščenem ozračju

Minuli četrtek se je sestala v Sevnici problemska konferenca SZDL za vprašanja kmetijstva. Izčrpna razprava je trajala od 8. skoraj do 14. ure brez odmora. Kmetje so si podobnega srečanja že dolgo želeli. Delegat kmetov kooperantov Alojz Tomažin je lani npr. zastavljal delegatsko vprašanje od seje do seje občinske skupščine, da bi uvrstili na dnevni red vprašanje kmetijstva.

Med posameznimi govorniki sicer dostikrat niso manjkale pikre, vendar je bila konferenca lepa prilika za soočanje številnih dejavnikov, ki lahko pripomorejo k večjemu razvoju predvsem zasebnega kmetijstva.

organiziranega v kooperaciji s kmetijskim kombinatom. Sami kmetijski pospeševalni službi je bilo posvečeno največ razprav. Uveljavljanje te miselnosti med kmeti je tudi najbolj pohvalna.

Letos namerava Kmetijski kombinat Zasavje zaposliti dva pospeševalca: enega z višjo izobrazbo za vinogradništvo in enega kmetijskega tehnika za živinorejo. Razen tega štipendirajo več študentov. Kmetje se zavzemajo za posojila pod ugodnejšimi pogoji. Na Bučki omenjajo potrebo po melioraciji 100 ha površin. Marsikje dajejo pobudo za zložbo zemljišč. Kmetje že sami ugotavljajo, da so s stroji marsikje pretiravali. Omenjeno je bilo,

kako pomembno je, če kmet temeljito pozna dohodkovne odnose, kar je npr. zelo živo pri oddajanju mleka.

Ponovno je bila postavljena zahteva po organiziranju TOZD kooperantov — zasebnih lastnikov gozdov v Sevnici. Brežiško Gozdno gospodarstvo ima pod enim „klobukom“ vseh šest občin, kar je za Sevnico nevzdržno, saj ima največje površine. Kmetijci opozarjajo tudi na nujnost povezovanja.

A. ŽELEZNIK

## 8. MAREC DRUGAČE

Delavke sevnjske Kopitarne so se odpovedale kakršnim koli slavjem ali nagradam ob dnevu žena in namenile 10.000 dinarjev za Onkološki inštitut v Ljubljani. Ženam v Bošanju so minuli petek učenci osnovne šole pripravili kulturni program. SZDL v Sevnici je pripravila proslavo za nezaposlene ženske v dvoran: TVD Partizan.



Sevnjski pustni veseljaki so si prizadevali znameniti A—drog z republiške ceste postaviti kot spomenik pred Merxom, pustnega župana pa so našli med nemaskiranimi, tako da jim „oblasti“ ni bilo treba predajati ostalim Posavcem.

## PREMALO INVALIDOV ZA DELAVNICE

Občinski izvršni svet je na zadnji seji obravnaval pobudo, da bi v Sevnici ustanovili invalidske delavnice. Ugotovljeno je bilo, da zaenkrat ni možnosti za take velike načrte, saj je menda samo osem invalidov, v delavnici pa bi jih pod posebnimi pogoji lahko delalo le pet. Za počutje in socialno varnost teh invalidov bi bilo nedvomno bolje, če bi se vključili v delo kot ostali delavci. Proučiti kaže tudi možnost, ali nekaterih ne bi bilo mogoče vključiti v delo pri Domu počitka na Impolci, kjer imajo razvito delovno terapijo.

## S Studenca in okolice

CESTO GRADIJO — Mladi in stari vaščani naselja Arto so se vneto lotili gradnje vaše ceste proti Ponikvam. Z buldožerjem so v dveh tednih izkopali novo cestno traso, zatem pa navozili veliko kamenja in položili že precej tlaka. Zdaj z vsemi traktorji neurtudno vozijo še pesek. V programu krajevnih skupnosti Studenc je gradnja te ceste na prvem mestu. KS po svojih finančnih močeh pomaga vaščanom, vsi pa si želijo, da bi bila akcija zaključena že letos, saj bo cesta velika pridobitev za kraj. Arto bo tako bližji Studencu za okoli 4 kilometre.

mesto slabega enofaznega, ki ga imajo zdaj, trifazni tok.

MLADINA DELA — Pod vodstvom Vinka Zalokarja je studenska mladinska organizacija postala precej aktivna. Delovni program mladini je obsežen; med drugim želijo urediti prostor okoli gasilskega doma na Studencu, opraviti udarniško akcijo pri gradnji ceste Arto—Ponikve, šli pa bodo tudi na Vitovec (KS Bošan) pomagat tamkajšnjim občanom pri gradnji vodovoda. V maju bodo mladi pripravili veselico, 14. marca pa bodo imeli letno konferenco.

KONFERENCA GASILCEV — Prejšnjo nedeljo so imeli studenski gasilci letno konferenco, na kateri se je pokazalo, da so bili delavni. V svoje vrste so sprejeli precej mladincev in tako društvo pomladili. H koncu gre izobraževanje enot (gasilcev) civilne zaščite. Do zdaj so imeli že 32 ur predavanj. Ostalo je še eno predavanje in dve praktični vaji z orodjem. Udeležba na predavanjih je bila vselej dobra.

JOZE ŽIBERT

# 32 let črnomaljske gimnazije

Črnomaljska gimnazija, ki jo je 1944 ustanovil SNOS, je dobila plaketo občine Črnomelj

Letos, ko so prvič podelili plakete občine Črnomelj, je to najvišje občinsko priznanje dobila tudi črnomaljska gimnazija.

Gimnazijo v Črnomlju je jeseni 1944 ustanovil Slovenski narodno-osvobodilni svet. Med NOB je bila to edina gimnazija na osvobojenem ozemlju v Sloveniji. Obstoj partizanske gimnazije je imel velik kulturni in zlasti politični pomen, saj je bil dokaz, da se slovenski narod ne bori za svojo osvoboditev le z orožjem, ampak tudi z znanjem in da veliko skrb posveča šolanju svojih kadrov.

Nekateri dijaki-partizani so končali gimnazijo še med vojno; poučevali so profesorji-partizani. Položaj je bil takrat zelo težak, saj je sovražnik v zadnjem letu vojne z vseh strani pritiskal na Belo krajino, tako da je pouk spremljal grmenje topov in brnenje letal.

Do sedaj je končalo šolanje na črnomaljski gimnaziji več kot 600 dijakov, katerih del se je po študiju na višjih in visokih šolah vrnil v svojo ožjo domovino in pomagal pri napredku Bele krajine. Gimnazija je bila vedno tudi kulturno središče, mnogi profesorji so bili in so še aktivni družbenopolitični delavci.

Dolgo časa je šola delovala v težkih materialnih pogojih; ti so se šele v zadnjih letih izboljšali. Lahko trdimo, da je črnomaljska gimnazija v vseh letih obstoja veliko prispevala k napredku Bele krajine, med drugim je bila tudi močno jedro za nastanek Centra srednjih šol.

Plaketa je tako priznanje vsem medvojnim, povojnim in sedanjim učiteljem in dijakom za uspešno 32-letno delo. Naj bo plaketa tudi spodbuda razvijajočemu se Centru srednjih šol, ki je bil ustanovljen 1. januarja 1974.

J. K.



Analiza o uspešnosti dela v prvih dveh mesecih letošnjega leta v metliški Beti je pokazala, da je delovna organizacija dobro poslovala, saj je celo malenkostno preseгла načrtovani uspeh. Na sliki: učenske poklicne šole pri praktičnem pouku.

V SOBOTO SE PREDSTAVIJO AFRICANI

„Mariborski“ afriški študentje, ki bodo te dni obiskali nekaj mest na Dolenjskem, bodo s svojo žej dokaj uveljavljeno folklorno skupino prišli tudi v Belo krajino. V soboto, 13. marca, bodo v organizaciji metliškega mladinskega kluba v nekaj več kot 90-minutnem programu pokazali nekaj plesov, običajev, zapeli nekaj pesmi itd.

## TURIZEM NA VIŠKU

Da smo Slovenci še vedno „narod zamudnik“, potrjuje tudi črnomaljski Turist biro, ki še v začetku marca 1976 vabi na silvestrovanje v Rogaško Slatino, za katero sprejemajo prijave do 15. decembra 1975. Čeprav je rok za prijave že potekel, bi se morda le še našlo kakšno prosto mesto, pojavlja pa se druga težava: kako se prijaviti, ko je še 19. februarja listek na vratih oznanjal, da je poslovalnica do 23. 01. 1976 zaradi dopusta zaprta, pred dnevi pa je to obvestilo zamenjalo novo – da je poslovalnica do nadaljnjega zaprta zaradi bolezni.

## Vsi ne bodo zadovoljni

Iz osnutka proračuna občine za leto 1976 je razvidno, da bi bili dohodki proračuna za leto 17.829.000 dinarjev, proračunskih zahtevkov pa je za 22.563.000 dinarjev. In vsi prosilci trdijo, da je to najmanj, kolikor potrebujejo za svoje delo.

Razlika med možnostmi in potrebami je torej več kot očitna, jasno je tudi, da manjkajočih več kot štiri in pol milijona dinarjev ni moč nikjer drugje dobiti. Strokovne službe občine skušajo najti najboljše pot, kako uskladiti možnosti in potrebe. Da bodo nekateri prosilci pri svojih zahtevah prikrasani, je torej že sedaj več kot očitno, saj

take rešitve, ki bi zadovoljila vse, ni mogoče najti.

Potrošnikov, ki so upravičeni do večjega ali manjšega kosa pogače iz občinskega proračuna, je skupaj petinpetdeset. Prednost imajo seveda tiste naloge in dejavnosti, za katerih financiranje je občinski proračun tudi namenjen. Torej po prenosu dejavnosti na skupno porabo bo šel denar za delo državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in delno za krajevne skupnosti. Kar bo ostalo, pa bodo po priporočilu občinskih strokovnih služb razdelili med druge od 55, kolikor jih je na seznamu.

Kako je bil denar iz proračuna razdeljen, bo znano predvidoma še ta mesec.

A. B.

## O DELU SIS

10. marca je občinska skupščina pripravila posvet, na katerem so sodelovali predsedniki skupščin, izvršnih odborov in tajniki interesnih skupnosti. Pogovarjali so se, kako se boljše vključiti skupščine interesnih skupnosti v skupščinski sistem. Dogovorili so se za delovni program skupščin in drugih organov skupnosti glede na delovni program občinske skupščine za leto 1976. Prav tako so analizirali delovne programe interesnih skupnosti za letošnje leto in ugotovili, kako daleč so pri izdelavi srednjeročnih planov za obdobje 1976-1980. Govor je bil tudi o funkcioniranju, organizaciji in opravljanju nalog strokovnih služb interesnih skupnosti in kako jih še boljše strokovno usposoliti.

## Beti lani poslovala zadovoljivo

1431 zaposlenih je v 1975. letu doseglo za 282,3 milijona dinarjev celotnega dohodka – Poprečni osebni dohodki 2.380 dinarjev

V metliški Beti so med prvimi v občini pregledali poslovanje v minulem letu in ugotovili, da so l. 1975 gospodarili več ali manj zadovoljivo.

V minulem letu je v delovni organizaciji ustvarjalo povprečno 1431 zaposlenih (2 odstotka več kot lani), celoten dohodek pa je bil 282,3 milijona dinarjev, kar je za 12 odstotkov več kot v letu 1974.

Kako je z amortizacijo? Za 38 odst. je večja kot v prejšnjem letu in znaša 16,7 milijona dinarjev. Dohodek je za 3 odst. večji zato, ker so nanj vplivali povečani variabilni stroški in amortizacija. Pogod-

bene obveznosti (sem sodijo zavarovalne premije, obresti od kreditov, bančni stroški, prispevki in članarine) so bile večje za 24 odst. in so znašale 10,5 milijona dinarjev. Zakonske obveznosti so bile nižje za 21 odstotkov, ker ima Beti nižji ostanek dohodka in zato plačuje tudi manj zakonskih obveznosti. Za osebne dohodke je Beti izplačala 55,9 milijona, kar znese 68 odst. dohodka podjetja. Poprečni osebni dohodek je bil 2.380 din. Ostanek dohodka je za 39 odst. manjši kot v 1974. letu in znaša 9,3 milijona dinarjev.

Kako je bilo z izvozom in zalogami? Večji del izvoza je šel na konvertibilno območje (2 milijona dolarjev), drugim pa so izvozili za 0,5 milijona dolarjev. 31. decembra 1975 so bile skupne zaloge za 1

odstotek manjše kot pred letom dni, vsi omenjeni podatki pa kažejo, da je bilo poslovanje dokaj zadovoljivo.

## METLIKA DOBI TABORNIŠKO ORGANIZACIJO?

V metliški občini si družbenopolitične organizacije že dalj časa prizadevajo, da bi po šolah, delovnih organizacijah ali pa kot samostojno društvo zaživeli dve organizaciji, in sicer taborniška in radio klub. Pred kratkim je predsedstvo občinske konference SZDL imenovalo iniciativni odbor, ki je že imel prvo sejo in se dogovoril za nadaljnjo akcijo za ustanovitev omenjenih organizacij.

## 20-let Beti

Letos praznuje tovarna Beti 20-letnico svojega obstoja, zato pripravljajo vrsto akcij, ki tečejo ali pa bodo potekale vse leto. Poleg kulturnih in športnih prireditelj so med osmimi temeljnimi organizacijami združenega dela razpisali tekmovanje v doseganju najboljših delovnih rezultatov.

Ob 20-letnici bodo izdali almanah, pripravili več proložnostnih razstav o razvoju te največje tovarne v občini, v kolektivu bodo poživali ljubiteljsko dejavnost, kot tudi vrsto drugih prireditev. Dve prosti soboti na primer bodo delali za izgradnjo družbenih stanovanj, tovarni pa nameravajo s prostovoljnimi delom zgraditi športna igrišča, ki so še kako potrebna mestu. Osrednja proslava bo sicer šele novembra, ob občinskem prazniku Metlike, toda v Beti so mnenja, da morajo po milih volji odstraniti vse, kar ni vredno praznovanja, da morajo po milih volji odstraniti vse, kar ni vredno praznovanja, da morajo po milih volji odstraniti vse, kar ni vredno praznovanja.

T. G.

## Enotnost gradi lepšo bodočnost

„Če bi bili vsi prebivalci v vaseh tako složni, kot so na Hrastu, bi bilo življenje v marsikateri belokranjski hiši in vasi precej laže, kot pa je. Žal sta na Hrastu odrekla dva občana in eden deloma, toda posebneži, ki razvoj po vaseh namenoma zavirajo, so bili in tudi še bodo. Tam pa, kjer se ljudje zavedajo, da



lahko nekaj naredijo s skupnimi močmi, sta dogovarjanje in prostovoljno delo kronana z uspehom...“

Nekako tako je predstavil enotnost Hraščanov novi predsednik suhorske krajevne skupnosti Jože Geršič in dodal: „Na Hrastu se zavedajo, da je lahko vas sama nosilec svojega napredka, zavoljo tega bodo kmalu uresničili zastavljene načrte. Zbrali so okoli 8 milijonov in po njihovih domovih bo sedaj bolj svetlo. Obnovili bodo električno omrežje in zgradili transformatorsko postajo. Povedati moram, da so prebivalci Hrasta lahko ostalim vsem za zgled in da ne bi bilo napak, ko bi tudi druge posnemali njihovo enotnost...“

Nato je Geršič povedal še o načrtih za asfaltiranje lokalne ceste proti Dragomlji vasi. Kot kaže, do asfalta le ni tako daleč, kot menijo najbolj črnogledi, kajti na stari cesti so opravili že vsa zemeljska dela in občani so zatrdili, da so pripravljeni pomagati tudi vnaprej in da bodo zbrali tretjino potrebnega denarja.

Kako bo s popraviljem makadamskih cest v krajevni skupnosti? Geršič je povedal, da bo skupnost pripravila pesek za popravilo poti – organizirala bo vrtnanje in miniranje kamna – od vaških skupnosti pa je odvisno, če bodo organizirale prevoz peska.

## METLIKA: 150 MASK

Metliška osnovna šola je za pusta pripravila pester sprevid, v katerem se je Metličanom predstavilo več kot 150 napravljenih mask. Ko so male maskare „postrašile“ po vseh večjih ulicah, so jih organizatorji odpeljali v dom Partizana na Pungartu, kjer so se lahko tudi zavrteli. Razen osnovnošolskega sprevida so se s svojimi pustnimi domisljicami predstavili tudi predšolski otroci iz vrtca.

## LUDVIK GOLOB OBISKAL BETI

Prvega marca je metliško Beti obiskal Ludvik Golob, član izvršnega komiteja CK ZKS. Po ogledu tovarne se je v razgovoru s predstavnikami družbenopolitičnih organizacij, predsednikom delavskega sveta, glavnim direktorjem in nekaterimi vodilnimi delavci seznanil z ekonomskim položajem, z doseženo stopnjo samoupravnih odnosov in delovanjem družbenopolitičnih organizacij v Beti.

## OD JUNIJA NOVA SAMOUPRAVNA SKUPNOST

Metliška občina naj bi letos dobila samoupravno požarnarstveno interesno skupnost. Delegati občinske skupščine bodo te dni izvolili devetčlanski iniciativni odbor, ki bo poskrbel za pripravo vseh potrebnih aktov in tudi izvedel celotni postopek za ustanovitev potrebne skupnosti. Člani odbora morajo biti pri svojem delu dokaj hitri, kajti skupnost naj bi pričela delati že v juniju.

## Sprehod po Metliki

TOPLO VREME ob koncu februarja in v začetku marca je zvalo iz stanovanj staro in mlado. V mestu in še posebno na kopališču je bilo videti veliko sprehajalcev, kmetje pa so v vinogradu obrezovali trte. Z odhodom snega pa se je pokazalo, da so naše ceste in ulice precej onesnažene. Vsakdo bo moral poskrbeti za čistejšo in bolj urejeno okolje.

## SINDIKALNE DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

so že v polnem razmahu. Nekateri delovne organizacije so najprej izvedle tekmovanja med TOZD, zmagovalci pa tekmujejo na občinskem prvenstvu. Tekmovanje, ki je letos še posebno dobro organizirano in množično, motijo le nekatere dokaj čudne sodniške odločitve. Točkovanje bo treba do-

slednje upoštevati, sicer bo pripadlo po nepotrebnem do preveč vročih krvi.

ŽE NEKAJKRAT SMO OPOMELI, da v mestu ni dovolj zelenice, kar je lahko izobesajo plačati, vendar opozorila niso zalegla, saj zmeraj visijo plakati v izložitvah, drevesih, vhodnih vratih in pločnikih, kar gotovo ne lepša mesta. So pa tudi na razpolago ponočnja kom, ki jih po milih volji odstranjujejo. Tako so ljudje prikrasani za obvestila.

NA MOSTU ČEZ LAHNO VODIŠČO so za pusta bolj za šalo naredili „super razsvetljavo“ kar iz leta v leto Gotovo pa so Gradčani s šalo bolj resno mislili in tako na prikupnem način opozorili odgovorne, naj pričnejo razmišljati o „pravi“ razsvetljavi.

## metliški tednik



Na tej strani smo že pisali, da bi bil pajek v Črnomlju rentabilen, če bi odvažal samo avtomobile s pločnika pred gostilno Rojc. Ta fotografija je dokaz, da morajo pešci res „voziti slalom“ med avtomobili. Morda pa bi bil „rentabilen“ še en miličnik, ki bi pred gostilno dežural in z alkotestom preizkušal voznike... (Foto: Bartelj)

## Črnomaljski drobir

TEČAJ V ADLESIČIH – Avtonoto društvo Črnomelj je po 10 letih spet pripravilo v Adlesičih tečaj za voznike, A, B in F kategorije. Tečaj se je začel 22. februarja, končal pa se bo v prvi polovici aprila. Prijav je bilo veliko, prijavi pa so lahko le 35 kandidatorov.

klubov OZN Črnomelj predaval o Afriki univerzitetni profesor Franjo Veselko. Predavanje so poslušali in gledali zanimive diapozitive v klubih OZN na črnomaljski gimnaziji, v semiški Iskri in Viatorju. V Iskri in Viatorju so se predavanja udeležili tudi osnovnošolci.

KAJ VEŠ O PROMETU – V začetku meseca je bil v Črnomlju sestanek predstavnikov svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu sedmih dolenjskih in posavske občine. Izdelali so podroben načrt področnega tekmovanja „Kaj veš o prometu“, ki bo 10. aprila v Črnomlju. Tekmovanja se bosta udeležili po dve ekipi osnovnošolcev s po štirimi tekmovalci iz vseh sedmih občin.

NAMESTO DARIL – Kolektiv črnomaljskega dijaškega doma – od 13 zaposlenih je kar 10 žensk – se je odločil, da bo denar, ki naj bi ga sicer namenili za darila ob 8. marca, dnevu žensk, podaril republiknemu društvu za boj proti raku. Tako so na ta naslov poslali 2.000 dinarjev. Vsekakor posnemanja vredna odločitev.

REGISTRACIJA PO NOVEM – Po 15. marca, ko bodo začeli registrirati motorna vozila po novem zakonu o varnosti v cestnem prometu, čaka odsek za notranje zadeve pri črnomaljski občini ogromno dodatnega dela, saj je v občini skoraj 3.000 motornih vozil, ki jih jo treba preregistrirati, pri tem delu na dela en sam referent. Zato rosijo občane, naj prihajajo le ob uradnih dnevih. Tiskovine za registracijo bodo izdajale in izpolnjevale delovne organizacije, pooblaščenice za tehnične preglede; lastniki, ki žele tehnični pregled opraviti v sosednji republik, pa si morajo prej pri ustreznem upravnem organu baviti slovenske obrazce.

PREDAVANJE O AFRIKI – Večernji četrtak je na povabilo OK

## Ves razred v brigado

V Črnomlju so letos dobro zastavili akcijo za MDB

Komisija za mladinske delovne brigade pri občinski konferenci ZSMS Črnomelj se je letos dobro pripravila na to akcijo. Do 31. marca zbirajo prijave za občinske, medobčinske, republiške in zvezne brigade. O tem je govoril predsednik OK ZSMS Črnomelj Branko Pečjak.

„Akcijo smo zastavili sredi februarja in do sedaj smo dobili že več kot 150 prijav. Od sedanjih prijaviteljev se jih je največ odločilo za občinske akcije. Ker smo poslali okoli 500 evidenčnih listov, pričakujemo, da se bo do konca marca prijaviло še več mladih ljudi, ki žele pomagati pri izgradnji naše domovine.“

Čeprav bi po našem mnenju moralo biti med prijavitelji največ dijakov in študentov, se prijavlja predvsem mladina iz delovnih organizacij. Prizadevamo si, da bi med brigadirje



privabili čim več srednješolske mladine in študentov, saj so take delovne akcije prava šola samoupravljanja, srednješolcem pa se štejejo tudi v obvezno delovno prakso, ki bi jo sicer morali opraviti v DO.

Pri razgovorih z dijaki smo zvedeli, da so zlasti pri dekletih glavna ovira, da se ne odločijo za brigado, strah staršev pa je povsem odveč, saj v vsaki brigadi vlada red in disciplina. Izgrednike pa takoj pošljejo domov. Razveseljivo je, da se za občinske akcije v velikem številu prijavljajo tudi učenci osmih razredov osnovnih šol. Iz Dragotuša se je prijavil kar ves razred.“

A. B.



Ustanovitev kluba samoupravljalcev kaže prve sadove — Sodelovanje z Dravograjčani

Ribniški klub samoupravljalcev sodeluje s sorodnimi klubi v drugih občinah zaradi izmenjave izkušenj in načrtov dela. Posebno tesno sodelujemo s klubom iz Dravograda, s katerim bomo izmenjali programe dela, programe za predavanja, pa tudi oba izvršna odbora bosta včasih zasedala skupaj. Delegacija iz Ribnice je že povabila Dravograjčane na proslavo občinskega praznika v Ribnici, člani kluba samoupravljalcev v Ribnici pa se bodo udeležili tribune samoupravljalcev, ki jo organizira občinski sindikalni svet Dravograd v maju.

Ribniški klub samoupravljalcev je pred kratkim organiziral razgovor o samoupravni delavski kontroli, ki se ga je udeležilo 32 članov teh organov v OZD. Udeleženci so bili seznanjeni z razvojem delavske kontrole v svetu in Jugoslaviji, o nalogah in delu tega organa, o nastalih problemih in težavah. Hkrati je udeležence seznanil s svojim delovnim področjem občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja, inšpektor SDK pa z vloge SDK in njegovimi posegi pri ugotavljanju nepravilnosti.

Izvršni odbor kluba samoupravljalcev predvideva, da bo do konca polletja v sodelovanju s konferenco ZSM organiziral ciklus predavanj za mladino. Razen tega se bodo s predsedniki delavskih svetov dogovorili o načinu sodelovanja med klubom in samoupravnimi organi. Dogovoriti se je potrebno, kaj lahko ponudi klub in kaj si želijo člani teh samoupravnih teles.

Da pa ne bi zanemarili delegatske baze, bo organiziran razgovor z delegati iz KS. Delo in delovni pogoji v KS so nekaj posebnega, zato so potrebni največje pozornosti. Klub samoupravljalcev smo ustanovili, našli ljudi, ki so pripravljene delati v njem, ne manjka tudi sodelovanja od zunaj. Zato ne bi smeli dovoliti, da bi doživel usodo vsega tistega, kar smo že ustanovili, vendar zama. Delovnemu človeku smo dali z ustavnimi akti vrsto možnosti, da v resnici uveljavlja svoje pravice, ker pa ponekod tudi to ni pomagalo, je dobil na razpolago vrsto dodatnih institucij (pravobranilca samoupravljanja, sodišče združenega dela, klub samoupravljalcev) z enim samim namenom, da jih uporabi pri uresničevanju funkcije socialističnega samoupravljanja. F. ZELEDNIK

## SODRAŽICA: NOVO V INLES

V tozdu INLES v Sodražici so si uredili nove upravne prostore, menzo (jedilnico in kuhinjo), skladišče reprodukcijskega materiala, garažo za viličarja, zaklonske za primer vojne, mehanično delavnico, elektro delavnico in šrambo za galsko orodje, kar jih je veljalo okoli 2.700.000 din.

## Sodraški tozd zelo naprej

Po še nepopolnih podatkih za lani (znani so za 11 mesecev) je tozd DONIT Sodražica v okviru OZD DONIT Medvede napravil največji korak naprej. Tako so količinsko načrtovano proizvodnjo, izraženo v tonah, presežili za 8 odstotkov, v kv. metrih pa za 5 odstotkov. Vrednostno pa pomeni ta skok od 13,5 milijona dinarjev na 28 milijonov dinarjev. Tudi pri izvozu so Sodražani najbolj presenetili, saj so ga zvečali v primerjavi z istim obdobjem (11 mesecev) v letu prej kar za 176 odstotkov ali skoraj za dvakrat. Vse te uspehe so dosegli pri malenkostno večjem številu zaposlenih.

Tako sodraški tozd DONITA prvič po nekaj letih spet pošlje donosno. K takim uspehom pa niso prispevali le ukrepi znotraj tozda, ampak tudi boljši prodajni pogoji. Vendar so bili gotovo odločilni ukrepi znotraj tozda, kjer so izpopolnili oziroma izboljšali proizvodnjo ter si oskrbeli dovolj surovin. Zaposlili so tudi nove strokovnjake, ki so vse to izpeljali. Vsi ti ukrepi so gotovo pripomogli, da je bila količinska proizvodnja ob zaključku leta precej večja kot leto prej in tudi kot je bila v načrtu.

J. P.

## Na cesti čaka smrt

Te dni so v ribniški občini predavanja o cestnem prometu in novih prometnih predpisih. Bila so že v Loškem potoku, Sodražici in Ribnici, jutri, 12. marca, pa bo v DC 16 v Dolenji vasi. Še ta mesec bodo predavanja tudi v Velikih Poljanah in pri Sv. Gregorju. Če bodo občani želeli, bo komisija za preventivo in vzgojo v cestnem prometu organizirala predavanja še po večjih vaseh. Predava vodja avto šole pri AMD Ribnica Mitja Ogrinc. Predavanja spremljajo kratki filmi.

V ribniški občini je še veliko pešcev, kolesarjev in mopedistov ter šoferjev, ki pri vožnji ne spoštujejo dovolj predpisov, zaradi česar ogrožajo svoja življenja in življenja drugih. Seveda bo na cestah nesreč manj, če jih bomo vsi uporabljali pravilno.

## SODRAŠKA MREŽA

TRŽNICA SPET DELA — Te dni je začela spet delati tržnica pri avtobusni postaji v Ribnici. Za zdaj se na njej dobe vsi kmetijski proizvodi, ki jih prodajajo sicer tudi v trgovinah. V prihodnjem mesecu pa pričakujejo parašičnik, papirko in drugo povrtino ter sadje iz južnih krajev.

SONCE ČISTI SNEG — Sneg je povzročil precej težav v prometu, vendar so bile ceste hitro očiščene in celo suhe. Ob njihovih straneh pa je še veliko snega, ki ga podnevi stopi sonce, na cestah nastajajo luže, ki ponoči zmrznejo, kar je nevarno za promet. Tudi okoli hiš ob Gorenjski cesti v Ribnici je tako. Le redki so namreč očistili sneg okoli hiš. Zato je zaradi staljenega snega cesta opoldne poplavljena.

IZLET V OPATIJO — S posredovanjem doma JLA je bil organiziran izlet v Opatijo na festival za bavne glasbe „Opatija 76“.

KOT PLANICA — Zadnji dve nedelji je bilo v Sodražici veliko smučarjev. Vse je spominjalo na Planico, razen dolgih skokov. Odlični smučarski tereni in še lepše vreme so pritegnili veliko ljubiteljev zimskega športa. Vlečnica dela na veliko, v bližnjem bifeju pa postrežejo s topljo pijačo. Komisija za šport pri občinskem sindikalnem svetu je izkoristila to priložnost in organizirala prve zimske delavske

športno-rekreacijske igre, ki so se jih udeležili člani kolektivov RIKO, DONIT, Sukno, PTT, GG in osnovne šole.

REKREACIJA — Letos posvečajo v ribniški občini še posebno pozornost rekreaciji delovnih ljudi. Izdelan je program športnih tekmovalcev za letošnji, ki se bodo začela že konec marca. V nekaterih delovnih organizacijah namenjajo zaposlitveni referenta za telesno vzgojo. Kegljišče doma JLA so si za dvakrat na teden po dve uri rezervirali RIKO, INLES in Kmetijska zadruga.

M. G.



— Zakaj pa nič več ne prekupeš z medom? — Ne bi se rad opekot kot tista naša občanka, ki je na razprodaji v NAMI kupila košare, nato pa jih je po 20 din dražje prodajala na ljubljanski tržnici, dokler je ni zalotil inšpektor.



Na nedavnem izrednem občnem zboru so člani Društva invalidov Kočevje razvili svoj prapor, ki mu je predstavljal delovnega kolektiva ITAS. (Foto: Primc)

## Invalidi razvili svoj prapor

Društvo pritegniti invalide, ki so še izven njega — Zelo so skrbeli za zaposlitev, izboljšanje stanovanjskih in delovnih razmer svojih članov — Delovne so bile tudi športne sekcije, predvsem kegljaška

Na nedavnem izrednem občnem zboru Društva invalidov Kočevje so razpravljali o dosedanjem delu in nalogah društva, sprejeli nova društva, podelili priznanja zaslužnim članom, razvili društveni prapor in izvolili novo vodstvo društva, za predsednika pa novonastalo Miletu Opačiča.

Društvo invalidov Kočevje je od leta 1974 do konca preteklega leta zvečalo število članov od 170 na 274. Skok je velik, a še premajhen, saj je na območju občine po statističnih podatkih okoli 2.000 invalidov. Društvo ima 12 poverjeništev v območju krajevne skupnosti in 7 delovnih organizacijah. Ustanoviti so namenjajo še v Vasi—Fari, Struškem in Koprivniku.

Društvo ima poverjenišтво za šport in rekreacijo, v okviru katerega dela kegljaška sekcija s 33 člani in balinarska z 9 člani. Največje število in delavna je kegljaška, kar gre zahvala predvsem vojaškim invalidom.

Društvo je opravilo precej dela v posameznih invalidov. Pomagalo jim je pri zaposlovanju za delo (5 invalidov), zaposlovanju (85 invalidov), izboljšanje delovnih razmer (48), stanovanjskih razmer (18), sosedski pomoči na domu (15), materialni pomoči (144), pravni pomoči (45), vzpostavitvi raznih pravic in interesov (63 invalidov) itd. Organizirano je za člane dvodnevni izlet, ki ga je udeležilo 50 invalidov. V preteklih dveh letih, ki jih zajema vse leto, pa so obiskali na domu 21 invalidov.

Invalidi so sklenili, da bodo svoje delo in začetni smeri nadaljevali in

okrepili. Predvsem bodo ustanovljali še nova poverjeništa in pritegnili v društvo čimveč invalidov. Okrepili bodo delo športno-rekreacijskih

sekcij in ustanovljali nove. Sodelovali bodo v krajevni samoupravi, skrbeli za razvedrilo članov in njihovo čimvišjo življenjsko raven. Za člane bodo organizirali več razgovorov, predavanj itd.

Na zboru so razvili prapor društva. Botroval mu je predstavnik Itasa, ki je pokrovitelj društva.

J. PRIMC

## Iz Dragarske doline

ZA KLUB — Organizacija SZDL iz Drage je sklenila, naj se ustanovi v Kočevju klub samoupravljalcev, za svojega člana v tem klubu pa je predlagala Antona Stiglica.

večkratne prošnje, da bi to zastoj odpeljali, je vedno prejel odgovor, da se ne izplača. Odpadne surovine pa hkrati od vsepovsod uvažamo ...

DROBILEC ČAKA — V ovinku pri peskopu v Podpreski že nekaj let stoji star, neuporaben drobilec, ki je tam samo v napoti in oviro. Lastnik ga ponuja brezplačno, a ga nihče ne mara. Odstraniti bi ga morali, saj je ob cesti in bo še kakšen avto tresil vanj. Potem ga bodo pa lahko odstranili!

## Iz Poljanske doline

VEČ POROČENIH — Med zadnjim obiskom našega uredništva v gosteh v Poljanski dolini so nas domačini opozorili, da ni res, da je še 61 fantov neženjenih. Vendar klub temu ne vemo zanesljive številke. Nekdo je namreč trdil, da se ni doslej poročil le en samec, ampak dva; spet drugi pa, da so se celo trije in da si torej išče nevesto le še 59 fantov.

KAM S PESKOM? — Po vaseh v Poljanski dolini bi imeli vaščani radi lepe ceste, vendar skraj nihče ne pusti, da bi avto stresel pesek za nasutje na njegov svet, nas je opozoril cestar Peter Kastelic iz Deskove vasi, ki ga vsi pohvaljajo, da dobro opravlja svoje delo. Povedal je še, da več vasi na območju krajevnih skupnosti Vimolj in Stari trg nima tabel z imeni vasi, zaradi česar se turisti izgubljajo.

ZMOTNI PROMETNI ZNAK — Pred prvim ovinkom na cesti, ki pelje iz Brezovice proti Predgradu, je prometni znak, ki kaže, da bo cesta zavila v desno, v resnici pa zavije v levo. Zdjaj bi morali zamenjati prometni znak ali pa speljati ovinek na drugo stran. Pravijo, da je ta znak postavilo še Cestno podjetje, medtem ko zdaj vzdržuje cesto Komunala Kočevje.

ZOBJE JIH BOLJO — Zelja Poljancev je, da bi jih vsaj enkrat na teden obiskal tudi zobozdravnik, kot jih že zdravnik. Zdjaj namreč zgubijo z vožnjo k zobozdravniku v Kočevje ves dan. Pravijo, da bi bilo verjetno ceneje, če bi zobozdravnik prišel do njih, kot je zdaj, ko se mora veliko Poljancev voziti v Kočevje.

OMETA PA NI — Poljanci imajo že dolgo v načrtu, da bi ometali svoj zadrugi dom (bivši grad), ki so ga po vojni polovico zgradili s prostovoljnimi delom. Zidovje bi se tako bolj ohranilo. Vendar so vsi predlogi zaman, saj za to ne da nihče denarja. V zadrugi domu imajo prostore šola, trgovina, kooperacija ZKGP in krajevni urad. Če bi vsak dal nekaj, bi stavba lahko dobila omet. Kaže pa, da vsi računajo na samoupravno stanovanjsko skupnost, ta pa zaradi nizkih najemnin tudi nima denarja.

## Urednikova pošta

V nekaterih krajevnih skupnostih so že izbrali, določili ali izvolili stalne dopisnike, ki poročajo o delu krajevnih skupnosti, organizacij in društev na svojem območju ter o drugih zanimivostih iz njihovih naselij. Posebno pridno nam v zadnjem obdobju poroča Franc Kalič iz Lazca, KS Draga v kočevski

## VIDELI SO RISA

V Črnem potoku, vasi pri Kočevju, ki je zaradi divjadi obdana z visoko žično ograjo, so videli risa. 24. marca, da so videli risa. 24. marca, da so videli risa. 24. marca, da so videli risa.

## Drobne iz Kočevja

POMLAD SE OGLASA — Majhna skorcev, zanesljivo znamenje pomladi, se pomladi, je že začela. Zgodaj jutraj, še v megli, konec februarja z življenjem povzročili nase. To je jata samih ptic. Čez dan sedijo na vejah stare in trhle. Potrebno bi jih bilo čimprej zamenjati in dodati nove. Predlagamo Društvo za varstvo in vzgojo ptic, ki je zelo delavno, naj bi naredilo akcijo za namestitve valinice po drevnju parka Gaj. Ptice so koristne in še v okras so.

potjo preveč končalo v kakšni rižoti.

PTIČKI BREZ GNEZDA — Letošnje muhasto in često vetrovno vreme je zmetalo z dreveja veliko ptičjih valinic. Nekatero so bile že stare in trhle. Potrebno bi jih bilo čimprej zamenjati in dodati nove. Predlagamo Društvo za varstvo in vzgojo ptic, ki je zelo delavno, naj bi naredilo akcijo za namestitve valinice po drevnju parka Gaj. Ptice so koristne in še v okras so.

KOLIKO KOMU? — Občni zbori organizacij in društev potekajo te dni. Občani, ki niso vključeni v društva, redko zvedo, kako društva delajo, koliko denarja so dobila za svoje delo in kako so ga porabila. Občani prispevajo zanje iz svojih osebnih dohodkov, zato naj bi zvedeli tudi, kako je njihov denar porabljen. Dolžnost koordinacijskega odbora občinske konference SZDL bi bila, da naredi o tem analizo in seznanji z ugotovitvami občane.

USKLADITI PROGRAME — Letos bo v Kočevju veliko prireditev raznih društev in organizacij, nekaj pa tudi izven njih. Programi športnih tekem, kulturnih, planinskih, turističnih in drugih prireditev bi morali uskladiti vsaj do konca marca. Tako bi se izognili težavam zaradi dvoran in nevspešnostim zaradi časovnega sovpadanja prireditev.



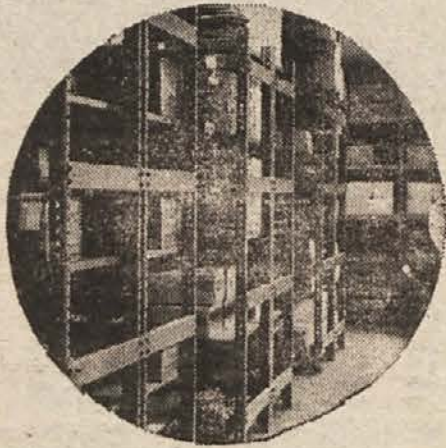
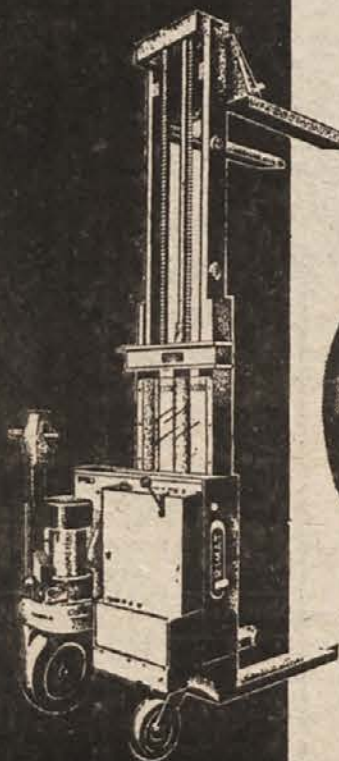
medved odgovarja — Kaj praviš k trditvi vodilnega tovariša Elektra, da je razlika ob slabostih pri Elektru ob nepravem času, se pravi takrat, ko se je začela v javnosti razprava o pokrivanju svetlobnega elektro gospodarstva? — Da bi se potem z enako razliko lahko jezil tudi žepar, ki ga zasaciš takrat, ko ima denar v tvojem žepu.

## KOČEVJSKE NOVICE

## ZELITE, DA BO VAŠE DELO V SKLADIŠČU LAŽJE?

Primatov montažni regal sistem MINIRACK vam to omogoča. Sistem je prilagodljiv v vsakem skladišču z ročnim vlaganjem.

Za paletizirano blago velike nosilnosti, regal sistem PRIMAT-MAJORACK. S tem sistemom je mogoče zadovoljiti še tako specifične zahteve kupcev.



OB EKONOMICNOSTI IN SOLIDNI IZVEDBI BOSTE ZADOVOLJNI!  
VODILNI JUGOSLOVANSKI PROIZVAJALEC OPREME ZA NOTRANJI TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE

TOVARNA KOVINSKE OPREME MARIBOR,  
Industrijska 22 telefon: 28641,  
telex: YU 33178

PRIMAT



DOLENJSKI LIST

vaš informator

## SERVIS TUDI ZA AUDI!

AUTOCOMMERCE Ljubljana, Trdinova 4

obvešča

lastnike vozil AUDI, da bo 15. 3. 1976 začela redno servisno vzdrževanje in popravila vozil AUDI pogodbeno servisna delavnica

ZAVOD ZA POŽARNO VARNOST  
Novo mesto, Cesta herojev 27

Hkrati sporočamo, da bo v omenjenem servisu v ponedeljek, 15. marca 1976,

## DAN AUDIJA!

Naši strokovnjaki bodo ta dan od 8. do 18. ure nudili strokovne nasvete, opravljali preglede in testirali vozila. Ob tej priložnosti bodo predstavili vozilo

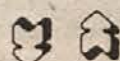
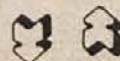
## AUDI 50

ter interesentom dajali vse informacije o nakupu vozil AUDI.

PRICAKUJEMO VAS OBISK!

## GRADBENI MATERIAL S POPUSTOM OD 10 - 30%!

Od 4. do 31. marca bo razprodaja gradbenega materiala v prodajnem skladišču Mercator Ljubljana, TOZD STANDARD Novo mesto, Cesta herojev 25, Novo mesto.



Stavbno pohištvo — velika izbira oblozih in talnih ploščic — sanitarna keramika — betonske cevi in drug drobni material, ki ga potrebujete pri gradnji hiše.

IZKORISTITE PRILOŽNOST!

## PROSTO DELOVNO MESTO!

Komisija za medsebojna delovna razmerja pri OSNOVNI ŠOLI PREVOLE

razpisuje za nedoločen čas prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE — TAJNIKA

Pogoj: srednja ekonomska šola in sposobnost vodenja računovodskih poslov

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na osnovno šolo Prevole, pošta 68362 Hinje.

## PROSTA DELOVNA MESTA!



SAP Ljubljana n. sub. o.  
Središka 4, Ljubljana

Odbor za medsebojna razmerja objavlja naslednja prosta delovna mesta:

TOZD TURBUS AVTOBUSNI PROMET

1. AVTOBUSNEGA ŠOFERJA za relacijo Videm—Dobropolje—Ljubljana, s stanovanjem v Vidmu—Dobropoljah ali bližnji okolici;
2. AVTOBUSNEGA ŠOFERJA za relacijo Velike Lašče—Ljubljana, s stanovanjem v Velikih Laščah ali bližnji okolici;
3. DVEH AVTOBUSNIH ŠOFERJEV za relacijo Ribnica—Ljubljana, s stanovanjem v Ribnici ali bližnji okolici;
4. AVTOBUSNEGA ŠOFERJA za relacijo Rob—Ljubljana, s stanovanjem na Robu ali v bližnji okolici.

Na vseh relacijah je delo izmenično.

POGOJ: Pod točko 1—4 voznik D in E kategorije z opravljeno šolo za voznike motornih vozil.

Ponudbe pošljite v 10 dneh po objavi v kadrovski oddelek SAP Ljubljana, Savska c. 2. Nastop po dogovoru. Poskusni rok 50 dni. Osební dohodek po splošnih aktih podjetja.

vsak četrtek  
DOLENJSKI LIST

## JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT



OD APRILA

Z JAT - OM

V REDNEM PROMETU  
DVAKRAT TEDENSKO  
JUGOSLAVIJA  
AMERIKA

INFORMACIJE: JAT, poslovalnica Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon: 314-340, 314-341 ali najbližja potovalna agencija.

## PROSTO DELOVNO MESTO!

AMZS Ljubljana  
TTB OTOČEC

Razglašča prosto delovno mesto:

ADMINISTRATORJA(-KE)

turing servisa v TTB Otočec

Pogoji: nižja ali srednja izobrazba z nekaj prakse v administraciji

— delo je vsak drugi dan od 7. do 20. ure, razen ob nedeljah in praznikih.

— osebni dohodek po samoupravnem sporazumu organizacije

— poskusno delo 1 mesec

— nastop dela je možen takoj

— stanovanja ni.

Ponudbe sprejema AMZS Ljubljana, TTB Otočec.

## PROSTO DELOVNO MESTO!



„Dolenjka“, trgovsko podjetje  
na debelo in drobno, Novo mesto

— razpisna komisija razpisuje delovno mesto

## DIREKTORJA

delovne organizacije  
(reelekcija)

Pogoji:

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visoko šolsko izobrazbo ekonomsko-organizacijske ali pravne smeri in najmanj 5 let delovne dobe, od tega 3 leta na vodilnem delovnem mestu, ali višjo šolsko izobrazbo ekonomsko-organizacijske ali pravne smeri in najmanj 8 let delovne dobe, od tega 5 let na vodilnem delovnem mestu;

— da ima organizacijske sposobnosti in da s svojim dosedanjim delom nudi dovolj jamstva za uspešno vodenje delovne organizacije;

— da ima ustrezne moralne in družbeno-politične kvalitete.

Ponudbe s podatki o šolski izobrazbi in dosedanjem delu naj pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi razpisa splošnemu oddelku trgovskega podjetja na debelo in drobno „Dolenjka“, Novo mesto, Glavni trg 28.

## PROSTA DELOVNA MESTA!

Podjetje za PTT promet v Ljubljani —

TOZD PTT Ljubljana sprejme na delo:

VEČ DELAVCEV ZA PISMONOŠE V LJUBLJANI IN OKOLICI.

Pogoji za sprejem:

1) dovršenih najmanj 6 razredov osnovne šole

2) odslužen vojaški rok.

Samsko stanovanje je zagotovljeno.

Prošnje pošljite na naslov: TOZD PTT Ljubljana, kadrovska socialna služba, Ljubljana, Tržaška 68-a.

**DAN ŽENA V KAPELAH**

Kot že več let doslej je tudi letos Društvo prijateljev mladine v Kape- lah priredilo v gasilskem domu proslavo v počastitev ženskega praz- nika. V prepolni dvorani so v soboto zvečer cicibani male šole in šolarji pod vodstvom Erike Zajčeve in Adolfa Mačka pripravili bogat kul- turni spored. Slavnostna govornica je bila predsednica DPM tov. Zajče- va.

Ob tej priložnosti je društvo počastilo 10-letnico obstoja in po- delilo diplome Ludviku Metelku, pobudniku za ustanovitev DPM, Albinu Tomlinovi, za večletno po- moč pri delu, Eriki Zajčevi, Adolfu Mačku in pionirskemu odredu. Za delo s pionirji gasilci sta prejela priznanje poveljnik gasilskega dru- štva Franc Urek in Branko Cvetko- vič.

**DOBRO ZDRAVSTVO**

Zdravstvena služba pri nas je kar lepo urejena. Tudi oddaljeni kraji imajo dobro zvezo z avtobusom do zdravstvene postaje Vas-Fara. Zdravnik Stanko Nikolič zasluzi pohvalo, saj je požrtvovalen, zelo rad pomaga vsakemu bolniku, če le more, in to ob vsakem vremenu, podnevi ali ponoči. Celo peš bo šel, če zaradi ovire na cesti ne bo mogel z avtom. Verjetno nima noben zdravnik v občini Kočevje tako velikega območja, kot ga ima naš zdravnik. Segaj od Banja Loke do Blipe in po Kolpski dolini vse do Osilnice in celo do Cabra. Zelo rad pomaga tudi sosedom Hrvatom, če ga pokličejo. Tako velik obseg zdravstvene službe, toliko napora in dela, kot ga ima doktor Stanko Nikolič ni majhna stvar. In še se bodo našli taki, ki ga po nedolžnem kritizirajo. Tudi zobozdravnik pride iz Kočevja dvakrat na teden. Tako, zaradi zdravstvene pomoči nismo prizadeti.

JOŽE KRIZ  
Kuzelj

**GRADČANI BI USPELI Z GORENJC**

*Pustovanje v Gradcu je bi- lo dobro organizirano, niso pa prireditelji zaslužili toli- ko, kot bi lahko, če bi pro- dajali lončene spominke, krofe, čevapčiče ali kaj po- dobnega. Nek duhovitež je predlagal, da bi se morali Be- lokranjci združiti z Gorenj- ci: Gradčani bi pripravili pustni karneval, Gorenjci pa bi skrbeli za finančne zade- ve.*

**IZPITI ZA KOLESARJE**

V sodelovanju z občinskim sve- tom za preventivo in vzgojo v cest- nem prometu in z organi javne var- nosti bodo te dni predstavniki osnovne šole Kočevje izdelali pro- gram o poteku kolesarskih izpitov, ki jih bodo morali opraviti vsi učer- ci oziroma otroci, stari nad 7 let, če se bodo želeli voziti s kolesi. Po uspešno opravljenem izpitu bo vsak pionir prejel dovoljenje za vožnjo s kolesom. Otroci, mlajši od 7 let, pa se bodo lahko vozili le v spremstvu staršev. Pionirji se morajo na izpit pripravljati teoretično in s prakti- čno vožnjo.

V. L.

**ČEMU PREDNOST?**

V Krški temeljni telesno- kulturni skupnosti so z javno razpravo po osnovnih šolah in telesnovzgojnih ter športnih organizacijah razvrtli športne panoge po temle prioritetenem redu: rokomet, nogomet in košarka med kolektivnimi športi, med individualnimi pa plavanje, kolesarjenje in karate. Pri tem so upoštevali množič- nost, tekmovalni sistem, inte- res, kakovost in možnosti za razvoj.

**VEČ JIH PADE**

V zadnjih desetih letih je iz ob- močja občine Kočevje opravljalo vozniške izpite v vseh kategorijah 8.458 kandidatov, uspešno jih je na- pravilo 3.518 ali 41,60 odstotka, pa- dlo pa kar 4.940 ali 58,40 odstotka. Po dosedanjih prijavih sklepajo, da bo letos še večji naval kandidatov.

A. A.

**IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE**

Od 26. 2. do 3. 3. 1976 so v novomeški porodnišnici rodile: Nada Golobič iz Štrekljeva - Francija, Marija Starič iz Ornuške vasi - Antona, Pavla Mikložič iz Jančkovičev - Damjana, Jožica Cajnar iz Male Bučne vasi - Gašperja, Marija Dular iz Srebrnič - Andreja, Majda Murn iz Dvora - Natašo, Nikita Barbo iz Mirne peči - Tomaža, Marija Miklavčič iz Bušince - Marijo, Ana Hočevar iz Mačkoveca - Jožeta, Cvetka Nosan iz Dolnjega Mokrega polja - Suzano, Martina Petrina iz Ortljakovega - Jadranko, Fani Poreber iz Selišč - Natašo, Marjeta Badovinac iz Dolenskih Toplic - Boštjana, Marija Vovko iz Rateža - Ištoka, Silva Luzar iz Dolnjega Vrhpolja - Klavdijo, Stanka Gošek iz Rožnega - Antona, Marija Petan s Potoka - Zdravka, Milica Količ iz Pravatine - Bojana, Marica Šimič iz Irče vasi - Sanjo, Juka Jakopin iz Mirne - Mileno, Marija Pirc iz Srednjega Arta - Tineta, Ljudmila Vrhovec z Mrzle Luže - dečka, Ana Bevc iz Tržišča - 2 deklici, Helena Španovič iz Krškega - deklico, Frančiška Požek iz Črnomlja - dečka in Andreja Srebrnjak iz Potovrha - dečka. Cestitamo!

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi naše skrbne mame, sestre, babice in prababice

**KAROLINE ZBAČNIK**

roj. PETERLIN  
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu spremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo organizaciji ZZB Novo mesto, odboru in borcem brigade Ljube Šercerja, kolektivu zavarovalnice Sava-PE Novo mesto, podjetju Novograd in stanovalcem bloka Kristanova 28. Zahvaljujemo se zdravnikom in bolniškemu osebju nevrološkega oddelka splošne bolnice Novo mesto za skrbno nego in lajšanje bolečin. Hvala tudi pevcem in godbenikom. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljuoči: hčerka Dragica z družino, sin Tone z družino, hčerka Zofka-Sonja, sestra Marija z družino in drugo sorodstvo

**ZAHVALA**

Nenadoma nas je zapustila naša dobra sestra

**ANA MATEKOVIČ**

z Radovice

Vsem, ki ste pospremili mojo drago sestro na njeni zadnji poti, se zahvaljujem, posebno pa radoviškimi pevcem, ki so ji ob odprtem grobu zapele res ganljive pesmi. Posebno zahvalo še častitemu misionu za opravljen obred. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Sestra Helena, svak Johan in drugo sorodstvo

**ZAHVALA**

V 76. letu življenja me je za vedno zapustil moj ljubi mož

**FRANC JEŠELNIK**

iz Podpreske št. 30

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste mi kakorkoli pomagali in mi stali ob strani v najtežjih trenutkih, mi izrazili sožalje in pokojnika v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se tudi govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala zdravniku iz Loškega potoka za zdravljenje in vsestransko nesebično pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaljuoči: žena Francka, brat in sestre ter drugo sorodstvo

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi drage mame in stare mame

**MARIJE FORTUN**

in Damlja 2

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vaščanom, ki so nam pomagali, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje ter pokojnico tako številno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju zdravstvene postaje Vinica, posebno med. sestri Marjci Hudelja in dr. Vlasti Pertotovi za trud med dolgoletno boleznijo. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žaljuoči: sinovi Peter, Jože in Jure z družinama, hčerka Štefka z družino, brat Matija z družino ter drugo sorodstvo

**ZAHVALA**

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi ljubljenega moža, zlatega očka, brata, strica in svaka



**JOŽETA MRAKA**

gostilničarja z Rateža

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko cvetja ter nam pismo in ustno izrazili sožalje. Najlepše se zahvaljujemo dr. Novakovi ter drugemu zdravniškemu in strežnemu osebju novomeške kirurške in interne bolnišnice za vso zdravniško pomoč in prizadevnost, da bi ga ohranili pri življenju. Posebno zahvalo smo dolžni Opekarni Zalog, Gostišču Loka, hotelu Metropol, Hmeljniku, KS Brusnice, občinski gasilski zvezi, posebno GD Ratež ter drugim gasilskim društvom. Hvala tudi vsem govornikom, pevcem KUD Dušan Jereb in obema duhovnikoma za opravljeni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat prisrčna hvala.

Neutolažljivi: žena Fani, otroci: Štefka, Jože, Fanika, Damjanček in Boštjanček v imenu vsega sorodstva

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi dragega moža, skrbnega očeta, starega očeta in praočka

**JOŽETA GAŠPERIČA**

iz Vojne vasi pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam kakorkoli stali ob strani v tej težki uri naše bolečine. Zahvaljujemo se za podarjeno cvetje, zdravnikom ZD Črnomelj za lajšanje bolečin, duhovniku za opravljeni obred in sploh vsem, ki ste ga imeli radi in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Neutolažljiva žena Nežka, sin Jože, sin Polde z družino, hčerke Fančka, Mici, Jožica z družinami, posebno vseh sedem vnučkov in pravnuka

**ZAHVALA**

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame, sestre, sestrične, tete, tašče in svakinje



**MARIJE SIMONIČ**

roj. KONČEK  
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam pomagali v teh najtežjih trenutkih, nam ustno ali pismeno izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se za zdravljenje, nego in skrb zdravnikom in drugemu osebju ginekološkega oddelka v Novem mestu in onkološkega inštituta v Ljubljani. Posebno se zahvaljujemo Zvonki in Ludviku Kebe, Mariji Kavčič, Mariji Šolmajer za pomoč in sočustvanje z nami v najtežjih trenutkih, Ladu Stibriču za poslovilne besede pri odprtem grobu, godbi na pihala in pevcem. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žaljuoči: mož Franc, hčerka Mira z družino, hčerka Branka, sestre Pepca, Anica, Karolina z družinami, vnučki Dušan, Boštjan in Janjika ter drugo sorodstvo

**PROSTA DELOVNA MESTA!**

Odbor za medsebojna razmerja  
Zavarovalnice SAVA  
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

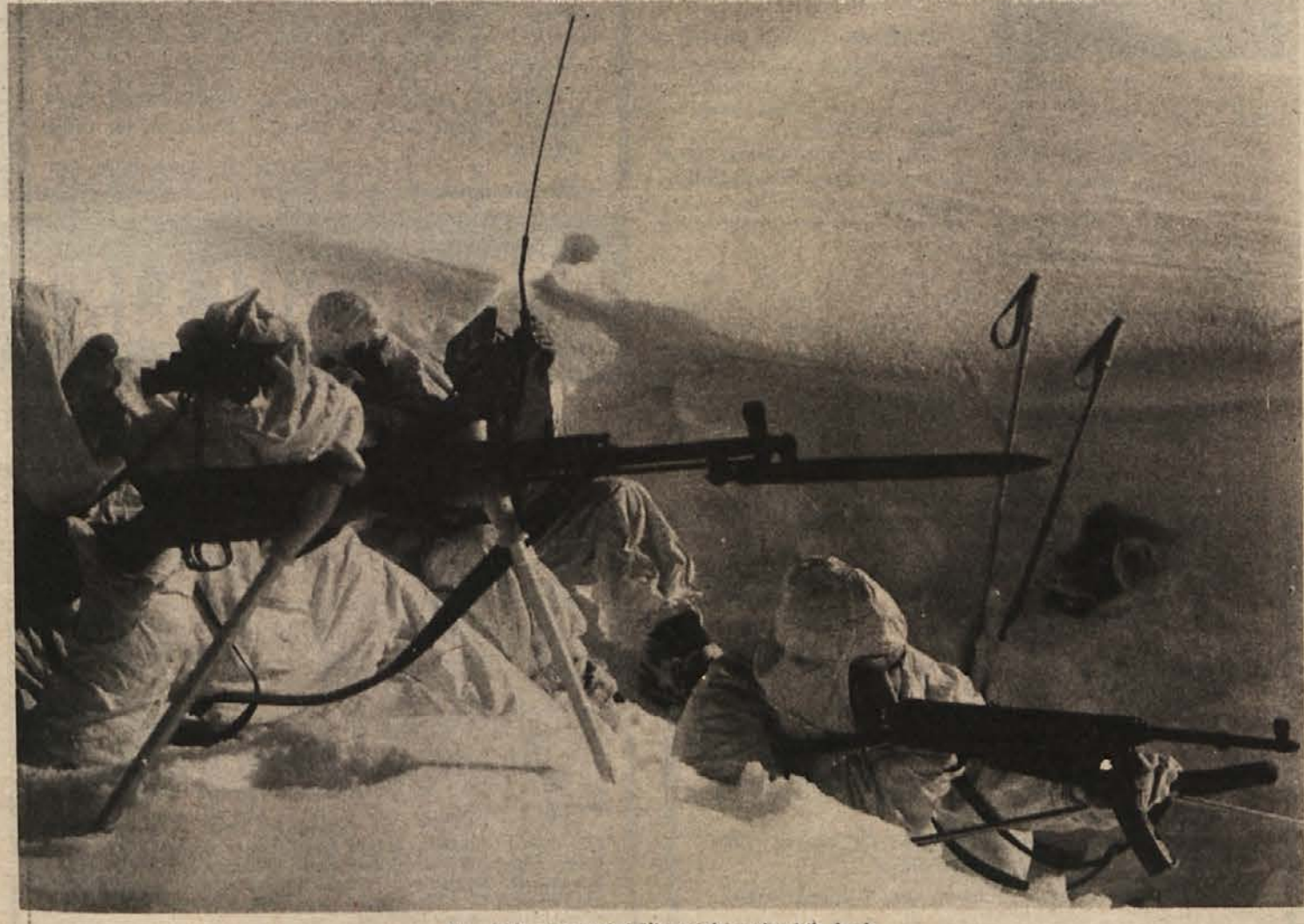
o b j a v l j a naslednji prosti delovni mesti:

- 1. STROJEPISKA
- 2. ARHIVAR - EKONOM

**POGOJI:**

pod 1: srednja upravno-administrativna šola in 1 leto delovnih izkušenj ali dveletna administrativna šola in 3 leta delovnih izkušenj;  
pod 2: srednja šolska izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj. Za objavljeni prosti delovni mesti je obvezno dvomesečno poskusno delo. Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi prostih delovnih mest na naslov:  
Zavarovalnica SAVA - Poslovna enota Novo mesto, Glavni trg 24, z oznako „Odbor za medsebojna razmerja“.



Na „beli opazovalnici“: vojaki v zimskih dneh.

# V TEM TEDNU VAS ZANIMA

## TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 11. marca – Kristof Petek, 12. marca – Doroteja Sobota, 13. marca – Kristina Nedelja, 14. marca – Matilda Ponedeljek, 15. marca – Klemen Torek, 16. marca – Herbert Sreda, 17. marca – Jedert Cetrtek, 18. marca – Ciril

## LUNINE MENE

16. marca ob 3.52 uri – ščip

## KINIO

BRESTANICA: 13. in 14. 3. ameriški barvni film Cabaret.  
BREŽICE: 12. in 13. 3. angleški barvni film Srečanje na oceanu. 14. in 15. 3. ameriški barvni film Bulevar ruma. 16. in 17. 3. ameriški barvni film Daktari – zgodba o škilastem levu.  
CRNOMELJ: 12. 3. jugoslovanski barvni film Dops. 14.

# maliglas

## SLUŽBO DOBI

ISČEM mlajšo upokojenko za varstvo 3-letne punčke v Ljubljani. Vsa oskrba je zagotovljena, plača po dogovoru. Informacije po telefonu od 15. ure dalje (061) 51-132.  
KMEČKO DEKLE za pomoč pri vrtnarskem delu sprejemam takoj. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Adamičeva 28, Novo mesto.  
ISČEM pošteno kmečko dekle za pomoč v gospodinjstvu in pručitev v gostinstvu. Oskrba v hiši. Rezi Šinkovec, Visoko 1, 64220 Škofja Loka.  
ISČEMO resno starejšo žensko za varstvo otroka. Nudimo stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista (752/76).  
BRIVSKO-FRIZERSKO pomočnico in vajenka sprejme frizerski salon Nada Lavrinšek, Krško.  
TAKOJ zaposlim enega ali dva kvalificirana mizarja, večša pohištvenega mizarstva. Mizarstvo Barbič, Partizanska 10, Novo mesto.  
SPREJMEM dimnikarskega pomočnika. Hrana in stanovanje preskrbljena. Stanislav Arh, dimnikarski mojster, Kamnik.  
ISČEMO kvalificiranega kurjača. Nastop dela takoj. Hijišni svet, Zagrebška 18, Novo mesto.  
TAKOJ ZAPOSILIM fanta, izučenega ali za pručitev centralne in vodovodne instalacije. Ivan Pečarič, Krško, Tomšičeva 2.  
SAMOSTOJNO frizersko pomočnico sprejemam. Slavka Južnič, Drska 53, Novo mesto.

## SLUŽBO IŠČE

VZAMEM v varstvo dva otroka. Informacije ob sobotah in nedeljah. Tončič, Regerčeva 86.

## STANOVANJA

UČITELJ z družino išče eno ali večsobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.  
MLADA DRUŽINA plača za dvo-sobno stanovanje v Novem mestu ali okolici 1.000,00 din na mesec. Naslov v upravi lista.  
SOBO IN HRANO dam dekletu za (delno) izmenično varstvo otroka. Anton Strnad, Na Jami 11, Šiška-Ljubljana.  
ISČEM neopremljeno sobo z uporabo kopalnice v Novem mestu. Naslov v upravi lista (770/76).  
ISČEM stanovanje za tričlansko družino na Mirni, v Šentrupertu ali bližnji okolici A. Vrana, IMV-TO, Mirna.

## Motorna vozila

PRODAM traktor Warchalovski WT 30, jermenico in plug. Jože Jevnikar, Mali Ban 7, Šentjernej.  
PRODAM fiat 1300 de lux, letnik 1972 v voznem stanju. Albin Barbič, mizarstvo, Partizanska 10.  
ŽARADI boleznim prodam avto Renault 16 v dobrem stanju. Janko Predovič, Hrst 14, Suhor.  
PRODAM RENAULT 4 po delih. Mirko Ovniček, Hrib 12, Stopiče.  
PRODAM fiat 750, letnik 1967. Stane Gregorič, Gradac, Bela Krajina.  
PRODAM traktor Pasquali (18 KM) s plugom, frezo in prikolico, tudi

3. ameriški barvni film Leto dvainštirideseto. 17. 3. ameriški barvni film Ljubezni brez obvez.

KOSTANJEVICA: 14. 3. ameriški barvni film Plavi angel.

KRSKO: 13. in 14. 3. italijanski film Cvet 1001 noči. 17. 3. ameriški film Dama in diamant.

MEILIKA: Od 11. do 14. 3. italijanski barvni film Tudi angeli jedo fižol. Od 12. do 14. 3. angleški barvni film Masčevanje Hannie Coulter. 17. in 18. 3. angleško-nemški barvni film Orgije.

MIRNA: 13. in 14. 3. ameriška komedija Črnobrada pošast.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 12. do 15. 3. italijanski barvni film Somrak bogov. Od 16. do 18. 3. italijanski barvni film Potovanje.

RIBNICA: 13. in 14. 3. ameriški barvni film Vlomilec.

SEVNICA: 13. in 14. 3. angleški film Strah v noči. 17. 3. francoski film Urar iz St. Pola.

TREBNJE: 13. in 14. 3. ameriški barvni kriminalni film Veliki revolveršaš. 17. 3. jugoslovanska barvna drama Derviš in smrt.

PRODAM mizico, 3 fotelje in omaro za dnevno sobo. Peter Košle, Dikančeva 1, Novo mesto.

## KUPIM

KUPIM gradbeno parcelo v okolici Novega mesta. Martin Petretič, Pod Trško goro 5, Novo mesto.

KUPIM majhno kmečko hišico z malo vrta v okolici Novega mesta. Ponudbe pod šifro „NAVEDITE CENO“.

NEKAJ arov vinograda z zidanico ali brez nje kupim. Ponudbe pod „NAVEDITE CENO“ (744/76).  
KUPIM starejšo hišo ali majhno posestvo v Novem mestu ali bližnji okolici. Plačam polovico, ostalo po dogovoru. Ponudbe na naslov: V. Mihičinac, 6000 Frankfurt am Main, Atzelberg st. 98, Deutschland.

KUPIM pomivalno dvokoritno mizo brez odcejalnika, dolžine 80 cm. Telefon 71-108 od 7. do 10. ure ali naslov v upravi lista (783/76).  
V DOLINI SEVNICNE, od Sevnice proti Podgorju in Planini, kupim košček zemlje s staro stavbo ali z možnostjo gradnje. Ponudbe pod „OB POTOKU“.

## POSEST

TRAVNIK (okoli 8.000 m<sup>2</sup>) v ravnini v vasi Sela pod Hmeljnikom (pošta Mirna peč) prodam. Informacije v upravi Dolenjskega lista. PO ZELO UGODNI ceni prodam parcelo za vikend ali vinograd. Voda in elektrika na parceli. Možen dostop z avtomobilom in kamionom. Informacije „Pri Bonu“ na Raki pri Krškem.

PRODAM vinograd s 300 trtami, majhno parcelo in nedograjenim gospodarskim poslopjem v bližini Metlike. Telefon (061) 41-673, interna 43, Jager.

ENONADSTROPNO vseljivo hišo v centru Novega mesta prodam. Ponudbe pod „GOTOVINA“.

STANOVANJSKO hišo z gospodarskim poslopjem ali brez, primerno tudi za obrtnika, v Veliki Loki pri Trebnjem prodam. Informacije: telefon Ljubljana 42-810.

PRODAM gozd (1,68 ha, smreka in bor) v ravnini blizu naselja; ob robu gozda se nahaja neizkoriščen topli vrelc 33C. Ivan Globevnik, Skocjan 2.

PRODAM 9 arov vinograda na Ljubnu (nad gradom) pri Uršnih selih. Dostop možen z avtomobilom. Naslov v upravi lista (723/76).

V SREDIŠČU NOVEGA MESTA prodam hišo, primerno za gostilno ali drugo obrt. Ponudbe na naslov: Greti Vrhovnik, Novo mesto, Dikančeva 7.

PRODAM hišo v Aleksincu, novogradnja (8 x 11), ali zamenjam za hišo, privatno, družbeno ali vojaško stanovanje. Pišite ali se oglasite na naslov: Ratko Milosavljevič, Lole Popovič 87, 18220 Aleksinac.

PRODAM vinograd v Sremičju pri Krškem, primeren za vikend (sončna lega), in Ferguson 35 KM v odličnem stanju s koso in mlatilnico s trojnim čiščenjem, lahko za vaško uporabo. Naslov v upravi lista (772/76).

PRODAM 9 arov vinograda na Ljubnu (nad gradom) pri Uršnih selih. Dostop možen z avtomobilom. Naslov v upravi lista (723/76).

V SREDIŠČU NOVEGA MESTA prodam hišo, primerno za gostilno ali drugo obrt. Ponudbe na naslov: Greti Vrhovnik, Novo mesto, Dikančeva 7.

## RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Poroka – spomin ranjo naj bo lep in trajen! Zato izberite sodoben poročni prstan pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

VZAMEM v najem gostinski obrat v okolici Trebnjega ali Mirne. Ponudbe pošljite na upravo lista (790/76).

GARAZO na Mestnih njivah nujno potrebujem. Krže Boštjan, Mestne njive 9, ali na upravi Dolenjskega lista.

## ČESTITKE

JOZETU GRUDNU iz Poljan pri Skocjanu želiva mnogo zdravlja za

78. rojstni in godovni dan. Sestra Angela z možem iz Velenja.  
DRAGEMU JANEZU PEZDIRCU z Rodin 26 pri Crnomlju za 50-letnico življenja iskrene čestitke ter še mnogo zdravih in srečnih let in da bi kmalu postal mož. Prijatelj. Čestitki se pridružuje tudi čevljarško podjetje Planina, Crnomelj.

## OBVESTILA

LOVSKA DRUŽINA MIRNA PEČ obvešča vse občane na območju LD Mirna peč, da je po zakonu prepovedano pobirati mladiče divjadi, kakor tudi uničevati njih gnezda. Obveščamo lastnike psov, da bodo vsi psi, ki se bodo pristo gibal po lovišču, pokončani. Zato opozarjamo občane na območju lovišča LD Mirna peč, naj vzamejo obvestilo na znanje, da ne bo nepotrebnih nevednosti. ZA IZDELAVO vseh vrst rolet in žaluzij se priporoča Roletarstvo Medle, Zabja vas 47 (pri transformatorju), Novo mesto.

IZDELUJEM ROLETE, LESENE, PLASTICNE, ZALUZIJE (25, 35 IN 50 MM). OPRAVLJAM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KDOR NAROČA NA OSNOVI OGLASA, DOBI 4% POPUSTA OD FAKTURNE VREDNOSTI. NAROČILA SPREJEMAJO: ROLETARSTVO, LJUBLJANA, TITOVA 180, TELEFON 53-984 IN 20-487; IGNAC PRIJATELJ, KRŠKO, KVEDROVA 8, TELEFON (068) 71-776, IN BOGO RADI, NOVO MESTO, ZABJA VAS 15.

## ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljubljene mame, babice in prababice

## ELIZABETE PLANINŠEK

se iskreno zahvaljujemo dr. Vodniku, dobrim sosedom in sorodnikom ter župniku. Vsem prisrčna hvala.

Žalujoci: hčerke Anica, Marija in Justina z družinami

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, dedka in strica

## FRANCA MARTINČIČA

Sela 15

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna hvala podjetjema Iskra Šentjernej in Industrija obutve Novo mesto. Topla zahvala župniku za opravljeni obred ter vaščanom za vso pomoč.

Žalujoci: žena Jozefa, otroci: Franc, Pepca, Just in Stane z družinami

Ob prerani izgubi naše drage hčerke in sestre

## MARIJE KLEMENČIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ji darovali cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti in nam pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoci: ata, mama, bratje Jože z družino, Franci, Ciril in sestra Slavka z družino

POSEBNA ŠOLA NOVO MESTO se prisrčno zahvaljuje za humano dejanje delavcem v upravi občinske skupščine Novo mesto in delavcem Ljubljanske banke-podružnica Novo mesto, ki so namesto obdaritve ob prazniku 8. marcu nakazali denar za izgradnjo nove posebne šole.

## ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in strica

## ALOJZA TOMŠIČA

s Hriba pri Beli cerkvi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, župniku, kolektivoma IMV in Labod za podarjene vence. Posebna zahvala kirurškemu oddelku splošne bolnice v Novem mestu.

Žalujoci: žena Lojzka, sin Jože ter hčerka Vida, družini Pirc in Škrj ter drugo sorodstvo

Hrib, Ivanše, Zagreb, Ljubljana, dne 5. marca 1976



## V SPOMIN

Dne 17. marca bo minilo leto dni, odkar smo ostali sami tihi in otrpli z bolečo resnico, da nas je v cvetu mladosti in brez slovesa za vedno zapustil naš ljubljani očka, mož, sin, brat in stric

## FRENK VERDERBER

Mlaka pri Kočevju

Naša samota in bol sta večni, kot je večna zemlja, ki te je pokrila. Vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani tih dom, prisrčna hvala. Posebna hvala njegovim sodelavcem za cvetje in sveče na dan mrtvih in vsem ostalim.

Neutolajljivi: žena Štefka, hčerka Darja, ata, mama in sestra Nada z družino

## ZAHVALA

Ob izgubi moža in očeta

## ŠTEFANA TROHE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu, prijateljem in znancem, delovnim in družbenopolitičnim organizacijam, društvom, ustanovam in godbi na pihala. Iskrena hvala za trud in pozornost zdravnikom in drugemu zdravstvenemu osebju zdravstvenega doma Kočevje.

Trohovi

## ZAHVALA

Ob neradomestljivi izgubi mojega moža

## JOŽETA JONTEZA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti, mu darovali številno cvetje ter z menoj sočustvovali. Zahvaljujem se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste mi v teh najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali. Posebna zahvala oktetu in godbi DPD Svobode Senovo za žalostinke ter tovarišu Lovru Brezniku za poslovljne besede v imenu ZB Senovo. Zahvaljujem se vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoca žena

Senovo, 26. februarja 1976

## ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše zlate mame, stare mame in prababice

## MARIJE SUŠIN

Sušinove mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so našo mamo pospremili k zadnjemu počitku in ji obsuli grob s cvetjem. Posebna zahvala gozdnikom krajevne skupnosti, Zveze borcev Pišce, pevcem in duhovščini. Topla zahvala tudi vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali v dneh slovesa od naše mame.

Žalujoci otroci: Jože, Minka, Miha, Anka, Ivan, Slavko, Zinka, Idika in Milka z družinami ter drugo sorodstvo

# DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Mila Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge), Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsek mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

**VSAK DAN:** poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

**ČETRTEK, 11. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba pretekla in polpretekla doba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam... 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Dušan Terčelj: Prihodnost vinarstva v luči novih predpisov. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Kaj radi poslušajo. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 18.05 Naš gost. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska poezija v pesmih za glas in spremljavo. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

**PETEK, 12. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Silva Avšič: Potrjene so nove sorte visokega fižola. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 17.20 Iz koncertov in simfonij. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Henčka Burkata. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops. 20.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo.

**SOBOTA, 13. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.50 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Vilko Štern: Trznost na kmetijah in učinki gospodarjenja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Pogovor s poslušalci. 18.15 Čustveni svet računalnika Ruperta. 19.40 Minute z ansambлом Silva Stingla. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izselence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

**NEDELJA, 14. MARCA:** 8.07 Radijska igra za otroke: Upor snežakov. 8.45 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05

Prvi aplavz. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 - 18.50 Nedeljsko popoldne. 17.50 Zabavna radijska igra: In ti Hiroši. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - Novi Sad. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 V lučeh semaforjev.

**PONEDELJEK, 15. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Slovenske ljudske v priredbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Boris Krasnov: Pripomočki in način kubiciranja gozdnega drevja in gozdnih sortimentov. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Interna 469. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Kulturna kronika. 18.20 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jaza.

**TOREK, 16. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc Skleder: Lanskoletne izkušnje z veleproizvodno koruze v Prekmurju. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz dela Glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45

## RADIO SEVNICA

**NEDELJA, 14. MARCA:** 10.30 Napoved in EPP I. del - 10.45 Naše šege in navade - 10.55 Po domače - 11.10 Kmetijski nasveti - 11.25 EPP II. del - 11.35 Naš razgovor - 12.00 Za vsakogar nekaj - 12.30 Poročila - 12.50 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 Zaključek programa

**SREDA, 17. MARCA:** 16.00 Napoved in EPP - 16.20 Tisoč in en nasvet - 16.30 Poročila - 16.40 Po domače - 16.50 Iz literarne zakladnice (Jenko) - 17.10 B. Smetana - Vltava - 17.20 Vaš kotiček - 17.35 Iz diskoteke naših poslušalcev - 18.00 Zaključek programa

**SOBOTA, 20. MARCA:** 16.00 Napoved in pop glasba - 16.15 Smejmo se - 16.20 EPP - 16.30 Poročila - 16.35 Svetujemo vam - 16.45 Narodno zabavna glasba - 16.57 Melodija za slovo

Narava in človek. 17.20 Obiski naših solistov. 18.05 V tork nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra Življenjepis 1937. 21.15 Zvočne kaskade. 22.20 Šestkrat andante. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Popevke vs vrstjo.

**SREDA, 17. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori! 9.25 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jelka Hočvar: Kako očistimo plevel v koruznih posevkih. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 16.45 Naš podlistek. 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.05 Po poteh odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jaza. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

**ČETRTEK, 18. MARCA:** 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba pretekla in polpretekla doba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Slavko Gliha: Z uporabo strojev zvečamo produktivnost. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz glasbenih šol. 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Zvezde velikoga gledališča v Moskvi. 18.05 Naš gost. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska poezija v pesmih za glas in spremljavo. 23.30 Naš nocojšnji gost - Tatjana Gros.

## IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

OD 29. 2. DO 7. 3. SO V BREŽIŠKI PORODNIŠNICI RODILE: Atenka Galler iz Dobove - dečka, Marta Plankar iz Malega Kamna - Natašo, Zdenka Nemčič iz Kraljevca na Sutli - Sandro, Anica Špec iz Sevnice - dečka, Biserka Gestič iz Podvrha - deklico, Marija Šepetav iz Dobove - deklico, Ljudmila Rožman iz Dečnih sel - deklico, Ana Krulc iz Rakovca - Anico, Milina Kozinc iz Sevnice - Boštjana, Zora Očko iz Račice - Majo, Anka Vovk iz Samobora - Oksar.

# TELEVIZIJSKI SPORED

**ČETRTEK, 11. MARCA:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bz) 4.10 TV v šoli - ponovitev do 16.00 (Zg) - 16.20 Otroška oddaja (Lj) - 16.40 Košarka Jugoplastika: Partizan, prenos (Zg - Lj) v odmoru Propagandna oddaja - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.25 Zasvojenost z mamilami, barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Baizacova ljubezen, 5. del barvne nadaljevanke (Lj) - 20.55 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.05 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.35 T. Baird: Jutri, barvna opera (Lj) - 22.15 TV dnevnik

**PETEK, 12. MARCA:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bz) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.30) (Zg) - 17.15 Križem kračem (Lj) - 17.25 Morda vas zanima (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Dolenski in kostonjeviški okret, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Cesta in mi (Lj) - 18.50 Projekt 2000, barvna oddaja iz serije Kako bomo živeli jutri (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski notranje-politični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 A. Marodič: Očka, oddaja iz cikla Mali oglasi (Lj) - 20.45 Nafta je naša, barvna oddaja (Lj) - 21.15 Šerif v New Yorku - serijski barvni film (Lj) - 22.45 TV dnevnik (Lj)

**SOBOTA, 13. MARCA:** 9.30 TV v šoli (Bz) - 10.35 TV v šoli (Zg) - 12.00 TV v šoli (do 12.30) (Sa) - 14.25 Nogomet Dinamo: Borec, prenos (do 16.20) (Zg, Lj) v odmoru Rezerviran čas - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 H. Sienkiewicz: Potop, barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanje-politični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Izvrženci, barvni film (Lj) - 22.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj) - 22.30 625 (Lj) - 23.10 Jazz na ekranu (Lj)

**NEDELJA, 14. MAREC:** 8.35 Poročila (Lj) - 8.40 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju, barvna oddaja (Lj) - 9.10 625 (Lj) - 9.50 Vzpon človeka, barvna serija (Lj) - 10.40 Otroška matineja: Mojstri stare japonske obrti, Zapojte z nami (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Kmetijska oddaja (Zg) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) Nedeljsko popoldne: Pravljica iz lutkarjevega vozčka; O bahaškem Gembeju, strokovnjaku za krave Morda vas zanima: Mi v prometu, Okrogli svet, Moda za vas, Poročila - 15.40 Balkansko smučarsko prvenstvo - posnetek iz Mavrova (Šk) - 16.40 Košarka Željeznik: Industromontaža, prenos (Zg/Lj) v odmoru propagandna oddaja - 18.15 Risanka (Lj)

- 18.25 Hišica v preriji - serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 V. Kovačević: Kapelski kresovi, barvna TV nadaljevanke (Lj) - 21.10 Volja je pot... II. del (Lj) - 21.35 Sportni pregled (Bz) - 22.10 TV dnevnik (Lj)

**PONEDELJEK, 15. MAREC:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bz) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.15 Pravljica iz lutkarjevega vozčka: O siromaku in kaziju, barvna oddaja (Lj) - 17.40 Otroški spored (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Sodobna medicina: Iz stomatologije, barvna oddaja (Lj) - 18.30 Mozaik (Lj) - 18.35 Odločamo (Lj) - 18.45 Mladi za mlade (Sk) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 M. Vučetič: Soba s petimi stenami, drama TV Beograd (Lj) - 21.10 Kulturne diagonale (Lj) - 21.40 Mozaik kratkega filma (Lj) - ... TV dnevnik (Lj)

**TOREK, 16. MAREC:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (Bz) - 11.10 TV v šoli (do 11.40) (Sa) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.00 TV v šoli - ponovitev (do 16.30) (Sa) - 17.20 Vrtec na obisku: Bedin in Bedina (Lj) - 22.45

17.30 Mihec iz Loenneberga, serijski barvni film (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Ne prezrite (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Narodna glasba (Bz) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Mi med seboj: Brkinci večeraj, danes, jutri, barvna oddaja (Lj) - 21.00 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Call-nacu: Feliks in Otilija, barvna TV nadaljevanke (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)

**SREDA, 17. MAREC:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bz) - 17.15 T. Pavček: Kaj je najlepše (Lj) - 17.30 Mojstri stare japonske obrti, barvna oddaja (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Po sledeh napredka, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Glasbeni amaterji (Sk) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna: Zakaj te očka pušča samo (Lj) - 21.45 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje (Lj) - 21.50 TV dnevnik (Lj) - 22.05 Nogomet PSV: Hajduk, posnetek (Lj)

**ČETRTEK, 18. MAREC:** 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.00) (Bz) - 14.10 TV v šoli (do 16.00) (Zg) - 16.40 Cvetlična pravljica, barvna oddaja (Lj) - 16.55 Bijnne: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, barvni prenos srečanja Italija: Jugoslavija (EVR-Lj) v I. odmoru Obzornik v II. odmoru: Propagandna oddaja - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cik-cak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.10 V živo (Lj) - ... Poročila - ... Goli evrope



**Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!**

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Alojz Pavlin, Ivan Božič, Terezija Rukš, Janko Rukš, Marko Kovačič, Miha Kovačič, Martin Šafar, Franc Nose, Slavko Šafar, Leopold Rajk, Martin Rajk, Srečko Ambrožič, Janez Rudman, Jože Škrbec, Milan Sajevec, Martin Erjavec, Stefan Erjavec, Julijan Kirn, Franc Blažič, Slavko Matko, Franc Brulc, Martin Može, Jože Murn, Jože Bregar, Franc Zupančič in Ivan Pureber, člani IMV Novo mesto; Ivan Šiško, Jožica Ule, Franc Udovč, Anton Luzar, Slavka Rozenberger, Zinka Zalokar, Peter Rapovž in Alojz Pekar, člani Krke tovarne zdravil Novo mesto; Vinko Rukš in Franc Rajk, člana Petrova Novo mesto; Mirko Mohar, Peter Mal, Rado Rajer, Anica Mirtič, Marjan Palčar, Franjo Jerkovič, Martin Žura, Zdenka Pust, Jože Lužar, Jože Miklič, Anica Kocjan, Mirko Nilič, Martin Može in Slavko Dobravec, člani Novoteksa Novo mesto; Albin Šašek, Franc Hrovatič in Jože Može, člani Novomontaže Novo mesto; Ana Turk, članica Ele Novo mesto; Jože Gavzoda, član Dominvesta Novo mesto; Franc Novak, član G.G. Novo mesto; Pavel Kirn, član Novotehne Novo mesto; Franc Murn, član Gorjancev Straža; Jože Medic, Jože Kren, Nada Brus, Sonja Može, Anton Dular, Jakob Jakubovič in Florjan Šiška, člani Novolesa Straža; Jože Bratkovič, član Interevrope, Janja Mihaljič, dijakinja ESS Novo mesto; Dušan Grabnar, Marija Lampe in Drago Cvitkovič, člani Iskre Novo mesto; Anton Veče in Ivanka Sušič, člana Novograda Novo mesto; Janez Vodopivec, član Industrije obutve Novo mesto; Viktor Kastelo, član Krojca Novo mesto; Ana Pureber, članica Bora Dolenske Toplice; Jožefa Govednik, gospodinja iz Bušnje vasi; Marija Turk, gospodinja iz Koroške vasi; Peter Zagar, član KZ Krka Novo mesto; Jože Božič, kmet iz Gabrja; Mirko Pušič, učenc Solske centra za kovinsko stroko Novo mesto; Martin Ivañez, delavec iz Gabrja.

# labod labod labod labod

**F. S. FINŽGAR** 35

**PREROKOVANA**

„Ali imam res kako pismo?“  
Poštarica se je sklonila in jo pogledala v obraz. Kakor je bila ta poštarica prebitensko strupena in huda ženska, se je to pot vsa radostna nasmejala Jančarici, skočila k predalniku in se vrnila z dopisnico:  
„Mati, veselite se! Vaš mož vam piše z Ruskega!“  
Jančarica je razprla oči na široko, na pol odprte ustnice, skozi katere je bil namenjen vzklík, so kakor okamenela in vzklík je na njih zamrl, pred očmi se ji je za hip stemnilo in tresoča se roka, ki je segla po dopisnici, jo je zgrešila, da je padla na tla. Zamrgolelo je Jančarici pred očmi, kakor bi ji hotela najlepša zvezda sreče, ko ji je posvetila, tisti hip že ugasniti. Šinila je na tla za dopisnico, neslovkovan vzklík se ji je izvil z ustnic, z obema rokama je držala pisanje: Da, to je Blaževa roka. Samo to je razločila, drugega ni mogla. Jecljaje je prosila poštarico: „Berite, prosim, lepo prosim.“ In poštarica je brala:  
„Ljuba žena! Lepo te pozdravljam in ti dam vedeti, da se peljem zdrav in živ po daljni ruski deželi v ujetništvo. Ko pridem na mesto, ti bom spet koj pisal.  
Tvoj mož Blaž.“

Jančarica je naglo segla po karti in odbežala iz urada. Na pol je tekla mimo gruče žensk in visoko vihtela karto: „Blaž živi! Blaž živi!“  
Ženske so ostrmele in krenile proti njej. Toda Jančarica je hitela mimo njih v župnišče, kjer je vsa zasopla planila v pisarno:  
„Poglejte, berite! Blaž živi!“  
Župnik je naglo pregledal karto, datum, pisavo in vesel čestital ženi ter šaljivo pristavil: „Sedaj ste brez skrbi zanj. Saj pravi pregovor, kdor je razglašen za mrtvega, pa spet oživi, tisti živi še dolgo življenje. Hvala Bogu!“  
„Karta je torej res iz Rusije?“ se je Jančarice polasčal dvom.  
„Seveda! V seznamu izgub je bila pač zmota! Veselite se in hvalite Boga!“  
Jančarica je hitro odšla. Dasi se je podvzivala, kar se je dalo, vendar se ji je pot proti domu vlekla in vlekla. Kjer je bilo manj strmine, je tekla, da bi bila prej doma. Žalno ruto je snela in jo stlačila v žep. Ko je pridihnila do bogca vrh griča, se je ozrla nanj in ni mogla naprej. Stopila je h križu in objela in poljubila noge Zveličarjeve ter vzdihnila: „Kako si dober! Mene si očistil, moža si mi rešil - o, kdo Te razume!“  
In še in še je poljubljala ranjene noge kot otrok.  
Doma je Jančarico čakala družina z zajtrkom. Vsi otroci so sedeli za mizo in se igrali z žlicami. Teta je še nekajkrat šla gledat na prag, ko je ni bilo.  
In sedaj je prišla, razloglva, zasopla in rdeča. Teta se je prestrašila, ko je tako rekoč privihrala v vežo.  
„Teta, Blaž živi! Ujet je!“ je kriknila Franca. Teta je sklenila roke:  
„Marija, saj ni mogoče!“, in je šla za Jančarico, ki je naglo odprla vrata in planila v sobo. Tudi otroci so bili vsi osupli. Zakaj po atovi smrti je hodila mama resno in tiho.  
„Otroci, ata živi!“ je pripovedovala in jih začela poljubljati. „Stran črne rute!“

Deklice so se odkrile, iz predalnika so prišle na dan pisane rute in ko so sedli k zajtrku, je bilo v hiši, kot bi posijalo sonce na mizo.  
Seveda je vsa fara zvedela še tisti dan o Jančarju. Jezičniki pri županu so zabavljali na seznam izgub:  
„V peč vrzi tiste papirje! Ali so za kaj drugega, kakor da ljudi plašajo! Zakuri z njimi!“ In mnogim se je dvignilo upanje, da morda le ni resnična žalostna vest o predragih. Splošno pa je bilo veselje, da Jančar živi, ko ni imel v fari ne enega sovražnika.  
Med tistimi, ki so prvi prišli Jančarici voščiti srečo, je bila tudi Lojza. Nesebično, ker je upala, da to ozdravi brata. Zakaj videla je, ko je zvedel, da se je ves stresel, nato da je globoko vzdihnil, toda lice se mu je čudovito razjasnilo. In po dolgem času je Matic opoldne po južini spet poščegetal Maticka po okrogli bradici in prvič prijel voziček in ga vozil po hiši.  
Ko je Francka zvečer molzla, je Lojza potegnila brata za rokav in ga povabila v kuhinjo.  
„Ali si vesel, kajne, zaradi Jančarja?“  
„Zares sem vesel in privoščim ji.“  
„Pa naredi sebe tudi?“  
„Tudi. Sedaj vsaj vem, da mora biti konec.“  
„Veš kaj, sedaj se pa kar hitro oženi!“  
„Uj, ti svetnica, kam me siliš!“  
„No, no, vem jaz in veš ti kam: Francko vzemi!“  
Matic jo je samo gledal in nič ni rekel.  
„Zakaj bi je ne? Poznaš jo sedaj bolje kot vsako drugo.“  
„Mara zame!“  
„Pa jaz vem, da te vzame in tudi zate vem, kako si jo ogledoval včasih ves dopadajenja poln.“  
Brat je spet pomolčal, pa rdeč je postajal in žile so mu kovale na sencih.  
„Le kar vprašaj jo.“  
„Ti jo prej, tako po strani.“ je prosil brat.  
„Nič po strani, kar naravnost jo bom. Pojdi ven, za četrte ure boš že zvedel.“

France je šel v hlev, kjer je Francka molzla. Stopil je h kobilici, popravil ji seno, pobrskal po stelji pa venomer motril Francko, tudi ko je odhajala iz hleva.  
„Ne vem, če me bo marala, prebrdka je,“ se je prestrašil, ko se mu je zdela lepa kot še nikoli. Teško je zdržal četrte ure v hlevu. Rešila ga je Lojza, ko je prišla ponj:  
„Rada te vzame, le pojdi.“  
France je šel za sestro; Francka je bila v hiši, čez in čez podpluta z živo rdečico.  
„No, sedaj si pa lepo v roke sezita,“ je začela Lojza.  
„Meni je prav, Francka, če ostaneš naša in če ti nisem prestar in pregrd.“  
„In če te ni sram jemati takele,“ je rekla Francka in povsela oči.  
„Tiho o tem,“ je rekel France. Kri mu je zaplala po žilah, iztegnil je krepke roke po njej in si jo pritisnil na prsi.  
„Je že dosti,“ je branila Lojza, ki se je bala greha, in je bila vsa srečna. „Tako, France, sedaj pa dobi može in pojdi h Golobu snubit, še ta teden.“  
„Može?“ se je postavil brat. „Nobenega nočem. Samo zato, da jim pokažem, ko so vedno pravili, da se ne znam oženiti.“  
In France je šel na izbo, se oblekel in izginil v noč.  
Pri Golobovih so odvečerjali, ko je potrkalo na vrata. Golobovka se je prestrašila, ko je zagledala Matica.  
„Ali je zbolela?“ je hitela v naglici.  
Matic se je pa smejal in mahal z roko ter vprašal, ali je oče doma, nekaj da bi rad govoril na samem z njim.  
Mati mu je posvetila v hišo in modro odvedla vso družino ven v kuhinjo.  
„Oče Golob, snubit sem prišel,“ je začel France brez ovinkov.  
Golob se je zavzel.  
„Za koga?“  
„Zase.“



## Uzakonjena kultura?

Stasa Vovk, tajnica službe računovodstva v tovarni zdravil „Krka“, ima poleg dela za vsakdanji kruh še 12 družbenopolitičnih funkcij – in domala vse so povezane s kulturo.

Ena od te dvajsetice je tudi mesto delegata v zboru občin skupščine SR Slovenije (pikro se zna oglasiti, ko gre za kulturo), pri novomeških sindikatih je Stasa predsednica komisije za kulturo in izobraževanje, v domači Krki pa članica programskega sveta KUD „Krka“.

Če ne poznate Stase Vovk, naj povemo, da je to tista simpatična temnolaska, ki napoveduje, recitira ali kako drugače nastopa na vseh novomeških kulturnih prireditvah. Od gimnazijskih let naprej.

„Novomeščani smo drugi v Sloveniji,“ zavzeto pripoveduje Stasa, „ki smo pri sindikatih postavili na noge komisijo za kulturo in izobraževanje. Komisija se prizadeva, da bi izobraževanje in kultura dobila mesto v samoupravnih aktih delovnih organizacij, in to kot enakopravni del srednjeročnih razvojnih. Kultura in izobraževanje bi bila s tem v delovnih organizacijah uzakonjena, ne bi se več moglo zgoditi, da bi se izobraževanju in kulturnemu življenju v novomeških delovnih organizacijah posmehovali predvsem vodilni delavci. Slednje namreč ni tako redek primer. Enostavno rečejo: delaj in tiho bodi, zato si tukaj.“

Čeprav nočem hvaliti „lastne malhe“, moram povedati, da smo v Krki na tem

področju dosegli precejšnje uspehe, predvsem zaradi poslušnosti vodilnih za potrebe delavcev. In konec koncev zaradi poslušnosti za svoje potrebe.“

Težko je v nekaj vrsticah povedati, kakšna se je Stasa Vovk, število funkcij namreč ni merilo nekega človeka. Zapišemo pa lahko, da je alergična na sestankarske oblike sestankov, bolj se navdušuje za pogovor v krogu (več se naredi), rada ima rože in vrt, zvečer ne more zaspati, preden ne prebere nekaj strani dobre knjige, poleg teh drobnih ljubeznivi pa ima še eno veliko, največjo: imenuje se gledališče.

„Če ne bi bilo narediti toliko drugih reči, bi se poleg službe posvetila samo amaterskemu gledališču,“ pravi ta Soseda iz „Oglasi se, Ferdinand“, tetka Pennymanova iz „Dedinja“, da drugih vlog niti ne omenjamo.

„Veseli me, da je v zadnjem času med Novomeščani zanimanje za kulturne prireditve izredno naraslo. Dvorana je praviloma polna. Vidite, zato tudi delam v komisijah za kulturo družbenopolitičnih organizacij. Tam je boljše za kulturniške dinarje. Saj veste, če se nihče ne potegne za neko stvar, bo obležala v predalih. Za dobro stvar pa se je lahko zavzeli,“ trdi energična Stasa Vovk, za katero pravijo, da je tako zaljubljena v lepo in zvonečo slovensko besedo, da recitira celo takrat, ko mora brati sicer ne preveč literarno sestavljene občinske odloke.

MARJAN BAUER



V petek smo imeli proslavo. Na proslavo so prišle naše mamicice in upokojene učiteljice. Brali smo in peli. Mamicam smo poklonili šopke. Moji mami je bilo na proslavi zelo všeč. (MITJA PELKO, 1.b „Katja Rupena“, Novo mesto)

## Kanižarica: voda vdrla v rudnik

Že več dni traja reševanje rudnika, ki ga je v noči na 6. marec zalila voda

V noči na 6. marec okrog treh je voda nenadoma vdrla v rudnik Kanižarica in presenetila nočno izmeno. Na vdor vode in nesrečo so bili v rudniku sicer pripravljeni, niso pa računali na tolikšno količino vode in ne na mestu, kjer se je pokazala. Drla je z zmogljivostjo 1000 litrov na minuto.

Vsi, ki so bili takrat na delu v jami, so takoj priskočili na pomoč in začeli reševati, kmalu pa so se jim pridružili tudi gasilci iz Črnomlja,

Vinice in Dragatuša. S črpalkami so se takoj spoprijeli z vodo, vendar ji niso bili kos. Na pomoč je prišla najprej posebna ekipa z opremo iz

Velenja, pomoč pa so nudili tudi iz Idrije, Senovega, iz podjetja Minerva iz Zalca, pa tudi vojska s tehničnimi sredstvi.

Vdor vode so sicer zajezili, vendar reševanje še traja. Vsi, ki lahko kakorkoli pomagajo, sodelujejo tudi po 16 ur na dan pri reševanju rudnika, kjer je nastala ogromna škoda. Težave so zato, ker okvar ni mogoče hitro odstraniti, ker nimajo ustreznih rezervnih delov za stroje.

Nesreča ni terjala človeških žrtev, pač pa je gmotna škoda velika in je zaenkrat še ni mogoče oceniti. V kolektivu je inspekcija, ki s strokovnjaki vred ugotavlja, kako bi bilo možno rove čimprej usposobiti za proizvodnjo. Nesreča je zelo boleča za kolektiv, pa tudi za vse gospodarstvo manj razvite črnomaljske občine, medtem ko bo posledice izpada iz proizvodnje čutili še v mnogo širšem krogu.

R. BAČER

## Življenje polhov bodo posneli

Film bodo snemali skozi vse leto v okolici Kočevja

Režiser Branko Marjanović iz Zagreba se je pred kratkim oglašil v Kočevju pri Andreju Arku, organizatorju polharskih razstav in znanem turističnem delavcu, ter se z njim pogovarjal o snemanju znanstvenega filma o življenju polhov.

V Kočevje so ga napolnili iz Lovske zveze Slovenije, kjer je ta režiser „Zagreb-Filma“ poizvedoval, kje naj bi film snemal. Branko Marjanović je znan režiser za filme iz živalskega življenja. Režiral je več filmov, ki smo jih videli tudi na televiziji. Na Kočevskem je že pred več leti snemal film o divjem petelinu.

Andrej Arko je režiserju pokazal veliko slikovnega materiala iz nekdanjih kočevskih polharskih razstav, nagačene polhe raznih barv in druge. Režiser se je odločil, da bo snemal film o polhu prav v okolici Kočevja. Poudaril pa je, da bo film govoril predvsem o življenju polhov, njihovih sovražnikih in zvezi med ljudmi ter polhi. Se pravi, da to ne bo film o lovu na polha oziroma polharjenju. Končan bo šele pozno jeseni, ker bo zahteval veliko časa in ga bodo snemali v presledkih.

## V SENOVM DVA RANJENA

Franc Part iz Zalca je 7. marca zjutraj vozil avtobus na progi Brestanica-Krško, pri separaciji v Senovem, kjer je cesta zožena, pa je naproti prišel avtomobilist Ivan Petan iz Senovega. Ta je zaviral, se umikal, na poledeneli in zasneženi cesti pa ga je zaneslo naravnost v avtobus. Voznik Petan se je pri nesreči laže poškodoval, prav tako pa njegov sopotnik. Materialna škoda znaša 10.000 dinarjev.

## PREHITRO PO SNEGU

7. marca zjutraj je pri Dolenji vasi osebni avto trčil v tovornjak, posledica nesreče pa je: trije laže ranjeni in za 15.000 dinarjev škode. Ivan Cvetko iz Globokega je vozil vlačilec s priklopnikom proti Brežicam, v Dolenji vasi pa je naproti pripeljal z osebnim avtom Jože Bergant iz Brežic. Ta je malo pred srečanjem zaviral, na spolzkem cestnišču pa ga je zaneslo v tovornjak. Voznik Bergant, njegova žena in sin Stane so dobili laže poškodbe.

Režiser pričakuje pri delu pomoč domačih polharjev. Ko bo vodstvo „Zagreb-Filma“ poslalo okvirni program snemanja, se bodo kočevski polharji sestali, da bi ugotovili, kako lahko pri snemanju pomagajo.

## Po izgubi Elektra - izgubili še Naceta

Splošna žalost v Prigorici pri Ribnici na pogrebu spoštovanega Naceta Kurenta

„Pri Rudku“ v Prigorici je bila 2. marca splošna žalost. Na parah v posebni sobi je ležal pokojni Nace Kurent, okoli njega pa so jokali, tulili, molili in kleli furbci ter maškare, ki se jih je tam kar trlo.

„Joj, joj, pa tako dober je bil, posebno pri pijači!“

„Pa u Cikagi je biu!“

„Joj, joj,“ so vsi tarnali, da je teklo od miz nekaj rdečega kot kri, v resnici pa je bil seveda le teran, merlot in še kakšna druga kapljica, ki lahko utopi veliko žalost.

Na vseh cestah v Prigorici, Dolenji vasi in okolici se je trlo parkiranih avtomobilov in dva tisoč, štiri tisoč ali še več zija in maškar (odvisno pač od tega, koliko si ga imel pod kapo) se je gnetlo proti spoštovanemu pokojniku.

Naenkrat pa je pridrvel med gledalci in avtomobili na biciklu pravi Dudek; čez krmilo mu je visela tolsta, mrtva kokoš, on pa je drvel in tulil:

„Ma ljudi, ljudi, neko mi je

## TRIJE RANJENI, ALKOSKOP PA ZELEN

2. marca malo po 14. uri je Jože Dornik iz Kostanjevice vozil s kombijem od Sentjerneja proti Kostanjevici. On pravi, da se je umikal v desno, ker ga je prehitel neznan voznik, pri tem pa je zadel v občestne kamne. Avto je vrglo v zrak, nato je priletel v jarek. Pri nesreči so bili ranjeni sopotniki Lado Partljič in njegova žena Jelka ter Jože Sintič, vsi iz Orehova, gmotne škode pa je za 20.000 dinarjev. Preizkus z alkoskopom je pokazal precej zelene barve, zato so vozniku na mestu odvzeli voziško dovoljenje.

čučicu zjahal!“

Potem so pokojnika prinesli ven. Po dolgem času se je sprevod nekoliko uredil, godba je urezala veselo žalostinke, Nacetova vdova je tulila in sprevod je krenil na zadnjo pot. Za krsto in sorodniki so maškare nosile vence, ki so jih darovali vsi dolenjevaški in ribniški delovni kolektivi, pa tudi mnoge ostale bolj ali manj delovne organizacije od vsepovsod in še razna društva. Posebno pozornost je pritegnil tisti z napisom: „Tako velike izgube, zdaj pa še naš Nace. V trajno

slovo železnica in elektrogospodarstvo.“

Na vzrok Nacetove smrti je namigoval venec z napisom „Alkohol je zate bil zdravilo, zato je tebe, Nace, tudi zvil.“ Podpisa darovalca nismo mogli prebrati, nekateri pa so trdili, da ga je darovalo zdravstvo.

Potem je sprevod s pokojnikom krenil skozi vso Dolenjo vas in krepko počival pri gostilnah. Vendar so se pogrebem kljub temu uoge nekaj zapletale, malo od utrujenosti, malo od pijače. Ozvočenje na kraju zadnjega slovesa, se pravi na mostu, seveda spet ni delalo. Položaj sta reševala Dudek in Arestant, vendar nismo slišali kaj več, kot da je bil pokojni Nace menda član kolektiva „Reumotrans“.

Potem so Naceta zažgali in vrli v reko, za njim pa še venec z napisom „Plavaj mi, plavaj, Nacek moj, kakor je plaval očka tvoj“, ki ga je podpisala „Suho Kranjska plovba Ambrus-Struge“, kjer prihaja menda zadnja leta do poplav.

JOŽE PRIMC



Od Naceta Kurenta so se med tem, ko je ležal na parah v Rudkovi gostilni v Prigorici, poslovili njegovi bivši sodelavci, prijatelji in znanci ter mu povedali to in ono bolj ali manj zabeljeno v poslednje slovo. (Foto: Primc)

## LOKOMOTIVA BREZ ISKROLOVA

3. marca je zagorel gozd ob progi pri Boštanju. Pogorelo je okrog 4 km gozda v pasu, širokem kakih 300 metrov. Ugotovljeno je, da je požar zanečala iskra lokomotive, ki je malo prej mimo peljala vlak, in pa to, da lokomotiva v dimniku ni imela nameščene iskrolova.

## GLEDALIŠČE NA REPIŠKI NAČIN

V Hitrotkalu so ustanovili igralsko skupino, da ne bi bili večeri tako enolični in da bi se pričeli ljudje zanimati za gledališko dejavnost, kar bi pripomoglo k njihovi splošni razgledanosti in neposredno vplivalo tudi na produktivnost.

Zanimanje ni bilo majhno in v sejni sobi se je trlo ljudi, ki bi želeli stopiti na odrske deske.

„Za začetek bi se lahko naučili Kralja na Betajnovi,“ je predlagal tovariš direktor, kar je podžgalo tovariša sekre-

tarja, ki je sicer malce po ovinkih povedal, da je kraljem v naši socialistični družbi odklenkalo, in dal tako tovarišu direktorju na znanje, da iz te moke ne bo kruha.

„Pa našudirajmo Revizorja!“ je kriknila predsednica odbora samoupravne delavske kontrole, ki je bila v dnu srca prepričana, da bi ljudje ob gledanju dela končno spoznali vlogo njenega odbora in bi jim končno priskočili na pomoč pri razčiščevanju stvari.

„Ostanimo raje pri domačih avtorjih. Recimo: Županova Micka.“ Bilo je kot na

dlan, da je predsednik sindikata Hitrotkala to predlagal samo zato, da bi se prislilil županu, ki je bil tudi povabljen na ustanovitev gledališke skupine in so mu ob pripombi lezla usta v več kot srečen nasmeh.

„Ne, ne, Županova Micka je prestaro delo. Morda kaj iz naše revolucije, denimo Raztrgance.“

„Lepo vas prosim!“ se je oglašil komercialni direktor, „Raztrganci. Še krave se nam bodo smejale. Hitrotkal – pa Raztrganci. Mar Shakespeare ne bi bil primeren?“

„Raje Moliere ali pa Nusič.“

„Ionesco!“

„Kreft! Kreft!“

„Župančičeva Veronika Deseniška!“

„Tennessee Williams!“

„Ne, Levstik!“

„Jurčičev Deseti brat!“

„Figo, je pa Miklova Zala boljša!“

In so se razšli, ne da bi se zedinili. In Jožič Repič je rekel Mari Repiči: „Škoda, pa tako sem si želel videti vodilni in vodstveni kader v drugačnih vlogah.“

TONI GAŠPERIČ



Minuli teden so v Dolenjskih Toplicah razstrelili Sitarjevo hišo. Zahtevno delo so opravili strokovnjaki Geološkega zavoda Ljubljana, delavci podjetja „Vektor“ pa so odstranili ruševine v rekordnih dveh dneh. Na mestu, kjer je bilo poslopje, bodo uredili park. (Foto: S. Mikulan)